

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

KONKORDATONUN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Yüksek Lisans Tezi

MÜNİR KAMAN

İSTANBUL, 2020

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SERMAYE PİYASALARI VE TİCARET HUKUKU

KONORDATONUN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Yüksek Lisans Tezi

MÜNİR KAMAN

Tez Danışmanı: PROF.DR AHMET ARİF ESİN

İSTANBUL, 2020

ÖZET

KONKORDATONUN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Münir KAMAN

**Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sermaye Piyasaları ve Ticaret Hukuku**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet Arif ESİN

Mart 2020, 127

7101 sayılı Kanun değişikliği ile konkordato kurumu kapsamlı bir değişime uğramış ve uygulamada kullanılmaya başlamıştır. Uygulamada yaygın bir şekilde kullanılmaya başlayan konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesiyle birlikte ortaya çıkaracağı hüküm ve sonuçlar, konkordatonun tarafları bakımından önem arz etmektedir. Konkordatonun tasdiki birçok hususta etkisini gösterir.

Çalışmamızda konkordato süreci hakkında genel bilgilere yer verilmiş ve sonrasında konkordatonun hükümleri başlığı altından konkordatonun bağlayıcılığı hususu kapsamlı olarak anlatılmıştır. Çalışmanın devamında, konkordatonun tasdikinin sonuçları ve etki ettiği hususlar ise ayrı ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, Konkordatonun Sonuçları, Konkordatonun Hükümleri

ABSTRACT

PROVISION AND CONSEQUENCES OF THE CONCORDAT

Münir KAMAN

CAPITAL MARKETS AND COMMERCIAL LAW

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Ahmet Arif ESİN

March 2020,127

As per the amendment to the code numbered 7101, concordat adhibition has undergone a radical change and is started to be applied in practice. When concordat, which in use commonly, supported by court approval emergent judgements and effects are very important fort he parties. Concordat approval shows its effect on several issues.

In this study, general information about the concordat process is explained and afterwards, the cohesiveness issue for concordat is examimened in details under the title of concordat provisions. Thereafter, the consequences and the effects of the concordat approval are explained as different topics.

Keywords: Concordat, Provisions Of The Concordat, Consequences Of The Concordat

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR	vii
1. GİRİŞ	1
2. KONKORDATO.....	6
2.1. KONKORDATONUN TANIMI.....	6
2.2. KONKORDATONUN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	7
2.3. KONKORDATONUN TÜRLERİ	9
2.3.1. Konkordatonun Yapılış Biçimine Göre Türleri	9
2.3.2. Konkordatonun Yapıldığı Zamana Göre Türleri	10
2.4. KONKORDATO SÜRECİ	11
3. KONKORDATONUN HÜKÜMLERİ.....	19
3.1. KONKORDATONUN BÜTÜN ALACAKLILAR İÇİN BAĞLAYICI OLMASI	19
3.1.1. Kural.....	19
3.1.2. İstisnalar	24
3.1.2.1. Rehinli Alacaklar.....	24
3.1.2.2. İmtiyazlı Alacaklar	28
3.1.2.3. Kamu Alacakları.....	33
3.1.2.4. Komiserin İzni İle Konkordato Mühleti İçindeki Borçlanmalar	35
3.1.2.5. Anonim Şirketin Sermaye Alacağı	39
4. KONKORDATONUN SONUÇLARI	41
4.1.KONKORDATONUN ALACAĞIN MAHİYETİNDE BİR DEĞİŞİKLİK MEYDANA GETİRMEMESİ.....	41

4.2. KONKORDATONUN YABANCI PARA ALACAKLARINA ETKİSİ	42
4.3. KONKORDATODA TAKAS	44
4.3.1. Takas Kavramı.....	44
4.3.2. Konkordatoda Takas	45
4.4. KONKORDATONUN HACİZ VE TAKİPLERE ETKİSİ.....	50
4.4.1. Genel Olarak.....	50
4.4.2 Konkordatonun Hacizlere Etkisi.....	51
4.4.3. Konkordatonun Takiplere Etkisi.....	55
4.5. KONKORDATONUN BORÇTAN BİRLİKTE SORUMLU OLANLARA KARŞI ETKİSİ.....	59
4.5.1. Genel Olarak.....	59
4.5.2. Alacaklının Konkordatoya Kabul Oyu Vermesi.....	63
4.5.3. Alacaklının Konkordatoya Kabul Oyu Vermemesi	66
4.5.4. Alacaklının Temlik Teklifinde Bulunması	67
4.5.5. Alacaklının Temsil Yetkisi Vermesi.....	68
4.6. KONKORDATONUN SÖZLEŞMELERE ETKİSİ.....	69
4.6.1. Genel Olarak.....	69
4.6.2. Borçlunun Taraf Olduğu Sözleşmelerin Konkordatoya Başvuru Sebebiyle Sona Erdirilemeyecek Olması	72
4.6.3. Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi.....	74
4.7. KONKORDATONUN ALACAĞIN TEMLİKİNE ETKİSİ	76
4.8. KONKORDATONUN DAVALARA ETKİSİ.....	78
4.9. KONKORDATODA REHİNLİ MALLARIN MUHAFAZA VE SATIŞI İLE FİNANSAL KİRALAMA KONUSU MALLARIN İADESİNİN ERTELENMESİ .	84
4.9.1. Rehinli Malların Muhafaza ve Satışının Ertelenmesi	84
4.9.2. Finansal Kiralama Konusu Malların İadesinin Ertelenmesi.....	88

4.9.3. Rehinli Malların Muhafaza ve Satışı İle Finansal Kiralama Konusu Malların İadesinin Ertelenmesinin Hükümsüz Kalması ve Kaldırılması.....	91
4.10. ÖDEMELERİN KONKORDATO KOŞULLARINA GÖRE YAPILACAĞI HUSUSU	92
4.11. KONKORDATONUN FAİZLERE ETKİSİ	95
5. KONKORDATODA VERGİ, HARÇ VE TEŞVİK BELGELERİ	98
5.1 GENEL OLARAK	98
5.2. HARÇLAR VE VERGİDEN İSTİSNA	99
5.3. TEŞVİK BELGESİ SÜRELERİNİN UZAMASI	101
6. KONKORDATO DIŞINDA YAPILAN VAATLER	104
7. KONKORDATODA ÇEKİŞMELİ ALACAKLAR	107
8. SONUÇ	114
KAYNAKÇA.....	128
ÖZGEÇMİŞ	137

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirket
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BK	: 818 sayılı Borçlar Kanunu
bknz.	: bakınız
C	: Cilt
CMK	: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
dn	: dipnot
E	: Esas
E.T	: Erişim Tarihi
f	: fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İİD	: İcra ve İflas Dairesi
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
K	: Karar
KDV	: Katma Değer Vergisi
KKDF	: Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu
md.	: Madde
MİHBİR	: Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği
s.	: sayfa

S	: Sayı
s.k.	: Sayılı Kanun
T	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TL	: Türk Lirası
vd.	: ve devamı

1. GİRİŞ

Türk Hukukunda konkordato 1929 yılında kabul edilmiş olan ilk İcra ve İflas Kanunundan itibaren yer alan bir kurumdur. 1929 yılında kabul edilen Kanundan itibaren hukukumuzda yer alan konkordato düzenlemesi birçok kez değişikliğe uğramıştır. En son yapılan değişiklikle, 28.02.2018 tarihinde çıkarılan 7101 sayılı “*İcra İflas Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*” ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunumuzun konkordatoyu düzenleyen 285 vd. maddelerinde çok önemli değişikliklere gidilmiştir. Bunun akabinde, 06.12.2018 tarih ve 7155 sayılı “*Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun*” ile 7101 sayılı Kanun ile kısa bir süre önce değiştirilmiş olan İcra İflas Kanunumuzun 286’ncı, 287’nci, 290’ıncı ve 292’nci maddelerinde uygulamada meydana gelen ihtiyaçlardan kaynaklı olarak yeniden değişiklik yapılması yoluna gidilmiştir.

Kanunumuzda uzun bir süredir yer almasına rağmen konkordato kurumu uygulamada pek fazla yer bulamamıştır. Bu sebeple doktrinden bazı yazarlar konkordatoyu “*üzerine ölü toprağı serpilmiş kurum*” şeklinde adlandırmıştır¹. Kanun koyucu yaptığı son değişikliklerle konkordato kurumunun tekrar işlerlik kazanmasını ve uygulamada tercih edilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda kanunumuzda mevcut olan ve bünyesinde birçok problem barındıran iflas erteleme kurumu yürürlükten kaldırılmıştır². İflas erteleme kurumu uygulandığı süre içerisinde neredeyse kötü niyetli borçlunun, alacaklıya karşı kullandığı bir koruma kalkanına dönüşmüş, talep eden işletmenin iyileştirilmesinden ziyade, iflas etmek üzere olan borçluya zaman kazandırır bir hale gelmiştir³. İflas erteleme kurumu ile ilgili temel problemlerden birisi alacaklının bu süreçte herhangi bir şekilde söz sahibi olmaması ve sürecin daha çok borçlu ile mahkeme arasında yürümesi olmuştur.

¹ Tanrıver S., 2017. “*İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları*”, MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, Ankara, s. 249.

² Sarısözen M.S., 2019, “*İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler*”, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, s.40; Pekcanitez H., 2010. “*İflasın Ertelenmesi Kurumuna Eleştirel Bakış*”, Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, S. 17, s. 477 vd.

³ Sarısözen, s. 40; Öztekin S., Budak A.C., Tunç Yücel M., Kale S., Yeşilova B., 2019, “*Yeni Konkordato Hukuku*”, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 116.

Kanunumuzda yapılan yukarıda belirttiğimiz güncel değişikliklerle beraber konkordato kurumu uygulamaya çok hızlı bir şekilde girmiş ve kanunun yürürlüğe girdiği günden itibaren mahkemelere çok sayıda konkordato başvurusu yapılmıştır. Başvurularla ilgili mahkemeler karar vermekte ve konkordato uygulamasının gelişimi devam etmektedir.

Genel Gerekçede bu değişikliğe neden ihtiyaç duyulduğu hususunda özetle, ülkemizdeki yatırım ortamının iyileştirilmesinin amaçlandığı ve bunun yargı sisteminin kalitesi, hızı, sözleşmelerin icrası ile yakından ilgili olduğu ve iyi bir yatırım ortamı için etkin bir hukuk sisteminin olmazsa olmaz olduğu vurgulanmıştır⁴. Yine bu konuda iflasın ertelenmesi kurumunun daha çok borçlu ve mahkeme arasında yürüyen, alacaklının söz hakkının neredeyse olmadığı bir kurum olduğu için bunun yerine alacaklı ve borçlu dengesini koruyan ve mahkemenin tasdiki esasına dayanan konkordatonun uygulamada yer bulması ticari ve sosyal hayat bakımından uygun görülmüştür⁵.

Konkordato kelime anlamıyla sözleşme, anlaşma anlamına gelmektedir; icra ve iflas hukuku kapsamındaysa borçlu ile alacaklıların yapmış oldukları anlaşma neticesinde aralarındaki alacak borç ilişkisinin karşılıklı olarak kararlaştırdıkları şartlar çerçevesinde sonlandırılması halidir⁶. Konkordato, herhangi bir borçlunun veya borçlunun iflasını isteyebilecek alacaklıların ödeme projelerinin; Kanun'da öngörülen belirli bir çoğunlukta alacaklı tarafından kabulü ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden, borçlunun borçlarını teklifine uygun olarak belirli bir zaman diliminde ödemesini veya borçlarının bir kısmından kurtulmasını sağlayan bir cebri icra kurumudur⁷. Kanunumuz konkordatoyu üç başlık altında düzenlemiştir. Bunlar adi

⁴ 7101 sayılı Kanun'un Genel Gerekçesi <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> E.T.:28.09.2019.

⁵ 7101 sayılı Kanun'un Genel Gerekçesi <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> E.T.:28.09.2019.

⁶ Yılmaz E., 2016, “İcra ve İflas Kanunu Şerhi”, Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 1256.

⁷ Altay S., Eskiocak A., 2019, “Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku”, 5.Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, s.15; Coşkun M., 2019, “Konkordato ve İflas”, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s.36; Sarısözen, s. 86; Uyar T., 2019, “Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri”, 2. Baskı, Ankara: Bilge Yayın Evi, s. 3; Gürdoğan B., 1966, “İflas Hukuku Dersleri, İflas-Konkordato-İptal Davaları”, Ankara: Ajans Türk Matbaası, s. 160; Kuru B., 1997, “İcra ve İflas Hukuku”, C.IV, İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım, s. 3585; Sarısözen, M.S, 2006. “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, Legal Hukuk Dergisi, C.4, S.40, s. 1037; Börü L., 2018. “Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.2, s. 342; Işıktaç M.Ş., 2018. “Konkordato”, İstanbul

konkordato, iflastan sonra konkordato ve malvarlığının terki suretiyle konkordatodur. Çalışmamız, adi konkordato hükümleri kapsamında yapılmıştır.

Konkordato, iflas ile kıyaslandığında işleyiş itibariyle farklı bir süreçtir. Bu doğrultuda konkordato düzenlemeleri iflasla ilgili düzenlemelerden farklı hükümler içerir⁸. Konkordatoda iflasa tabi olsun olmasın borçlu, alacaklılarının kanunda öngörülen çoğunluğunun ve mahkemenin kabul etmesi halinde alacaklıları ile konkordato akdeder. Konkordato borçlusu bu sayede işletmesini devam ettirerek, istihdamına devam ederek, konkordato projesinde öngörülen koşullar doğrultusunda, konkordatoya tabi tüm borçlarını öder ve borçlarından tamamen kurtulur⁹. Konkordatoda iflasta olduğu gibi alacaklılara aciz belgesi verilmez. Konkordato, borçluyu borcundan kesin olarak kurtarır. Alacaklılar konkordato şartları uyarınca vazgeçtikleri alacaklarını konkordato borçlusundan talep edemez¹⁰.

Konkordato da hem borçlunun hem de alacaklıların menfaati vardır¹¹. Borçlu mal varlığının iflas yolu ile tasfiyesini önler ve iflasın doğuracağı sonuçlardan etkilenmez, alacaklılarsa borçlunun mallarının iflasta çok düşük değerlere satılması

Barosu Dergisi, C.92, S.3, s. 15; Balcı Ş., 2007, “Konkordato”, İzmir: Güncel Yayınevi, s. 21; Çukacı Y.C., 2019, “Konkordato”, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, s. 4.

⁸ Konkordatonun her ne kadar iflasla benzer yönleri olsa da bu iki kurum birçok noktada birbirinden ayrılır: Konkordatoda talebi kural olarak borçludan, iflas ise alacaklıdan gelir. Konkordatoda borçlunun mal varlığının tasfiyesi söz konusu olmaz. İflas ise borçlunun malları paraya çevrilir ve alacaklılar bu paradan alacaklarını tahsil eder. İflas borçlunun tasarruf ehliyetini tamamen kaldırırken konkordatoda borçlunun tasarruf ehliyeti kural olarak devam etmektedir. İflas alacağını tamamen alamayan alacaklılara aciz belgesi verilir, konkordatoda ise aciz belgesi söz konusu değildir. Konkordatoya tacir olmayan borçlular da başvurabilirken, iflas sadece tacirler için öngörülmüştür. Ayrıntılı bilgi için bkz. Uyar, s. 8-9; Akil C., 2019, “Sorularla Adi Konkordato”, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 39-40; Buruloğlu E., Reyna Y., 1968, “Konkordato Hukuku ve Tatbikat”, İstanbul: Yörük Matbaası, s. 7-8; Berkin N., 1972, “İflas Hukuku”, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, s. 521-522.

⁹ Altay/Eskiocak, s. 3.

¹⁰ Uyar, s. 9.

¹¹ Kuru B., 2016, “İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku”, Ankara: Yetkin Yayın Evi, s. 680; Coşkun, s.41; Aydemir E., Çağlar T., 2010, “İflasın Ertelenmesi ve Konkordato”, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 150; “... Konkordato alacaklıların da sürece katıldığı ve borçlunun gerek iyileşme ya da tasfiye gerekse borçları ödeme biçimine ilişkin projesinin alacaklılar tarafından değerlendirilmek ve oylanmak suretiyle borçların ödenmesine muvafakat ettikleri ve mahkemenin onayından sonra muvafakat etmeyen alacaklıları da bağlayan bir icra hukuku müessesesidir. Müessesenin genel amacı alacaklıların daha fazla zarara uğramamasının teminidir. Esasen konkordato bizatihi, alacaklıların alacaklarını gününde ve tam alamayacakları bir ödeme sistemi getirmektedir. Bu haliyle konkordato zaten alacaklıların nispeten zarar görmesi ihtimalini de içinde barındıran bir hukuk kurumudur. Burada dengelenmesi gereken husus iflasın görece uzun süren tasfiyesi ve masanın dağıtacağı tutar ile konkordatonun tasdiki halinde ödenecek miktar arasındaki farktır. Borçlu işletmenin iyileşerek ekonomiye artı değer katması ve istihdam sağlaması da dikkate alınması gereken unsurlardır...” İzmir BAM 17. Hukuk Dairesi, 31.5.2019 T., E. 2019/965, K. 2019/1181, www.kazanci.com.

nedeniyle, alacaklarından daha düşük oranda alma olasılığını bertaraf eder¹². İflasın farklı olarak konkordato da temel amaç borçlunun ticari hayatına devam etmesi ve işletmenin devamının sağlanmasıdır¹³.

Konkordato kurumu ile ilgili İcra ve İflas Kanunumuzda yapılan köklü değişiklikler ve bu değişikliklerin getirdiği yeniliklerin incelenmesi ve yeni düzenlemelere göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Konkordato kurumu genel itibarıyla konkordato talebi, geçici mühlet, kesin mühlet, konkordatonun tasdiki, tasdik edilmemesi, kanun yolları ve konkordatonun feshi aşamalarından oluşur. Her bir aşamanın önemli şartları ve ortaya çıkardığı önemli sonuçları mevcuttur. Bu sonuçların konkordato taraflarınca bilinmemesi ilk bakışta konkordatoya olumsuz yaklaşımlarına sebep olabilecektir. Özellikle, konkordatonun tasdiki halinde hangi sonuçlarla karşılaşacaklarını bilmeyen konkordato alacaklılarının konkordatoya karşı temkinli bir duruş göstermeleri olağan bir davranış şeklidir.

Konkordato, alacaklı ve borçlu dengesini gözetken, alacaklı ve borçlunun yapacağı müzakereler ile gelişen bir süreç olması sebebi ile iyi bir şekilde uygulandığı takdirde her iki taraf içinde kazançlı neticeler ortaya çıkarması beklenen bir hukuki imkandır. Hukukumuzda yapılan yeni değişikliklerle birlikte uygulamada işlevsel bir hale gelen konkordato kurumunun gelişimi bakımından sürecin içinde bulunan herkese önemli sorumluluklar düşmektedir. Mahkemelerin verecekleri kararların kanunun uygulanmasına ve uygulamanın gelişmesine katkı sunması beklenir. Konkordato komiserleri konkordato sürecinin işleyişinin sağlıklı olması bakımından çok önemli bir görev ifa etmekte ve konkordato hakkında karar verecek olan mahkemelerin adeta gözü kulağı işlevi görmektedir¹⁴.

Bu çalışmamızda öncelikle konkordato hakkında genel bilgilerden bahsedeceğiz ve sonrasında tüm aşamalardan geçerek mahkeme tarafından tasdik edilen konkordatonun alacaklı ve borçlu bakımından hüküm ve sonuçlarını inceleyeceğiz. Çalışmamızın konusunu oluşturan konkordatonun hüküm ve sonuçları, konkordatonun

¹² Coşkun, s. 41.

¹³ Taşpınar Ayvaz S., 2017, “Türk Hukukunda Yeniden Yapılandırma”, MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, Antalya, s. 354.

¹⁴ Konkordato komiseri, konkordato prosedürünü yürütmek ve bu prosedür içerisinde borçlu ile alacaklıların ve hatta kamunun menfaatlerini adil ölçüler içinde korumak ve dengelemekle görevlendirilmiş olan resmi görevlidir. (Tanrıver S., 1993, “Konkordato Komiseri”, Ankara: Yetkin Yayın Evi, s. 26.)

tasdikinden sonra doğar¹⁵. Konkordatonun tasdiki, konkordato borçlusu ve alacaklıları bakımından çok önemli neticeler meydana getirmektedir. Konkordato borçlusu ve alacaklısı konkordato tasdik edildikten sonra bu neticeler ile karşı karşıya kalacaktır.

İcra İflas Kanunumuzun 308/c maddesi “*Konkordatonun Hükümleri*” başlığıyla düzenlenmiştir. Konkordatonun hükümlerinin düzenlendiği bu madde dışında Kanunun diğer maddelerinde de konkordatonun alacaklı ve borçlular bakımından sonuçları ile ilgili düzenlemeler mevcuttur. Kanunumuzda yer alan ilgili hükümlere de çalışmamızda yer verilecek ve bu doğrultuda konkordatonun hüküm ve sonuçları konkordatodan etkilenen tüm taraflar yönünden incelenecektir.

¹⁵ Ulukapı Ö., 2000. “*Konkordatonun Sonuçları*” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 8. S. 1-2, s. 9.

2. KONKORDATO

2.1. KONKORDATONUN TANIMI

İcra ve İflas Kanunda düzenlenmiş olan ve mahkeme vasıtası ile yapılan konkordato adli konkordatodur¹⁶. Hukukumuzda bir başka özel konkordato şekli daha mevcuttur. Bu da Türk Borçlar Kanunu madde 132 kapsamında, alacaklılar ve borçlu arasında akdedilen sözleşme ile meydana gelen ve sadece sözleşmenin tarafları bakımından bağlayıcılığı olan mahkeme dışı bir konkordato şeklidir¹⁷. Bu konkordatonun sözleşmenin tarafı olmayan alacaklılar yönünden hiçbir etkisi yoktur ve herhangi bir sebeple borçlu ile konkordato akdetmeyen alacaklılar, borçluya karşı şahsen takip yapabilir ve hatta borçlunun iflasına yönelik işlemler yapabilir¹⁸.

İcra ve İflas Kanununda düzenlenen mahkeme içi konkordato; borçlunun, alacaklılarının kanunda belirlenmiş çoğunluğu ile gerçekleştirdiği ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden kollektif bir cebri tasfiye anlaşması olup, konkordato ile alacaklılar, borçluya karşı alacaklarının bir kısmından feragat eder ve/veya borçluya borcunu ödemesi için yeni bir vade verir, konkordato borçlusu eğer bu süreç içinde, borcunun konkordato ile kabul edilen kısmını öderse borçlarının tamamından kurtulma imkanına sahip olur¹⁹. 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, İİK madde 285/I'de konkordato şu şekilde,” *Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir.*” tanımlanmıştır.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere konkordato, tacir olmayan kişiler bakımından da uygulanabilir bir kurum olmakla birlikte, özellikle tacirler bakımından elinde olmayan sebeplerle, işleri kötü gitmiş ve mali durumu bozulmuş borçluları korumak ve borçlulara işlerini tekrar yoluna koyma imkânı tanımak için getirilmiş hukuki bir

¹⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 134.

¹⁷ Mahkeme dışı konkordato ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Erdem M., 2005/1. “*Mahkeme Dışı Konkordato*”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 225 vd; Tunç Yücel/Öztek, s. 134.

¹⁸ Tunç Yücel/Öztek, s. 134; Akil, s. 33.

¹⁹ Coşkun, 36; Altay/Eskiocak, s.15; Sarısözen, s. 86; Uyar, s. 3; Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s.680.

imkandır²⁰. Değişken ekonomik ortamda borçlular gelecekle ilgili öngörülerini her zaman doğru bir şekilde yapamamakta ve bu sebeple borçlarını ödeyemeyecek duruma gelebilmektedir. İşte konkordato bu durumdaki borçlular için getirilmiş bir müessesedir.

Kanun, konkordato hükümlerinden tacir olsun veya olmasın herhangi bir borçlunun faydalanabileceğini düzenlemiştir. Borçlu ister gerçek kişi olsun ister tüzel kişi olsun yeni düzenlemeye göre konkordato başvurusunda bulunabilecektir. Önemli olan husus borçlunun tacir sıfatını taşıyıp taşıması değil borçlarını ödeyememesi veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında olmasıdır. Adi ortaklığın tüzel kişiliği söz konusu olmadığından, konkordato talep etmeleri mümkün olmaz fakat ortaklığın tarafları şahsi olarak konkordato talebinde bulunabilir²¹.

Tüzel kişiler bakımından yapılacak konkordato başvurusunun tüzel kişiyi idare ve temsil etmeye yetkili kişiler tarafından yapılması gerekir²². Anonim şirketler²³ ve kooperatiflerde²⁴ konkordato isteme hakkı yönetim kurulu, limited şirketlerde²⁵ ise müdür veya müdürler kurulundadır. Eğer konkordato talep edecek olan, şahıs şirketi olan kollektif veya komandit şirket ise ortakların sınırsız sorumluluğu söz konusu olduğundan oy birliği gerekmektedir²⁶.

Borçlunun yanı sıra, iflasa tabi borçlunun iflasını talep edebilecek olan her alacaklı da borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını talep edebilecektir.

2.2. KONKORDATONUN HUKUKİ NİTELİĞİ

Konkordatonun hukuki niteliği hususu öğretide tartışma konusu olan bir konudur. Bir görüşe göre konkordato, borçlu ile alacaklı arasında akdedilmiş olan, tarafların karşılıklı fedakarlıklarda bulunmak suretiyle gerçekleştirdikleri bir sulh sözleşmesidir²⁷. Bu görüş doktrinde, konkordatonun sözleşmenin tarafı olmayan üçüncü

²⁰ Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s.680; Üstündağ S., 1983, “İflas Hukuku Dersleri”, 2. Baskı, İstanbul: Formül Matbaası, s. 212; Akdeniz M., Kayıhan Ş., 2019, “Konkordato Hukuku El Kitabı”, İstanbul: Umuttepe Yayınları, s. 21.

²¹ Coşkun, s. 38; Kuru, İcra ve İflas, C.IV, s. 3595.

²² Akil, s. 41.

²³ Bknz. TTK m. 377, f. 1.

²⁴ Bknz. Kooperatifler Kanunu m. 63, f. 3.

²⁵ Bknz. TTK m. 634, f. 1.

²⁶ Akil, s. 41; Kuru, İcra ve İflas, C.IV, s. 3591-3593.

²⁷ Buruloğlu/Reyna, s. 3; Tanrıver S., Deynekli A., 1996, “Konkordatonun Tasdiki”, Ankara: Yetkin Yayın Evi, s. 32.

kişileri de bağlayıcı olması hususunu açıklayamadığı sebebiyle eleştirilmiştir²⁸. Bizde konkordatoyu bir sulh sözleşmesi olarak nitelendiren bu görüşe katılmamaktayız çünkü; sözleşmeler, sadece sözleşmeye taraf olanlar bakımından netice doğuracağından, bu görüş savunulduğu takdirde, konkordatonun bağlayıcılığı ilkesini açıklamak mümkün olmayacaktır.

Doktrindeki ikinci bir görüş ise konkordatonun hukuki niteliği konusunda, konkordatonun bir mahkeme hükmü olduğunu ve bu sebeple konkordatonun bütün adı alacaklar bakımından bağlayıcı olduğunu savunmaktadır²⁹. Bu görüşün eleştirilmesinin sebebi ise konkordatonun meydana gelmesinde alacaklıların iradesinin ne olduğunun dikkate alınmamış olması ve konkordatonun feshinin mümkün olmasıdır. Bizde konkordatonun bir mahkeme hükmü olduğu görüşüne katılmamaktayız çünkü; bir mahkeme hükmünün feshi mümkün değildir. Mahkeme hükmünde, alacaklılarında söz hakkının olamayacağına göre konkordato, feshedilebilmesi ve konkordato sürecinde alacaklılarında iradesinin önem arz etmesi sebebiyle salt bir mahkeme hükmü olarak nitelendirilemez.

Doktrindeki hâkim görüşe göre ise konkordato, iflasa nazaran daha hafifletilmiş olan ve iflasa göre daha özel bir cebri icra türü ve kolektif bir tasfiye şeklidir³⁰. Bu görüşe göre konkordato alacaklıları tatmin etmek için kullanılması sebebi ile diğer cebri icra usullerinden ayrılan bir cebri icra yöntemidir³¹. Doktrinde bu görüş “*usul teorisi*” olarak da ifade edilmektedir³². Konkordatonun feshi sebeplerinin ortaya çıkması halinde fesih işleminin Borçlar Kanunu hükümlerine göre değil, İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre gerçekleşmesi de konkordatonun bir cebri icra müessesesi olduğunu teyit eder³³. Bizde bu görüşe katılmakta ve konkordatonun iflasa göre hafifletilmiş bir cebri icra tasfiye kurumu olduğunu savunmaktayız.

²⁸ Tanrıver, s. 6; Ulukapı Ö., 1998, “*Konkordatonun Feshi*”, Konya: Mimoza Yayınları, s. 57; Kale S., 2017, “*Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato)*”, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 1; Sarısözen, s. 88.

²⁹ Tanrıver, s. 6; Ulukapı, Konkordatonun Feshi, s. 63; Kale, Sorularla Konkordato, s. 1, Sarısözen, s. 88.

³⁰ Sarısözen, s. 89; Tanrıver/Deynekli, s. 34; Ulukapı, Konkordatonun Feshi, s. 81; Kale, Sorularla Konkordato, s. 2.

³¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 139; Umar B. 1973, “*İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*”, İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları, s. 26.

³² Ercan İ., 2008. “*İcra ve İflas Hukukunda Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato*”, Konya: Mimoza Yayıncılık, s. 159; Altay/Eskiocak, s. 21.

³³ Ercan, s. 160; Ulukapı, Konkordatonun Feshi, s. 83.

2.3. KONKORDATONUN TÜRLERİ

2.3.1. Konkordatonun Yapılış Biçimine Göre Türleri

Konkordato yapılış biçimine göre tenzilat konkordatosu, vade konkordatosu ve karma konkordato olmak üzere üçe ayrılır.

İmtiyazsız alacak sahiplerinin kanunda öngörülen usuller doğrultusunda, alacaklarının belirli bir yüzdesinden feragat etmesiyle gerçekleşen konkordatoya yüzde veya tenzilat konkordatosu denir. Başka bir şekilde ifade edilirse, bu konkordato türünde konkordatoya tabi olan alacaklıların belirli bir yüzdesinden feragat ettiği alacağı, konkordato yargılamasında belirlenen oranda ödediği takdirde borçlarının tamamından kurtulur³⁴.

Vade konkordatosunda alacaklılar alacaklarından herhangi bir feragatte bulunmadan, borçluya, alacaklarının tamamen ödenmesi için bir vade imkânı verir. Burada mevcut malvarlığı ile borçlarının tamamını ödeyebilecek bir borçlu söz konusu olmakla birlikte malların tamamen satılarak borcun ödenmesi o zaman dilimi için mümkün olmaz. Bu durumda olan borçluda borçlarının tamamını ödemek sureti ile kendisine yeni bir vade verilmesini alacaklılardan talep eder. İİK madde 305, “*teklif edilen tutarın, borçlunun kaynakları (mevcudu) ile orantılı olması*”, koşulunu öngörmektedir. Madde kapsamında malvarlığı borcunu karşılayabilecek durumda olan borçlunun tenzilat konkordatosu isteyebilmesi mümkün değildir³⁵. Çünkü borçlunun konkordato teklifi malvarlığı ile orantılı olmalıdır. Malvarlığı borçlarını ödemeye yetebilecek durumda olan borçlunun talep edebileceği konkordato, vade konkordatosudur³⁶. Yargıtay’ın da bu görüş doğrultusunda vermiş olduğu kararlar mevcuttur³⁷. Doktrinde bazı yazarlar bu görüşe katılmamakta ve borçlunun aktifinin

³⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 135; Coşkun, s. 39.

³⁵ Tunç Yücel/Öztek, s. 161; Sarısözen, s. 94.

³⁶ Berkin, İflas, s. 529; Uyar, s. 21; Tunç Yücel/Öztek, s. 165.

³⁷ “Konkordato istemek için mevcudun borçları ödemeye yetmemesi gerekmesine, aktifinin pasifinden çok olduğu anlaşılan müştekinin konkordato isteyemeyeceğine, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz sebeplerinin reddiyle usul ve kanuna uygun merci kararının İİK 366. ve HYUK 438. Maddeleri uyarınca (ONANMASINA)...” Yargıtay 12. HD., 27.01.1983 T., E. 1982/10260, K. 1983/411, Tunç Yücel/Öztek, s. 166; “Müflisin konkordato talebinin İstanbul 2. Ticaret Mahkemesinin 1990/71-1992/1002 sayılı kararı ile reddedilmesinden sonra, müflis teklifinin iyileştirerek, yeniden konkordato talebinde bulunmuş, iflas idaresince ‘konkordato koşullarının bulunduğunu’ içeren rapor ticaret mahkemesine gönderilmiştir. Mahkemece ‘iflas içi konkordato koşullarının bulunup bulunmadığı’ yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılmış, ‘müflise ait taşınmazların değerinin 56.464.000.000 TL borçlarının 3.059.782.399 TL olduğu,

pasifinden fazla olduğu gerekçesi ile tenzilat konkordatosu isteyemeyeceğinin kabul edilmesine karşı çıkmaktadır³⁸.

Karma konkordato ise borçlunun içinde bulunduğu zor ekonomik şartlar nedeniyle; ödeme teklifini hem borçta indirim yapılması hem de indirim yapılan borç için yeni bir vadenin belirlenmesi suretiyle yapması halinde, konkordato teklifi indirim ve vadeyi birlikte kapsadığından, bu konkordato teklifine “*karma konkordato*” denilmektedir³⁹.

2.3.2. Konkordatonun Yapıldığı Zamana Göre Türleri

Konkordatonun yapıldığı zamana göre ayrım borçlunun iflas anından önce veya iflasın açılmasından sonra konkordato teklifi yapmasına göre ayrılır.

İflasın önce borçlunun konkordato teklif etmesi ile iflas dışı konkordato gündeme gelir. Konkordato talebinde bulunan borçlu iflasa tabi şahıslardan ise, borçlu iflas etmeden önce konkordato teklifinde bulunabilir, alacaklılar tarafından kabul edilen bu konkordato teklifi, mahkeme tarafından tasdik edilirse, borçlu iflas etmekten kurtulur⁴⁰. İflas dışı konkordato talebi borçlu veya borçlunun iflasını isteyebilecek olan alacaklı tarafından asliye ticaret mahkemesine dilekçe ile başvurmak suretiyle yapılabilir. İflas dışı konkordatonun başvuru ve sonraki aşamalarına çalışmamızın önceki bölümlerinde yer verilmiştir.

Konkordatonun ikinci türü iflas içi konkordatodur. Hakkında iflas kararı verilmiş olan borçlunun, müflis sıfatından kurtulması ve borçlarını yeniden yapılandırmasını sağlayan iflas içi konkordato tasdik edilirse, iflasın, bütün hüküm ve sonuçlarını ortadan kaldırır. Müflis iflas içi konkordatoya, iflasın açılmasından paraların kesin dağıtılmasına

bunun sonucu olarak aktif pasif dengesinin bulunmadığı, aktifi aşırı yüksek olan ve pek çok ödemeyen müflisin iyiniyetli kabul edilemeyeceği’ gerekçesiyle ‘davanın reddine’ karar verilmiş, hüküm davacı vekilince temyiz edilmiştir. İflas içi konkordatoda asgari %50 ödeme koşulu aranmazsa da, borçlunun teklifinin servetiyle mütenasip olması tasdik koşuludur. (İİK’nun 309, 298/2). Müflis borçlunun aktifi, borçlarının 15 katından fazla olduğu saptandığından, konkordatonun tasdiki i.in gerekli koşul bulunmamaktadır...” Yargıtay 19. HD., 18.04.1996 T., E. 1996/1615, K. 1996/4003, Tunç Yücel/Öztek, s. 167.

³⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Pekcanitez H., Erdönmez G., 2018, “7101 sayılı kanun Çerçevesinde Konkordato”, İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 9 vd.; Atalay O., 2018, “Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler”, 7101 Sayılı Kanun’la Konkordato Ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Lexpera Seminer, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s.121 vd.

³⁹ Coşkun, s. 40.

⁴⁰ Sarısözen, s. 89.

kadar geçen süre içerisinde başvurabilir⁴¹. İflas içi konkordato ile ilgili düzenlemeler İİK madde 309'da düzenlenmiştir.

Konkordatonun üçüncü ve son türü, malvarlığının terki sureti ile konkordatodur. Malvarlığının terki sureti ile konkordato Türk Hukukuna ilk kez 2003 yılında yapılan 4949 sayılı Kanun değişikliği ile girmiştir. Bu konkordato türünde borçlu malvarlığını alacaklılara geçirmek suretiyle borçlarından ve ileride karşısına çıkabilecek olan iflas sonucundan kurtulmaktadır. Alacaklılar kendi kontrollerindeki, borçluya ait malvarlıklarını İİK madde 309/a ve devamında öngörülen usullere göre paraya çevirir ve bu paradan alacaklarını tahsil eder.

2.4. KONKORDATO SÜRECİ

Konkordato da yetkili ve görevli mahkemenin belirlenmesinde borçlunun iflasa tabi olup olmamasına göre bir ayrım söz konusudur. Buna göre iflasa tabi olan borçlular bakımından yetkili ve görevli mahkeme İİK madde 154/I,II uyarınca belirlenir, eğer borçlu iflasa tabi değil ise yetkili ve görevli mahkeme borçlunun yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesidir. 7101 sayılı Kanun değişikliği ile icra mahkemelerinin konkordato sürecinde, başvurunun ileri sürülmesi ve mühlet aşamalarındaki görevi kaldırılmış ve sürecin tamamında asliye ticaret mahkemeleri görevli kılınmıştır. Yeni düzenleme ile konkordato sürecinde başvuru aşamasından tasdik aşamasına kadar asliye ticaret mahkemesi görevlidir.

Konkordato borçlusu, alacaklılarıyla konkordato yapmak istediğini ve mühlet talebini içeren dilekçesine ek olarak, kanunda belirlenmiş olan talep dilekçesine eklenmesi zorunlu evrakları ticaret mahkemesine sunmak suretiyle konkordato talebinde bulunur⁴². Borçlunun mahkemeye sunmuş olduğu bu dilekçe, borçlunun ödeme aczi

⁴¹ Coşkun, s. 41.

⁴² İİK madde 286: “Borçlu, konkordato talebine aşağıdaki belgeleri ekler.

a) Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli malî kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren konkordato ön projesi.

b) Borçlunun malvarlığının durumunu gösterir belgeler; borçlu defter tutmaya mecbur kişilerden ise Türk Ticaret Kanununa göre hazırlanan son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan ara bilançolar, ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri ile elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri, borçlunun malî durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler, maddi ve maddi olmayan

içinde olduğunun bizzat borçlu tarafından kabulü anlamına gelir ve borçlunun konkordato talebinde bulunmasındaki iradesini de açıklığa kavuşturur⁴³.

Borçlunun mahkemeye sunmuş olduğu konkordato talebini içeren dilekçesi ve eklerinin, alacaklılara tebliğine gerek yoktur. Söz konusu dilekçe ve eklerinin konkordato talep eden borçlunun aktif-pasif dengesini, mali durumunu açıkça ortaya koyar nitelikte olması gerekir⁴⁴. Mahkeme İİK madde 286 da sayılan belgelerin eksiksiz olarak sunulduğunu tespit ettiği takdirde derhal geçici mühlet kararı verecektir⁴⁵. Kanunda geçen “*derhal*” ifadesinden mahkemenin hiç zaman kaybına imkân vermeden,

duran varlıklara ait olup defter değerlerini içeren listeler, tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler.

c) Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren liste.

d) Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo.

e) (Değişik:6/12/2018-7155/13 md.) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından Türkiye Denetim Standartlarına göre yapılacak denetim kapsamında hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşeceği hususunda makul güvence veren denetim raporu ile dayanakları. (Mülga fıkra:6/12/2018-7155/13 md.)

Borçlu, konkordato sürecinde mahkeme veya komiser tarafından istenebilecek diğer belge ve kayıtları da ibraz etmek zorundadır. (Ek fıkra:6/12/2018-7155/13 md.)

Birinci fıkranın (e) bendi kapsamında düzenlenecek raporlar ve bu raporlara dayanak olacak denetimlerde, denetim kuruluşlarının faaliyetleri, hak ve yükümlülükleri, raporların inceleme ve denetimleri, bu raporlar sebebiyle doğacak idari ve hukuki sorumluluk ile diğer hususlar hakkında 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Karamame hükümleri uygulanır. (Ek fıkra:6/12/2018-7155/13 md.)

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

⁴³ Coşkun, s. 37.

⁴⁴ Borçlunun malvarlığının aktif kesimini, taşınır ve taşınmaz malları, paraya çevrilmesi kabil olan tüm hak ve alacakları oluşturmaktadır. Bu esaslar doğrultusunda belirlenen aktif, borçlunun genel anlamda tüm ve brüt aktifini ifade eder. Konkordato prosedüründe gözetilmesi gereken aktif ise, brüt aktif olmayıp, konkordatoya tabi borçları karşılamaya tahsis edilmesi mümkün olan konkordatonun net aktifidir. (Altay/Eskiocak, s. 216.); Konkordato prosedürü içinde varlığı belirlenen adi nitelikli alacakların tümü konkordatonun pasifini oluşturur. Konkordato nisabına giren alacakların konkordatonun pasifine de dahil olduğunda kuşku yoktur. Fakat, bazı özel durumlarda, nisaba dahil olmayan bir kısım alacaklarında pasife dahil edilmesi zorunluluğu doğmaktadır. Nisaba dahil olan alacaklar; borçlunun kabul ettiği alacaklar, borçlunun ayrıntılı bilançosunda bildirdiği alacaklar, asliye ticaret mahkemesinin nisaba dahil edilmesine karar verdiği çekişmeli alacaklardır. Nisaba dahil olmayan ve fakat pasife eklenmesi gereken alacaklar ise; ilama bağlı alacaklar, konkordatoya kaydedilmeyen alacaklar, borçlunun alacaklıya rehin ciroyuyla devrettiği üçüncü şahıslar tarafından keşide edilen hatır senetleridir. (Altay/Eskiocak, s. 229-233.)

⁴⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. Bülbül D., 2019, “*Hukuki Ve Mali Yönleriyle Konkordato*”, Ankara: Savaş Yayınevi, s. 47 vd.

acele bir şekilde karar vereceği anlaşılmaktadır⁴⁶. Bu durumda mahkemenin duruşma yapıp yapmayacağı hususu kanunda düzenlenmemiştir.

Mahkemenin geçici mühlet kararı, ticaret sicil gazetesinde, Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında ilan olunur ve derhal tapu müdürlüğüne, ticaret sicil müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer gerekli görülen yerlere bildirilir.

İflasa tabi olan borçlular bakımından, alacaklıların da konkordato talep etme imkanına sahip olduğunu belirtmiştik. İİK madde 287/II uyarınca eğer konkordato talebi alacaklılar tarafından yapılırsa, mahkeme İİK madde 286 da sayılan belge ve kayıtların, borçlu tarafından makul sürede ve eksiksiz olarak sunulması için konkordato borçlusuna süre verir. Bu süre içinde belge ve kayıtlar eksiksiz olarak sunulursa mahkeme geçici mühlet kararı verir. Mahkeme tarafından verilen süre içinde belgeler eksiksiz olarak sunulmadığı takdirde alacaklı tarafında yapılan konkordato başvurusunun reddine karar verilir. Alacaklı tarafından yapılan konkordato başvurusunda, belge ve kayıtların hazırlanması için yapılan masraflar alacaklı tarafından karşılanacaktır.

Mahkemenin, konkordato mühlet kararı vermesi borçluya birçok koruma sağlar. İİK madde 294/I uyarınca mühlet süresi içinde konkordato borçlusuna karşı takip yapılamaz ve mevcut devam eden takipler varsa bu takipler durur. Bunun yanı sıra ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararları uygulanmaz. İİK madde 295 rehinli alacaklıların durumunu düzenlemiştir. Madde düzenlemesine göre, alacaklıları rehinle temin edilmiş olan rehinli alacaklılar, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatabilir veya başlamış olan takiplere devam edebilir ancak bu takibe dayanarak muhafaza tedbiri alamaz ve rehinli malın satışını gerçekleştiremez. Mühletin borçluya sağladığı bu imkanlar konkordatonun başarıya ulaşması için uygun ortamı sağlamak ve borçlunun konkordato talebinde bulunması üzerine, alacaklılar tarafından borçluya karşı yapılacak icra işlemleri ile konkordatonun uygulanamaz hale gelmesini önlemeye yöneliktir.

⁴⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Özekes M., 2018, “*Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı*”, 7101 Sayılı Kanun’la Konkordato Ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 71; Akil, s. 63; Sarısözen, s. 123.

Mahkemenin vereceği geçici mühletin süresi İİK madde 287 de düzenlenmiştir. Geçici mühlet kararı üç aylık bir süre için verilir. Bu süre koşulların gerektirdiği takdirde talep üzerine iki ay daha uzatılabilir. Mahkeme geçici mühlet kararı ile birlikte konkordatonun işleyişi bakımından çok önemli bir görev ifa eden geçici konkordato komiserini de görevlendirir⁴⁷. İİK madde 288 de yer alan düzenlemeye göre, geçici mühlet kararının verilmesi halinde geçici mühlet kesin mühletin sonuçlarını doğurur.

Mahkemenin geçici mühlet kararı vermesinden itibaren borçlu görevlendirilen konkordato komiserinin nezareti altında işlemlerine devam eder. Mahkeme mühlet kararında, konkordatonun başarıya ulaşması bakımından önem arz eden bazı işlemlerin ancak komiserin izni ile yapılması halinde geçerli olacağına veya konkordato borçlusu yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir. Mühlet kararının verilmesinde itibaren borçlunun yapamayacağı işlemler İİK madde 297/II de şu şekilde sıralanmıştır; *“Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz.”*. Madde de sayılan bu işlemler mahkemenin izni dışında yapıldığı takdirde hükümsüzdür⁴⁸. Kanunda geçen *“hükümsüzlük”* ile kastedilen TBK madde 27 kapsamındaki *“kesin hükümsüzlük”* kavramıdır⁴⁹. TBK madde 27/I şu şekilde düzenlenmiştir; *“Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.”* Hükümsüzlükle ilgili husus alacaklı, borçlu ve üçüncü kişiler tarafından da ileri sürülebilir⁵⁰. Konkordato komiserinin söz konusu bu işlemlere rıza göstermiş olması veya konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesi, hükümsüzlük sonucunu ortadan kaldırmaz⁵¹.

Konkordato borçlusunun İİK madde 297/II gereğince sorumluluklarını yerine getirmemesi ve mahkeme izni olmaksızın kanunda sayılan işlemlerden birini veya birkaçını gerçekleştirmesi durumunda, mahkeme borçlunun malvarlığı üzerindeki

⁴⁷ Akil, s. 70.

⁴⁸ Tunç Yücel/Öztek, s. 419.

⁴⁹ Gürdoğan, s. 175; Tunç Yücel/Öztek, s. 419; Akil, s. 170-171.

⁵⁰ Pekcanitez/Erdönmez, s. 85; Postacıoğlu İ.E., 1965, *“Konkordato”*, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 58-59; Berkin, İflas, s. 540.

⁵¹ Arar K., 1945, *“İcra ve İflas Hukuku Hükümleri”*, C. II, Ankara, s. 274; Tunç Yücel/Öztek, s. 419; Berkin, İflas, s. 540.

tasarruf yetkisini kaldırabilir veya İİK madde 292 çerçevesinde konkordato mühletini kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflasına resen karar verebilir⁵².

Doktrindeki yaygın görüşe göre, geçici mühlet kararının süresi içerisinde borçlunun veya konkordato başvurusunda bulunan alacaklının talebine gerek olmaksızın mahkeme kesin mühlet hakkındaki kararını verir⁵³. Mahkeme konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalini mümkün gördüğü takdirde kesin mühlet kararı verecektir. Mahkeme borçlunun mali yönden iyileşeceğine veya teklif edilen konkordatonun tasdik edilebileceğine kanaat getirmelidir⁵⁴. Mahkeme konkordatonun başarıya ulaşacağı kanaatinde ise borçluya bir yıl süre ile kesin mühlet verir. Kesin mühlet kararı verilmesi ile konkordato komiseri görevlendirilir, bu komiser geçici mühlet sürecinde görev alan komiser de olabilir. Mahkeme dosyanın kapsamını, alacak ve alacaklı sayısını da değerlendirerek eğer gerekiyorsa üç komiser de görevlendirebilir. Kesin mühletin önemli sonuçlarından biri de alacaklılar kurulunun oluşturulmasıdır. Alacaklılar kurulunun oluşturulması bazı hallerde zorunlu bazı hallerde ise mahkemenin takdirindedir. Alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı haller Adalet Bakanlığı tarafında çıkarılacak olan yönetmelikle belirlenir⁵⁵. Alacaklılar kurulu sayesinde alacaklılar konkordato sürecinde etki sağlayabilir. Kurulun oluşumunda farklı alacak gruplarının temsilinin sağlanmasına dikkat edilmelidir. Alacaklılar kurulunda kimlerin yer alacağı hususunda karar verme yetkisi mahkemededir. Konkordatonun şartları gerektirdiği takdirde, mahkeme tarafından konkordato mühleti altı ayı geçmemek üzere uzatılabilir. Konkordato mühletinin altı aydan daha fazla bir süre için uzatılması mümkün değildir.

Mahkemenin geçici mühlet kararında olduğu gibi kesin mühlet kararını verirken de konkordato için komiser görevlendirmesi yapacağından bahsetmiştik. Konkordato komiserinin görevlendirmesi hususunda İİK madde 290 uyarınca bilirkişilik bölge

⁵² Akil, s. 172; Tunç Yücel/Öztek, s. 423-424.

⁵³ Atalı M., 2018, “*Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları*”, 7101 Sayılı Kanun’la Konkordato Ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık s. 86; Pekcanitez/Erdönmez, s. 43; Sarısözen, s. 137; Tunç Yücel/Öztek, s. 271-272.

⁵⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 274; Akil, s. 83; Aksi görüş için bkz. Atalı, s.89; Pekcanitez/Erdönmez, s. 49.

⁵⁵ Konkordato Komiserliği Ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik, Adalet Bakanlığı, Resmi Gazete, Sayı: 30671; 30 Ocak 2019, Madde 22 – (1) Hukuki nitelikleri büyük ölçüde birbirine benzer alacaklar, aynı alacaklı sınıfında yer alır. Rehinli alacaklılar, rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları bakımından ayrı bir sınıf olarak kabul edilir.

(2) En az üç alacaklı sınıfı bulunması kaydıyla, alacaklı sayısının iki yüz elliye veya alacak miktarının yüz yirmi beş milyon Türk Lirasını aşması hâlinde alacaklılar kurulunun oluşturulması zorunludur.

kurulları tarafından oluşturulan komiser listesi esas alınır⁵⁶. Konkordato komiseri, mahkeme tarafından görevlendirmesinden sonra borçlunun mallarının defterini tutar ve söz konusu bu malların değerini takdir eder⁵⁷. Borçlunun başka yerde malvarlığı varsa bu malların kıymetinin takdiri o yer yetkili icra dairesi marifetiyle yaptırılabilir⁵⁸. Komiser malların değerinin takdirini bilirkişi marifetiyle de yaptırabilir⁵⁹. Komiser konkordato sürecinde borçlunun işlemlerine nezaret eder ve konkordato projesinin tamamlanmasına katkıda bulunur⁶⁰. Mahkeme konkordato komiserinin belirli aralıklarla rapor sunmasını talep ederse komiser mahkemeye ara raporlar sunar. Alacaklılar kurulu bu süreçte komiserin faaliyetlerini gözler ve gerektiği noktalarda tavsiyede bulunabilir. Alacaklılar kurulu, konkordato komiserinin faaliyetlerinin konkordatonun başarısı için yeterli olmadığı kanaatinde ise mahkemeden komiserin değiştirilmesini talep etme hakkına sahiptir. Mahkeme tarafları dinledikten sonra komiserin görevi hakkında kararını verir.

Konkordato komiserinin konkordato sürecindeki en önemli görevlerinden biri alacaklıları bir araya getirmek ve alacaklıların konkordato hakkında müzakere etmelerini sağlamaktır⁶¹. Konkordato komiseri, alacaklılar toplantısından önce kimlerin borçludan alacaklı olduğunun tespitinin sağlanması için alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet eder. Bu davet İİK madde 288 uyarınca yapılacak ilanla yapılır⁶².

⁵⁶ İİK madde 290/III: “Komiserler, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan komiser listesinden seçilir. Listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması zorunludur. Ayrıca, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, komiser olarak görevlendirilebilecek, yetkilendirilmiş bağımsız denetçileri liste hâlinde bilirkişilik bölge kurullarına bildirir. Listede görevlendirilecek komiser bulunmaması hâlinde liste dışından görevlendirme yapılır ve bu durum bölge kuruluna bildirilir. Bir kişi eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada geçici komiser ve komiser olarak görev yapamaz. Komiserin sorumlulukları hakkında 227’nci maddenin dördüncü ve beşinci fıkrası hükümleri uygulanır.”

⁵⁷ Kale S., 2018. “7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato” İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.5. S.1, s. 215.

⁵⁸ Atalı, s. 106.

⁵⁹ Coşkun, s. 99.

⁶⁰ Konkordato mühleti verildiğinde borçlu malvarlığı üzerindeki tasarruf ehliyetini kural olarak sürdürür ve işletmesinin faaliyetini devam ettirebilir. Borçlu bu süreçte konkordato komiserinin denetimi altında faaliyetlerine devam eder. Söz konusu denetimin amacı alacaklıların menfaatlerinin korunmasını sağlamaktır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Coşkun, s. 95-96.

⁶¹ Kale, s. 215.

⁶² İİK madde 288: “Geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurur.

Mahkemece geçici mühlet kararı, ticaret sicili gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalında ilân olunur ve derhâl tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelen yerlere bildirilir. İlanda ayrıca alacaklıların, ilândan itibaren yedi günlük kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek

Komiser tarafından yapılacak usulüne uygun ilan üzerine alacaklılar ilan tarihinden itibaren on beş gün içinde alacaklarını konkordato komiserine bildirirler. Konkordato projesinin hazırlanarak son halinin verilmesi, alacakların bildirilmesi ve tespiti, konkordato için gerekli diğer işlemlerin tamamlanmasının ardından konkordato komiserinin yapacağı yeni bir ilan ile konkordato alacaklıları müzakerede bulunmak üzere alacaklılar toplantısına davet edilir. Alacaklılar toplantısının günü ilan tarihinden itibaren en erken on beş gün sonra olmak zorundadır.

Alacaklılar toplantısında alacaklılar, konkordato projesinin kabulü veya reddi yönünde karar verebilir. Konkordato projesinin alacaklılar toplantısında kabul edilebilmesi için gerekli olan nisaplar İİK madde 302 de düzenlenmiştir⁶³. Maddeye göre konkordatonun kabul edilebilmesi için en az konkordatoya kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısının veya kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisinin, kabul yönünde beyan vermesi gerekir. Konkordato ile bağlı olmayan İİK madde 302/IV de sayılmış, İİK madde 206 birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacakların alacaklıları ve borçlunun eşi, anası, babası ve çocuğu ile evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz. Borçlunun yakınlarının oylamada objektif bir biçimde oy

konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâl bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve bu çerçevede mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri belirtilir. Geçici mühletin uzatılmasına ve geçici mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar da ikinci fıkra uyarınca ilân olunur ve ilgili yerlere bildirilir.”

⁶³ İİK madde 302: “Komiser alacaklılar toplantısına başkanlık eder ve borçlunun durumu hakkında bir rapor verir.

Borçlu gerekli açıklamaları yapmak üzere toplantıda hazır bulunmaya mecburdur.

Konkordato projesi; a) Kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya

b) Kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini, aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise kabul edilmiş sayılır.

Oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir. 206’ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacakların alacaklıları ve borçlunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz.

Rehinle temin edilmiş olan alacaklar, 298 inci madde uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar.

Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemeye verilecek hükümler saklıdır.

Konkordato projesinin müzakereleri sonucunda oluşturulan konkordato tutanağı, kabul ve ret oylarını içerecek şekilde derhâl imza olunur. Toplantının bitimini takip eden yedi gün içinde gerçekleşen iltihaklar da kabul olunur.

Komiser, iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi eder.”

kullanamayacağı varsayılmıştır⁶⁴. Rehinli alacak sahibi alacaklılar, İİK madde 298 kapsamında yapılan kıymet takdiri neticesinde açıkta kalan kısım için konkordato nisabına dahil edilir ve oy hakkına sahip olurlar⁶⁵. Çekişmeli alacakların konkordato nisabına dahil edilip edilmeyeceğinin belirlenmesi hususunda kararı mahkeme verir⁶⁶. Her ne kadar İİK madde 302 de yer verilmemiş olsa da, 6183 sayılı Kanundan kaynaklanan amme alacaklarının da konkordato nisabına dahil edilmesi ve oy hakkına sahip olması söz konusu değildir⁶⁷.

İİK madde 302/VII uyarınca konkordato projesinin müzakereleri sonucunda tutulan konkordato tutanağı kabul ve ret oylarının belirtilmesi suretiyle derhal imza olunur. Alacaklılar toplantısının bitiminden itibaren yedi gün içinde yapılan iltihaklar kabul edilir⁶⁸. Kanunda öngörülen nisaplardan birinin sağlanması halinde konkordato alacaklılar tarafından kabul edilmiş sayılır ve konkordato dosyası, komiser tarafından kesin mühlet süresinin içinde mahkemeye tevdi edilir.

Dosyanın mahkemeye tevdi edilmesinden sonra asliye ticaret mahkemesi artık konkordatonun tasdikine ilişkin yargılamaya başlayacak ve projenin tasdik edilip edilmeyeceğine karar verecektir. Mahkeme konkordato projesinin tasdikine karar verirken İİK madde 305 de sayılan tasdik şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğini inceleyecektir. Kısaca bu şartlar, konkordato projesinde teklif edilen miktarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek olası miktardan fazla olacağının tespit edilmesi, teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması, kanunda öngörülen nisaplardan birinin sağlanması ile konkordato projesinin alacaklı ve alacak çoğunluğu ile kabul edilmiş olması, İİK madde 206 birinci fıkrasında sayılı imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ifa edilmesi ve konkordato mühleti sürecinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açık bir şekilde vazgeçmedikçe yeterli teminat ile güvenceye alınmış olması ve son olarak yargılama giderleri ile harçların tasdik kararından önce mahkeme veznesine depo edilmiş olması halinde konkordato mahkeme tarafından tasdik edilecektir.

⁶⁴ Akil, s. 176.

⁶⁵ Ulukapı, s. 23; Altay/Eskiocak, s. 261.

⁶⁶ Bknz. 7. Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar.

⁶⁷ Ayrıntılı bilgi için bknz. Tunç Yücel/Öztek, s. 588.

⁶⁸ Ayrıntılı bilgi için bknz. Akil, s. 179-181.

3. KONKORDATONUN HÜKÜMLERİ

3.1. KONKORDATONUN BÜTÜN ALACAKLILAR İÇİN BAĞLAYICI OLMASI

3.1.1. Kural

Konkordato, mahkemenin tasdik kararıyla birlikte bağlayıcı hale gelir. Bu husus İcra ve İflas Kanunu madde 308/c’de açıklanmıştır:

“Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hâle gelir. Tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle geleceği de kararlaştırılabilir; bu takdirde mühletin etkileri, kanunda öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla konkordatonun bağlayıcı hâle geldiği tarihe kadar devam eder.

Bağlayıcı hâle gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.

206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları hakkında bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.”

İİK madde 308/c de hangi dönemde doğmuş alacaklar için konkordatonun mecburi olduğu hususu, mülga kanun madde 303/I ile kıyaslandığında önemli ölçüde farklılaşarak düzenlenmiştir⁶⁹. Yeni kanunda konkordato projesinin bağlayıcı hale geleceği zaman hususunda, aksi taraflarca kararlaştırılmadığı takdirde konkordatonun derhal bağlayıcılık kazanacağına ilişkin açık bir düzenleme yapılarak mülga kanun madde 300/II’den kaynaklanan uygulamadaki sıkıntıların önüne geçilmek istenmiştir⁷⁰. Yapılan düzenleme ile mülga kanun döneminde yaşanan, konkordato projesinin ne

⁶⁹ Mülga Kanun Madde 303/I: “Tasdik edilen konkordato, alacakları mühlet kararından önce veya komiserin onayı olmaksızın konkordatonun tasdikine kadar doğmuş bütün alacaklar için mecburidir. Rehinli alacakların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ile bu kanunun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan Devlet alacakları müstesnadır.”; Postacıoğlu, s. 120; Berkin, İflas, s. 569; Tunç Yücel/Öztek, s. 586.

⁷⁰ Mülga Kanun Madde 300/II: “Hüküm kesinleşince mühlet kararının yayımlandığı gazetede ilan edilir; icra dairesi ile tapu dairesine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına ve borsalara ve borçlunun sıfatına göre evvelce ihbar edilmiş ise ticaret sicil memurluğuna tebliğ olunur.”

zaman işlerlik kazanıp kazanmayacağı hususu ile ilgili tartışmaların sona erdirilmesi amaçlanmıştır⁷¹.

İİK madde 308/c'nin ilk fıkrasında konkordatonun alacaklılar bakımından ne zamandan itibaren bağlayıcı hale geleceği düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre kural konkordato mahkemenin tasdik kararı ile birlikte bağlayıcı hale gelmesidir. Yargıtay'ın da mülga kanun döneminde bu yönde verilmiş kararı mevcuttur⁷². Maddeye göre konkordato projesinde bunun aksi yönde düzenleme yapılabilir ve konkordatonun kanun yollarından geçtikten sonra bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılabilir. Alacaklıların oylarıyla kabul ettiği projede bu yönde bir değişiklik yapma hakkına kanunumuz imkân tanımıştır⁷³. Konkordato projesinde konkordatonun kanun yollarından geçtikten sonra bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılmışsa, mühletin etkileri, kanunda öngörülen istisnai durumlar dışında konkordatonun bağlayıcı hale geleceği tarihe kadar sürer⁷⁴. Mühletin etkilerinin devam edeceği İİK madde 308/c'nin gerekçesinde de vurgulanmıştır⁷⁵. Bu süreçte mühletin etkilerinin devam etmesi konkordatonun sürdürülebilirliği açısından bir gerekliliktir aksi durumda mühletin borçluya sağladığı imkanlar ortadan kalktığı

⁷¹ Berkin, İflas, s. 557; Kuru B., 2013, “İcra ve İflas Hukuku El Kitabı”, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayın Evi, s. 1498-1499; Tunç Yücel/Öztek, s. 586.

⁷² “İİK'nin 287/son maddesine göre konkordato mühletinin bitiminden sonraki dönem içerisinde başlamış olan takiplerin durdurulmasına karar verilemez ise de uyuşmazlığa konu olayda mühletin bitmesinden sonra ilgili ticaret mahkemesinde inceleme yapılarak 16.12.1994 tarihinden konkordatonun tasdikine karar verilerek işin esası sonuçlandırılmıştır. Bu durumda borçlular hakkında konkordatoya tabi borçlar için artık konkordato koşullarına göre takip yapılması mümkün olduğundan, anılan borçlar için cebri icra kapsamında olan satış veya muhafaza işlemleri yapılamaz. İİK'nin 303. Maddesi gereğince de tasdik edilen konkordato bütün alacaklılar için zorunlu hale gelmiştir. Cebri icra yolu ile yapılan takibin durması için konkordatonun tasdikinin kesinleşmesine gerek yoktur. Aksinin kabulü, konkordato kurumunu işlemez hale getirebileceği gibi, diğer alacaklılar yönünden de aleyhlerine sonuç doğurur. Ancak İİK'nin 304. maddesinde öngörülen hacizlerin düşmesi için -doğuracağı kesin sonuç bakımından- konkordato tasdik kararının kesinleşmesi gerekir. Mercice uyuşmazlığın bu çerçevede değerlendirilip, takibin durdurulması hususundaki icra müdürlüğü kararı sonucu itibarı ile doğru olduğundan, şikâyetin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile şikâyetin kabulüne karar verilmesi isabetsizdir.” Yargıtay, 19. HD., 28.09.1995 T., E. 13453, K. 12447. Uyar T., 2010, “İcra ve İflas Kanunu Şerhi”, 2. Baskı, İzmir, s. 8654-8655.

⁷³ Coşkun, s. 233.

⁷⁴ Aydemir, s. 90.

⁷⁵ Madde 308/c Hükümet Gerekçesi ilk paragrafında, “Maddeyle konkordatonun tasdikinin hüküm ve sonuçları düzenlenmektedir. Maddenin ilk fıkrasında, mahkemece tasdik edilen konkordato projesinin hangi andan itibaren alacaklılar için bağlayıcı hale geleceği, yani işlerlik kazanarak uygulanacağı düzenlenmektedir. Bu halde yeni hüküm, alacaklıların projeyi oylayıp kabul ederken, pekâlâ, oylarıyla benimsedikleri projenin ancak tasdik kararının kanun yollarından da geçerek kesinleşmesinin ardından işlerlik kazanacağını kabul etmelerine imkân tanımaktadır. Projenin böyle bir hüküm içermemesi halinde ise ana kural geçerli olacak ve tasdik kararıyla birlikte proje, derhal uygulanmaya başlanacaktır. Kısacası, konkordatonun tasdiki kararı ile konkordatonun sonuçlarını derhal meydana getirmesi kural olarak kabul edilirken bunun aksinin, yani tasdik kararının kesinleşmesi ile bağlayıcı olacağının projede kararlaştırılması da mümkün kılınmaktadır. Bu son durumda mühletin etkileri devam eder.” düzenlemenin gerekçesi bu şekilde açıklanmıştır.

takdirde borçlu hakkında icra takibi, haciz, rehnin paraya çevrilmesi gibi konkordatonun başarıya ulaşmasını zorlaştıracak icra işlemleri yapılabilir.

Bağlayıcılık, konkordatoya özgü önemli bir özelliktir⁷⁶. İİK madde 308/c-II, “*Bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.*” hükmünü düzenlemiştir. Bu hükme göre, konkordato talebinden önce doğan borçlardan kasıt geçici mühletten önceki hukuki ilişkilerden kaynaklanan borçlardır⁷⁷. Mühletten önce doğan borç kavramını açıklamak gerekir ise de burada kastedilen borç ilişkisinin mühletten önce kurulmuş olmasıdır⁷⁸. Borcun vadesi veya varsa koşulun gerçekleştiği tarih önem arz etmemektedir⁷⁹. Konkordatonun mühletten önceki alacaklılar için bağlayıcı olması konkordatoya başvuran borçlunun konkordato mühleti süresince kredi bulabilmesi, işlerine devam edebilmesi için oldukça önemlidir⁸⁰. Çünkü aksi bir durumda konkordato mühleti alan borçlu bu süreçte işlerini düzeltmek için kaynak bulmakta ve işlerini devam ettirmekte zorlanacaktır, bu durum da konkordatonun başarıya ulaşmasına engel olacaktır. Alacağının konkordato şartlarına tabi olacağını bilen kimse konkordato borçlusu ile iş yapmak istemeyecektir.

Bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordatoyu kabul etmeyen veya konkordatoya kayıt yaptırmayan alacaklıları da bağlar⁸¹. Bu özellik olmasaydı konkordatonun uygulanabilirliği çok zorlaşırdı çünkü konkordatoyu kabul etmediği ve konkordatoya kayıt yaptırmadığı takdirde konkordato ile bağlı olmayacağını bilen alacaklılar tercihlerini konkordato projesini kabul etmeme veya konkordatoya kayıt

⁷⁶ Berkin, İflas, s. 472; Postacıoğlu, s. 11.

⁷⁷ Altay/Eskiocak, s. 360; “*Borçlu hakkında Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi’nce 22.11.1989 tarih, 1070/1614 sayılı kararla konkordatonun tasdik talebinin kabulüne karar verildiği ve bu kararın 5.2.1990 tarihinde kesinleştiği anlaşılmaktadır. İİK’nın 289. Maddesine göre rehinli alacaklılar müstesna olmak üzere, mühlet içinde borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz, evvelce başlamış takipler durur. Bir takip muamelesi ile kesilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler cereyan etmez. İİK’nın 303. maddesine göre tasdik edilen konkordato bütün alacaklılar için zorunludur. Takip dayanağı senetlerin tanzim tarihleri 19.1.1988, 7.6.1988’dir. Konkordatodan önceki dönemlere ait olduğu anlaşılmaktadır. Konkordato mühleti sona ermiş olsa bile, konkordato tasdik edildiğine göre bundan sonra konkordato koşullarına ve tasdik ilamına uyulacaktır. Alacaklı İİK’nın 307 ve 308 maddelerine göre konkordatonun kısmen veya tamamen feshi imkanını sağlamadan icra takibi yapamaz...*” Yargıtay 12. HD., 11.02.1991 T., E. 1990/7978, K. 1991/1516, Kazancı Bilişim-İçtihat Bilgi Bankası.

⁷⁸ Altay/Eskiocak, s. 360; Tunç Yücel/Öztek, s. 599; Coşkun, s. 234.

⁷⁹ Altay/Eskiocak, s. 360.

⁸⁰ Ulukapı, s.14.

⁸¹ Kale, s. 255; Üstündağ, s. 236; Bilgen M., 2008, “*İflasın Ertelenmesi, Konkordato, Sıra Cetveli, Satış ve Paraların Paylaştırılması*”, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 282.

yaptırmama yönünde kullanacaktır. Bağlayıcılık ilkesi doğrultusunda konkordato kabul oyu vermemiş, konkordatoya kayıt yaptırmamış alacaklılar bakımından hatta borçlunun konkordato başvurusu yaptığından ve konkordato sürecinden haberi olmayan alacaklılar bakımından da bağlayıcı hale geleceği için bu alacaklılar konkordatoya kabul oyu vermediklerini, konkordatoya kayıt yaptırmadıklarını veya haberlerinin olmadığını ileri sürerek, konkordato şartları dışında istemde bulunamazlar⁸². Bağlayıcı hale gelmekten kasıt alacaklıların borçlunun sunmuş olduğu ödeme planı kapsamında alacaklarına kavuşabilecek olmalarıdır.

Alacaklıların alacaklarını, İİK madde 299 da öngörülen on beş günlük süre içinde ya da hiç bildirmemiş olması durumunda bu alacaklar maddi hukuk anlamında sona ermez⁸³. Alacaklılar alacaklarını zamanında komisere bildirmedikleri takdirde konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecek ve konkordato projesi hakkında oy kullanamayacaktır⁸⁴. Süresi içinde alacaklarını konkordatoya yazdırmayan alacaklılar, konkordato tasdik edildiği takdirde alacaklarını konkordato şartları kapsamında talep edebilecek ve İİK madde 308/e uyarınca fesih hakkını kullanabilecektir; doktrinde bazı yazarlar konkordatonun mahkemede incelenmesi sırasında alacağını süresinde yazdırmayan alacaklıların konkordatonun tasdikine itiraz edebileceklerini de belirtmektedir⁸⁵. Burada önem arz eden bir diğer husus, konkordato borçlusunun bilançosunda yer alan veya resmi sicillerden mevcudiyeti anlaşılan alacakların konkordatoya yazdırılmasına gerek olmamasıdır⁸⁶. Bu alacaklar konkordatoya kaydedilmiş alacaklar gibi işleme tabi olurlar.

Konkordato, kanunda belirtilen istisnalar dışında bütün alacaklılar için bağlayıcıdır. Bu istisnalar; İİK madde 206'nın birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklar, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki kamu alacakları ve mühlet içerisinde konkordato komiserinin izniyle doğan alacaklardır. Bu alacaklar konkordato talebinden önce doğmuş olsa bile

⁸² Aydemir E., 2019, “*Konkordato ve Yeniden Yapılandırma*”, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, s. 89; Altay/Eskiocak, s. 357; Coşkun, s. 236; Eroğlu O., 2019, “*Uygulamada Konkordato*”, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, s. 148; Yıldırım M.K., Deren Yıldırım N., 2016, “*İcra ve İflas Hukuku*”, 7. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, s. 538.

⁸³ Postacıoğlu, s. 84; Berkin, İflas, s. 547.

⁸⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 462; Berkin, İflas, s. 547.

⁸⁵ Berkin, İflas, s. 547; Tanrıver, Konkordato Komiseri, s. 177-178; Akil, s. 108-109.

⁸⁶ Berkin, s. 68; Buruloğlu/Reyna, s. 61; Tunç Yücel/Öztek, s. 463- 465.

kanun koyucunun, İİK 308/c maddesinin 3. fıkrasında yaptığı düzenleme doğrultusunda konkordatoya tabi olmayacaktır⁸⁷.

Konkordato mühleti içinde konkordato komiserinin onayı olmaksızın akdedilen borçlar, konkordatoya tabi olacaktır fakat bu alacakların konkordato nisabına ve oylamasına dahil edilmesi mümkün değildir⁸⁸. Söz konusu alacaklar konkordatonun pasifinde yer alır⁸⁹. Kanun koyucu İİK madde 308/c/II hükmünde, komiserin iznine tabi olan fakat izin alınmadan yapılan işlemleri geçerli kabul etmiş fakat bunların ancak konkordato alacağı olarak talep edilebileceğini düzenlemiştir⁹⁰. İİK madde 297/I şu şekilde düzenlenmiştir:” *Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Şu kadar ki, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir.*” Madde metninden anlaşılağı üzere hangi tür işlemlerin konkordato komiserinin onayına bağlanacağına ilişkin mahkemenin takdir yetkisi bulunmaktadır⁹¹. Mahkeme bu hususta karar verirken somut olayın özelliklerini göz önünde bulunduracaktır⁹². Konkordato komiserinin onayı olmaksızın mühlet içinde borçlunun yeni borçlanmalar gerçekleştirebilmesi ve bu borçların konkordatoya tabi olmayacağını kabul etmek konkordato alacaklıları bakımından haksızlık doğuran bir durumun ortaya çıkmasına sebep olacaktır⁹³.

Konkordatonun tasdik edilmesinden itibaren borçlu, kararda belirtilen zamanda, kararda böyle bir zaman belirtilmemişse hemen borçlarını konkordato şartlarına göre ödemek durumundadır⁹⁴. Yukarıda belirttiğimiz üzere konkordato projesinde, konkordatonun kanun yollarından geçtikten sonra yürürlüğe gireceğı kararlaştırılmışsa ödeme karar kesinleştikten sonra yapılır. Borçlu ödeme planı çerçevesinde alacaklılara ödeme yapmakla yükümlüdür. Borçlu ödemelerini konkordato şartlarına göre Türk parası olarak yapar⁹⁵.

⁸⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 606.

⁸⁸ Sarısözen, s. 238.

⁸⁹ Bknz. Dipnot 44.

⁹⁰ Pekcanitez/Erdönmez, s. 88-89.

⁹¹ Altay/Eskiocak, s. 175.

⁹² Altay/Eskiocak, s. 175.

⁹³ Altay/Eskiocak, s. 176.

⁹⁴ Coşkun, s. 236.

⁹⁵ Sarısözen, s. 239; Coşkun, s.236; Ayrıntılı bilgi için bakınız: 4.2. Konkordatonun Yabancı Para Alacaklarına Etkisi.

Mahkemece tasdik edilen konkordato, borçlunun konkordato projesinde öngörülen şekilde borçlarını ödeyememesi durumunda dahi alacaklılar tarafından fesih talebinde bulunulup feshedilmedikçe taraflar için bağlayıcıdır⁹⁶.

3.1.2. İstisnalar

3.1.2.1. Rehinli Alacaklar

İİK madde 308/c-II, uyarınca, bir alacak eğer rehinle teminat altına alınmış ise bu rehinli alacağın rehinle teminat altına alınan kısmı için mahkeme tarafından tasdik edilen konkordato zorunlu değildir. Rehin, taşınır veya taşınmaz olması fark etmeksizin asıl alacağı teminat altına alan sınırlı bir ayni haktır ve alacaklının rehin konusu maldan alacağını tercihen elde etmesine olanak sağlar⁹⁷. Rehinli alacaklı alacağını konkordatodan etkilenmeksizin elde edecektir. İİK madde 302/V, “*Rehinle temin edilmiş olan alacaklar, 298 inci madde uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar.*” hükmünü içermektedir. Madde ile düzenlendiği üzere alacağın rehinle karşılanmayan kısmı adi alacak olarak konkordato şartlarına tabi olur. Kanunumuz, konkordatoda rehinli alacaklıların haklarının korunmasına yönelik düzenlemelere yer vermiştir. Rehinli alacaklılar konkordato şartların etkilenmeyecek ve kabul edilen konkordato ile bağlı olmayacaktır⁹⁸.

⁹⁶ “Dava konkordato süresinin uzatılması istemine ilişkindir. Mahkemece konkordatonun dürüst borçlular için ve bir defa tanınabilecek bir hak olduğu, davacının konkordato hükümlerini yerine getiremediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Konkordato bir borçlunun imtiyazsız alacaklılarının belli bir çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden cebri bir anlaşmadır. (KURU. B., İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, İstanbul 2004, s. 1230). Konkordato ticaret mahkemesince tasdik edildikten sonra borçlu ile alacaklılar arasında alacağın belli bir indirimle (tenzilatla) ve/veya belli bir vadede ödenmesi amacını güden bir sözleşme haline gelir. Bu sözleşmenin hükümlerine borçlunun uymaması halinde alacaklılar İcra ve İflas Kanunu’nun 307 ve 308’nci maddesinde öngörülen fesih yollarına gidebilir. Somut olayda tasdik edilen konkordato projesine göre davacı borçlu borçlarını üç yıl içinde ödemeyi öngörmüş fakat bunu gerçekleştirememiştir. Bu durumda borçlunun yeniden konkordato mülhleti ya da mevcut konkordatonun süresinin uzatılmasını istemesine gerek bulunmamaktadır; bir diğer ifade ile konkordato, alacaklıların talebi ile feshedilinceye kadar tarafları bağlar. Açıklanan durum karşısında davacının konkordato süresinin uzatılmasını istemekte hukuken korunur bir menfaati bulunmamaktadır. Davacının talebinin bu nedenle reddi gerekirken, mahkemece yazılı gerekçeyle reddi isabetli değilse de sonucu itibarıyla doğru bulunan hükmün Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 438/son maddesi uyarınca gerekçesinin düzeltilerek ve değiştirilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir...” Yargıtay 19.HD., 02.02.2006 T., E.2005, K. 10463;806, Coşkun, s. 237-238.

⁹⁷ Altay S., Eskiocak A., 2007, “Türk Medeni Hukukunda Taşınmaz Rehni”, İstanbul: Vedat Kitapçılık, s.1; Erman H., 2013, “Eşya Hukuku Dersleri”, 4. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, s. 161.

⁹⁸ “...Davacı vekili karar düzeltilmesi isteminde bulunmuştur. Dosyadaki yazılara, mahkeme kararında belirtilip Yargıtay ilamında benimsenen gerekçelere ve davalı banka alacağının rehinle temin edilmiş bulunmasına ve konkordatoya dahil olmamasına, İİK madde 303 hükmüne göre, tasdik edilen

Rehin genel olarak güvence altına alınan alacağın borçlusunca verilir. Bu durumda borçlu hem şahsi alacak hakkının borçlusu hem de aynı hakkın borçlusu olarak rehin konusu malın paraya çevrilip satış bedelinden alacağın tahsiline katlanmak durumundadır. TMK madde 881/2 uyarınca rehin, şahsi borcun borçlusu tarafından verilebileceği gibi bir başka kişi tarafından da verilebilir. Burada önem arz eden husus, rehin veren üçüncü kişi, borçlunun borcunu bu şekilde güvence altına almakla şahsi borcun da borçlusu haline gelmez; onun tek yükümlülüğü, rehin konusunun paraya çevrilmesine ve güvence altındaki alacağın rehnin satışından elde edilecek bedelden karşılanmasına katlanmaktır⁹⁹.

Konkordatoda “*rehinli alacaklı*”, statüsünde olabilmek için söz konusu alacağın, konkordato borçlusunun malvarlığına dahil unsurlarla güvence altına alınmış olması gerekmektedir¹⁰⁰. Kısaca, rehinli mal borçluya ait olmalıdır¹⁰¹. Aksi takdirde rehin konusu mal üçüncü bir kişiye ait ve borçlu borçtan şahsen sorumlu ise, rehin alacaklısı, alacağının tamamı üzerinden konkordato borçlusunun projesiyle bağlı olur ve konkordato projesine yazılır¹⁰². Rehin veren üçüncü kişi, bundan doğan sorumluluğu kapsamında asıl borçlu olan konkordato borçlusunun borcunu ödediği takdirde, asıl

konkordatonun rehinli alacakların rehin kıymetine tekabül eden miktardaki alacakları için bağlayıcı nitelik taşınamasına, davalı bankanın Beyoğlu şubesinde yazılan 14.6.1973 tarihli yazının, alacağın mümkün olduğu ölçüde tahsilini temin gayesine yönelik olmasına ve yazıda ödenmesi istenen (904.568.51) liradan arda kalan miktar alaktan feragati tazammun etmemesine, esasen Beyoğlu Şubesinin Banka Genel Müdürlüğü'nün muvafakatını almadan bir kısım alacağından vazgeçme yetkisinin bulunmamasına, davalı bankanın alacağını tamamen istifa etmedikçe merhununu veya bir kısmını iade etmekle mükellef bulunmamasına nazaran, davacı vekilinin Karar düzeltme isteğinin reddi gerekir.” Yargıtay 11. HD., 21.10.1983 T., E. 4521, K. 4462.

⁹⁹ Tunç Yücel/Öztek, s. 370.

¹⁰⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 372.

¹⁰¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 615; Ulukapı, s. 21.

¹⁰² Ulukapı, s. 21; Altay/Eskiocak, s. 366; “...Bir alacağın, borçlu veya üçüncü bir şahsa ait mallar rehin edilmek suretiyle teminat altına alınması mümkündür. Borçlu, alacağı, kendi taşınır veya taşınmaz malını rehnetmek suretiyle temin etmişse, konkordato nisabı hesaplanırken İİK'nın 297. Maddesinde belirtildiği gibi, bu alacağın, merhunun komiser tarafından takdir edilen değeri ile karşılanmayan yani teminatsız kalan kısmı nazara alınır. Rehni borçludan başka bir şahıs vermesi halinde durum değişir ve alacağın nisapta nazara alınması gerekir. Ayrıca, 3. Şahsın ipoteği söz konusu olduğunda şirket ortaklarının, şirketler grubunun veya temsilcilerinin aynı kişiler olması sonucu etkilemez. Alacaklının, rehinleri paraya çevirip alacağını tahsil etmesi halinde, rehin veren üçüncü kişi kendisinden bu suretle tahsil olunan para için asıl borçluya rücu hakkına haizdir. Bu halde merhun borçlunun hanesine dahil edilemeyeceği gibi, alacak hakkında İİK 297. Maddesi hükmü uygulanmaz. Rücu hakkından önceden feragat da muteriz alacaklının durumunu etkilemez. Ancak, üçüncü şahsa ait rehinle karşılanmış ve konkordato isteyen borçlu şirket de bu borcundan dolayı müteselsil kefalet nedeniyle şahsen sorumlu bulunduğundan, muteriz bankanın lira alacağının konkordato nisabına dahil edilmesi gerekir...” Yargıtay 11. HD., 11.07.1990 T., E. 4754, K. 5189., Altay/Eskiocak, s. 893-895.

borçluya rücu etme hakkına sahiptir¹⁰³. Rehinli mal borçluya ait değilse yani rehin maliki üçüncü bir kişi ise rehinli alacaklı olarak rehin konusunun sahibi üçüncü kişiye karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir ve merhun satılabilir¹⁰⁴. Yargıtay'ın iflasın ertelenmesi prosedürünün yürürlükte olduğu dönemde vermiş olduğu kararlarda, asıl borçlu hakkında verilen iflas erteleme kararının, kararın niteliği ve zorunlu takip arkadaşlığı nedeniyle ipotekli taşınmaz maliki yönünden de sonuç doğuracağı ve ipotek konusu taşınmazın satışının gerçekleştirilemeyeceği belirtilmiştir¹⁰⁵. Bu kapsamda, konkordato kurumunda, borçlu lehine üçüncü kişilerin malvarlığı üzerinde rehin kurulması durumunda, borçluya konkordato mühleti verilmesinin üçüncü kişilere karşı takip başlatılmasına engel olup olmayacağı hususu uygulamada tartışılmaya devam etmektedir¹⁰⁶.

Konkordato komiseri bilirkişi aracılığıyla rehnin değerini takdir ettirecek ve alacağın rehinle karşılanmayan kısmı adi alacak olarak konkordatoya dahil olacaktır¹⁰⁷. Burada bilirkişi tarafından belirlenen değer tahmini olduğundan maddi hukuk bakımından kesin değildir, bu sebeple İİK madde 298/II, III¹⁰⁸'e göre, komiserin rehinli malların değerinin takdirine ilişkin yaptığı işlemlere ve bilirkişi raporuna karşı ilgililer yedi gün içinde asliye ticaret mahkemesine başvurarak rehinli malların değerinin

¹⁰³ Altay/Eskiocak, s. 366.

¹⁰⁴ Berkin, İflas, s. 570; Kuru, El Kitabı, s.1511; Tanrıver/Deynekli, s. 99,100; Akil, s. 142.; Tunç Yücel/Öztek, s. 338.

¹⁰⁵ “...Şu halde, asıl borçlu hakkında verilen iflas erteleme kararının, hem söz konusu kararın niteliği gereği, hem de zorunlu takip arkadaşlığı nedeniyle ipotekli taşınmaz maliki yönünden sonuç doğurmayacağına kabulü mümkün değildir. Bu durumda, iflas erteleme kararı kapsamında İİK'nın 179/b maddesi gereğince, ipotek konusu taşınmazın satışı gerçekleştirilemeyeceğinden mahkemece ihalenin feshi isteminin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddi isabetsiz olup, kararın bu nedenle bozulması gerekirken Dairemizce onandığı anlaşılmakla, borçlunun karar düzeltme isteminin kısmen kabulü gerekmiştir.”, Yargıtay 12. HD., 10.04.2015 T., E. 2015/9115, K. 2015/9290, Atalı M., Ermenek İ., Erdoğan E., 2019, “İcra ve İflas Hukuku”, 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 681; “İİK'nın 149/b maddesi gereğince asıl borçlu ile ipotek veren üçüncü kişi arasında zorunlu takip arkadaşlığı bulunması ve icra takibi sonuna kadar haklarında birlikte takip yapılması gerektiğinden asıl borçlu hakkında verilen iflas erteleme kararı, ipotek veren aleyhinde devam ederek ipotek konusu taşınmazın satışı gerçekleştirilemez. Yerel mahkemece Özel Daire bozma kararına uyularak asıl borçlunun ihalenin feshi isteminin kabulüne karar verilmesi gerekir.”, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 02.07.2019 T., E. 2017/760, K. 2019/838, Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 681-682.

¹⁰⁶ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 681.

¹⁰⁷ Coşkun, s. 238; Altay/Eskiocak, s. 364.

¹⁰⁸ İİK madde 298/II, III: “Komiser rehinli malların kıymetinin takdirine ilişkin kararını alacaklıların incelemesine hazır bulundurur; kıymet takdiri kararı alacaklılar toplantısından önce yazılı olarak rehinli alacaklılara ve borçluya bildirilir.

İlgililer, yedi gün içinde ve masrafları önceden vermek kaydıyla, mahkemeden rehinli malların kıymetini yeniden takdir etmesini isteyebilir. Eğer yeni kıymet takdiri bir alacaklı tarafından istenmiş ve takdir edilen kıymet, kayda değer bir şekilde değişmişse alacaklı borçludan masraflarının ödenmesini talep edebilir.”

yeniden takdir edilmesini isteyebilir¹⁰⁹. Kanun koyucu bu hususta ilgililere bir itiraz hakkı tanımıştır. Çünkü komiserin, yaptırmış olduğu bilirkişi incelemesi sonucu ortaya çıkan değer az veya çok olabilir.

İİK madde 295, “*Mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez.*” şeklinde düzenlenmiştir. Madde alacaklılara takip başlatabilme hakkını vermekle birlikte, mühlet içinde rehinli malların muhafaza altına alınamayacağını ve satışının yapılamayacağını hüküm altına almıştır. Kanun koyucu mühlet sürecinde borçluyu korumak ve konkordatonun uygulanabilirliğini arttırmak amacı ile böyle bir düzenlemeye kanunda yer vermiştir.

Rehinli alacak, konkordatoya kayıt ettirilmemiş olsa dahi mahkemece tasdik edilen konkordato, rehinle karşılanan alacak miktarı için mecburi değildir¹¹⁰. Alacak kaydı, konkordato projesinin kabulü için gereken çoğunluğun hesaplanmasında önem arz eder, komiser alacaklılar tarafından bildirilen ve borçlunun mali kayıtlarında yer alan alacakları çoğunluğun hesaplanmasında dikkate alır¹¹¹. Rehlinli alacaklar bakımından buradaki önemli husus eğer alacaklının rehnin değerini aşan bir alacağı var ve bu alacak konkordatoya kaydedilmişse, alacak konkordato çoğunluğunun hesabında da dikkate alınır¹¹². Bu şekilde projenin tasdiki oylamasında oy hakkına sahip olur. Konkordatonun tasdiki oylamasında oy kullanma hakkı, alacaklılara konkordato sürecine yön verme imkânı verir.

Taşınmaz rehni ile teminat altına alınmış yabancı para türünden borçlarda, bu borcun yabancı para türünden ve taşınmaz rehni ile teminat altına alınmış kısmı konkordatoya tabi olmayacağı için Türk Lirası’na çevrilmeye gerek olup olmadığı sonucu ortaya çıkmaz, ancak, eğer taşınmaz rehni ile karşılanmayan kısım mevcut ise bu kısım konkordato şartlarına tabi olacağı için Türk Lirasına çevrilecek ve ödeme o şekilde yapılacaktır¹¹³.

¹⁰⁹ Altay/Eskiocak, s. 361; Coşkun, s. 238.

¹¹⁰ Ulukapı, s. 21.

¹¹¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 616.

¹¹² Tunç Yücel/Öztek, s. 617, Aydemir, s. 92.

¹¹³ Muşul T., 2018, “İflas ve Konkordato Hukuku”, Ankara: Adalet Yayın Evi, s. 454-455.

Alacaklının rehin hakkından feragat etmesi durumunda, rehinli alacak tamamen adi alacak olarak değerlendirilecek ve konkordato çoğunluğunda bu şekilde dikkate alınacaktır¹¹⁴. Maddi hukuk bakımında rehin hakkından feragat her zaman mümkün olduğu halde konkordato bakımından feragatin ne zaman yapıldığı önem arz eder. Alacaklının konkordato nisabına dahil olabilmesi bakımından söz konusu feragati İİK madde 299 da öngörülen on beş günlük kesin süre içinde gerçekleştirmesi ve alacağını adi alacak olarak konkordatoya yazdırması gerekmektedir¹¹⁵. Alacaklının rehin hakkından feragati ile adi alacak haline dönüşen rehinli alacağının konkordatoya kayıt yaptırılabilmesi için konkordato komiserine başvuru yapması gerekir. Konkordato alacaklısına, kanunda ön görülen on beş günlük kayıt süresinden sonra rehin hakkından feragat etmesi halinde, alacağını konkordatoya yazdırma ve nisaba dahil olma imkanının tanınması, alacaklıyı çıkar sağlamak için konkordato borçlusunu zorlayabilecek, ayrıcalıklı bir duruma getirecektir¹¹⁶. Alacaklıya bu şekilde bir imkân verilmesi konkordato da gözetilmesi gereken eşitlik ilkesine ters düşecektir.

Rehinli alacaklarla ilgili hükümlerin kıyasen teminat amaçlı temlikler, mülkiyeti muhafaza koşuluyla yapılan satış sözleşmeleri ve finansal kira sözleşmeleri ile temin edilen alacaklar bakımından da uygulanacağı öngörülmektedir¹¹⁷.

3.1.2.2. İmtiyazlı Alacaklar

İİK madde 308/c-III uyarınca, İİK madde 206 sıra 1¹¹⁸'de yer alan alacakların imtiyazlı alacak olduğu kabul ve tespit edilmiştir. Yine kanun maddesine göre imtiyazlı alacaklar konkordato projesine tabi olmaksızın tam olarak ödenecektir. Bu kapsamda imtiyazlı alacaklar, konkordato ile bağlı değildir¹¹⁹. İmtiyazlı alacaklılar, konkordatodan etkilenmeksizin alacaklarını tam olarak elde edecektir. Konkordato ile bağlı olmayan

¹¹⁴ Ulukapı, s.23.

¹¹⁵ Altay/Eskiocak, s. 312.

¹¹⁶ Altay/Eskiocak, s. 312.

¹¹⁷ Postacıoğlu, s. 106; Altay/Eskiocak, s. 369; Öztan F., 2013, “*Kıymetli Evrak Hukuku*”, 18. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, s. 122-124.

¹¹⁸ İİK 206 birinci sıra alacaklar: “Birinci sıra: A) İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları, B) İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları, C) İflâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.”

¹¹⁹ Aydemir, s. 92

imtiyazlı alacaklar, konkordato nisabının belirlenmesi hususunda dikkate alınmayacak, konkordato nisabına dahil edilmeyecektir. Burada önem arz eden noktalardan biri imtiyazlı alacaklılar alacaklarını süresi için konkordato komiserine bildirmediği takdirde projeye bağlı olmama haklarını kaybedip kaybetmeyecekleri hususudur. Bizimde katıldığımız doktrindeki bir görüşe göre imtiyazlı alacaklılar, alacaklarını süresinde bildirilmemiş olsa dahi, oylamada oy haklarının olmamasından dolayı, imtiyaz haklarını kaybetmeyecektir¹²⁰. Bu doğrultuda, İİK madde 206'nın birinci sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar bakımından, on beş günlük alacaklarını kaydettirme süresi söz konusu değildir¹²¹. Doktrindeki diğer bir görüş ise imtiyazlı alacaklar süresinde bildirilmediği takdirde imtiyazın ortadan kalkacağını ve alacağın konkordato ile bağlı hale geleceğini savunmaktadır¹²².

İİK madde 305/I-d, konkordatonun mahkemece tasdik edilebilmesi için hangi alacaklar bakımından teminat gösterilmesi gerektiği hususunu düzenlemektedir. Madde, *“206 ncı maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması...”* şeklinde düzenlenmiştir. Mülga kanun dönemindeki hükümden farklı olarak, yeni düzenleme ile borçlunun göstermesi gereken teminatın kapsamı önemli oranda azaltılmıştır¹²³. Her ne kadar 7101 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemelerde konkordatonun uygulanabilirliğini kolaylaştırmak, borçluyu büyük bir teminat yükü ile karşı karşıya bırakmamak için *“teminat”* şartı büyük ölçüde azaltılmış ise de, İİK madde 305/I-d uyarınca, İİK madde 206 birinci sıradaki alacaklar için teminat gösterilmesi gerekmektedir¹²⁴. Mülga hükümlerdeki, teminat oranlarının geniş kapsamlı olması, konkordato başvurularını ciddi oranda zorlaştırmıştır¹²⁵. Yapılan yeni düzenleme ile teminat kapsamının kısıtlanması ile alacaklıların konkordato gereğince alması gereken tutarın korunmasız kalacağı hususu gündeme gelebilecektir. Mevcut durumda teminat kapsamının kısıtlanmasının sonucu olarak, alacaklıların elinde, borçlunun konkordatodan

¹²⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 610; Gürdoğan, s. 203; Kuru, C. IV, s. 3680; Berkin, İflas, s. 495; Buruloğlu/Reyna, s.70; Ulukapı, s. 25.

¹²¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 471; Altay/Eskiocak, s. 247; Aksi görüş için bkz. Pekcanitez/Erdönmez, s. 56.

¹²² Postacıoğlu, s. 85-87.

¹²³ Mülga İİK madde 298/I.

¹²⁴ Sarısözen, s. 220; Tunç Yücel/Öztek, s. 610-611; Coşkun, s. 199.

¹²⁵ Tunç Yücel/Öztek, s. 535.

kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemesi sebebi ile fesih hakkını kullanmak dışında bir imkân bulunmamaktadır¹²⁶.

Teminat borçlu veya üçüncü bir kişi tarafından gösterilebilir¹²⁷. Önemli olan husus bu teminatın diğer konkordato alacaklılarının alacaklarının tahsili için projede yer alan menkul ya da gayrimenkul mallardan olmamasıdır¹²⁸. Konkordato projesinin başarıya ulaşmasını engelleyecek nitelikteki malların borçlu tarafından teminat olarak gösterilmemesi gerekmektedir¹²⁹. Doktrinde savunulan bir başka görüşe göre eğer konkordato teminatı bizzat borçlu tarafından yerine getirilmekteyse; bu durumda borçlunun gayrimenkul rehni tesis etmek suretiyle teminat şartını yerine getirebileceği ve bu durumun alacaklıların menfaatlerine zarar vermeyeceği, bu sebeple teminat amaçlı yapılan rehin tesisinin yasaklı işlem olarak da değerlendirilmemesi gerektiği belirtilmektedir¹³⁰. Kanunda yatırılacak teminat miktarının “yeterli” olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu durumda” yeterli” teminattan anlaşılması gereken yatırılacak teminat miktarının, bu alacakların tamamını karşılayacak düzeyde olmasıdır¹³¹. İlgili alacaklıların teminat haklarından feragat edebilmeleri mümkündür¹³². Teminat haklarından feragat etmek isteyen alacaklıların, teminattan vazgeçme iradesini yazılı olarak ve tereddüde mahal vermeyecek bir şekilde ortaya koyması gerekmektedir¹³³.

Gösterilecek teminatın türü bakımından kanunda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Doktrinde bir görüş teminatın sadece nakit para veya banka teminat mektubu olabileceğini savunmaktadır¹³⁴. Bizimde katıldığımız diğer görüşe göre ise, gösterilebilecek teminatların türü noktasında borçluya kolaylık sağlanmalı ve sadece aynı teminat, banka teminat mektubu olarak değil şahsi kefalet, borçlunun sahip olduğu ruhsatlar, fikri ve sınai haklar da teminat olarak değerlendirilebilmelidir¹³⁵. Bu hususta değerlendirme mahkeme tarafından yapılacaktır. Konkordatonun tasdiki için gerekli

¹²⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 536.

¹²⁷ Altay/Eskiocak, s. 284-285.

¹²⁸ Coşkun, s. 200; Pekcanitez/Erdönmez, s. 133; Sarısözen, s. 222; Aksi görüş için bkz. Tunç Yücel/Öztek, s. 537.

¹²⁹ Pekcanitez/Erdönmez, s. 133.

¹³⁰ Tanrıver S., 1995. “İflas Dışı Konkordato Bakımından Tasdik Şartı Olarak Teminat”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 44, S. 1-4, s. 214.

¹³¹ Altay/Eskiocak, s. 285-286; Tunç Yücel/Öztek, s. 536.

¹³² Sarısözen, s. 221; Altay/Eskiocak, s. 286-287.

¹³³ Altay/Eskiocak, s. 286.

¹³⁴ Eroğlu, s. 141.

¹³⁵ Tunç Yücel/ Öztek, s. 537; Sarısözen, s. 221.

olan teminat şartının, komiserin konkordato ile ilgili raporunu mahkemeye sunmasından önce tamamlanmış olması gerekmele birlikte, mahkeme borçlu tarafından gösterilen teminata eksiklik tespit ederse eğer, söz konusu eksikliklerin tamamlanmasını sağlamalıdır¹³⁶.

Kanun koyucu korunmaya ihtiyaç duyan bazı alacakların diğer alacaklardan daha önce ödenmesi gerektiğini kabul etmek sureti ile bazı alacaklara imtiyaz tanımıştır. Söz konusu bu imtiyaz hakkına alacaklı değil alacak sahip olduğu için alacaklı tarafından bu alacağın bir başkasına devri halinde imtiyaz hakkı da devralan alacaklıya geçecektir¹³⁷. İmtiyazlı alacaklar olarak bahsedilen alacaklar şunlardır: İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil olmak üzere iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesinden dolayı hak ettikleri ihbar ve kıdem tazminatları¹³⁸; iş verenlerin işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadı ile meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları; iflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan kaynaklı her türlü nafaka alacakları¹³⁹. İmtiyazlı alacakların sayısının fazla olması borçlunun aktif malvarlığının imtiyazlı alacaklara yönlendirilmesine sebep olacak bu durumda konkordato borçlusunun maddi olarak iyileşme sağlamasını zorlaştıracaktır¹⁴⁰.

İşçilik alacakları bakımından kanunda ihbar ve kıdem tazminatları dahil olmak üzere işçilik alacaklarının bu imtiyazdan faydalanacakları belirtilmiştir. Kanunda ihbar ve kıdem tazminatı belirtilmiş olmasına rağmen diğer işçilik alacakları açık bir şekilde sayılmamıştır. Söz konusu bu alacakları ücret, fazla çalışma alacağı, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatillerde çalışılması halinde oluşan ücret alacağı, yıllık ücretli

¹³⁶ Altay/Eskiocak, s. 287-288; Tunç Yücel/Öztek, s. 538.

¹³⁷ Kuru, El Kitabı, s. 1274.

¹³⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Deynekli A., “Konkordatonun İşçi Alacaklarının Tahsiline Etkisi”, Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan, Ankara: 2009, Adalet Yayınevi, s. 219-233; Kayık Aydınalp A., 2019. “Konkordatonun İşçilik Alacakları ve İş Sözleşmeleri Üzerine Yansıması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, S. 2, s. 487-522; Arslan A. S., 2019. “Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 142, s. 249-272.

¹³⁹ Akil, s. 139-140.

¹⁴⁰ Tercan E., 2003. “4949 Sayılı Kanun’la Yapılan Değişiklikten Sonra, İcra ve İflas Kanunu .206’ya Göre İmtiyazlı Alacaklar (Sıra Cetveli)”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXII, S. 2, s. 22.

izin alacağı, ikramiye alacağı ve prim alacağı olarak saymak mümkün olacaktır¹⁴¹. İmtiyazlı işçilik alacakları bakımından teminattan açıkça feragat edilmediği takdirde teminat gösterilmesi gerekmektedir¹⁴².

Yukarıda saydığımız imtiyazlı alacaklılar alacaklarını konkordato komiserine süresinde bildirmeseler dahi imtiyazlarını kaybetmezler ve konkordato projesine tabi olmak durumunda kalmazlar¹⁴³. İmtiyazlı alacaklılar eğer alacaklılar toplantısında nisaba dahil olup oy kullanmak isterlerse, en geç oy kullanma süresinin bitimine kadar imtiyaz haklarından feragat etmelidir¹⁴⁴. İmtiyazlı alacaklıların konkordato projesinin oylandığı alacaklılar toplantısında hem oy kullanması hem de imtiyazlı alacak haklarını muhafaza etmesi mümkün değildir.

İmtiyazlı alacaklar bakımından bir zaman sınırlamasının olup olmadığı hususunda İİK madde 206'da geçen "*iflasın açılmasından önceki bir yıl*" ifadesinin konkordato için "*geçici mühlet kararından önceki bir yıl*" şeklinde değerlendirilip uygulanması gerektiği doktrinde savunulmaktadır¹⁴⁵. İşçilik alacakları bakımından bir yıllık süreden önce doğmuş ya da iflastan sonra doğmuş işçilik alacakları imtiyazlı alacak olarak kabul edilmeyecektir¹⁴⁶. Bizde bu görüşe katılmakta ve sınırlamanın geçici mühlet kararından önceki bir yıllık alacaklar için geçerli olması gerektiği kanaatindeyiz.

Konkordato borçlusu bir alacağı kısmen veya tamamen reddedebilir. Bu durumda söz konusu alacak çekişmeli alacak haline gelmiş olur. Bir alacağın imtiyazlı alacak olup olmadığı hususunda anlaşmazlık söz konusu ise bu anlaşmazlık, çekişmeli alacaklara ilişkin İİK madde 302/VI hükmü kıyasen uygulanarak çözülecektir¹⁴⁷. Çekişmeli alacaklara ilişkin hükümler kapsamında imtiyazlı alacaklı, tasdik kararının ilanından itibaren bir ay içinde ticaret mahkemesinde dava açmak zorundadır¹⁴⁸.

¹⁴¹ Deynekli, İşçi Alacakları, s. 222; Kayık Aydınalp, s. 496-497.

¹⁴² Deynekli, İşçi Alacakları, s. 229.

¹⁴³ Tunç Yücel/Öztek, s. 610; Postacıoğlu, s. 85-87; Gürdoğan, s. 203; Kuru, C. IV, s. 3680; Berkin, İflas, s. 495; Buruloğlu/Reyna, s.70.

¹⁴⁴ Berkin, İflas, s. 556; Altay/Eskiocak, s. 248; Tanrıver/ Deynekli, s. 98.

¹⁴⁵ Coşkun, s. 127; Tunç Yücel/Öztek, s. 608-609; Kayık Aydınalp, s. 495; Deynekli, İşçi Alacakları, s. 227; Arslan A. S., s. 264-265.

¹⁴⁶ Deynekli A., Kısa S., 2005, "*Haciz ve İflasta Sıra Cetveli*", 3. Baskı, Ankara, s. 696; Kayık Aydınalp, s. 496.

¹⁴⁷ Altay/Eskiocak, s. 247; Kale, s. 242.

¹⁴⁸ Çekişmeli alacaklar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. 7. Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar.

Mahkeme tarafından itiraza uğrayan imtiyazlı alacak hakkında inceleme yapılacak ve bir karar verilecektir.

3.1.2.3. Kamu Alacakları

Devletin kamu hizmetlerini ve üstlenmiş olduğu diğer görevleri yerine getirebilmek için kaynağa ihtiyacı olmakla birlikte, bu kaynak kamu gelirleri ile sağlanır ve kamu gelirleri içinde en büyük pay kamu alacaklarına aittir¹⁴⁹. Kamu alacakları ise Devletin ve diğer kamu idarelerinin kamu gücü vasıtası ile vergi, resim, harç, gibi kamu hukuku kurallarına uyarak elde ettiği kamu gelirleri olarak tanımlanabilir¹⁵⁰. Kamu alacaklarından kasıt: 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un birinci ve ikinci maddesinde yer verilen, alacaklısı, devlet, il özel idareleri ve belediyeler olan alacakların hepsi kamu alacağıdır.

Kamu alacakları İİK madde 308/c-III uyarınca konkordato ile bağlı olmayan istisnai alacaklardandır. Kamu alacakları, konkordato komiserinin yapacağı ilanla birlikte ilan tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmelidir. Bu konuda önem arz eden husus kamu alacakları on beş günlük süre içinde kamu idaresi tarafından yazdırılmamış, borçlunun bilançosunda yer almamış ve resmi sicilden de anlaşılmıyor ise, söz konusu imtiyaz hakkının devam edip etmeyeceğidir. Doktrinde süresi içinde konkordato komiserine bildirilmeyen kamu alacaklarının durumu ile ilgili iki görüş savunulmaktadır. Bunlardan ilkinde göre süresi içinde konkordato komiserine bildirilmeyen kamu alacaklarının, imtiyaz hakkı ortadan kalkacak ve bu alacaklar çoğunluk hesabında dikkate alınmayacaktır¹⁵¹. Bizimde katıldığımız diğer görüşe göre ise konkordato komiserine alacağını bildirmek için ön görülen on beş günlük süre imtiyazlı kamu alacakları bakımından uygulanmayacaktır¹⁵².

¹⁴⁹ Deynekli A., 2018. “Konkordatoda Kamu Alacaklarının Durumu”, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı, s. 123.

¹⁵⁰ Çelik S. B., 2018, “Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku”, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 4.

¹⁵¹ Postacıoğlu, s. 85; Ansay S. Ş., 1960, “Hukuk İcra ve İflas Usulleri”, Ankara: İstiklal Matbaası, s. 348.

¹⁵² Gürdoğan, s. 203; Tanrıver/Deynekli, s. 119; Buruloğlu/Reyna; s. 70.

Konkordatoya yazdırılsın veya yazdırılmasın kamu alacakları konkordato ile bağılı olmayacaktır¹⁵³. Bağılayıcılık bakımından tasdik edilen konkordatonun vade, tenzilat veya karma konkordato olması herhangi bir önem arz etmemektedir¹⁵⁴. İİK madde 294/II uyarınca konkordato mühleti sürecinde kamu alacakları için borçluya karşı takip yapılamaz fakat bu kısıtlama sadece mühletle sınırlıdır, mühletin bitiminden sonra bu alacaklar için takip yapılabilir¹⁵⁵. Kamu alacakları bakımından konkordato mühleti süresince icra takiplerinin durması söz konusu olsa da konkordatonun kamu alacakları bakımından zorunlu olmadığı unutulmamalıdır¹⁵⁶.

Konkordato ile bağılı olmayan kamu alacakları konkordato borçlusu tarafından tam olarak ödenmesi gereken alacaklardır. Konkordato projesinin oylandığı alacaklılar toplantısında kamu alacakları nisaba dahil edilmez bunun sonucu olarak konkordato projesinin oylanmasında oy hakları da yoktur¹⁵⁷. İİK madde 305/d bendi konkordatonun tasdiki şartlarını düzenlemiştir. Madde incelendiğinde, kamu alacakları bakımından bir teminat şartının söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır.

Kamu alacağının özel hukuktan kaynaklı olarak, sözleşmeden, haksız fiilden, sebepsiz zenginleşmeden doğması halinde, bu alacakların tahsili bakımından 6183 sayılı Kanun hükümleri değil İİK hükümlerinin uygulanması gerekecektir¹⁵⁸. Özetle, kamunun özel hukuktan kaynaklı alacakları ile 6183 sayılı Kanundan kaynaklanan alacaklarının tahsilinde belirlenen usul birbirinden farklıdır.

Konkordatoda kamu alacaklarının durumu ne eski düzenlemelerde ne de 7101 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerde açıklığa kavuşturulamamış olmakla birlikte kamu alacaklarının oy hakkının olup olmadığı ve konkordatodan etkilenip etkilenmedikleri hususlarında açık düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır¹⁵⁹.

¹⁵³ Kale, s. 256; Ulukapı, s. 28; Deynekli, s.133.

¹⁵⁴ Deynekli, s. 134.

¹⁵⁵ Deynekli, s. 134.

¹⁵⁶ Aydemir, s. 94.

¹⁵⁷ Deynekli, s. 133.

¹⁵⁸ Aydemir, s. 93.

¹⁵⁹ Deynekli, s. 135.

3.1.2.4. Komiserin İzni İle Konkordato Mühleti İçindeki Borçlanmalar

İİK madde 308/c son fıkrasında “*Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkileri için de geçerlidir.*” hükmüne yer verilmiştir. Kanun hükmünden de açıkça anlaşıldığı üzere kanun koyucu konkordato sürecinde komiserin izniyle gerçekleşen borçlar bakımından bir ayırım yapmamış ve tüm borçları konkordato kapsamı dışında bırakmayı tercih ederek, konkordato projesiyle bağlı olmadıklarını düzenlemiştir¹⁶⁰. Bu alacaklılar alacaklarını konkordato oranlarına göre tenzilat yapılmış şekilde değil tam olarak alacaktır¹⁶¹. Mühlet sürecinde, konkordato komiserine yüklenen ve bir alacağın konkordato projesiyle bağlı olup olmayacağını belirleyen bu tür bir sorumluluk, komiserin ne kadar önemli ve hassas bir görevi yerine getirdiğinin de göstergesidir¹⁶².

Kanun koyucu borçlunun konkordato sürecinde ticari hayatına devam edebilmesi ve konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalini arttırmak için kanunda birçok düzenlemeye yer vermiştir. Konkordato mühleti içinde komiserin onayı ile gerçekleşen borçlanmaların konkordatoya tabi olmaması da bunlardan biridir. Aksi durumda konkordato talebinde bulunan borçlu, ticarete devam edebileceği kişi veya kurum bulmakta ciddi zorluklar yaşayabilecektir. Olağan şartlarda, bir kimse alacağının konkordatoya tabi olacağını bile bile bir borç-alacak ilişkisi içine girmeyi tercih etmeyecektir¹⁶³. İşte bu sebeple kanun koyucu, konkordato mühleti içinde borçluyla ticaret yapmış olan alacaklıların, borçlunun ekonomik olarak zorluklar yaşadığı süreçte bir nevi konkordato projesine destek verdiklerini değerlendirmiş ve bu alacaklılar için özel bir düzenleme yapma gereği duymuştur¹⁶⁴.

Konkordato mühleti içinde komiserin onayıyla gerçekleşen bu borçlar diğer alacaklıların alacaklarına kavuşması içinde bir fırsat yaratmakta ve konkordatonun

¹⁶⁰ Sarısözen, s. 241; Coşkun, s. 234.

¹⁶¹ Aydemir, s. 91; Altay/Eskiocak, s. 176; Coşkun, s. 234.

¹⁶² Tunç Yücel/Öztek, s. 589.

¹⁶³ Coşkun, s. 234.

¹⁶⁴ Sarısözen, s. 241.

başarısını ve işlerliğini sağlamaya destek olmaktadır¹⁶⁵. Kanun da bu noktada önemli bir düzenleme yapılarak olası bir iflas durumunda konkordato komiserinin izni ile gerçekleşen borçlanmadan kaynaklanan alacaklar, “*masa borcu*” statüsüne alınmıştır¹⁶⁶. Bu alacaklar imtiyazlı alacaklardan da önce ödenmesi gereken alacaklar haline getirilmiştir¹⁶⁷.

Konkordato komiserinin onayıyla meydana gelen alacaklara tanınan en önemli imkânlardan biri bu alacaklar için konkordato mühleti içerisinde borçluya karşı takip başlatılabilecek olmasıdır¹⁶⁸. Mühlet sürecinde borçluya karşı takip başlatabilen alacaklılar, buna ilaveten borçlunun mallarını haczedebilir ve satabilir¹⁶⁹.

İİK madde 297/I, “*Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Şu kadar ki, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir.*” hükmünü düzenlenmiştir. Bu konuda üzerinde durulması gereken husus komiserin vereceği “*izin*” kavramının çerçevesinin belirlenmesidir¹⁷⁰. Yani, olağan şartlarda, konkordato talep eden borçlu işlerine

¹⁶⁵ Tunç Yücel/ Öztekin, s. 602.

¹⁶⁶ Akil, s.142; Konkordato komiserinin izni ile gerçekleşen borçlanmaların iflas halinde “*masa borcu*” olarak sayılması durumunu, her somut olayın özelliklerine göre değerlendirmek gerekmektedir. “*Masa borcu*” sayılan alacaklar, adi alacakların önünde yer alır fakat “*rüçhanlı*” alacaklar mevcutsa bu alacaklar masa borcunun önündedir. (Tunç Yücel/Öztekin, s. 602.); Her ne kadar masa alacakları öncelikle ödenmesi gereken alacaklardan olsa da, iflas masasında rehinli bir mal mevcutsa, o malın satış bedelinden, rehinli alacaklardan önce ödenmesi gereken rüçhanlı alacaklar ödendikten sonra ancak imtiyazlı alacakların ödenmesine geçmeden önce masa alacakları ve ayrıca iflas masrafları ödenecektir. (Deynekli/Kısa, s. 653; Bilgin H., 2011, “*Hacizde ve İflasta Alacakların Sırası*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 176.)

Rüçhanlı alacaklarla ilgili düzenleme 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 21. maddesinde düzenlenmiştir ve madde şu şekildedir: Madde 21 – “Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur. (Ek hüküm: 30/3/2006-5479/4 md.) Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.

Rehinli alacaklıların hakları mahfuzdur. (Değişik ikinci cümle: 28/2/2018-7101/47 md.) Gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan sonra gelir.

(Değişik son fıkra: 30/3/2006-5479/4 md.) Borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dahil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur.”

¹⁶⁷ Sarısözen, s. 241.

¹⁶⁸ Kuru, El Kitabı, s. 1461; Kuru, İcra ve İflas, C.IV, s. 3644.

¹⁶⁹ Kale, s. 256; Atalı, s. 98.

¹⁷⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Tunç Yücel/Öztekin, s. 602-605.

konkordato komiserinin nezareti altında kendisi devam edecektir. Madde metninden de açık şekilde anlaşılacağı üzere konkordato komiserine “izin” yetkisi ancak mahkeme tarafından verilebilir ve bu kısıt yine İİK madde 297 uyarınca ilan edilir. Borçluya getirilen sınırlama sadece komiserin menfi içerikli emir ve talimatlarıdır¹⁷¹. Konkordatoda iflasta olduğu gibi borçlunun tasarruf ehliyeti sınırlandırılmayarak ve ticari faaliyetine devam etmesini sağlamak hedeflenmektedir¹⁷².

Borçlunun işlerini yürütürken her iş ve işlem için konkordato komiserinden izin almasını beklemek, ticari hayatın devamı bakımından zorluklar ortaya çıkaracaktır. Bu sebeple izin kavramını geniş yorumlamak ve komiserin emir ve talimatları ile çatışmayan işlemlerin de konkordato şartlarına tabi olmayacağını kabul etmek gerekecektir¹⁷³. Aksi bir durumun kabulü borçlunun mühlet içinde yaptığı konkordato komiserinin iznine tabi olmayan her işte karşı tarafın alacağının konkordatoya tabi olması ve alacaklının alacağına tam olarak kavuşamaması durumunu ortaya çıkarır¹⁷⁴. Bu durumda ya hiç kimse konkordato borçlusu ile iş yapmaz veya fiyatları yukarı çekerek konkordatonun etkisini bertaraf etmeye çalışır. Hükümet Gerekçesinde de bu hususa değinilmiş ve borçlunun iştigal konusuyla ilgili rutin iş ve işlemlerinden kaynaklı alacaklarında proje ile bağlı olmayacağını belirtmiştir¹⁷⁵. Konkordato borçlusuyla işlem yapan karşı tarafın izin alma yükümlülüğü olmayacaktır, böyle bir yorum kanunun amacıyla örtüşmez ve işlem güvenliği bakımından ciddi sıkıntılar meydana getirir¹⁷⁶.

¹⁷¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 604; Tanrıver, Konkordato Komiseri, s. 72

¹⁷² Coşkun, s. 139.

¹⁷³ Tunç Yücel/Öztek, s. 603.

¹⁷⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 604.

¹⁷⁵ Madde 308/c Hükümet Gerekçesi dördüncü paragrafta, “Mühlet içinde ticari faaliyetine devam etmekte olan borçlunun işlemleri neticesinde ortaya çıkan borçların hukuki akıbeti, maddenin dördüncü fıkrasında yeniden kaleme alınmak suretiyle özel olarak düzenlenmektedir. Buna göre, rutin alım satımlardan doğanlar da dahil olmak üzere komiserin izniyle akdedilmiş olan tüm borçlar ana kuralın dışında bırakılmakta ve projeye tabi tutulmamaktadır. Bu alacaklılar, kendileri için ticari risk olarak borçlunun zor zamanında projeye destek vermiş kimseler olduğundan, adeta ödüllendirilmeleri uygun bulunmaktadır. Bu bağlamda, konkordato mühleti sırasında borçluya yeni kredi veren alacaklıların korunmasına yönelik olarak bu alacaklıların alacağı, malvarlığının terki suretiyle konkordato ve iflasta masa borcu sayılmakta; başka bir ifadeyle imtiyazlı alacaklılardan da önce ödenmesi gereken alacaklar haline getirilmektedir. Maddeyle getirilen bir diğer yenilik ise bu borcun, önceki kanun döneminden farklı olarak ve metinde de açıkça düzenlendiği gibi, komiserin izniyle ifası kabul edilmiş sürekli borç ilişkilerinden kaynaklanan karşı edim alacakları için de geçerli görülmesidir.” düzenlemenin amacı bu şekilde açıklanmıştır.

¹⁷⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 604-605.

İİK madde 308/c son fıkrasında, kredi veren kuruluşlar içinde ayrıca bir düzenleme yapılmış ve bu kurumlar tarafından konkordato mühleti sürecinde verilen kredilerin konkordato ile bağlı olmayacağı düzenlenmiştir. Bu alacaklar konkordatoyla bağlı olmayacak ve tam olarak ödenecektir¹⁷⁷. Konkordato mühleti içinde konkordato borçlusuna kredi veren kurumlar maddi destekte bulunarak projenin gerçekleşmesine katkı sunmaktadırlar. Kanun koyucu da bu alacakları korumak ve de teşvik etmek amacıyla bu alacaklıların alacaklarını iflasta masa borcu sayarak imtiyazlı alacaklardan da önce ödenmesi gereken alacaklar statüsüne getirmiştir¹⁷⁸.

Finansal kiralama sözleşmeleri hukuki niteliği itibariyle taraflar arasında sürekli borç ilişkisi meydana getiren bir sözleşmedir¹⁷⁹. İİK madde 308/c uyarınca sürekli borç ilişkisi meydana getiren sözleşmeler konkordato komiserinin onayı şartı gerçekleştiği takdirde konkordato şartlarına tabi olmayacaktır. Bu durum geçici ve kesin mühletin borçluya sağladığı korumayı ortadan kaldıran bir netice doğuracaktır. Konkordato komiserinin onayı ile sürekli borç ilişkilerinin konkordatoya tabi olmayacağının kabulü durumunda mali durumu bozulan ve borçlarını ödeyemeyecek bir noktaya gelen borçlunun finansal kiralama taksitlerini zamanında ödeyememesi söz konusu olduğunda söz konusu bu mallar ihtiyati tedbirle veya icra takibi ile borçlunun elinden alınabilecek ve bu da konkordato kurumunun amacı ile bağdaşmayacaktır¹⁸⁰. Doktrinde, finansal kiralamaya konu mallar eğer işletmenin devamı bakımından hayati önemde ise söz konusu bu malların borçlunun elinden alınmasının tasdik edilen konkordato projesinin gerçekleşmesini imkânsız hale getirebileceği ve bu sebeple, malların borçludan alınmaması için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği savunulmaktadır¹⁸¹. Mahkeme ihtiyati tedbir kararı vermek suretiyle bu tür durumların önüne geçebilir¹⁸².

¹⁷⁷ Pekcanitez H., Atalay O., Özkes M., 2018, “İcra ve İflas Hukuku”, 15. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 357.

¹⁷⁸ Sarısözen, s. 241.

¹⁷⁹ Deynekli A., Tuncay A., 2019, “Yargıtay Kararları Işığında Finansal Kiralama Sözleşmesi”, Ankara: Bilge Yayınevi, s. 94.

¹⁸⁰ Deynekli/Tuncay, s. 94.

¹⁸¹ Deynekli/Tuncay, s. 94.

¹⁸² Deynekli/Tuncay, s. 95; “İİK’nun geçici mühlet başlıklı 287. Maddesi gereğince, konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. Maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhal geçici mühlet kararı verir ve 297. Maddenin ikinci fıkrasındaki haller dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır.

Konkordato mühleti içinde, borçlunun malvarlığının korunmasına dair ve konkordatonun amacının öngördüğü tüm tedbirlerin alınması gerekir. Konkordato talep eden borçlunun, konkordato işlemlerini gerçekleştireceği bu süreç içinde, icra ve iflas takiplerine muhatap kılınması ve bir kısım tedbirlerin

İİK madde 305/I/d, mühlet içinde konkordato komiserinin izni ile akdedilmiş borçların ifasının, alacaklılar bundan açık bir şekilde vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması şartını getirmiştir. Ayrıca kanun maddesinde, çekişmeli alacaklara ilişkin, İİK madde 302/VI'nın kıyasen uygulanacağı hususu da belirtilmiştir¹⁸³.

3.1.2.5. Anonim Şirketin Sermaye Alacağı

Anonim şirket paydaşlarının sermaye taahhüdünden doğan pay bedeline ilişkin borçlarının konkordatoya tabi olup olmadığı hususu hukukumuzda tartışılan bir konudur. Doktrindeki bir görüşe göre, anonim şirketler bakımından sermaye koyma borcu şirket alacaklıları bakımından fevkalade önem arz eder ve bu sebeple şirketin sermaye alacağının konkordato şartlarına tabi olmayacağının kabulü gerekmektedir¹⁸⁴. Ayrıca bu görüşe göre anonim şirket, konkordato ile bağlı olan diğer alacaklılardan farklı olarak alacağını başka bir şekilde tahsil etme imkanına sahip değildir.

Doktrindeki diğer bir görüşe göre ise pay sahibinin konkordato başvurusu mahkemece tasdik edilmişse anonim şirket de pay sahibinin sermaye koyma borcu bakımından konkordato şartlarından etkilenecek ve bu kapsamda anonim şirketin sermaye alacağı da konkordato şartlarına göre ifa edilecektir¹⁸⁵.

Doktrinde 7101 sayılı Kanun değişikliği ile İİK'nun yeni hükümleri uyarınca yukarıda değindiğimiz Yargıtay içtihadının artık uygulanmasının mümkün olmadığı

alınmaması malvarlığının tümüyle elinden çıkmasına yol açabilir. Oysa konkordatoda temel ilke; borçlunun malvarlığının başında bulunması ve işletmesini yeniden sağlam bir yapıya kavuşturmasının sağlanması olduğundan, bu dönemde tedbirlerin alınmaması sonucunda malvarlığının tasfiye edilmesi durumu ile karşılaşması hali konkordato kurumunun amacı ile bağdaşmayacaktır. Zira konkordato, borçlunun mallarının başında kalarak alacaklıların gerekli çoğunluğu tarafından kabul edilen ve mahkemece tasdik edilen konkordato projesine göre, alacaklıları daha iyi bir şekilde ve eşit koşullar altında tatmin etmeyi amaçlamaktadır. Buna karşılık gerekli görülen tedbirlere karar verilmemesi durumunda konkordato ile hedeflenen amaca ulaşılmasını imkânsız kılabilecektir.” İstanbul 17. BAM Hukuk Dairesi, 13.12.2019 T., E. 2018/2680, K. 2018/2187., Deynekli/Tuncay, s. 95-96.

¹⁸³ İİK madde 302/6: “Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır.”

¹⁸⁴ Postacıoğlu İ., Tekinalp Ü., 1979, “Pay Sahibinin Konkordatosunun Onun Esas Sermayeye Katılma Taahhüdünden Doğan Borcuna ve Iskat Prosedürüne Etkileri”, Hıfzı Timur’un Anısına Armağan, İstanbul, s. 631-648; Bu görüş doğrultusunda karar için bkz. “Apel borcunu tamamen ödemeyen konkordato akdetmiş davacı paydaşın apel borcunun ödenmesinde, davalı banka konkordato şartlarına tabi olmayacağından...” Yargıtay İİD., 13.02.1973 T., E. 1972/2733, K. 1973/483, Altay/Eskiocak, s. 1252-1255.

¹⁸⁵ Domaniç H., 1979, “Konkordatonun Anonim Şirket Sermaye Alacağına Etkisi”, Hıfzı Timur’un Anısına Armağan, İstanbul, s. 283 vd.

kabulü gerektiği ifade edilmektedir¹⁸⁶. İİK madde 308/c konkordato kapsamında olmayan istisnai alacakları düzenlemiştir. İİK madde 308/c uyarınca anonim şirketlerin sermaye alacağı konkordatonun bağlayıcılığı ilkesinin istisnalarından biri olarak belirtilmemiştir¹⁸⁷. Aksi bir durumun kabulü halinde farklı türde gerekçelerle birçok başka alacak türünü konkordato kapsamı dışında tutmanın olanağı ortaya çıkabilecek ve bu durum konkordato kurumuna zarar verebilecektir¹⁸⁸. Bizde bu görüşe katılmakta ve mevcut İİK hükümleri uyarınca anonim şirketlerin sermaye alacağının konkordatoya tabi olmadığına kabulünün mümkün olmaması gerektiğini savunmaktayız.

¹⁸⁶ Altay/Eskiocak, s. 395.

¹⁸⁷ Altay/Eskiocak, s. 395.

¹⁸⁸ Altay/Eskiocak, s. 395; Akil, s. 228-229.

4. KONKORDATONUN SONUÇLARI

4.1.KONKORDATONUN ALACAĞIN MAHİYETİNDE BİR DEĞİŞİKLİK MEYDANA GETİRMEMESİ

Mahkeme tarafından tasdik edilen konkordato söz konusu alacakların mahiyetinde bir değişikliğe sebep olmaz yani başka bir ifadeyle tasdik edilen konkordato borcun yenilenmesi sonucunu doğurmaz¹⁸⁹. Borcun yenilenmesi, Borçlar Hukukuna ilişkin bir kurum olup, yeni bir borç ilişkisi kurmak suretiyle, eski borcun, ifa edilmeksizin sona erdirilmesi halidir¹⁹⁰. Borcun yenilenmesinde, alacaklı, kendisine karşı ifa edilmeyen edim yerine yeni bir alacak elde eder, borçlu da edimini yerine getirmeksizin alacaklıya karşı yeni bir borç üstlenmek suretiyle eski borcundan kurtulur. Borcun yenilenmesi ifa yerini tutan ve edime benzeyen bir borçtan kurtulma işlemidir¹⁹¹. Borcun yenilenmesi halinde borçluluk devam eder. Borcun yenilenmesi halinde, yeni borç eski borç ilişkisine tabi olmaz ve yeni borç için on yıllık zaman aşımı tekrardan işlemeye başlar. Borcun yenilenmesi için tarafların anlaşması gerekir. Mahkemece tasdik edilen konkordato, yukarıda açıkladığımız borcun yenilenmesinin sonuçlarını meydana getirmez.

Konkordato tasdik edildiği kapsamda vade konkordatosuysa borcun vadesine, tenzilat(indirim) konkordatosuysa miktarına, karma konkordatoysa borcun hem miktarına hem vadesine etki eder. Konkordato hangi şekilde yapılırsa yapılsın borcun yenilenmesi sonucu doğurmaz. Bu doğrultuda konkordatonun tasdikiyle eski borcun ortadan kaldırıp yerine yeni bir borç ilişkisinin kurulduğu söylenemeyecektir.

Konkordato borçluya borçlarını yapılandırarak ödeme imkânı sunar. Borçlu konkordato projesi ile ödemede güçlük yaşadığı ve ödeyememe tehlikesi altında olduğu borçları ile ilgili alacaklılara konkordato projesi kapsamında teklifte bulunur. Alacaklılar toplantısında sunulan proje oylanır ve gerekli çoğunluklar sağlandığı takdirde kabul edilir. Alacaklılar tarafından kabul edilen konkordato eğer kanunda öngörülen şartları sağlıyor ise mahkeme tarafından tasdik edilir. Tüm bu aşamalardan

¹⁸⁹ Ulukapı, s. 29; Üstündağ, s. 237.

¹⁹⁰ Nomer,H.N., 2011, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, 10. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, s. 278.

¹⁹¹ Altay/Eskiocak, s. 399.

sonra tasdik edilen konkordatoda, borcun hukuki sebebi ve buna dayalı hukuksal ilişki konkordatodan etkilenmez ve ayniyetini devam ettirir¹⁹². Özetle, konkordato ile alacağın niteliği değişmez, borç yenilenmiş olmaz, vadesi gelmemiş borç istenebilir duruma gelmez¹⁹³. Bunun sonucu olarak konkordatoda borç ilişkisine ait her türlü def'i ileri sürülebilir¹⁹⁴.

Konkordatoya tabi olan borçların, mahkemece tasdik edilen konkordato projesi kapsamında ifa edilmesi zorunludur. Türk Borçlar Kanunu madde 156/II uyarınca, borçlunun, konkordato projesinde taahhüt ettiği borcu vadesinde veya taksit vadelerinde ödememesi sonucunda temerrüde düştüğü durumda, konkordato, ödeme şekil ve koşullarında değişiklik yaptığından, zamanaşımı da konkordatodaki ödeme vadesinden itibaren genel hükümlere göre on yıldır.

4.2. KONKORDATONUN YABANCI PARA ALACAKLARINA ETKİSİ

İcra ve İflas Kanunumuzda yapılan son değişikliklerde konkordatoda yabancı para alacakları bakımından bir düzenleme getirilmemiştir. Konkordatoya yapılacak alacak bildirimlerinin Türk Lirası olarak yapılması gerekmektedir¹⁹⁵. Kanunda düzenlenmemiş olan bu hususta belirsizlik durumu mevcuttur¹⁹⁶.

Doktrinde, yabancı para alacaklarının hangi tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevrileceği hususu tartışmalıdır. Doktrindeki bir görüş, tasdik edilen konkordatoda yabancı para alacaklısının, alacağını, Türk Lirası olarak ve konkordato projesinin tasdik edildiği tarihteki kur üzerinden, konkordato proje kapsamında alacağını savunmaktadır¹⁹⁷. İkinci bir görüşe göre konkordatoda alacaklılar arasında eşitliğin korunması gerekmektedir. Bu sebeple yabancı para alacakları bakımından TBK madde 99'un uygulanması mümkün olmayacağından ve yabancı para alacaklılarına konkordatoda ayrıcalık tanınacağı ile ilgili bir hüküm bulunmadığından dolayı yabancı para alacaklarının konkordatoya kayıt tarihi esas alınarak Türk Lirası karşılığının

¹⁹² Altay/Eskiocak, s. 400; Coşkun, s. 235.

¹⁹³ Coşkun, s. 236.

¹⁹⁴ Ulukapı, s. 29; Altay/Eskiocak, s. 400.

¹⁹⁵ Börü L., 2019. "Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, s. 179; Tunç Yücel/Öztek, s. 468.

¹⁹⁶ Eroğlu, s. 162.

¹⁹⁷ Pekcanitez, H., 1998, "Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili", 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 264; Pekcanitez/Erdönmez, s. 156; Pekcanitez H., 2016, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", Makaleler C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 413.

belirlenmesi gerektiği savunulmaktadır¹⁹⁸. Üçüncü görüşe göre, konkordato borçlusunun konkordato teklifi ile asliye ticaret mahkemesine başvurması üzerine mahkemenin yapacağı değerlendirme sonucunda konkordato mühletine karar verdiği tarihteki kur üzerinden yabancı para alacaklarının Türk Lirasına çevrilmesinin yerinde olacağını savunmaktadır¹⁹⁹. Dördüncü görüşe göre, yabancı para alacağının hangi tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevrileceği hususunda, diğer alacaklılar gibi borçlunun da menfaati göz önünde bulundurulmalı ve konkordato komiserinin alacaklıları ilanla daveti üzerine konkordatoya alacaklarını yazdırmak için başvuruda bulunan yabancı para alacaklısının başvuruda bulunduğu tarihteki kur üzerinden işlem yapılmalı, bu tarihten sonra döviz kurunda meydana gelecek değişiklikler dikkate alınmamalıdır²⁰⁰.

Bizimde katıldığımız beşinci görüşe göre ise alacakların konkordatoya kayıt tarihindeki farklılıkların meydana çıkaracağı eşitsizliklerin önüne geçmek için, yabancı para alacaklarının ortak bir tarihte Türk Lirasına çevrilmesinin uygun olacağı savunulmakta ve çevirinin yapılacağı tarihin de İİK madde 299 da öngörülen on beş günlük alacak kayıt süresinin son günü olması gerektiği belirtilmektedir²⁰¹. Bu görüşe göre yabancı para alacaklarının, on beş günlük alacak kayıt süresinin son günü Türk Lirasına çevrilmesi, konkordatonun kabulünde aranacak olan nisabın belirlenmesinde de önem arz edecektir. Alacağını konkordato komiserine yabancı para olarak kaydettiren alacaklının alacağı, on beş günlük kayıt süresinin sonunda konkordato komiseri tarafından o tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilecektir²⁰². Bu görüşle, yabancı para alacaklarının konkordato nisabına dahil olacakları zaman, alacağın miktarının hangi kur üzerinden hesaplanacağı konusunda da çözüm bulunmaktadır²⁰³.

Taşınmaz rehni ile teminat altına alınmış bir yabancı para borcu söz konusu olduğu takdirde ise rehinle karşılanan kısım konkordatoya tabi olmayacağından, Türk

¹⁹⁸ Altay/Eskiocak, s. 252; Sarisözen, s. 239; Börü, s. 180.

¹⁹⁹ Coşkun, s. 133; Tanrıver/Deynekli, s. 454; Kuru, El Kitabı, s. 1451; Börü, s. 180.

²⁰⁰ Muşul, s. 454-455.

²⁰¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 469.

²⁰² Tunç Yücel/Öztek, s.469.

²⁰³ Eroğlu, s. 162; Tunç Yücel/Öztek, s. 469.

Lirasına çevrilmesine gerek olmamakla birlikte, eğer taşınmaz rehni ile karşılanamayan kısım söz konusu ise bu kısmın Türk Lirasına çevrilmesi gerekecektir²⁰⁴.

Konkordatoda projesinde yabancı para alacakları için faiz ödeneceği kararlaştırılmış ise bu faizin oranı konusunda da net bir düzenleme yoktur²⁰⁵. Taraflar aralarındaki sözleşme ile yabancı paraya uygulanacak faiz oranında anlaşmış ve bu oran yasal sınırlamalara uygunsa yabancı para alacağını Türk Lirasına çevirdiğimiz takdirde söz konusu alacağa uygulanacak faizin nasıl belirleneceği hususunda belirsizlik mevcuttur²⁰⁶. Türk Lirasına çevrilmiş olan yabancı para alacağına yasal veya ticari faiz uygulanması alacaklının zarar etmesine sebep olabilecektir²⁰⁷. Konkordato tasdik edildiği takdirde alacağını konkordato kapsamında ve Türk Lirası olarak talep edebilecek olan yabancı para alacaklısı, çeviri nedeniyle munzam zarar talebinde bulunamayacaktır²⁰⁸.

4.3. KONKORDATODA TAKAS

4.3.1. Takas Kavramı

Takas, iki kişinin birbirlerine karşı muaccel, aynı cinsten olan, genellikle farklı sebeplerden doğan borçlarının birbirine saydırılması ile alacakları daha azı oranında ortadan kaldıran bir hukuki işlemdir²⁰⁹. Taraflar arasında aksi yönde bir anlaşma yoksa takas, taraflardan birinin tek taraflı, yenilik doğuran irade beyanıyla ileri sürülür ve diğer tarafın takası kabul etmesine ihtiyaç yoktur²¹⁰. Takas beyanı herhangi bir geçerlilik şekline tabi değildir.

Türk Borçlar Kanunu madde 139 de takas şu şekilde düzenlenmiştir:

“İki kişi karşılıklı olarak bir miktar para veya özdeş diğer edimleri birbirine borçlu oldukları takdirde, her iki borç muaccel ise her biri alacağını borcuyla takas edebilir.

²⁰⁴ Muşul, s. 453-455.

²⁰⁵ Eroğlu, s. 162.

²⁰⁶ Eroğlu, s. 162.

²⁰⁷ Eroğlu, s. 162.

²⁰⁸ Coşkun, s. 235; Pekcanitez, Yabancı Para, s. 265.

²⁰⁹ Nomer, s. 276; Eren F., 2014, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, 16. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 1274; Aral F., 1994, “*Türk Borçlar Hukukunda Takas*”, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 1.

²¹⁰ Nomer, s. 276; Aral, s.11-16; İnan A.N., 1984, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 502.

Alacaklardan biri çekişmeli olsa bile takas ileri sürülebilir.

Zamanaşımına uğramış bir alacağın takası, ancak takas edilebileceği anda henüz zamanaşımına uğramamış olması koşuluyla ileri sürülebilir.”

Takas def'inin ileri sürülebilmesi için gerçekleşmesi gereken koşullar; alacakların karşılıklı, aynı türden, muaccel ve geçerli olmasıdır²¹¹. Bu koşullardan herhangi birisinin gerçekleşmediği halde, takas mümkün olmaz. Kanunda bu hususlara ayrı ayrı yer verilmiştir. Kural olarak sadece konusu aynı türden olan alacaklar takas edilebilir, kanunda para borçlarının aynı türden olduğu belirtilmiştir.

Takas diğer tarafa yöneltilen bir irade beyanıyla ileri sürülür. Aksi yönde bir anlaşma mevcut değilse, diğer tarafın takası kabul etmesine gerek yoktur, tek taraflı bir irade beyanı yeterlidir²¹². Takas hakkını kullanan ve diğer taraftaki alacağı ile ona olan borcunu takas eden kimse, takas hakkını yenilik doğuran irade beyanı ile karşı tarafa bildirir ve diğer taraftaki alacağı oranında borcundan kurtulma imkanına sahip olur²¹³. Takas geç ileri sürülse bile, hukuki neticelerini takasın ileri sürülebileceği andan itibaren bir başka ifade ile geçmişe etki olarak meydana getirir²¹⁴. Takas beyanı herhangi bir geçerlilik şekline tabi değildir.

Bu imkân yani takasa yönelik irade beyanı ile diğer taraf nezdindeki alacağın pratik bir hukuki işlemle kendiliğinden tahsilinin sağlanması takasın etkili bir teminat fonksiyonuna sahip olduğunu ortaya koymaktadır²¹⁵. Yapılan takas geçmişe etkili olarak borcu sona erdirmektedir. Borçlu takas hakkından önceden veya takas hakkı doğduktan sonra tek taraflı irade beyanıyla feragat edebilir²¹⁶.

4.3.2. Konkordatoda Takas

İlk olarak, 17/07/2003 tarih, 4949 sayılı İcra İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun madde 289/V hükmü ile konkordatoda takasın uygulanabileceği pozitif hukukumuza girmiştir. 7101 sayılı Kanun ile değişik İİK madde 294/IV ile de konkordatoda takasın uygulanabileceği hususundaki çözümün

²¹¹ Altay/Eskiocak, s. 370.

²¹² Nomer, s. 276; Altay/Eskiocak, s. 370.

²¹³ Altay/Eskiocak, s. 371; Sarisözen, s. 174.

²¹⁴ Altay/Eskiocak, s. 370.

²¹⁵ Altay/Eskiocak, s. 371; Ulukapı, s. 31.

²¹⁶ Nomer, s. 278.

devam ettiği görülmektedir. İİK madde 294/IV “*Takas bu Kanunun 200²¹⁷ ve 201²¹⁸ inci maddelerine tabidir. Bu maddelerin uygulanmasında geçici mühletin ilanı tarihi esas alınır.*” hükmünü düzenlemiştir. Maddeden açık şekilde anlaşılacağı üzere konkordatoda takas uygulanabilecektir²¹⁹. Geçmiş dönemde yapılan tartışmalar bu düzenleme ile neticelendirilmiş ve konkordatoda takasın mümkün olduğu netlik kazanmıştır²²⁰. 7101 sayılı Kanunun Hükümet Gerekçesinde konkordatoda takasın uygulanabileceği, ancak konkordatoda takas uygulanırken iflasta takasla ilgili uygulanan sıkı kuralların konkordato içinde takip edilmesi gerektiği vurgulanmıştır²²¹. Konkordatoda takasın uygulanabilmesi için iflastaki sıkı takas yasakları takip edilecektir²²².

Konkordato başvurusunda bulunan borçlu ile konkordatoya kayıt yaptıran alacaklının takas edilebilecek nitelikte karşılıklı alacakları mevcut ise takas yapıldıktan sonra eğer bakiye alacak kalıyorsa sadece bu kısmın konkordatoya kaydı

²¹⁷ İİK madde 200: “Alacaklı alacağını müflisin kendinde olan alacağı ile takas edebilir. Aşağıdaki hallerde takas yapılamaz.

1 – Müflisin borçlusu iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa;

2 – Müflisin alacaklısı iflas açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olursa;

3 – Alacaklının alacağı hamile muharrer bir senede müstenit ise. (Değişik: 29/6/1956-6763/42 md.) Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin iflasları halinde esas mukavele gereğince verilmesi lazım gelen hisse senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısımları veya konması taahhüt edilen ve fakat konmamış olan sermayeler bu şirketlerin borçlarıyla takas edilemez.”

²¹⁸ İİK madde 201: Müflisin borçlusu iflasın açılmasından evvel alacaklısının aciz halinde bulunduğunu bilerek masanın zararına kendisine veya üçüncü bir şahsa takas suretiyle bir menfaat temin etmek için müflise karşı bir alacak ihdas ederse bu takasa mahkemede itiraz olunabilir.

²¹⁹ “İİK 294/4. fıkrasında, konkordato mühletinde talep edilen takasın İİK’nın 200 ve 201. maddelerine tabi olacağı, bu maddenin uygulanmasında geçici mühletin ilanı tarihinin esas alınacağı belirtilmiştir. İİK 200. maddede, alacaklının alacağını müflisin kendinden olan alacağı ile takas edebileceği belirtildikten sonra, hangi hallerde takas yapılamayacağı ise üç bent halinde sayılmıştır. Zaten mali yönden ödeme güçlüğü içinde bulunan borçlu bakımından çok kere büyük bir meblağ teşkil eden hakediş bedellerinin, alacaklı bankalar tarafından mahsup edilerek kendi alacaklarını tahsil etmeleri, yukarıda ifade edildiği üzere proje kapsamında borçlarını ödemek suretiyle alacaklıların iflas tasfiyesine göre daha iyi bir şekilde ve eşit koşullar altında tatmin etmeye yönelik konkordato ile ulaşılmaya öngörülen hedefe uygun düşmeyecektir.” İstanbul 17. BAM Hukuk Dairesi, 11.10.2018 T., E. 2018/2349, K. 2018/1587., www.kazanci.com.

²²⁰ Altay/Eskiocak, s. 372; 4949 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önceki dönemde, DOMANIÇ konkordatoda takasın mümkün olmadığını savunmuştur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Domaniç, s. 283-349.

²²¹ Madde 294/IV Hükümet Gerekçesi: “Maddenin dördüncü fıkrasında, takas ve mahsuba ilişkin 200 ve 201 inci maddelere atıf yapılmıştır. Mevcut Kanunun 289 uncu maddesinin beşinci fıkrasında da aynı hüküm yer almıştır. Bu hükümden farklı olarak yeni düzenlemede, 200 ve 201 inci maddelerin uygulanmasında geçici mühletin ilanı tarihinin esas alınacağı belirtilmektedir. İflastaki sıkı takas yasakları konkordato mühletinde de geçerli olacaktır. Mevcut Kanunun 289 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “veya iflas ertelemesi kararının” ibaresi, iflasın ertelenmesine ilişkin hükümler yürürlükten kaldırıldığı için madde metninden çıkarılmaktadır.”

²²² İflasta takasın şartları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Özkaya Feredenci, H. Ö., 2013, “İflas Hukukunda Takas”, İstanbul: Beta Yayınları, s. 207 vd.

mümkündür²²³. Takasın ardından kalan miktarın konkordato nisabına dahil edilmesi gerekir. Burada alacaklılar arasındaki dengenin korunması için bazı sınırlamaların uygulanması gerekmektedir. Konkordato borçlusuna geçici mühletin ilan tarihinden sonra borçlanan bir kimse, konkordatoda yazılı olan alacağı ile daha sonradan oluşan borcunu tamamıyla değil, ancak kendine düşen payla sınırlı kalmak kaydı ile takasa tabi tutabilir. Bu kapsamda konkordatodaki bir alacağın kendisine temlik ile birlikte daha önce borçlu olduğu konkordato ilan edene karşı, alacaklı duruma geçen kimse, bu alacak ile borcu ancak ve ancak konkordatoda kendisine düşecek pay oranında takas edebilir²²⁴. Bu konuda aksi bir uygulama söz konusu olur, borçlu takasa tabi karşılıklı borç ve alacaklarını, aktif- pasifinde belirtir ise takas sonucunda konkordato borçlusundan alacaklı çıkabilecek olan bir kimse haksız bir şekilde yüksek miktarda oy kullanma imkanını elde ederek, konkordato çoğunluğunu etkileyebilecektir²²⁵.

Yargıtay, vermiş olduğu bir kararında bu sakıncalı durumu göz önüne alarak borçluya, aktif-pasifini belirtirken takas iradesini de ortaya koymayı zorunlu kılmıştır²²⁶. Eğer takas iradesi borçlu tarafından ortaya konulmaz ise konkordato makamları tarafından takasın, bir mahsup işlemi olarak re 'sen yapılması öngörülmüştür²²⁷. Yargıtay'ın vermiş olduğu karar gösteriyor ki, karşılıklı alacaklar söz konusu olduğunda, alacağın aktifte borcun pasifte yer alarak ayrı ayrı işleme alınması uygun görülmemiştir. Aksi bir durumda, konkordato borçlusun kendisine borcu bulunan bir kişiden aynı zamanda alacaklı olduğu halde borçlu takas iradesini ortaya koymaz ise takas işlemi yapılsaydı konkordato borçlusundan hiçbir alacağı kalmayacak olan bir kişi borçluya karşı hala alacaklı gözükebilir ve konkordato nisabına dahil edilmesi

²²³ Sarisözen, s. 174; Altay/Eskiocak, s. 372.

²²⁴ Altay/Eskiocak, s. 372; Sarisözen, s.175.

²²⁵ Altay/Eskiocak, s. 373.

²²⁶ “Aynı şahsa karşı, muayyen cins bir mal ve paradan dolayı hem borçlu hem alacaklı olan kişi, BK’nın 118,122 ve 133. Maddelerinde yazılı şartların tahakkuku halinde, borcunu alacağı ile takas edebilir. Bu takdride borç alacak miktarı kadar sükût etmiş olur. Takas yenilik doğuran haklardandır. Buna mütedair irade beyanının karşı tarafa bildirilmesi ile takas hakkı kullanılmış olur, yani muhataba duyurulacak tek taraflı irade beyanı borcu iskat için kâfi olup ayrıca mahkeme kararına üzümlü yoktur. Takas iradesi mukbiline şamil sonuç doğurur. Borcun sükutu alacak ve borcun takas edilebilecek duruma girdikleri andan itibaren hükmü ifade eder. Bu itibarla takas hakkını kullanan üçüncü şahsın ancak bakiye borcunun konkordatoya ithal edilmesi gerekir. Alacak, alacaklılar cetveline, borç, borçlular cetveline ayrı ayrı geçilerek borcun tamamen alacağın konkordato şartları içinde ifaya tabi tutulması doğru değildir. Borçlunun iflası halinde üçüncü kişileri muaccel olmasa bile alacaklarını müflisin kendilerinde olan alacağı ile takas edebilmelerini sağlayan Borçlar Kanunu’nun 121 ve İİK’nın 200’üncü maddeleri hükümleri bu düşünceye hak vermektedir...” Yargıtay, İİD., 20.12.1963 T., E.13762, K. 13607., Altay/Eskiocak, s. 1227-1228.

²²⁷ Altay/Eskiocak, s. 373.

gerekebilir²²⁸. Kanun koyucu tarafından sağlanan takas imkânı alacaklılar arasındaki dengeyi bozmayacak şekilde uygulanmalı ve suistimal edilmesine fırsat verilmemelidir.

Konkordato borçlusu eğer alacaklarını yazdırırken koşullar uygun olduğu halde takas iradesini ortaya koymamış ise konkordato tasdik edildikten sonra da alacağı ile borcunu takas etme imkanına sahiptir²²⁹. Konkordato alacaklısı, konkordatoya kabul yönünde oy vermeme koşulu ile alacağının tamamı ile borcunu takas edebilir, aksi durumda yani konkordato alacaklısı konkordatoya kabul oyu vermiş ise sadece kendine ödenecek tutar ile borcunu takas edebilme imkanına sahiptir²³⁰. Alacaklının konkordatoya kabul oyu vermiş olduğu halde alacağının tamamını takas edebilmesi konkordatonun mantığı ile ters düşer alacaklı konkordatoya kabul oyu verdiği takdirde alacağını konkordato şartlarına göre almayı kabul etmiş olur. Bu durumda takas yapılırken alacaklının ortaya koymuş olduğu kabul iradesi dikkate alınmalı ve alacaklının alacağının tamamı değil, konkordato şartlarına göre alacağı tutar kadar alacağı ile borcu takas edilmelidir.

İflastaki takas yasaklarının konkordatoda uygulanacağı yukarıda belirttiğimiz gibi 7101 sayılı Kanun'un Hükümet Gerekçesinde ve kanunda belirtilmiştir. Bu doğrultuda iflastaki takas yasakları konkordatoya kıyasen uygulandığı takdirde, iflasın açılması ile konkordatoda borçlunun mahkemedен geçici mühlet kararı alması eş kabul edilebilecektir²³¹. Bu kapsamda konkordato talep eden borçlunun alacaklısı, takas yapabilmesi için geçici mühletin ilanından sonra alacaklı olmamalı; aynı şekilde konkordato talep eden borçlunun alacaklısı, geçici mühletin ilanından sonra borçlu olmamalıdır²³².

Alacaklının alacağı hamiline yazılı bir senede dayanıyorsa, bu durumda da takasa imkân verilmemiştir²³³. Bunun yanı sıra anonim, limited ve kooperatif şirketlerinin konkordato başvurusunda bulunarak, konkordato mühleti almış olması halinde esas sözleşme gereğince verilmesi gereken hisse senet bedellerinin henüz

²²⁸ Akil, s. 151.

²²⁹ Coşkun, s. 235; Akil, s. 151.

²³⁰ Ulukapı, s. 33; Kuru, El Kitabı, s. 1510; Pekcanitez/Erdönmez, s. 156-157.

²³¹ Coşkun, s. 235; Sarisözen, s. 175.

²³² Pekcanitez/Erdönmez, s. 158; Coşkun, s. 235; Eroğlu, s. 101.

²³³ Tunç Yücel/Öztek, s. 349.

ödenmemiş olan kısımları veya konulması taahhüt edilen fakat konulmamış sermayeler bu şirketin borçları ile takas edilemeyecektir²³⁴.

Konkordato borçlusunun borçlusu, geçici mühlet kararının ilanından önce, alacaklısının konkordato talep ettiğini öğrenir ve konkordato şartlarına tabi olacak alacaklıların zararına, kendine veya üçüncü bir kişiye takas suretiyle menfaat temin etmek amacıyla, borçluya karşı bir alacak ihdas ederse, yapılan bu takasa karşı konkordato komiseri tarafından asliye ticaret mahkemesinde itiraz edilebileceği doktrinde savunulmaktadır²³⁵. Burada konkordato komiseri tarafından yapılan itirazın nitelik olarak takasa dönük bağımsız bir itiraz olmadığı, komiserin bu hususa mahkemeye sunacağı raporunda değinebileceği ve gerekirse konkordato mühletinin kaldırılmasını yine mahkemeden talep edebileceği belirtilmiştir²³⁶.

Konkordato komiserinin, takas imkânın alacaklıları zarara uğratmak ve menfaat temin etmek amacıyla kullanıldığını tespit etmesi halinde, bu hususa raporunda yer vermesi eğer şartlar gerektiriyorsa ayrıca mahkemeden mühletin kaldırılmasını talep etmesi gerektiği görüşüne bizde katılmaktayız. Konkordato komiseri diğer alacaklıların zarara uğratılmaması noktasında gerekli tedbirleri almalıdır. Aksi takdirde alacaklıların bundan bizzat haberdar olması ve kendilerini zarara uğratacak bu takasa karşı müdahalede bulunması olağan şartlarda pek mümkün olmayacaktır. Konkordato talep eden borçlunun, alacaklılarını zarara uğratmak amacıyla takas yoluna gitmesi, konkordato mühletinin mahkemece kaldırılması için yeterli bir gerekçe olacaktır.

Yeni konkordato hükümlerinin uygulanmaya başlamasından sonra tartışmalı olan konulardan biri takas yasağının mahkemeden alınacak bir tedbir kararı ile banka alacakları bakımından uygulanıp uygulanamayacağı hususudur. Konkordato talep eden borçlunun, banka mevduatı üzerinde alacaklı banka tarafından takas hakkının kullanılamaması yönünde mahkemeye başvurarak bir tedbir kararı alıp alamayacağı hususunu İİK madde 294/IV kapsamında değerlendirilirse, açıkça kanunda yasaklanan bir hususta mahkemeden ayrıca bir tedbir kararı alınmasına gerek yoktur²³⁷. Bu konuda KALE, farklı bir görüş ortaya koymakta, her ne kadar kanunda yasaklanmış ve ayrıca

²³⁴ Sarisözen, s. 175; Tunç Yücel/Öztek, s. 352.

²³⁵ Muşul, s. 392; Sarisözen, s. 176.

²³⁶ Sarisözen, s. 176.

²³⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 350; Atalı/Ermeken/Erdoğan, s. 674.

bir tedbir kararı alınmasına gerek olmasada konkordato müessesinin çok yakın bir zamandan itibaren uygulanmaya başlaması ve uygulamanın henüz oturmaması sebebiyle mahkemelerin ihtiyati tedbir kararı vererek uygulamaya yön vermesi gerektiğini belirtmektedir²³⁸. Uygulamada mahkemelerin zaman zaman bu kapsamda karar verdiği görülmektedir²³⁹.

4.4. KONKORDATONUN HACİZ VE TAKİPLERE ETKİSİ

4.4.1. Genel Olarak

7101 sayılı Kanun’la İcra ve İflas Kanunu’na, “*Konkordatonun sonuçlanmayan takiplere etkisi*” başlıklı 308/ç hükmü eklenmiştir. İİK madde 308/ç/I, “*Konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürür.*” düzenlemesini getirmektedir. Düzenlemeye göre konkordato, taraflar için bağlayıcı hale gelmesine müteakip, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş hacizleri hükümden düşürür. Henüz paraya çevrilmemiş

²³⁸ Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 674; Tunç Yücel/Öztek, s. 350; (Kitaptaki ilgili bölüm Kale tarafından yazılmıştır.)

²³⁹ “*Bloke etmek; kullanılmasını önlemek amacıyla el koymak, kapatmak, durdurmak, ödeme yapabilmek için banka tarafından müşteri hesabında belirli bir tutarı güvence altına almak vb. (Türk Dil Kurumu-Türkçe Sözlük) anlamlarına gelmektedir. Uygulamada borçlunun hesaplarındaki mevcut paralar ile daha sonra hesaplara gelen paralar, banka tarafından henüz vadesi gelmemiş kendi alacaklarına takas ve mahsup etmek için bloke konulmakta ve hesap sahibine ödeme yapılmamaktadır. Kredi kuruluşları, kredi sözleşmelerinde yer alan hükümlere dayanarak müşterinin gerek havale gerekse kendisine ciro edilen senetlerin tahsili suretiyle hesabına gelen paralara bloke koyarak kredi müşterisine ödemeye yapmaktan kaçınmaktadır. Müşterinin hesabına yatırılan, hesabında bulunan veya hesabına gelen para üzerindeki hakkı alacak hakkıdır. Alacak hakkının hapis hakkına konu olmayacağı kabul edilmektedir (Çetiner, Bilgehan: Hapis Hakkı, İstanbul 2010). Bankanın müşterisinden olan alacağı ile müşterinin bankadan olan alacağı aynı hukuki ilişkiden kaynaklanmadığından banka, TBK’nın 97. maddesi gereğince ödemelik defî yoluyla ifadan kaçamaz. Bankanın müşterisinden olan borcu ile bankanın müşteriye olan borcu para borcu olduğundan şartları varsa banka takas hakkından yararlanabilir (TBK 139). Ancak bu durumda her iki borcun muaccel olması gerekir. Bankanın hapis hakkına dayanarak müşterinin hesabında bulunan para üzerinde hapis hakkı uygulaması İİK’nın 295. maddesi hükmüne aykırıdır. Hapis hakkı da (23. HD 17.06.2016, 2015-8717/1691) bir tür rahin hakkı olup (İİK 23) rehinli alacaklının rehin konusu şeyi muhafaza altına almasının İİK’nın 295. maddesinde yer alan muhafaza altına alınmama hükmüne aykırılık oluşturur. Bunun neticesinde, bankanın müşterinin hesabında bulunan paraya hapis hakkı kapsamında bloke koyması, muaccel olmayan alacağı ile takas etmesi tedbire önlenebilir. Somut olay, bu anlamda değerlendirilmeli; konkordato talep eden borçlunun ticari faaliyetini sürdürmesini ve bloke uygulamasının konkordatonun amacına ulaşmaması ihtimalini ortaya çıkarmasını göz önünde bulundurarak bankanın işlemlerinin önlenmesi için ihtiyati tedbir kararı verilebilmelidir. Diğer yandan, konkordato teklif eden borçlunun teklifinin başarıya ulaşmaması halinde iflas tehdidi ile karşı karşıya kalma ihtimali bulunmaktadır. Teklifin amacına ulaşmasını engelleyen işlemlerin, ihtiyati tedbir ile önlenmesi konkordato kurumunun özüne uygun düşmektedir.” İstanbul BAM, 17. HD., 09.05.2019 T., E. 2019/383, K. 2019/872, Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 674-675.*

hacizlerin düşmesi için öncelikle konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi gerekmektedir. Konkordato ya konkordatonun tasdikine karar verilmesi ya da konkordato projesinde mühletin etkilerinin tasdik kararı kesinleşinceye kadar devam edeceği kararlaştırılmışsa karar kesinleştiği tarihte bağlayıcı hale gelecektir²⁴⁰. Burada önem arz eden husus İİK madde 308/ç/II, “*Birinci fıkra hükmü, 308/c maddesinin üçüncü fıkrası kapsamındaki alacaklar için konulan hacizler hakkında uygulanmaz.*” düzenlemesidir. Bu hükme göre konkordato mühleti içinde başlatılabilecek veya devam edilebilecek olan, İİK madde 206 birinci sırasındaki alacaklar ve konkordato mühleti içinde komiserin onayı ile doğan alacaklar hakkındaki takipler bakımından tasdik edilen konkordatonun bir etkisi olmayacağı için bu hacizler düşmeyecektir²⁴¹. Aynı şekilde rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları bakımından da bu hüküm uygulanmayacaktır²⁴². Bu takipler bakımından konkordatonun tasdikinden sonra da takibe devam edilir ve daha önce konulmuş mevcut hacizler varsa bu hacizler düşmez. Hükümet Gerekçesinde, geçici mühlet kurumunun kabulü sebebiyle bu düzenlenmenin yapıldığı belirtilmiştir²⁴³. İİK madde 206/IV fıkrasında düzenlenen işçilik ve nafaka alacaklarında kaynaklı takiplerde, bu alacaklar konkordato mühletinden etkilenmediği için takiplerin durması ya da hacizlerin düşmesi söz konusu olmayacaktır²⁴⁴.

4.4.2 Konkordatonun Hacizlere Etkisi

İİK madde 308/ç hükmü değerlendirildiğinde, konkordatonun mahkemenin tasdik kararı ile veya tasdik kararının ardından kanun yollarından geçerek bağlayıcı hale gelmesi üzerine sadece mevcut hacizlerin düşeceği fakat takiplerin ise ayakta kalamaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Kanuna göre borçlunun başvurusu ile mahkemece konkordato mühleti kararı verilmesi üzerine borçluya karşı mühlet kararından önce verilen hacizler düşmemekte; yalnızca mühletin koruyucu etkisi nedeniyle bu hacizlerin paraya çevrilmesi mümkün olmamaktadır²⁴⁵. Hacizlerin düşmesi konkordatonun taraflar

²⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. 3. Konkordatonun Hükümleri, s. 19 vd.

²⁴¹ Akil, s. 230.

²⁴² Sarısözen, s. 241; Akil, s. 230; Tunç Yücel/Öztek, s. 629.

²⁴³ Madde 308/ç Hükümet Gerekçesi,” Maddeyle, konkordatonun sonuçlanmayan takiplere etkisi düzenlenmektedir. Metin, geçici mühlet kurumunun kabulüyle yeniden kaleme alınmaktadır. Buna göre konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürecektir.”, olarak açıklanmıştır.

²⁴⁴ Coşkun, s. 245; Kayık Aydınalp, s. 491 vd.

²⁴⁵ Tunç/Yücel, s. 628.

bakımından bağlayıcı hale gelmesi ile gerçekleşmektedir²⁴⁶. Bağlayıcılık ise yukarıda detaylıca açıkladığımız üzere konkordatonun ticaret mahkemesince tasdik edilmesi kararıyla veya taraflarca aksi kararlaştırılmışsa verilen karar kanun yollarından geçtikten sonra gerçekleşmektedir. Konkordatonun onanması ve kararın kesinleşmesi yalnızca mühletten önce borçlunun mallarına konulan hacizleri düşürür fakat mühletten önce icra kasasına giren para için haciz söz konusu olmadığından bu para alacaklıya ödenir²⁴⁷. İcra kasasına giren satış bedeli konkordatoya tabi olmayacaktır, bu sebeple satış bedeli haciz sahibi alacaklıya aittir.

Doktrindeki bir görüşe göre konkordato borçlusunun üçüncü kişi nezdindeki parası mühlet verilmesinden önce haczedilmiş ancak haciz ihbarnamesi, üçüncü kişiye mühlet kararından sonra iletilmişse söz konusu bu para haciz ihbarnamesi gönderen haciz alacaklısına ifa edilmelidir²⁴⁸. İcra müdürünün, borçlunun üçüncü kişideki alacağının haczini talep etmesine binaen, alacağın haczedildiğine ilişkin tutanağı düzenlediği zaman haciz tekemmül etmiş olduğundan ve haciz ihbarnamesi işlemi muhafaza işlemi olarak kabul edildiğinden bu durumda takip yasağı söz konusu

²⁴⁶ “İİK’nın 287/son maddesine göre konkordato mühletinin bitiminden sonraki dönem içerisinde başlamış olan takiplerin durdurulmasına karar verilemez ise de, uyuşmazlığa konu olayda mühletin bitmesinden sonra ilgili Ticaret Mahkemesinde inceleme yapılarak 16.12.1994 tarihinde konkordatonun tasdikine karar verilerek işin esası sonuçlandırılmıştır. Bu durumda borçlular hakkında konkordatoya tabi borçlar için artık konkordato koşullarına göre takip yapılması mümkün olduğundan anılan borçlar için cebri icra kapsamında olan satış veya muhafaza işlemleri yapılamaz. İİK’nın 303. maddesi gereğince de tasdik edilen konkordato bütün alacaklılar için zorunlu hale gelmiştir. Cebri icra yolu ile yapılan takibin durması için konkordatonun tasdikinin kesinleşmesine gerek yoktur. Aksinin kabulü konkordato kurumunu işlemez hale getirebileceği gibi, diğer alacaklılar yönünden de aleyhlerine sonuç doğurur. Ancak İİK’nın 304. Maddesinde öngörülen hacizlerin düşmesi için -doğuracağı kesin sonuç bakımından- konkordato tasdik kararının kesinleşmesi gerekir.

Mercice uyuşmazlığın bu çerçevede değerlendirilip takibin durdurulması hususundaki icra müdürlüğü kararı sonucu itibarı ile doğru olduğundan şikâyetin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile şikâyetin kabulüne karar verilmesi isabetsizdir.” Yargıtay 12. HD., 28.9.1995 T., E. 13453., K. 12447., Coşkun, s. 246.

²⁴⁷ “Ödeme emri borçluya 28.11.2001 tarihinde tebliğ edilmiş olup, takibin kesinleştiği anlaşılmaktadır. Alacağın tahsili bakımından borçlunun istihkaklarından kesilerek muhtelif tarihlerde icra veznesine paraların girdiği tespit edilmiştir. Dosya arasında konulu olan Bornova İcra Tetkik Mercii Hakimliğinin 24.01.2002 tarih ve 2001/587 E. 2002/15 K. Sayılı kararı ile İİK’nın 285. maddesi gereğince borçluya iki aylık konkordato mehli verildiği görülmektedir. Her ne kadar İİK’nın 289. maddesinde konkordato mehli verilmesi üzerine takiplerin duracağı öngörülmüş ise de mehlin verilmesinden önceki işlemler geçerli olduğundan (bu tarihten önce icra veznesine giren) paraların alacaklıya ödenmesi işlemi anılan maddeye aykırılık teşkil etmez. Zira İİK’nın 304. maddesi gereğince, konkordatonun tasdiki sadece paraya çevrilmemiş hacizleri hükümden düşürür. O halde, Mercice mehil verilmesinden önce icra veznesine giren paraların ödenmesine ilişkin istemin kabulü yerine şikâyetin tümünden reddi isabetsizdir.” Yargıtay 12. HD., 18.6.2002 T., E. 12184., K. 13107., Coşkun, s. 245; Akil, s. 232.

²⁴⁸ Pekcanitez/Erdönmez, s. 99-100.

olmayacaktır²⁴⁹. SARISÖZEN, bu görüşü katılmakla beraber eleştiri olarak haciz ihbarnamesinin gönderilmesinin bir muhafaza tedbiri olarak değil, bir bildirim olarak nitelendirilmesinin daha doğru olacağını belirtmektedir²⁵⁰. Haciz ihbarnamesinin gönderiminin bir muhafaza tedbiri olarak kabulü durumunda, mühlet sürecinde muhafaza tedbiri uygulanamayacağından haciz ihbarnamesinin gönderilmesi de mümkün olmayacak, haciz ihbarnamesi gönderilemediği takdirde de haciz konulan paranın akıbeti tereddütlü hale gelecektir²⁵¹. Doktrindeki diğer bir görüşe göre ise haciz ihbarnamesinin gönderilmesinin amacı üçüncü kişi nezdindeki mal, hak veya alacağın borçluya ödenmesini engellemek olduğuna göre, verilen mühlet veya tedbir kararı ile durmuş olan takiplerde artık bu amaca ve sonuca ulaşmanın mümkün olmaması gerekmele birlikte, bu sonucu meydana getirecek bir işlemde yapılamamalıdır²⁵². Bu görüşe göre, haciz ihbarnamesinin gönderilmesi mümkün olur ise bu durum konkordato sürecinde faaliyetlerine devam etmek durumunda olan konkordato borçlususun nakit akışının kesilmesine ve konkordato sürecinin başarısızlık ile sonuçlanmasına sebep olacaktır²⁵³.

İİK madde 308/ç'nin bu şekilde düzenlenmesinin amacı, konkordato teklifinde bulunan ve teklifi kabul edilen borçlunun, malları üzerindeki tasarruf ehliyetini korumak ve malları üzerinde serbestçe tasarruf etmesine imkân sağlamaktır²⁵⁴. Mülga İİK madde 304²⁵⁵'ün lafzından konkordatonun tasdik edilmesi kararı ile hacizlerin düşeceği anlaşılmakta ise de öğretide, bu husus tartışma yaratmış ve madde metninde her ne kadar “*konkordatonun tasdiki*” geçmekteyse de bunun konkordatonun tasdikinin kesinleşmesi olarak değerlendirilmesinin gerektiği belirtilmekteydi²⁵⁶. Yapılan yeni düzenleme ile bu hususta değişikliğe gidilmekte, konkordatonun tasdikinden değil, konkordatonun bağlayıcı hale gelmesinden bahsedilmektedir. Kabul edilen konkordato projesi kural olarak konkordatonun kabul anı itibariyle bağlayıcı hale gelir ancak taraflar konkordato projesinde bunun aksini kararlaştırarak konkordatonun kanun

²⁴⁹ Kuru, El Kitabı, s. 463; Akil C., 2013, “*Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi*”, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 166-167.

²⁵⁰ Sarisözen, s. 242.

²⁵¹ Sarisözen, s. 242.

²⁵² Atalay, s. 129.

²⁵³ Atalay, s. 129.

²⁵⁴ Tunç/Yücel, s. 628-629.

²⁵⁵ Mülga Kanun Madde 304- “Konkordatonun tasdiki konkordato mühletlerinden evvel vaz olunup da henüz paraya çevrilmemiş hacizleri hükümden düşürür.”

²⁵⁶ Kuru B., 1971, “*İflas ve Konkordato Hukuku*”, Ankara: Sevinç Yayın Evi, s. 493; Postacıoğlu, s. 120.

yollarından geçip, kesinleştikten sonra bağlayıcı hale geleceğini kararlaştırabilirler²⁵⁷. Bu durum hakkında, doktrinde SARISÖZEN ve PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ, konkordato projesinin kesinleşmeden bağlayıcı hale gelmesi ve hacizlerin kalkması halinde, eğer tasdik kararı kanun yollarında kaldırılır ise alacaklılar için telafisi mümkün olmayan zararların ortaya çıkabileceğini, haciz alacaklılarının sırasının değişebileceğini ve bu zararların ortaya çıkmasını önlemek bakımından hacizlerin düşme anı olarak tasdik kararının kesinleşmesini tercih etmek gerektiğini savunmaktadırlar²⁵⁸. Bizde alacaklıların hak kaybına uğramaması bakımından bu tercihin daha doğru olacağını savunmaktayız. Fakat bu durumda alacaklılar, kanun yolları aşamasının çok uzun sürebileceğini ve borçlunun ödemelerinin de bu kapsamda gecikebileceğini değerlendirmeye almalıdır²⁵⁹.

Rehinli alacaklarda, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapılmışsa, bu takip türünde haciz söz konusu olmaz. Bunun yerine İİK madde 150/c²⁶⁰ uyarınca tapu idaresine bildirim yapılır ve taşınmazın tapu siciline şerh işlenir, söz konusu bu şerhin, konkordatonun tasdiki ve bağlayıcı hale gelmesi halinde kaldırılmaması gerekir²⁶¹. Bu noktada, rehinle temin edilmiş olmasına rağmen haciz yoluyla takibi mümkün olan İİK madde 45/III²⁶² kapsamındaki alacaklar için yapılan takipler ve uygulamada kabul gördüğü üzere rehinle güvenceye alınmış alacaklar için “*tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla*” yapılan takiplerde konulan hacizler de İİK madde 308/ç uyarınca konkordatonun bağlayıcı hale gelmesiyle düşer²⁶³.

İhtiyati haciz kararı bir icra takip işlemi olduğu için konkordato mühleti içinde borçlu hakkında ihtiyati haciz kararı verilemez bunun yanı sıra mühlet kararından önce

²⁵⁷ Tunç/Yücel, s. 629.

²⁵⁸ Sarisözen, s. 243; Pekcanitez/Erdönmez, s. 158; Kale, s. 256.

²⁵⁹ Sarisözen, s. 243.

²⁶⁰ İİK madde 150/c: “İcra memuru, ipoteğin paraya çevrilmesi hakkındaki takibin başladığını tapu idaresine haber vermeye mecburdur. Tapu memuru, keyfiyeti taşınmazın siciline şerh verir. Taşınmazı bu şerh tarihinden sonra iktisap edenlere icra veya ödeme emri tebliğ olunmaz.”

²⁶¹ Coşkun, s. 244.

²⁶² İİK madde 45/III: “Poliçe ve emre muharrer senetlerle, çekler hakkındaki 167’nci madde hükmü mahfuzdur.”

İİK madde 167: “Alacağı çek, poliçe veya emre muharrer senete müstenit olan alacaklı, alacak rehinle temin edilmiş olsa bile, bu bölümdeki hususi usullere göre haciz yolu ile veya borçlu iflasa tabi şahıslardan ise iflas yolu ile takipte bulunabilir.

Alacaklı, takip talebinde 58 inci maddedeki hususlardan başka iflasa tabi borçlusuna aleyhine haciz ve iflas yollarından hangisini istediğini bildirmeğe ve takip talebine kambiyo senedinin aslını ve borçlu adedi kadar tasdikli örneğini eklemeye mecburdur.”

²⁶³ Coşkun, s. 245; Tunç Yücel/Öztek, s. 630.

verilmiş olan ihtiyati haciz kararı da icra edilemez²⁶⁴. İstinaf mahkemesi tarafından verilen güncel bir kararda, mahkeme doktrindeki görüşten farklı bir yorumda bulunarak, konkordato mühleti içinde ihtiyati haciz kararı verilmesinde bir engelin olmadığını ancak mühlet kararının verilen ihtiyati haciz kararının uygulanmasına engel olacağını belirtmektedir²⁶⁵. Son olarak konkordatonun tasdikine dair karar kesinleştiği takdirde konkordato talebinden önce verilmiş ihtiyati hacizler de düşecektir²⁶⁶.

4.4.3. Konkordatonun Takiplere Etkisi

İİK madde 308/ç hükmünde, konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesiyle birlikte, hacizlerin düşeceği düzenlemiş ancak mühlet kararından önce başlatılmış olan takiplerin durumunun ne olacağı açık bir şekilde düzenlenmemiştir. Madde metninde, takiplerin akıbeti hususu net bir şekilde düzenlenmediğinden dolayı bu konuda öğretide farklı görüşler savunulmaktadır.

Savunulan bir görüşe göre kanun koyucu, kanunda sadece hacizlerin kalkacağını belirtmiş, takiplerin düşeceğini belirtmemiştir, bu sebeple kanunda yazılı olduğu üzere sadece hacizler düşecek, borçluya karşı başlatılan takipler düşmeyecektir²⁶⁷. Savunulan bu görüşe göre borçlunun malları üzerindeki hacizlerin kalkması ile borçlu söz konusu bu mallar üzerinde serbestçe tasarruf edebilme imkanına sahip olacak ve konkordatonun

²⁶⁴ Ulukapı, s. 50; Atalı, s. 97.

²⁶⁵ "...Talep, ihtiyati haciz kararına itiraza ilişkindir. İhtiyati haciz talep edebilme koşulları İİK'nın 257. maddesinde gösterilmiş olup, bunlar, alacağın muaccel olması ve alacakla ilgili rehlin bulunmamasıdır. Sözü edilen maddede bunun dışında herhangi bir koşul öngörülmemiştir. Somut olayda; itiraz eden borçlu şirketin keşide ettiği talebe konu çekin süresi içinde alacaklı hamil tarafından bankaya ibraz edildiği ve karşılığının bulunmadığından ödeme yapılmadığı ihtilaftır. Ankara 1.Asliye Ticaret Mahkemesinin 2018/581 Esas sayılı dosyasında itiraz eden borçlu şirket tarafından 07.08.2018 tarihinde konkordato istemli davanın açıldığı ve talebin kabul edildiği görülmüştür. İİK'nın 294/1. maddesinde; "Mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez." şeklinde hüküm yer almaktadır. O halde, yukarıdaki yasa hükmü ve asıl borçlu şirket hakkında konkordato geçici veya kesin mühletinin verilmesi, ihtiyati haciz kararı verilmesine engel değildir. Yasa hükmü, ihtiyati haciz kararının verilmesini değil, uygulanmasını engellemektedir. Bu nedenle, ilk derece mahkemesince itiraz eden borçlu şirketin ihtiyati hacze vaki itirazının reddine karar verilmiş olmasında isabetsizlik görülmemiştir. Açıklanan bu gerekçelerle HMK'nın 353/1.b.1. maddesi uyarınca dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, istinaf başvurusunun esastan reddine dair aşağıdaki karar verilmiştir..." İstanbul BAM 14. Hukuk Dairesi, 31.1.2019 T., E. 2019/150, K. 2019/129., www.kazanci.com.

²⁶⁶ Coşkun, s. 244.

²⁶⁷ Pekcanitez/Erdönmez, s. 159; Ulukapı, Konkordatonun Feshi, s. 100; Kuru, El Kitabı, s. 1515; Sarısözen, s. 243.

gereklerini yerine getirebilecektir. Hacizlerin düşmesinde farklı olarak, borçlu aleyhine başlatılmış takiplerin düşme zamanı konkordatonun tasdiki veya tasdik kararının kesinleşmesi değildir²⁶⁸. Burada önem arz eden husus, takipler düşmediği takdirde borçlunun, borcunu konkordato şartlarına göre ödememesi ve konkordatonun feshi durumunun ortaya çıkması halinde, alacaklılar yeniden takip yapma gereği duymadan, eski takipleri üstünden, düşmüş hacizlerini yenilemek veya yeni hacizler koymak suretiyle icra takibi yapabilir²⁶⁹. Aksi durumda borçlunun borcunu ifa etmemesi halinde alacaklılar eski takibe devam edemeyecek ve yeniden takip başlatmak zorunda kalacaktır. Bu durum ise konkordatonun sadece borçlunun menfaatlerini koruduğu ve alacaklıların ise aleyhine sonuçlar doğurduğu izlenimi yaratacaktır²⁷⁰. Biz de bu görüşe katılmakta ve konkordatonun tasdiki veya kesinleşmesi kararıyla hacizlerin yanı sıra takiplerin de düşeceğini kabul etmenin alacaklı-borçlu dengesi bakımından yerinde olmadığını savunmaktayız. Alacaklılar, borçlunun konkordato şartlarına tabi borçlarını ifa etmemesi halinde tekrar takip başlatmak durumunda kalmayı ve bunun için ekstra masraf yapmayı tercih etmeyecek ve belki de sırf bu yüzden konkordato projesine kabul oyu vermeyecektir. Böyle bir izlenim konkordatonun borçlu-alacaklı dengesini korumaya çalışan yapısına zarar verecek ayrıca ticari faaliyet yürütenlerin konkordatoya olumlu bakmasını güçleştirecektir. Yargıtay'ın da konkordatonun kesinleşmesi durumunda hacizlerin kalkacağı fakat takiplerin baki kalacağı şeklinde kararları mevcuttur²⁷¹.

²⁶⁸ Sarisözen, s. 243; Tunç Yücel/Öztek, s. 630.

²⁶⁹ Sarisözen, s. 243; Aydemir, s. 96.

²⁷⁰ Ulukapı, Konkordatonun Feshi, s. 100.

²⁷¹ “İİK’nın 304. maddesi gereğince konkordatonun tasdiki ancak, yaz olunup da henüz paraya çevrilmemiş hacizleri hükümden düşüreceği ve mevcut takiplerin iptalini değil durdurulmasını gerektireceği düşünülmeksizin takiplerin iptaline karar verilmesi isabetsiz temyiz itirazları bu yönden yerinde görüldüğünden mercii kararının bu yönden bozulması gerekirse de bu yanlışlığın düzeltilmesi yeniden duruşma yapılmasını gerektirmediğinden HUMK’un 438. maddesi gereğince temyiz olunan 2.2.1979 tarihli mercii kararının düzeltilmiş bu şekli ile İİK’nın 366. Ve HUMK’un 438. maddeleri uyarınca ONANMASINA” Yargıtay, 12. HD., 28.6.1979 T., E. 5474, K. 6028, Altay/Eskiocak, s. 1266-1267; “İİK’nın 289. Maddesi gereğince rehinli alacaklar müstesna olmak üzere mühlet içinde borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış olan takipler durur. 304. Maddeye göre de konkordatonun tasdiki, konkordato mühletlerinden evvel olup da henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürür. İİK’nın 89/1 maddesine göre çıkarılan haciz ihbarnamelerinin konkordato mehlinden önce çıkartılmış olduğu konusunda uyumsuzluk bulunmamaktadır. Haciz ihbarnamesi çıkartılan 3. Kişilerin herhangi bir şikâyeti yoktur. Konkordato mehli verilmesi ile takipler durup, konkordatonun onanması ile hacizler düşeceğine ve üçüncü kişilerin haciz ihbarnamesinin çıkarılış biçimine itiraz ve şikayetleri bulunmadığına göre; borçlu şikayetin reddi gerekirken kabulü isabetsizdir.” Yargıtay 12. HD., 01.5.1992 T., E. 1991/11838, K. 5914, Uyar, İcra İflas Kanunu Şerhi, s. 8687.

Borçlunun mevcut hacizlerin düşmesine ilaveten, takiplerin düşmesine ihtiyacı yoktur. Takiplerin düşmesi alacaklı-borçlu dengesinin bozulmasına ve alacaklıların zararına sebebiyet verecektir²⁷².

Öğretideki diğer bir görüşe göreyse, konkordatonun kesinleşmesi ile birlikte yalnızca hacizler değil, takipler de düşecektir²⁷³. Bu görüş konkordatonun erteleyici koşula bağlı ibra sonucunu doğurduğunu savunmakta ve bu sebeple konkordatonun tasdiki ile birlikte takiplerin düşmesinin de erteleyici koşula bağlı olacağını belirtmektedir²⁷⁴. Burada bahsedilen erteleyici koşul ise konkordatonun feshedilmemesidir. Konkordato feshedildiği takdirde, mühletten önce yapılmış olan icra takiplerine devam etme imkânı ortaya çıkacaktır. Konkordato feshedilmediği takdirde, mühletten önceki borçlar için erteleyici koşul ortaya çıkmış olmayacak ve takiplere devam edilemeyecektir. Alacaklı-borçlu dengesi bakımından bu görüşün daha çok borçlu lehine sonuçlar doğurduğu kanaatindeyiz. Bu sebeple mühlet kararından önce başlatılan takipler bakımından, konkordatonun tasdiki, hatta kesinleşmesi ile sadece hacizler düşmeli, takipler ise mevcudiyetini korumalıdır²⁷⁵.

Borçlu, borçlarını konkordato şartlarına göre zamanında ifa etmez veya konkordato feshedilirse, alacaklılar yeniden harç ödemelerine gerek olmaksızın, mevcut takip dosyaları üzerinden takiplerine devam ederler²⁷⁶. Bu hususta geçici mühlet kararından önce bir şekilde elini çabuk tutarak icra takibi başlatan alacaklıların, henüz takip yoluna gitmeyen alacaklılara karşı avantajlı konuma gelebileceği bunda alacaklılar arasındaki eşitliği zedeleyeceği, konkordatonun tasdikine ilişkin sonuçların bazı istisnalar haricinde tüm alacaklıları eşit şekilde etkilemesi gerektiği de vurgulanmaktadır²⁷⁷.

Tüm bu açıklamalar, konkordato mühlet kararından önce borçlu aleyhine başlatılan takipler ve hacizler bakımından geçerlidir. Mühlet içinde konkordato komiserinin izni ile doğan alacaklar bakımından ilgili alacaklıların, konkordatoya

²⁷² Sarisözen, s. 243; Tunç Yücel/Öztek, s. 343.

²⁷³ Altay/Eskiocak, s. 385; Postacıoğlu, s. 121; Eroğlu, s. 151.

²⁷⁴ Altay/Eskiocak, s. 385; Geniş bilgi ve konu hakkındaki tartışmalar için bkz. Arat A., Ercan Ö., 2018. “Konkordato-İbra İlişkisi Çerçevesinde Konkordatonun Bir Tür İbra Olup Olmadığı Sorunu”, Terazi Hukuk Dergisi, C.13, S.145, s. 1 vd.

²⁷⁵ Kale, s. 257.

²⁷⁶ Coşkun, s. 244.

²⁷⁷ Eroğlu, s. 97.

rağmen borçluya karşı takip başlatabilmesi mümkündür. Konkordato tasdik edilse dahi bu alacaklılar bakımından başlatılan takip devam edecek ayrıca konulmuş olan hacizlerde düşmeyecektir. Konkordatonun tasdiki için bu alacaklıların teminat göstermesi gerekiyorsa da bu durum alacaklıların konkordatonun tasdikine rağmen takibe devam etmelerine engel olmayacaktır²⁷⁸.

Konkordato iflas tehlikesi yaşayan borçluya, alacaklıları ile bir proje kapsamında anlaşmasını, borçlarını proje çerçevesinde ödemesi imkanını sağlar ve borçlunun iflas etmeden ticari hayatına devam etmesini amaçlar. Bu sebeple konkordato mühleti sürecinde komiserin onayı ile gerçekleşen borçlanmalar için alacaklı borçlu aleyhine iflas takibi yapamaz²⁷⁹. Konkordato mühleti sürecinde iflas takipleri bakımından mutlak bir yasak söz konusu olacaktır, yani mühlet içinde borçlu aleyhine hiçbir iflas takibi yapılamayacak ve mevcut iflas takiplerine de devam edilemeyecektir²⁸⁰. Ayrıca iflas davası, iflas takibinin devamı olduğu için konkordato mühletinden önce açılmış olan iflas davalarının da durması gerekmektedir²⁸¹.

Konkordatonun tasdik edilmesi, rehinli alacaklıları etkilemeyecektir. Rehlinli alacaklılar mühlet içinde borçluya karşı takip başlatabilir veya başlamış takipler varsa devam edebilir ancak bu takiplerden dolayı rehinli malın muhafazasını ve satışını yapamazlar²⁸². Konkordatonun tasdiki kararıyla birlikte rehinli alacaklıların muhafaza yapabilmeleri ve rehinli malların satışını isteyebilmeleri mümkündür. Bu durumun istisnası ileride detaylıca açıklayacağımız, İİK madde 307'deki, rehinli malların muhafazasının ve satışının, tasdik kararından itibaren bir yıl süreyle ertelenmesine karar verilmesidir.

²⁷⁸ Kale, s. 257.

²⁷⁹ Tunç Yücel/Öztek, s. 632.

²⁸⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 632; Kuru, İflas, s. 431.

²⁸¹ Muşul, s. 431.

²⁸² “İİK’nin 289. maddesi gereğince rehinli alacaklar müstesna olmak üzere mühlet içinde borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış olan takipler durur. 304. Maddeye göre de konkordatonun tasdiki, konkordato mühletlerinden evvel var olup da henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürür. İİK’nin 89/I. maddesine göre çıkarılan haciz ihbarnamelerinin konkordato mehlinden önce çıkarılmış olduğu konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Haciz ihbarnamesi çıkarılan 3. Kişilerin herhangi bir şikâyeti yoktur. Konkordato mehli verilmesi ile takipler durup, konkordatonun onanması ile hacizler düşeceğine ve üçüncü kişilerin haciz ihbarnamesinin çıkarılış biçimine itiraz ve şikâyetleri bulunmadığına göre; borçlu şikâyetinin reddi gerekirken kabulü isabetsizdir.” Yargıtay 19. HD., 16.4.1992 T., E. 2745, K. 1314, Uyar, İcra İflas Kanunu Şerhi, s. 8617.

4.5. KONKORDATONUN BORÇTAN BİRLİKTE SORUMLU OLANLARA KARŞI ETKİSİ

4.5.1. Genel Olarak

İİK madde 303 konkordatonun, borçtan birlikte sorumlu olanlara etkisini şu şekilde düzenlemiştir:

“Konkordatoya muvafakat etmeyen alacaklı borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı bütün haklarını muhafaza eder.

Konkordatoya muvafakat eden alacaklı da kendi haklarını, borçtan birlikte sorumlu olan kişilere ödeme mukabilinde devir teklif etmek ve onlara toplantıların günü ile yerini en az on gün önce haber vermek şartıyla bu hükümden yararlanır.

Alacaklı müracaat hakkına hâle gelmeksizin borçtan birlikte sorumlu olan kişilere konkordato müzakerelerine katılma yetkisini verebilir ve onların kararını kabul taahhüdünde bulunabilir.”

Kanunda bahsedilen borçtan birlikte sorumluluk; genellikle birlikte borçluluk, kefillik ve borcun üstlenilmesi kavramları ile alakalıdır. Türk Borçlar Kanunu bakımından müşterek borçluluk, alacaklının karşısındaki birden fazla borçlu arasındaki birlikteliği; kefillik, borçlunun borcunu ifa etmemesi durumunda kişisel sorumluluğu gerektiren ilişkiyi; borcun üstlenilmesi de üçüncü bir kişinin borçluyu borcundan kurtarma yükümlülüğü altına girmesini ifade eder²⁸³. Bu kavramlar benzer yapılara sahip olsa da doğurduğu sonuç ve yükümlülükler bakımından birbirinden ayrılır. Başka bir ifade ile borçtan birlikte sorumlu olanlardan kasıt, özel hukuki bir münasebet sebebiyle konkordato borçlusunu ile birlikte müteselsil sorumlu olanlar, rehinli malın sahibi üçüncü kişi veya kefil yahut garanti veren ile özel bir hukuki sebebiyle borca taraf olanlardır²⁸⁴.

İİK madde 303 de açık bir şekilde düzenlendiği üzere konkordato borçlusundan alacaklı olan bir kimsenin, müşterek borçlulara, borçlunun kefillerine, borcu tekeffül edenlere ve borca katılanlara karşı tüm haklarını koruyabilmesi için yapması gereken işlemler vardır, bunlar²⁸⁵:

²⁸³ Nomer, s. 285-299.

²⁸⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 509.

²⁸⁵ “Konkordatoya muvafakat etmeyen alacaklı müşterek borçlulara ve borçluların kefillerine, borcu tekeffül eden sair kişilere karşı bütün haklarını muhafaza eder. Konkordatoya muvafakat etmiş olan alacaklı dahi kendi haklarını yukarıdaki kimselere ödeme karşılığında temlik teklif etmek ve onlara

i) Konkordato projesini kabul etmemek²⁸⁶,

ii) Konkordatoyu kabul ettiği takdirde, konkordato kapsamında kazandığı hakların tam bir ödeme karşılığında kefillere ve müşterek borçlulara temlikini teklif ederek, aynı zamanda konkordato görüşmelerinin yeri ve zamanını, toplantı gününden en az on gün önce bildirmek,

iii) Konkordato görüşmelere katılma ve oy kullanma yetkisinin kendilerine bırakıldığını, toplantının yer ve zamanı ile beraber toplantı tarihinden en az on gün evvel müşterek borçlu ve kefillere bildirmek.

alacaklılar toplantısı gün ve yerine en az 10 gün evvel haber vermek şartıyla bu hükümden yararlanılır. Müracaat hakkına hâle gelmeksizin bu kişilere konkordato müzakeresine iştirak etmek yetkisini verebilir. 295. Madde metninden açıkça anlaşıldığı gibi bu hüküm, alacaklının müşterek borçlulara ve bilumum kefillere karşı haiz olduğu hakları muhafaza ve idame amacı ile sevk edilmiştir. Alacaklı konkordatoya muvafakat etmiş olsa dahi 295. Maddenin ikinci fıkrası gereğince hareket etmek şartı ile müşterek borçlulara ve kefillere konkordato şartlarıyla bağlı kalmaksızın müracaat haklarını kullanabilir. Bu kişiler ancak tebligat üzerine borcu ödemek şartı ile alacaklıyı istihlaf ve haklarını temellük edebileceklerinden, şartlar tahakkuk etmeden kendilerine bu yolda bir hak tanınmaz.”, Yargıtay İİD, 27.01.1967 T., 10449/342, Coşkun, s. 182-183.

²⁸⁶ “Borçlar Kanunu’nun 492. maddesinde;” Asıl borç, herhangi bir sebeple sakıt olunca kefil beri olur” hükmüne yer verilmiştir. İflastan sonra konkordatoyu düzenleyen İİK’nın 309/II. maddesinin yollaması ile aynı Kanunun 295/I. Maddesinde ise; “konkordatoya muvafakat etmeyen alacaklı müşterek borçlulara ve borçlunun kefillerine ve borcu tekeffül edenlere karşı bütün haklarını muhafaza eder” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm Borçlar Kanunu’nun 492. Maddesinde yer alan ana kuralın istisnasını oluşturmaktadır.

Somut olayda alacaklı banka, kredi sözleşmesinin borçlusu Y Yapı AŞ. İle kredi sözleşmesinde müteselsil kefil olan S ve diğer borçlular aleyhinde genel haciz yolu ile 16.09.1991 tarihinde ilamsız takip başlatmış olup, bu takip kesinleşmiştir. Şikayetçi borçlu İİK’nın 71. maddesine dayalı olarak ifta ve zamanaşımı nedeniyle takibin iptalini istemiştir. Diğer takip borçlusu Y Yapı Endüstri AŞ’nin Kayseri 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1992/94 esas-1993/795 karar sayılı ve 21.12.1993 tarihli kararı ile iflasına karar verildiği ve anılan şirketin iflastan sonra konkordato talebinin Kayseri Ticaret Mahkemesinin 09.02.2000 tarih,1999/387 esas-2000/53 karar sayılı kararı ile tasdik edildiği ve sonrasında konkordato onama kararında belirtilen borcu ödeyerek borcun ödendiğine dair Kayseri Ticaret Mahkemesinden 2001/275 karar sayılı ve 06.03.2002 tarihli karar aldığı görülmektedir.

Ancak Kayseri Ticaret Mahkemesinin anılan konkordato tasdik ilamından da anlaşılacağı üzere alacaklı banka konkordatoya “muvafakat etmemiş” olup, İİK’nın 295. maddesi hükmüne göre müteselsil kefil konumunda bulunan şikayetçi borçlu S’ye karşı takipten sonra doğan tüm alacak haklarını isteme hakkına sahip bulunmaktadır. Bu nedenle İcra Mahkemesinin konkordato şartları çerçevesinde diğer borçlu şirketin borcu ödediğinden bahisle takibin iptaline karar vermesi isabetsizdir. Öte yandan, bakiye alacağın hesaplanmasında takip talepnamesinde ayrıca belirtilmesine gerek bulunmaksızın BK’nın 84. maddesinin re’sen uygulanması gerektiğinden, Mahkemenin bu yöne ilişkin gerekçesi de doğru görülmemiştir.

Mahkemeye yapılacak iş; takip talebinde kesinleşen borç miktarı ve faiz oranı esas alınarak İİK’nın 71. maddesi çerçevesinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile tüm ödemeleri öncelikle faize mahsup etmek suretiyle oluşacak sonuca göre bir karar vermektir. Eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir...” Yargıtay, 12. HD, 08.03.2005 T., E. 1662, K. 4706, Coşkun, s. 175-176.

Yukarıda sayılan üç alternatiften herhangi birini yerine getiren alacaklı, müşterek borçlulara, borcu üstlenen diğer kişilere ve kefillere karşı, alacağının tamamını tahsil edebilmek konusunda haklarını muhafaza etmiş olacaktır.

Burada önem arz eden noktalardan biri, İİK madde 303 ve TBK madde 594/II, III hükümlerinin birbiri ile uyumlu olmamasıdır. TBK madde 594/II, III şu şekilde düzenlenmiştir:

“Asıl borçlunun iflasına karar verilmiş veya borçlu konkordato istemişse alacaklı, alacağını kaydettirmek ve haklarının korunması için gerekeni yapmak zorundadır. Alacaklının, borçlunun iflas ettiğini veya borçluya konkordato mehli verildiğini öğrendiği anda, durumu kefile bildirmesi gerekir.

Alacaklı, yukarıdaki fıkralarda öngörülen gereklerden birini yerine getirmezse, bundan dolayı kefilin uğradığı zarar miktarınca ona karşı haklarını kaybeder.”

İki düzenleme arasındaki fark, TBK madde 594/II, III’e göre borçtan birlikte sorumlu olan diğer kişiler ile ilgili durumundan farklı olarak alacaklının, kefile karşı haklarını muhafaza edebilmesi için konkordatoyu kabul etmemesi yetmez, alacağını konkordatoya kaydettirmiş ve konkordato mühletini kefile bildirmiş olması da gerekir²⁸⁷.

Alacaklının konkordatoya kayıt yaptırmaması, borcu ödedikten sonra konkordato borçlusuna karşı rücu hakkına sahip birlikte borçlular bakımından önem taşır²⁸⁸. Başka bir ifade ile müşterek borçlu, borcu ödediği takdirde konkordato borçlusuna karşı rücu etme imkanına sahip değilse, alacaklının konkordatoya kayıt yaptırmamış olması, onun müşterek borçluya, alacağının tamamını tahsil etmek için başvurma hakkını engellemez²⁸⁹. Alacaklının İİK madde 303’den faydalanabilmesi için konkordatoya kayıt yaptırmış olması gerekir. Konkordatoya kayıt yaptırmayan alacaklı, birlikte borçlulara karşı, ancak onların konkordato borçlusuna rücu hakkının olmadığı durumlarda tüm haklarını muhafaza edecektir. Konkordatoda oy hakkı bulunmayan rehinli alacaklılar, imtiyazlı alacaklılar gibi alacaklıların durumu borçlular tarafından kötüleştirilemediği için bunlar bakımından İİK madde 303’ün uygulanmayacağı kabul edilmektedir²⁹⁰.

²⁸⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 510; Aksi yönde görüş için bkz. Altay/Eskiocak, s. 380 vd.

²⁸⁸ Altay/Eskiocak, s. 380.

²⁸⁹ Altay/Eskiocak, s. 380-381; Coşkun, s. 174.

²⁹⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 511.

Konkordato borçlusuna kefil olanların rücu hakkını kullanabilmesi için TBK madde 167²⁹¹ ve 586²⁹² uyarınca kefalete konu olan borcu ödemiş olması gerekmektedir. Müteselsil borçlular ve üçüncü kişinin fiilini taahhüt hallerinde de aynı usuller geçerli olur ve söz konusu borcun ödenmesi halinde bu kişiler rücu hakkını kullanabilir. Uygulamada bu hususta yaşanan sıkıntı müteselsil borçlular veya kefiller, söz konusu borcu ödememelerine rağmen ileride borcu ödedikleri takdirde doğacak olan rücu hakkına binaen konkordatoya kayıt yaptırmaktadır²⁹³. TBK madde 168 hükmü uyarınca, müteselsil borçlu veya kefilin, sorumlu olduğu borcu ifa etmeden borçluya karşı rücu hakkı doğmamaktadır. Kanunun açık hükmüne rağmen müteselsil borçlu veya kefilin hukuki dayanağı olmayan alacak kayıtlarını konkordato borçlusu kabul etmekte ve alacaklar konkordato nisabına dahil olarak oy kullanma hakkı elde etmektedir²⁹⁴. Bu hususta konkordato komiserinin devreye girmesi ve borçluyu uyarması ve uyarıya rağmen borçlu borcu kabul etmeye devam ediyorsa, bu hususu alacaklılar toplantısında ve mahkemeye sunacağı raporda gündeme getirmesi, ayrıca asliye ticaret mahkemesinden konkordatonun kaldırılmasını istemesi gerekir²⁹⁵. Konkordatoya kayıt süresi devam ederken kefil borcu ödemiş ise rücu hakkına dayanarak konkordatoya erteleyici koşula bağlı olarak değil, kesin olarak alacak kaydı yaptırabilir²⁹⁶.

Konkordatonun alacaklılardan biri bakımından feshedilmesi durumunda, birlikte borçluların İİK madde 303 kapsamında sahip oldukları hakları saklı kalacaktır²⁹⁷. Yani

²⁹¹ TBK madde 167: “Aksi kararlaştırılmadıkça veya borçlular arasındaki hukuki ilişkinin niteliğinden anlaşılmadıkça, borçlulardan her biri, alacaklıya yapılan ifadan, birbirlerine karşı eşit paylarla sorumludurlar.

Kendisine düşen paydan fazla ifada bulunan borçlunun, ödediği fazla miktarı diğer borçlulardan isteme hakkı vardır.

Bu durumda borçlu, her bir borçluya ancak payı oranında rücu edebilir. Borçlulardan birinden alınamayan miktarı, diğer borçlular eşit olarak üstlenmekle yükümlüdürler.

²⁹² TBK madde 586: “Kefil, müteselsil kefil sıfatıyla veya bu anlama gelen herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girmeyi kabul etmişse alacaklı, borçluyu takip etmeden veya taşınmaz rehnini paraya çevirmeden kefilini takip edebilir. Ancak, bunun için borçlunun, ifada gecikmesi ve ihtarin sonuçsuz kalması veya açıkça ödeme güçsüzlüğü içinde olması gerekir.

Alacak, teslimine bağlı taşınır rehni veya alacak rehni ile güvenceye alınmışsa, rehnin paraya çevrilmesinden önce kefile başvurulamaz. Ancak, alacağın rehnin paraya çevrilmesi yoluyla tamamen karşılanamayacağının önceden hâkim tarafından belirlenmesi veya borçlunun iflas etmesi ya da konkordato mehli verilmesi hâllerinde, rehnin paraya çevrilmesinden önce de kefile başvurulabilir.”

²⁹³ Sarısözen, s. 210; Altay/Eskiocak, s. 381-382.

²⁹⁴ Altay/Eskiocak, s. 381-382.

²⁹⁵ Altay/Eskiocak, s. 254.

²⁹⁶ Sarısözen, s. 210.

²⁹⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 512.

alacaklı, alacağını konkordato şartları kapsamında borçtan birlikte sorumlu olanlardan talep edebilecektir²⁹⁸. Bunun sebebi konkordato kısmen iptal edilmiş olsa da halen ayakta kalmaya devam etmektedir²⁹⁹. Ancak konkordatonun tüm alacaklılar bakımından tamamen feshedilmesi halinde İİK madde 303 de yer verilen şartları yerine getirmemiş olan alacaklı borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı mevcut her türlü hakkı talep etme yetkisine haiz olur³⁰⁰. Alacaklı, borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı alacağının tamamını talep edebilecektir. Çünkü bu durumda konkordato borçtan birlikte sorumlu olanlar bakımından da feshedilmiş sayılır.

İİK madde 303' ün uygulanması konkordatonun mahkemece tasdik edilmesi halinde mümkün olacak, aksi takdirde konkordato mahkemece tasdik edilmezse, alacaklılar borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını her halükârda muhafaza edecektir³⁰¹.

4.5.2. Alacaklının Konkordatoya Kabul Oyu Vermesi

İİK madde 303/II,III kapsamında alacaklı madde de yer verilen şartları yerine getirmez ve konkordatoya olumlu oy vermek suretiyle konkordatoyu şartsız kabul ederse borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı ancak kabul edilen konkordato şartları çerçevesinde talepte bulunabilir³⁰². Yargıtay da vermiş olduğu kararlarında, alacaklının konkordatoyu kabul ettiği takdirde borçtan birlikte sorumlu olanlardan ancak konkordato şartlarına göre talepte bulunabileceğini belirtmiştir³⁰³.

²⁹⁸ Kuru, El Kitabı, s. 1517; Postacıoğlu, s. 146.

²⁹⁹ Altay/Eskiocak, s. 383.

³⁰⁰ Altay/Eskiocak, s. 383; Kuru, El Kitabı, s. 1571; Akil, s. 190.

³⁰¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 512.

³⁰² Sarısözen, s. 209; Altay/Eskiocak, s. 378; Coşkun, s. 173; Kuru B., Arslan R., Yılmaz E., 2013, "Medeni Usul Hukuku" 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayın Evi, s. 643; Erdoğan İ., 1984. "Konkordatonun Müşterek Borçlulara ve Kefillere Etkisi", Yargıtay Dergisi, C. 10, S.1-2, s. 158-169.

³⁰³ "...Tetkik edilen konkordato dosyasına göre, M tarafından yapılan konkordatoyu 28.11.1977 tarihinde tutulan konkordato zaptı ile teminat gösterilmesi şartı ile muvafakat etmiştir. Borçlunun gösterdiği teminat üzerine konkordato 2.5.1978 tarihinde tasdik edilerek kesinleşmiştir. Her ne kadar vekili konkordato müzakeresi yapıldığı ve muvafakat beyanında bulunduğu 28.11.1977 tarihinden sonra 16.12.1977 tarihinde komiserliğe verdiği dilekçede 28.11.1977 günlü tutanağı müşterek borçlular yönünden yönünden itiraz ettiğini beyan etmişse de, 28.11.1977 tarihli, tutanağı itirazsız imza ettiği ve bu tutanağın aksini iddia ve ispat etmediği cihetle bu yönden hukuki bir sonuç doğurmayacağı gibi 295. Maddenin 2. Fıkrası gereğince müşterek borçlu A'ya kendi haklarını ödeme mukabilinde herhangi, bir teklif yapmadığı ve toplanma gününden en aşağı 10 gün evvel haber vermediği cihetle konkordatoyu bilakaydı şart bu müşterek borçluya karşı kabul etmiş sayılır. Bu halde, borçlu A'nın sözü

Bu görüşün dayanağını ise TBK madde 166 ve 168. maddeleri oluşturmaktadır. TBK madde 166/II, *“Borçlulardan biri, alacaklıya ifada bulunmaksızın borçtan kurtulmuşsa, diğer borçlular bundan, ancak durumun veya borcun niteliğinin elverdiği ölçüde yararlanabilirler.”* şeklinde düzenlenmiştir. İlgili bu düzenlemede açık bir şekilde yer aldığı üzere, müteselsil borçlulardan birinin konkordato akdetmesi durumunda, alacaklı İİK madde 303 de öngörülen alternatif koşullardan birini yerine getirmemiş ise, diğer müteselsil borçlular ancak TBK madde 166/II de belirtilen esasa göre, *“durumun veya borcun niteliğinin elverdiği ölçüde”* birlikte sorumlu oldukları borçtan kurtulacaklardır³⁰⁴. Bu iki hüküm birlikte değerlendirildiği takdirde, konkordato başvurusunda bulunan dışındaki müteselsil borçlulara karşı İİK madde 303 de düzenlenmiş olan seçimlik haklardan birini yerine getirmeyen alacaklının, bu borçlulara karşı ancak konkordato projesi kapsamında başvurabileceği anlaşılmaktadır³⁰⁵. Buna ilaveten TBK madde 168/II de yukarıda ki görüşü destekler nitelikte düzenleme yapmakta, *“alacaklı, diğerlerinin zararına olarak borçlulardan birinin durumunu iyileştirirse, bunun sonuçlarına katlanır”* düzenlemesini içermektedir³⁰⁶. Biz de bu görüşe katılmakta ve borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı İİK madde 303 ve ilgili TBK hükümleri uyarınca, ödeme mukabilinde devir teklif etme ve onlara toplantıların günü ile yerini en az on gün önce haber verme şartlarını yerine getirmeyen alacaklının ancak konkordato şartları kapsamında bu kişilere başvuruda bulunabileceğini savunmaktayız.

Alacaklının konkordatoya olumlu oy vermesi durumunda, aynı borçtan konkordato borçlusu ile birlikte sorumlu olanlara karşıda ancak konkordato şartlarının

geçen icra takip dosyaları ile takip edilen borçluların konkordato şartlarına ödemesi gerekeceğinden talep ve şikâyetin bu şekilde kabulü gerekir. Bu nedenlerle alacaklının bu yönlerde ilişkin temyiz itirazları yerinde değilse İİK'nın 304. maddesi gereğince konkordatonun tasdiki ancak, vaz olunup da henüz paraya çevrilmemiş hacizleri hükümden düşürecek ve mevcut takiplerin iptaline karar verilmesi isabetsiz temyiz itirazları bu yönden yerinde görüldüğünden merci kararının bu yönden bozulması gerekirse de bu yanlışlığın, düzeltilmesi yeniden duruşma yapılmasını gerektirmediğinden, HUMK'un 438. maddesi gereğince temyiz olunan 2.2.1979 tarihli merci kararının gerekçe ve hüküm fıkrasında takibin iptaline dair sözler silinerek yerine takiplerin durdurulmasına dair sözler yazılmak suretiyle merci kararının düzeltilmesine ve 2.2.1979 tarihli merci kararının düzeltilmiş bu şekli ile İİK'nın 366 ve HUMK'nın 438. maddeler uyarınca ONANMASINA” Yargıtay 12. HD, 28.06.1979 T., E. 5474, K. 6028, Altay/Eskiocak, s. 1267; “Borçlunun konkordato teklifine itiraz etmeyen alacaklı, İİK'nın 295. maddesi uyarınca, alacaklı olduğu meblağı, kefilden ancak konkordato şartlarına göre talep edebilir...” Yargıtay 19. HD. 10.02.1999 T., E. 1998/7117, K. 1999/601, Tunç Yücel/Öztek, s. 512.

³⁰⁴ Altay/Eskiocak, s. 379.

³⁰⁵ Altay/Eskiocak, s. 379; Ulukapı, s. 43.

³⁰⁶ Sarısözen, s. 209.

izin verdiği ölçüde talepte bulunabileceği görüşünün dışında doktrinde BURULOĞLU/REYNA farklı bir görüş ortaya koymakta ve Mülga İİK madde 295'i biçimsel yorumlayarak maddede yer alan formalitelere uymayan alacaklının, borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı tüm haklarını kaybedeceğini belirtmektedir³⁰⁷. Yukarıda açıkladığımız üzere bu görüşe katılmamaktayız.

Alacaklı, İİK madde 303' ün öngördüğü usule uymasa bile, müşterek borçlunun borcunu ödediği takdirde konkordato borçlusuna rücu hakkının olmadığı durumlarda, aynı borçtan sorumlu olan diğer borçlulara karşı alacağının tamamını tahsil etme konusundaki haklarını aynen muhafaza edecektir³⁰⁸. Çünkü konkordato akdeden ve borçtan birlikte sorumlu olanların rücu haklarının olmadığı hallerde, alacaklının İİK madde 303'teki yükümlülüklerine riayet etmemesi alacaklının, müteselsil borçlu ve kefilin durumunu kötüleştirmemiş ve onların teminatının kaybolmasına yol açmamıştır, bu kapsamda TBK madde 168 ve 592/I,II de bu düşüncenin dayanağını oluşturmaktadır³⁰⁹. Yargıtay kararları da bu görüşü destekler niteliktedir³¹⁰.

³⁰⁷ Buruloğlu/Reyna, s. 68.

³⁰⁸ Tunç Yücel/Öztek, s. 512; Sarisözen, s. 209; Akil, s. 186.

³⁰⁹ Altay/Eskiocak, s. 380; Sarisözen, s. 209.

³¹⁰ “Borçlar Kanunu’nun 145. Maddesinin ilk fıkrasında; tediyesi ile veya yaptığı takasla borcun tamamının veya bir kısmının iskat etmiş olan müteselsil borçlulardan birinin sakıt olan borç nispetinde, diğer borçluları da halas etmiş olacağı açıklandıktan sonra müteakip fıkrasında, müteselsil borçlulardan biri borç ödenmemiş iken ondan tahallüs etmiş ise, diğer borçluların bu beraatten ancak halin veya borcun mahiyetinin irade ettiği nispette faydalanabilecekleri belirtilmiştir. Alacaklarda eşit ve belirli bir oran üzerinden indirim yapan konkordato ödeme ve takastan gayri sebeplere ibrayı tazammun ettiğinden diğer müteselsil borçluları ancak, hal ve borcun mahiyeti gerektirdiği nispette etkileyebilir.

Bir borcun cirantaları, keşidecileri ve aval verenleri hamile karşı birlikte ve müteselsil borçlu olarak sorumlu iseler de bunlardan keşidecilerden gayrisi senet bedelinin tamamı üzerinden kendilerinden önce gelen senet borçlularına rücu hakkını haizdir. Borcun tamamı en sonunda keşidecinin (policede kabul edilen muhatabın) yani asıl borçlunun uhdesinde kalır. Bu durum, cirantaların ve avalin borçluluk sıfatlarının asli değil, fer’i olduğunu yani müteselsil kefile benzediğini göstermeye kafidir. Borçlunun bu sıfatı ve borcun mahiyeti asıl borçlunun, konkordato yapan fer’i borçluların konkordato indiriminden faydalanmalarına manidir. Bilhassa, 295. maddesin 2. Fıkrasında sözü geçen (ödeme karşılığı temlik) deyimi bu görüşü desteklemektedir. Zira; hamilin, bononun cirantaları veya avalı zimmetindeki haklarını, bedel mukabilinde keşideciye temlik etmesi söz konusu olamaz. Aksi halde, (bedel mukabilin temlik) neticesinde borçlu ve alacaklı sıfatı birleşmiş, asıl borçlunun borcu BK. ’nun 116. maddesi gereğince sükküt etmiş olacağından, konkordatoya katılma imkânı kalmaz.

Tetik konusu olaya gelince; konkordato yapan fer’i borçlu yani ciranta olduğu halde, icra takibi bonoların keşidecisi..... aleyhine tevcih edilmiş edilmiştir. Yukarıda gösterilen gerekçelerden çıkarılan gerekçe şudur: Senet hamili konkordatoya muvafakat etmiş olsa dahi asıl borçluyu (keşideciyi) takip yetkisini haizdir. Kabul şekline göre alacaktan muayyen nisbette indirim yapılmasını gerektiren konkordato bundan faydalanabilecek müteselsil borçlu ve kefillere müracaat hakkını tamamen ref etmeyip, konkordato yapanın borcundan husule gelen inme nispetinde beraatini gerektirir.” Yargıtay İİD., 25.06.1968 T., E. 5714, K. 6645, Altay/Eskiocak, s. 1244-1245; Aynı doğrultuda karar için bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 08.07.1970., 1969/İc.-İf., 774/400, Altay/Eskiocak, s. 1247-1249.

4.5.3. Alacaklının Konkordatoya Kabul Oyu Vermemesi

Konkordatoya süresi içinde başvurup kayıt yaptırmış olan ve oylamada açık bir şekilde konkordatoyu kabul etmeyen alacaklı, borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı tüm haklarını muhafaza eder³¹¹. Başka bir ifade ile alacaklı konkordatoya ret oyu verdiği takdirde borçtan birlikte sorumlu olanlardan, alacağının tamamını talep edebilir³¹². Yani alacaklının konkordatoya kabul oyu vermemesi durumunda borçtan birlikte sorumlu olanların konkordatodan yararlanmaları, ödemelerini konkordato şartlarına göre yapmaları mümkün olmayacaktır³¹³.

Alacaklı tarafından konkordatoya kabul oyu verilmemiş olması halinde konkordato onaylanmış olsa dahi alacaklının, konkordato borçlusunun müşterek borçluları ile kefillerine ve borcu üstlenmiş olanlara karşı hakları devam edecektir³¹⁴. Bu durumda sanki konkordato hiç yapılmamış gibi alacaklının hakkı devam eder ve alacağını müşterek borçlulardan tahsil edebilir. Ayrıca konkordatoda oy hakkı bulunmayan, imtiyazlı alacaklılar, borçlunun yakınları ve rehinli alacaklılar konkordatoya yazılmış olmak şartı ile müşterek borçlu ve kefillere karşı alacaklarını vadesinde ve tam olarak talep etme haklarını muhafaza ederler³¹⁵.

³¹¹ Coşkun, s. 173.

³¹² “*Taraflar arasındaki menfi tespit davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Konya İkinci Asliye Hukuk Mahkemesince davanın kabulüne dair verilen 28.12.1967 gün ve 1379-1537 sayılı kararın incelenmesinin davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay Ticaret Dairesi’nin 31.3.1970 gün ve 1447-1302 sayılı ilamı; davalı banka İcra İflas Kanunu’nun 295. Maddesine göre müşterek borçlulara, borçlunun kefillerine ve borcu tekeffül edenlere karşı bütün haklarını muhafaza ettiğinden, müşterek borçlu ve müteselsil kefil olan davacı’nin açtığı menfi tespit davasının bu hükümler göz önünde tutulmak suretiyle tetkike tabi tutularak sonucu dairesinde bir karar vermek gerekir nedeniyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece, önceki kararda direnilmiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı: Davalı banka, dosyadaki kağıtlara göre konkordatoya muvafakat etmediğini göstermiştir. O halde bankanın İcra ve İflas Kanunu’nun 295. Maddesi uyarınca müşterek borçlulara, borçlunun kefillerine ve borcu tekeffül edenlere karşı bütün haklarını koruduğunun kabulü gerekir. Diğer taraftan gösterilen teminat Bankalar Kanunu’nun 50. Maddesi hükmünce munzam teminat niteliğindedir. Bu nedenlerle mahkemece Hukuk Genel Kurulu’na da benimsenin özel daire bozma kararına uyulmak icap ederken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Direnme kararı bozulmalıdır.*” Yargıtay HGK., 16.04.1976 T., E. 1-546, K. 1251, Ulukapı, s. 37.

³¹³ Kuru, El Kitabı, s. 1516.

³¹⁴ Aydemir, s. 98.

³¹⁵ Coşkun, s. 173; Ulukapı, s. 39; Kuru, El Kitabı, s. 1516.

Alacağını konkordatoya yazdırmış olan alacaklı açık bir şekilde kabul oyu kullanmamışsa, konkordatoyu reddetmiş sayılır³¹⁶. Alacaklı konkordato ile borçluya bir kolaylık sağlama niyetinde ise konkordatoyu açıkça kabul etmesi gerekir. Aksi durumda alacaklının konkordatoya ilgi göstermemesinin sonucu olarak, konkordato nisabının belirlenmesinde bir etkisinin olmaması halinde, konkordatonun ret ihtimaline göz yumduğu varsayılarak konkordatonun kabulünü istemediği sonucu ortaya çıkar³¹⁷. Konkordatoya açık bir şekilde muvafakat etmeyen alacaklılar, konkordatoyu reddetmiş sayılacağı için bu durumdaki alacaklılar da borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı alacağın tamamı için başvuruda bulunabilecektir³¹⁸.

4.5.4. Alacaklının Temlik Teklifinde Bulunması

Alacaklı konkordatoyu kabul etmek ve buna ilaveten borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını da korumak isterse, borçtan birlikte sorumlu olanlara alacaklılar toplantısından en az on gün önce toplantının yeri ve zamanını bildirerek ödeme karşılığında alacağının temlikini teklif etme imkanına sahiptir³¹⁹. Bu durumda birlikte borçlu temlik teklifini kabul ettiği takdirde yapılan konkordato oylamasında kendi kararını verme şansına sahip olur; bu teklifi kabul etmediği takdirde alacaklı, borçtan birlikte sorumlu olanı aralarındaki hukuki ilişkiye bağlı olarak sorumlu tutup tutmamak hususunda serbesttir³²⁰.

Burada önem arz eden hususlardan birisi alacağın temliki teklifinin toplantıdan on gün önce toplantı yeri ve zamanını içerir biçimde borçtan birlikte sorumlu olana bildirildiğinin ispat edilmesidir. Bu bildirimin yapıldığının yazılı delil ile ispatı gerekmektedir³²¹. Uygulamada yazılı delille ispat, taahhütlü mektup veya noterden ihtarname gönderilmesi sureti ile gerçekleştirilebilir. Bu şart geçerlilik şartı değildir, ispat için önem arz etmektedir³²². Borçtan birlikte sorumlu olana yapılan yazılı bildirimde toplantı yeri ve zamanı açık bir şekilde belirtilmemiş fakat birlikte borçlu toplantı yeri ve zamanından başka bir şekilde haberdar olmuşsa bildirim geçerli

³¹⁶ Erdoğan, s. 168- 169; Uyar, s. 116; Buluroğlu/Reyna, s. 49; Ayrıca aksi görüş için bkz. Berkin, İflas, s. 551.

³¹⁷ Erdoğan, s. 169.

³¹⁸ Kuru, El Kitabı, s. 1516. Örnek karar için bkz. Dipnot, 262.

³¹⁹ Tunç Yücel/Öztek, s. 513; Ulukapı, s. 45-46; Sarısözen, s. 209-210.

³²⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 513.

³²¹ Altay/Eskiocak, s. 378.

³²² Altay/Eskiocak, s. 378; Kuru, El Kitabı, s. 1518.

olacaktır³²³. Burada on gün önceden haber verilmesinin amacı borçtan birlikte sorumlu olanların konkordato projesini incelemeye fırsat bulmalarını sağlamaktır.

Borçtan birlikte sorumlu olanların hiçbir bilgileri olmayan bir proje ile karşı karşıya kalmalarını önlemek bakımından bildirim yapılması gereklidir. Aksi takdirde bu durum taraflar arasında önemli bir eşitsizliğe sebep olur. Yargıtay da bu konuda vermiş olduğu kararlarda bildirimin önemi ve sonuçlarına vurgu yapmıştır³²⁴ Alacaklı tarafından borçtan birlikte sorumlu olanlara yapılan temlik teklifi reddedildiği takdirde alacaklı bu kişilere karşı müracaat hakkını muhafaza eder³²⁵.

Alacağın temliki teklifi çok geç yapıldığı veya hiç yapılmadığı takdirde eğer alacaklı buna rağmen konkordatoyu kabul ederse, alacaklının borçtan birlikte sorumlu olana karşı başvuru hakkı sona erer³²⁶.

4.5.5. Alacaklının Temsil Yetkisi Vermesi

Alacaklı konkordatoyu kabul etmediği takdirde borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını muhafaza edecektir. İİK madde 303/III de yer alan düzenlemeye göre ise alacaklı konkordatoyu kabul etmeyerek haklarını muhafaza ettiği takdirde, kendi yerine birlikte borçluların konkordato müzakerelerine katılmasına birlikte

³²³ Altay/Eskiocak, s. 378.

³²⁴ “İİK’nin 295. maddesi hükmüne göre, alacaklı müşterek borçlulardan birinin konkordatosunu kabul etmiş ise müşterek borçlu veya kefilden de, mevcut alacağını ancak, konkordato şartlarına göre (yani konkordatodaki yüzdeyi) isteyebilir. Meğer ki, aynı maddenin 2. fıkrası gereğince konkordatoya muvafakat eden alacaklı, kendi haklarını müşterek borçluya ödeme karşılığında temlik teklif etmiş ve ona alacaklılar toplantısının yer, gün ve saatini, en aşağı on gün önceden haber vermiş olsun. İşte ancak bu durumda alacaklı, konkordatoya muvafakat etse bile, müşterek borçlu ve kefillere karşı olan haklarını tam olarak muhafaza etmiş olur.” Yargıtay 11.HD., 24.1.1980 T., E. 5808, K. 2278, Coşkun, 179; “Borçlu A’nın sözü geçen icra takip dosyaları ile takip edilen borçluların konkordato şartlarına göre ödemesi gerekeceğinden Tetkik edilen konkordato dosyasına göre, M tarafından yapılan konkordatoyu 28.11.1977 tarihinde tutulan konkordato zaptı ile teminat gösterilmesi şartı ile muvafakat etmiştir. Borçlunun gösterdiği teminat üzerine konkordato 2.5.1978 tarihinde tasdik edilerek kesinleşmiştir. Her ne kadar vekili konkordato müzakeresi yapıldığı ve muvafakat beyanında bulunduğu 28.11.1977 tarihinden sonra 16.12.1977 tarihinde komiserliğe verdiği dilekçede 28.11.1977 günlü tutanağı müşterek borçlular yönünden itiraz ettiğini beyan etmişse de 28.11.1977 tarihli, tutanağı itirazsız imza ettiği ve bu tutanağın aksini iddia ve ispat etmediği cihetle bu dilekçe bu yönden hukuki bir sonuç doğurmayacağı gibi 295. maddenin 2. fıkrası gereğince müşterek borçlu A’ya kendi haklarını ödeme mukabilinde herhangi bir teklif yapmadığı ve toplanma gününden en aşağı 10 gün evvel haber vermediği cihetle konkordatoyu bilakaydı şart bu müşterek borçluya karşı kabul etmiş sayılır. Bu halde, borçlu A’nın sözü geçen icra takip dosyaları ile takip edilen borçluların konkordato şartlarına göre ödemesi gerekeceğinden talep ve şikâyetin bu şekilde kabulü gerekir. Bu nedenlerle alacaklının bu yönlere ilişkin temyiz itirazı yerinde değil...” Yargıtay 12. HD., 28.06.1979 T., E. 5474, K. 6028, Coşkun, s. 179-180.

³²⁵ Ulukapı, s. 48.

³²⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 513; Yıldırım/Yıldırım Deren, s. 540.

borçluların tam yetki devriyle oy kullanmalarına ya da kendi talimatı doğrultusunda oy kullanmalarına imkân verebilir³²⁷. Bu durumda alacaklı borçtan birlikte sorumlu olanlar alacaklılar toplantısına katılıp oy kullandığı takdirde veya toplantıya katılmayıp on günlük süre içinde alacaklıları temsilen oy kullandığı takdirde, kullanılan oyun kabul veya kabul etmeme şeklinde olması önem arz etmeksizin, alacaklı bu kişilere karşı haklarını muhafaza edecektir³²⁸. Birlikte borçlu sayısı birden fazla olabilir bu durumda hepsinin birlikte hareket etmesi gerekir³²⁹. Birlikte borçlulardan biri veya daha fazlası konkordatoyu kabul etmek istemez fakat buna rağmen alacaklı konkordatoyu kabul ederse, alacaklı bunlara olan başvuru hakkını kaybeder³³⁰. Alacaklının, borçtan birlikte sorumlu olanlara konkordatoda temsil yetkisi vererek onların kararını kabul edeceği taahhüdünde bulunmuş olması halinde borçtan birlikte sorumlu olanlar bu yetkiyi kullanmaz iseler alacaklı borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını muhafaza edecektir³³¹.

İİK madde 303/III de alacaklının, borçtan birlikte sorumlu olanlara müzakerelere katılma yetkisi vermesi ve onların müzakerede vereceği kararı kabul taahhüdünde bulunması bakımından herhangi bir süre öngörülmemektedir³³². Kanunda herhangi bir süre öngörülmediği için doktrinde konkordatonun oylanmasından başlayıp tasdik yargılamasına kadar devam eden süreçte olmak koşulu ile İİK madde 303/II'nin kıyas yolu ile uygulanabileceği ve on günlük sürenin söz konusu olabileceği belirtilmiştir³³³.

4.6. KONKORDATONUN SÖZLEŞMELERE ETKİSİ

4.6.1. Genel Olarak

Konkordatonun her durumda olduğu gibi borçlunun taraf olduğu sözleşmelerden doğan ilişkiler üzerinde de etkileri görülmektedir. Özellikle konkordato borçlusu ile sözleşme yapan karşı tarafın borçlunun konkordato talebinden etkilenmesi, tedirgin olması ve akdettiği sözleşmeyi sonlandırma iradesini ortaya koyması beklenebilecek bir

³²⁷ Sarısözen, s. 210; Akil, s. 187.

³²⁸ Uyar, s. 118; Işıktaç, s. 2.

³²⁹ Akil, s. 188.

³³⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 514.

³³¹ Kuru, El Kitabı, s. 1518.

³³² Akil, s. 188.

³³³ Tunç Yücel/Öztek, s. 514.

davranıştır³³⁴. Konkordato talep eden borçlu ve sözleşmenin diğer tarafı konkordatonun meydana getireceği neticelerden etkilenir.

Konkordato talep eden borçlu ve onun sözleşme yaptığı taraf, karşılıklı olarak sözleşmeden doğan edimlerini konkordato mühletinden önce ifa etmiş ise, sözleşme tamamıyla ifa edilmiş olduğu için bu durumda herhangi bir problem ortaya çıkmayacaktır³³⁵. Yani konkordatonun bu sözleşmeye bir etkisi olmayacaktır. Çünkü konkordato mühletinden önce ifa edilmiş bir sözleşmenin konkordatodan etkilenmesi söz konusu değildir.

Başka bir ihtimal olarak konkordatoya başvuran borçlu, sözleşmenin karşı tarafına karşı olan edimini ifa etmiş ancak diğer taraf sözleşmeden doğan yükümlülükleri ile ilgili herhangi bir tasarrufta bulunmamışsa, konkordatonun bu ihtimalde de sözleşmeye bir etkisi olmayacaktır³³⁶. Konkordato borçlusu kendi edimini yerine getirdiği durumda, diğer taraftan sözleşmenin şartlarına uymasını ve edimini yerine getirmesini talep etme hakkına sahiptir.

Sözleşmenin tarafları olan konkordato borçlusu ve sözleşme akdettiği karşı tarafın her ikisi birden sözleşmeden kaynaklanan edimlerini yerine getirmez ise bu durumda İİK 296. madde gündeme gelecektir³³⁷.

7101 sayılı Kanun ile getirilen İİK madde 296 bu hususu şu şekilde düzenlemiştir:

“Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez.

Borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu çerçevede ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklıdır”

³³⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 392.

³³⁵ Altay/Eskiocak, s. 374; Coşkun, s. 137;

³³⁶ Altay/Eskiocak, s. 374.

³³⁷ Altay/Eskiocak, s. 374.

Bu madde 7101 sayılı Kanun ile hukukumuzda girmiştir. Madde konkordato sürecinde mevcut sözleşmelerin durumunu düzenlemekte bu hususta bir dizi yenilik getirmektedir. Sözleşmenin her iki tarafının da edimlerini yerine getirmediği takdirde, kanun koyucu mücerret konkordato talebinde bulunulması halinde sözleşmenin karşı tarafının bu sebeple sözleşmeyi fesih yapamayacağını düzenlemiştir. Borçlunun konkordatoya başvurması sözleşmenin feshi için haklı bir neden oluşturmaz. Bu hüküm kapsamında alacaklıların en baştan önlem alarak, konkordato ihtimalini ortadan kaldırmak amacıyla borçlunun tarafı olduğu sözleşmelere, konkordato talebinde bulunulması halinde sözleşmenin konkordato talep eden borçlu aleyhinde sona ereceğine ilişkin madde koyması durumunda bu maddeler geçersiz olacak ve uygulanmayacaktır³³⁸. Bu durumda alacaklının konkordatodan etkilenip etkilenmeyeceğine bakılmayacak ve konkordato borçlusunun işleri için temel mal ve hizmet sağlayan sözleşmelerin devam etmesine öncelik tanınacaktır³³⁹. İİK madde 296'nın gerekçesinde de bu yönde açıklamalar mevcuttur³⁴⁰.

³³⁸ Sarısözen, s. 182; Akil, s. 160; Coşkun, s. 137.

³³⁹ Coşkun, s. 137.

³⁴⁰ İİK madde 296 Hükümet Gerekçesi: “Maddeyle, kesin mühletin sözleşmelerin sona erdirilmesi bakımından sonuçları düzenlenmektedir. Bu hüküm, Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılmasına ilişkin Kanun 309/r maddesinden esinlenerek konkordato kurumu içine alınmaktadır. Bu hüküm uyarınca, borçlunun tarafı olduğu sözleşmelerde, konkordato talebinde bulunulması halinde sözleşmenin borçlu aleyhine sona erdirileceğine ilişkin hükümler bulunulması halinde bu hükümler geçersiz kabul edilecek ve uygulanmayacaktır. Söz konusu hükümlerin uygulanmaması için sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmayacaktır. Bu şekilde özellikle borçluya temel mal veya hizmet sağlayan sözleşmelerin devam etmesine imkân sağlanmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasında, konkordato talebinden önce akdedilmiş olup borçlunun işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin konkordato talebinden önceki şartlarla devam ettirilmesi imkanına ilişkin usul ve şartlar düzenlenmektedir.

Maddenin son fıkrasıyla, kesin mühletin konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkileri bakımından sonuçları düzenlenmektedir. Konkordatonun amacına ulaşabilmesi için uzun zamana yayılan ve piyasa koşullarının değişmesi sebebiyle ekonomik bakımdan borçlu için külfetli bir hale gelen sürekli borç ilişkilerinden borçlunun kurtulabilmesi gereklidir. Günümüz iflas ve konkordato hukukunun temel amaçlarından biri olan “işletmeyi külfetli hale gelen sürekli borç ilişkilerinden kurtarma” müessesesi İsviçre İcra ve İflas Kanunu tarafından da 2013 yılında yapılan konkordato reformu ile kabul edilmiştir. Bu madde, İsviçre İcra ve İflas Kanununun bu konuyla ilgili 297/a maddesinden iktibas edilmiştir. Madde gereğince borçlunun tarafı olduğu sürekli sözleşmeler, borçlunun iyileşmesine olumsuz etkilerinin bulunulması halinde, karşı tarafın zararının karşılanması koşuluyla her zaman sona erdirilebilecektir. Bu fesih, olağanüstü bir fesih imkanındır. Sözleşmenin feshedilmesi sebebiyle, akdin karşı tarafına ödenecek tazminat alacağı, konkordato tasdik edildiği takdirde konkordatoya tabi bir alacak olarak kabul edilecektir. Taraflar tazminat miktarı konusunda anlaşamadıkları takdirde tazminat alacağı çekişmeli alacak haline gelecektir. Sürekli sözleşmelerin sona erdirilmesi komiserin onayına tabi olacaktır. Komiser, bu hakkın kötüye kullanılmasına mâni olmak amacıyla ancak konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sözleşmelerin fesihlerine onay verecektir. Buradaki tek istisna ise hizmet sözleşmeleridir. Hizmet sözleşmelerinin bu şekilde sona erdirilmesi mümkün değildir.”

4.6.2. Borçlunun Taraf Olduğu Sözleşmelerin Konkordatoya Başvuru Sebebiyle Sona Erdirilemeyecek Olması

İİK madde 296/I düzenlemesi ile konkordato borçlusunun ticari hayatını devam ettirebilmesi bakımından önem arz eden sözleşmelerin, borçlunun konkordatoya başvurmuş olması sebebi ile sona erdirilmesini önlemek amaçlanmıştır. Konkordato talebinde bulunan borçlunun ticari hayatına devam edebilmesi bakımından mevcut sözleşmeler kritik önemde olabilir. Ticari hayatın devamını sağlamaya çalışan konkordato kurumunda borçlunun akdetmiş olduğu sözleşmelerin, borçlu konkordato başvurusunda bulundu gerekçesi ile sona erdirilebilmesi borçlunun ticari hayatını sonlandırmak anlamına gelecektir³⁴¹.

Konkordato borçlusunun taraf olduğu sözleşmelerde, borçlunun konkordato teklifinde bulunması halinde sözleşmelerin sona ereceğine ilişkin hükümlerin bulunması durumunda bu hükümlerinde uygulanmayacağı hususu yine aynı maddede düzenlenmiştir. Konkordatonun başarıya ulaşması bakımından, kanunda geçen “sözleşme” kavramını geniş bir biçimde yorumlamak gerekmekte ve başta kredi ve finansal kiralama sözleşmeleri olmak üzere, borçlunun taraf olduğu, işletmesinin faaliyetinin devamı bakımından önem arz eden tüm sözleşmelerin bu kapsamda değerlendirilmesi gerekmektedir³⁴².

Kanunda yer alan düzenlemede sözleşmenin sona erdirilmesi ile ilgili sadece “fesh” ibaresine yer verilmiştir ancak bunun sözleşmeden dönmeyi de kapsamına alacak şekilde geniş yorumlanması gerekmektedir³⁴³. Bunun yanı sıra konkordato teklifinde bulunulması halinde bu durumun sözleşmeye aykırılık teşkil edeceği veya daha çok banka kredi sözleşmelerinde karşılaşıldığı üzere borcu muaccel hale getireceğine ilişkin sözleşme şartları da hükümsüz olacaktır³⁴⁴.

Hizmet sözleşmeleri bakımından konuyu değerlendirmek gerekirse, işverenin konkordato başvurusunda bulunmasının işçi bakımından haklı fesih sebebi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu gündeme gelecektir. İİK madde 296/II de borçlunun sürekli ilişki doğuran sözleşmeleri fesihle sona erdirmesine imkân

³⁴¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 393; Akil, s. 160; Sarısözen, s. 182.

³⁴² Sarısözen, s. 182; Uyar, s. 97; Tunç Yücel/Öztek, s. 394.

³⁴³ Tunç Yücel/Öztek, s. 394.

³⁴⁴ Pekcanitez/Erdönmez, s.104; Tunç Yücel/Öztek, s. 394.

sağlanmıştır, ancak bunun istisnası olarak hizmet sözleşmelerine yer verilmiştir. Yani, konkordato teklifinde bulunan borçlu bu sebeple süreklilik arz eden hizmet sözleşmelerini fesih imkanına sahip değildir. İİK madde 296/I da ise bu şekilde bir istisnaya yer verilmemiştir. Konkordato borçlusu ile arasında hizmet sözleşmesi bulunan işçi işverenin konkordato başvurusunda bulunması sebebi ile sözleşmesini fesih imkanına sahip değildir³⁴⁵. İşçi istifa etse dahi bu haklı sebeple fesih olarak değerlendirilemeyecektir.

Finansal kiralama sözleşmesinin kiracısının konkordato talep etmesinin ve bu kişi lehine konkordato mühleti verilmesinin, kiracının taraf olduğu sözleşmeler üzerine doğrudan doğruya bir etkisi olmayacaktır³⁴⁶. Konkordato talep eden kiracının konkordato talep etmeden önce imzalamış olduğu sözleşmeler konkordato talep edilmesi üzerine geçici ve kesin mühlet verilmesinden etkilenmeyerek mevcut hali ile devam edecek ve hüküm ve sonuçlarını da bu çerçevede doğuracaktır³⁴⁷. Kiracının konkordato talep etmesinin veya kendisine konkordato mühleti verilmesinin, finansal kiralama sözleşmesine aykırılık teşkil edeceği, haklı fesih sebebi sayılacağı veya borcu muaccel hale getireceğine ilişkin hükümler sözleşmede varsa karşı taraf bu haklarını kullanamayacaktır³⁴⁸.

Borçlunun konkordato başvurusunda bulunması sebebi ile feshedilemeyecek bir diğer sözleşme türü sigorta sözleşmeleridir ve bu noktada TTK madde 1413³⁴⁹ hükmü gündeme gelecektir³⁵⁰. TTK madde 1413 hükmünde gerek sigortacının gerekse sigorta ettirenin konkordato talebinin kabul edildiği takdirde karşı tarafın kural olarak sözleşmeyi feshedebileceği ifade edilmektedir. Doktrinde bu hususta eğer sigorta sözleşmesi işletmenin faaliyeti için önem arz eden bir noktada ise bu durumda sonraki

³⁴⁵ Tunç Yücel/Öztek, s. 394-395; Coşkun, s. 137.

³⁴⁶ Deynekli/Tuncay, s. 91.

³⁴⁷ Deynekli/Tuncay, s. 91.

³⁴⁸ Deynekli/Tuncay, s. 92.

³⁴⁹ TTK madde 1413: “Sigortacının, konkordato ilan etmesi, ilgili sigorta dalına ilişkin ruhsatının iptâl edilmesi veya sözleşme yapma yetkisinin kaldırılması gibi hâllerde; sigorta ettiren, bu olguları öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sigorta sözleşmesini feshedebilir. (2) Primlerin tamamını ödemişken sigorta ettiren konkordato ilan etmişse, sigortacı, bunu öğrendiği tarihten itibaren, bir aylık bildirim süresine uyararak, sigorta sözleşmesini feshedebilir. (3) Zorunlu sigortalar ile prim ödemesinden muaf hâle gelmiş can sigortalarına ikinci fıkra uygulanmaz.”

³⁵⁰ Akil, s. 163.

kanun olan İİK madde 296 hükmüne öncelik tanınması gerektiği ve sigorta sözleşmesinin konkordato gerekçe gösterilerek feshedilemeyeceği ifade edilmektedir³⁵¹.

TBK'nın 98.³⁵² maddesi gereğince, karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde taraflardan birinin ifada güçsüzlüğe düşmesi halinde, diğer taraf karşı edimin güvenceye alınmasına kadar kendi ediminin ifasından kaçınabilir. Doktrindeki bir görüşe göre bu hüküm sonraki kanun olan İİK madde 296/I uyarınca ortadan kaldırılmıştır³⁵³. Doktrinde savunulan diğer bir görüşe göre, konkordato başvurusunda bulunan borçlunun, sözleşme yaptığı tarafa olan ve sözleşmeden kaynaklanan borcunu konkordato şartlarına göre değil, tam olarak ifa etmesi gerekir³⁵⁴. Bu görüşe göre sürekli borç ilişkilerinde konkordato isteyen borcu geçici mühletten sonra doğar; bu durumda, konkordato komiserinin ve mahkemenin onayına ihtiyaç duyulmaz³⁵⁵.

Her ne kadar kanunun hükümet gerekçesinde, *“Maddenin ikinci fıkrasında, konkordato talebinden önce akdedilmiş olup borçlunun işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin konkordato talebinden önceki şartlarla devam ettirilmesi imkanına ilişkin usul ve şartlar düzenlenmektedir.”* açıklamasına yer verilmiş olsa da kanun metnin de bu yönde bir düzenleme mevcut değildir. Bizimde katıldığımız görüşe göre ise kanunun açık hükmü gereğince, mühletten sonra ancak komiserin onayıyla gerçekleşen borçlanmaların konkordato şartlarına tabi olmayacağı ve tam olarak ödeneceği söylenebilir. Komiserin onayı olmayan sözleşmelerden doğan borçlar ise konkordato hükümlerine tabi olacaktır³⁵⁶.

4.6.3. Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi

İİK madde 296/II ile konkordato akdeden borçlunun, konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini sona erdirebileceği düzenlenmiştir. *“Sürekli borç ilişkisi”* kavramını tanımlamak gerekirse; borcun belirli bir muacceliyet

³⁵¹ Akil, s. 164.

³⁵² TBK madde 98: “Karşılıklı borç yükleyen bir sözleşmede, taraflardan birinin borcunu ifada güçsüzlüğe düşmesi ve özellikle iflas etmesi ya da hakkındaki haciz işleminin sonuçsuz kalması sebebiyle diğer tarafın hakkı tehlikeye düşerse bu taraf, karşı edimin ifası güvence altına alınıncaya kadar kendi ediminin ifasından kaçınabilir.”

Hakkı tehlikeye düşen taraf, ayrıca uygun bir sürede istediği güvence verilmezse sözleşmeden dönebilir.

³⁵³ Altay/Eskiocak, s. 375; Sarısözen, s. 182.

³⁵⁴ Altay/Eskiocak, s.375-376; Aksi görüş için bkz. Sarısözen, s. 183.

³⁵⁵ Altay/Eskiocak, s. 376.

³⁵⁶ Sarısözen, s. 183.

anında olmamak üzere borç ilişkisi varlığını sürdürdüğü müddetçe yerine getirilmesi zorunlu olan borç ilişkileri olarak tanımlanabilir³⁵⁷. Maddeye göre konkordato talep eden borçlu, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayı ile sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmeleri herhangi bir zamanda sona erecek şekilde fesih imkanına sahiptir. Kanunun hükümet gerekçesinde de konkordatonun amacına ulaşabilmesine vurgu yapılmış ve uzun zamana yayılan, piyasa koşullarının değişmesi sebebi ile ekonomik açıdan borçluyu zorlayacak sürekli borç ilişkilerinden borçlunun kurtarılması gerektiği vurgulanmıştır. Sürekli sözleşmeler, borçlunun konkordatoyla sağlayacağı iyileşmeye olumsuz etki yapabilecektir. Kanun koyucu bu düzenleme ile konkordato borçlusunun serbestçe konkordato teklifinde bulunmasını ve önceden yapılacak sözleşmeler ile konkordato teklifinde bulunacak borçluların konkordato imkanlarından faydalanmasının engellenmemesini sağlamayı amaçlamıştır.

Konkordato borçlusunun sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmeleri feshedebilmesi için kanunda iki şart öngörülmektedir. Bu şartlardan ilki söz konusu sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmenin konkordatonun başarıya ulaşmasına engel olabilecek nitelikte olması; diğeri ise fesih hakkının kullanımına konkordato komiserinin uygun görüş bildirilmesi ve mahkemenin onayının alınmasıdır. Kanun koyucu bu şartları öngörmekle bu hakkın suistimal edilmesinin ve kötüye kullanılmasının önüne geçmeyi amaçlamaktadır³⁵⁸.

Konkordato borçlusunun, İİK madde 296 ile kendisine tanınan sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmeleri fesih hakkını kullanması durumunda, sözleşmenin karşı tarafının doğan zararının giderilmesi gerekecektir³⁵⁹. Bu durumda ödenmesi gereken tazminat konkordato şartlarına tabi olacaktır³⁶⁰. Bu tür alacakların imtiyazlı alacak veya mühlet içinde konkordato komiserinin onayı ile doğan alacak olarak kabul edilebilmesi mümkün değildir³⁶¹. Karşı tarafın zararı hesaplanırken, eğer karşı tarafın elde ettiği bir menfaat söz konusu ise bunların mahsup edilmesi gerekmektedir³⁶². Bu alacak konkordatoya tabi bir alacak olduğundan, mahkemenin sözleşmenin feshine onay

³⁵⁷ Tümerdem M., 2018, “Sürekli Borç İlişkilerinde Borçlunun Temerrüdü ve Sonuçları”, Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 10.

³⁵⁸ Akil, s. 163; Tunç Yücel/Öztek, s. 398-399.

³⁵⁹ Pekcanıtez/Erdönmez, s. 105.

³⁶⁰ Coşkun, s. 138; Tunç Yücel/Öztek, s. 401.

³⁶¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 401.

³⁶² Akil, s. 163.

vermesinden itibaren on beş gün içinde alacaklı tarafından, konkordato komiserine bildirilmesi gerekir³⁶³. Taraflar sözleşmenin feshinden kaynaklanan zararın miktarında anlaşamazlarsa söz konusu tazminat alacağı çekişmeli alacak olarak değerlendirilecektir³⁶⁴.

Konkordato talep eden borçluya olağan üstü fesih imkânı veren İİK madde 296 hükmü emredici niteliktedir³⁶⁵. Yani taraflar aralarında yapacakları sözleşme ile konkordato borçlusunun sahip olduğu bu fesih hakkını ortadan kaldıramaz³⁶⁶. Borçluya tanınan olağan üstü fesih imkanının kötüye kullanılmaması gerekmektedir³⁶⁷. Yukarıda da bahsedildiği gibi bu imkân sadece borçlunun mali durumuna zarar veren ve mali durumunun iyileşmesini engelleyen, sürekli borç ilişkileri bakımından kullanılmalıdır. Konkordato komiseri bu noktada hakkın kötüye kullanılmasına engel olmak hususuna önem vermeli ve sadece konkordatonun amacına ulaşmasına engel olabilecek sürekli borç ilişkileri bakımından olumlu görüş bildirmelidir³⁶⁸. Mahkemede aynı şekilde konkordatonun amacına engel olabilecek durumdaki sözleşmeler bakımından fesih işlemini onaylamalıdır.

4.7. KONKORDATONUN ALACAĞIN TEMLİKİNE ETKİSİ

İİK madde 294/VI fıkrası, “*Konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise, bu devir hükümsüzdür.*” hükmünü düzenlemiştir. Önceki kanunlarda yer almayan söz konusu bu düzenlemeye Kanunda ilk kez yer verilmektedir. Özetle maddenin düzenlenme amacı borçlunun konkordato alacaklılarının başvurabileceği malvarlığını korumaktır³⁶⁹. 7101 sayılı Kanunla getirilen

³⁶³ Uyar, s. 97; Tunç Yücel/Öztek, s. 401; Akil C., 2019, “*Konkordato Prosedürü Çerçevesinde Sürekli Borç İlişkilerinin Feshi*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C.32, S. 143, s. 231.

³⁶⁴ Coşkun, s. 138; Tunç Yücel/Öztek, s. 401.

³⁶⁵ Coşkun, s. 138.

³⁶⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 396.

³⁶⁷ Coşkun, s. 138; Akil, s. 163; Tunç Yücel/Öztek, s. 398-399.

³⁶⁸ Coşkun, s. 138; Akil, Makele, s. 227.

³⁶⁹ İİK madde 294/VI Hükümet Gerekçesi, “Maddenin altıncı fıkrasıyla, İsviçre İcra ve İflas Kanununun konkordato mühleti verilmesinden evvel yapılan ve ileride doğacak alacağın devrine ilişkin olan sözleşmelerin, devredilen alacağın konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğması halinde hükümsüz olacağı hakkındaki mehz Kanunun 297’nci maddesinin dördüncü fıkrasıyla uyumlu bir düzenleme yapılmaktadır. Bu hükmün amacı borçlunun konkordato alacaklılarının müracaat edebileceği malvarlığını korumaktır. Her ne kadar bu fıkra ile elde edilmek istenen amaca 277 ve devam

bu düzenleme İsviçre İcra İflas Kanunu madde 297 ile uyumlu bir şekilde düzenlenmiştir.

Alacağın temliki, Borçlar Hukukunda düzenlenen ve borç ilişkisinden kaynaklanan bir alacağın temlik edenden, lehine temlik yapılan üçüncü bir kişiye geçmesine imkân sağlayan tasarruf işlemidir³⁷⁰. TBK madde 183 alacağın temliki hususunu düzenlemiştir³⁷¹ Alacağın temlikinde alacağı devreden kişi ile onu kazanacak olan üçüncü kişi arasında karşılıklı bir tasarruf işlemi gerçekleşir. Yapılan temlik işlemi ile alacağın sahibi değişmekte ve temlik edilen alacağın borçlusundan söz konusu alacağı talep hakkı, lehine temlik yapılan kimseye geçmektedir. Madde metninden açıkça anlaşıldığı üzere, konkordato mühlet kararından önce müstakbel bir alacağın temliki sözleşmesi yapılmış ve temlik edilen alacak konkordato mühleti verilmesi kararından sonra doğmuş ise, bu devir hükümsüz kalacaktır.

Konkordato talep eden borçlunun taraf olduğu ve mühlet kararından sonra doğacak alacakların temlikine ilişkin sözleşmelerin geçersiz kılınması, borçlunun çok daha rahat iyileşme ve tasfiye süreci geçirmesine imkân sağlayacaktır³⁷². Bu hüküm konkordato borçlusunun, iyileşme sürecinde elini rahatlatan bir imkân sağlamaktadır. Alacağın temlikinin geçersiz olması bakımından kanun koyucu temlik konusu alacağın, muaccel hale geldiği tarihi değil, borcun doğduğu anı esas almaktadır³⁷³. Aksi durumda, alacak mühlet kararından önce doğmuş fakat mühlet kararından sonra muaccel hale gelmiş ise artık temlikin geçersizliğinden söz edebilmek mümkün değildir³⁷⁴. Bu noktada alacağın doğum anının belirlenmesi gerekir. Alacağın doğum anı ise borcun doğum anıdır³⁷⁵. Borcun doğum anı ve alacağın muacceliyet anının daha iyi anlaşılabilmesi için örnek vermek gerekirse, bir banka ve müşterisi arasında 1/1/2019 tarihinde imzalanmış bir kredi kartı sözleşmesi söz konusu olduğunda bu sözleşmeye

maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası ile de ulaşılabileceği düşünülebilir de, tasarrufun iptali davası şartlarının (özellikle aciz vesikası alma şartının) pek çok olayda gerçekleşemeyebileceği dikkate alınarak İsviçre İcra ve İflas Kanunundaki çözüm şeklinin daha uygun olduğu sonucuna varılarak, yedinci fıkra düzenlenmektedir.”

³⁷⁰ Nomer, s. 323.

³⁷¹ TBK madde 183: “Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir.

Borçlu, devir yasağı içermeyen yazılı bir borç tanınmasına güvenerek alacağı devralmış olan üçüncü kişiye karşı, alacağın devredilemeyeceğinin kararlaştırılmış bulunduğu savunmasını ileri süremez.”

³⁷² Tunç Yücel/Öztek, s. 356-357.

³⁷³ Atalı, s. 100-101; Sarısözen, s. 177.

³⁷⁴ Sarısözen, s. 177.

³⁷⁵ Tunç Yücel/ Öztek, s. 357.

göre, her ayın 15'inde hesap kesildiğini ve kesilen hesabın ödeme gününün her ayın 20'si olduğunu varsayalım. Bu örnekte müşteri 10/1/2019 tarihinde kredi kartından bir harcama yapmış olsun. Örneğe göre Banka ile müşterisi arasında 1/1/2019 tarihinde borç ilişkisi kurulmakta, müşterinin 10/1/2019 tarihinde harcama yapması ile bu an itibariyle banka alacağı doğmakta ve hesap kesim tarihi olan 20/1/2019 tarihinde söz konusu alacak muaccel hale gelmektedir.

Temlik edilen alacak mühlet içinde doğduğu takdirde, söz konusu devir geçersiz olacağından, artık alacağın konkordato komiserliğinin denetiminde borçluya ait olduğundan bahsedilebilir³⁷⁶.

4.8. KONKORDATONUN DAVALARA ETKİSİ

İcra ve İflas Kanununda, borçluya karşı konkordato sürecinde, haciz ve takipler hakkında düzenlendiği gibi, dava açılmayacağı veya açılmış davaların durumunun ne olacağı hakkında bir hüküm mevcut değildir. Konkordato borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini kural olarak kısıtlamadığından dolayı konkordato sürecinde borçlunun taraf olduğu davalar devam edecek ve yeni davalarda açılabilecektir³⁷⁷. İflasın farklı olarak konkordato borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf ehliyetini ortadan kaldırmaz.

Konkordato talep eden borçlu, konkordato mühletinden önce veya sonra açılmış olan davalarda, taraf olma sıfatını koruyacaktır³⁷⁸. Buradaki tek istisnai durum iflas davalarıdır, çünkü iflas davaları sadece birer hukuk davaları olmayıp derdest olan takibin bir parçası niteliğindedir³⁷⁹. Konkordato sürecinde iflas davalarına devam edilebilmesi ve iflas davası neticesinde borçlunun iflasına karar verilmesi durumunda borçlunun malvarlığının tasfiyesi gündeme gelecek, bu durum ise konkordato mühletini tamamen işlevsiz kılacaktır³⁸⁰. Doktrinde savunulan bir görüşe göre eğer konkordato mühleti içinde bir iflas kararı verilmiş ise söz konusu bu iflas kararının batıl olacağı ve bu hususu bizzat kararı veren ticaret mahkemesinin tespit etmesi gerektiği

³⁷⁶ Altay/Eskiocak, s. 400; Pekcanitez/Erdönmez, s. 102.

³⁷⁷ Uyar, s. 102; Coşkun, s. 124; Ulukapı, s. 54, dn. 211.

³⁷⁸ Altay/Eskiocak, s. 386-387; Coşkun, s. 125.

³⁷⁹ Uyar, s. 146; Coşkun, s. 124.

³⁸⁰ Akil, s. 158; Pekcanitez/Erdönmez, s. 97.

belirtilmiştir³⁸¹. Bizimde katıldığımız, doktrinde savunulan diğer görüşe göre ise konkordato mühleti içinde iflas kararı verilmesi durumunda istinaf kanun yoluna gidilmeli ve kararı bölge adliye mahkemesi vermelidir, çünkü artık ticaret mahkemesi dava dosyasından elini çekmiştir³⁸².

Kişisel taleplerle ilgili davalar konkordato sebebi ile duraksamayacak ve ertelenmeyecektir³⁸³. Konkordato mahkemenin tasdik kararı ile kesinleştiği takdirde, mahkeme ilamı ile belirlenen alacaklar tasdik edilmiş olan konkordato projesinde öngörülen esaslara göre ödenir³⁸⁴. Doktrinde mahkeme ilamında bu hususlara da değinilmesinin yararlı olacağı vurgulanmıştır³⁸⁵. Ayrıca yine mahkeme ilamında konkordatonun feshi durumunda borcun konkordato koşullarına göre değil, bütün yan unsurları ile beraber tam olarak ödenmesi gerektiğinden ilamda buna da yer verilmesinin uygulama bakımından kolaylık sağlayacağı belirtilmiştir³⁸⁶.

Yargıtay vermiş olduğu bir kararında, konkordato mühletinden önceki hukuki ilişkilerden kaynaklanan davalarda yargılama gideri ve bu kapsamda hükmedilen vekalet ücretinin de tıpkı alacağın aslı gibi konkordato şartlarına göre ifa edileceğini öngörmüştür³⁸⁷. Doktrinde ise Yargıtay'ın bu içtihadı kabul görmemekte ve bizimde

³⁸¹ Altay/Eskiocak, s. 156.

³⁸² Akil, s. 159; Sarısözen, s. 168.

³⁸³ Altay/Eskiocak, s. 387.

³⁸⁴ “Alacağın konkordatonun tasdikinden evvele ait olmasına, ilam tarihinin veya kesinleşmesinin alacağın konkordatonun tasdikinden sonra doğduğunu göstermeyeceğine, İİK'nın 303. Maddesi hükmüne ve tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz taleplerinin reddiyle usul ve kanuna uygun merci kararının İİK'nın 366. Ve HUMK'nın 438. Maddeleri uyarınca ONANMASINA...” Yargıtay 12. HD., 14.05.1990 T., E. 1989/12555, K. 1990/5603; Altay/Eskiocak, s. 1298 ; “Yargıtay'ın temyizen incelediği, Bursa Tetkik Mercii'nin kararında, takibe konu yapılan ilamın İstanbul 7. Ticaret Mahkemesi'nin 20.05.1989 tarih ve 1989/455-852 sayılı ilamında, alacağın faizi ile birlikte tahsiline karar verilmiş ve ilamın konkordato koşullarına göre infaz edileceği hususunda ilamda bir sarahate yer verilmemiştir. Alacaklı buna dayanarak ilamın faiziyle birlikte tam olarak tahsili hususunda takip isteminde bulunmuş, ancak şikâyet üzerine Bursa İcra Tetkik Mercii Hakimliği 18.11.1989 tarih ve 1989/998-1174 sayılı kararıyla ilamın konkordato koşullarına göre infaz edilebileceğine ve konkordato faizsiz olduğundan, ilamda faiz yazılı olmasına rağmen faiz istenemeyeceğine karar vermiştir. Bursa İcra tetkik Mercii Hakimliği'nin bu kararı, yukarıda metni yazılı Yüksek Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin kararıyla onanmıştır.”, Altay/Eskiocak, s. 1298-1299.

³⁸⁵ Altay/Eskiocak, s. 387.

³⁸⁶ Altay/Eskiocak, s. 387.

³⁸⁷ “İİK madde 303. Gereğince tasdik edilen konkordato, bütün alacaklılar için mecburidir. Konkordato sırasında itiraza uğradığı için dava mevzuu yapılan esas alacakla birlikte mahkeme masrafları, vekalet ücreti ve icra inkâr tazminatına hükmedilmiş, bunların tamamı konkordato şartlarına tabi bulunmuş olmasına rağmen, kanuni müstenidatı gösterilmeksizin mahkeme masrafları ile takip masraflarının hariç tutulması yanlıştır.” Yargıtay İİD., 12.02.1962 T., E. 1303, K. 1814; Uyar, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, s. 2601; Altay/Eskiocak, s. 1224.

katıldığımız, konkordatoya tabi bir alacağa ilişkin davada yargılama giderleri ve bu kapsam da değerlendirilen avukatlık ücreti ile icra inkâr tazminatının, mühletten sonra doğan borç niteliği taşıması sebebi ile konkordato koşullarına tabi olmaksızın tam olarak ifa edilmesi gerektiği savunulmaktadır³⁸⁸. Bu hususta yukarıda belirttiğimiz eski tarihli kararının aksine daha güncel tarihli mahkeme kararında doktrinde savunulan görüş doğrultusunda bir karar verilmiştir³⁸⁹. Söz konusu bu ticaret mahkemesi kararı temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Konkordatonun mahkemece tasdik edilmesinden sonra borçlu ödemelerini konkordato projesi kapsamında yapmadığı takdirde alacaklılar takip başlatabilecek ve eğer takip sonucunda da alacaklarına kavuşamazlar ise İİK madde 278 ve sonraki hükümler kapsamında tasarrufun iptali davası açabileceklerdir³⁹⁰. Konkordatonun tasdik edilmesi kararı zaten aciz halini ifade ettiği için alacaklılar tasarrufun iptali davası

³⁸⁸ Altay/Eskiocak, s. 1224

³⁸⁹ “Davacı bankanın dava ve takip konusu alacağının konkordatonun mehlinin verilmesinden önce doğduğu bilrikişi raporu ile sabittir. Kural olarak konkordato bu şekilde alacaklar için mecburidir. Keza Konkordato alacağını konkordatoya yazdırmamış olan alacaklılar içinde mecburidir. Borçlu bütün bu alacakları konkordatoda kabul edilen nispet ve zamanda ödemek zorundadır.

Konkordato faizsiz olarak kabul edilmişse kabul tarihine kadar faizin hesaplanması ve bu faizin ana alacağa eklenmesi gerekir. Dolayısıyla, davacı alacağını konkordatoya kaydettirmemiş olmasına rağmen, davacının konkordatonun kesinleştiği tarihe kadar olan faizli alacağının davalı tarafından kesinleşen konkordato kararındaki nisbette ve zamanında ödenmesi zorunludur. Zira yukarıda da belirtildiği gibi davalı hakkındaki konkordato faizsiz olarak tasdik edilmiştir.

Ancak dava itirazın iptali şeklinde açılmıştır. Yukarıda belirtildiği gibi dava konkordato mehli verilmesinden ve dolayısıyla konkordatonun edilmesinden önce açılmıştır. Takip ise doğal olarak bunların hepsinden önce açılmıştır.

Konkordato mühleti içinde (davadan daha önce) itirazın iptali davası açılabilir. Veya daha önce açılmış bulunan bir itirazın iptali davasına devam edilebilir. Ancak itirazın kaldırılmasına, iptal veya kabulüne karar verilemez. Bu nedenle, zarar olarak davacının bir alacak davası gibi kabul edilmesi ve davacının tasdik edilen konkordato koşullarına göre konkordatonun tasdiki tarihindeki faizli toplam konkordato tasdik kararındaki koşullarla oranda ve zamanda davalı tarafından davacıya ödenmesine karar verilmek gerektiği kanısına varılmıştır.

Yukarıda belirtildiği gibi, davalı hakkındaki konkordatonun tasdik edildiği tarihte davacının faizli alacağı toplam olarak TL’dir. Dolayısıyla bu alacağın konkordato koşulları içinde davacının tahsiline karar verilmek gerekir.

Davacı banka alacağı likittir. Dolayısıyla normal bir davada itirazı iptal edilen davalı borçlu hakkında icra inkâr tazminatına hükmetmek gerekmektedir. Yargıtay’ın da bu konuda görüşü kesinleşmiştir. Her ne kadar davalı hakkındaki konkordato tasdik edilmiş ise de, davalının itirazının haksız olduğu saptandığına göre davalı hakkında da icra inkâr tazminatına hükmetmek gerekir. Keza davalı banka da haksız çıktığına göre ücreti vekalet ve yargılama gideri ile sorumlu tutulmalıdır.

Ancak dava konusu alacak konkordatoda kabul edilen nispette ve zamanda ödenecek olmasına rağmen, bu halde dahi yargılama giderleri ücreti vekalet ve icra inkâr tazminatının tam olarak ödenmesine karar verilmesi gerekir. Dolayısıyla davalının yargılama giderleri, ücreti vekalet ve icra inkâr tazminatından sorumlu tutulması ve bunların tam olarak hüküm altına alınması gerekir.” İstanbul 5. Asliye Ticaret Mahkemesi, 05.02.1986 T., E. 1982/422, K. 1986/56, Altay/Eskiocak, s. 1282-1283.

³⁹⁰ Akil, s. 159; Aksi yöndeki görüş için bkz. Ulukapı, s. 54 vd.

açarken ayrıca bir aciz vesikasına ihtiyaç duymayacaktır³⁹¹. Ayrıca İİK madde 278 vd. da öngörülen süreler geçici mühlet tarihinden başlanarak geriye doğru hesaplanacaktır³⁹². Konkordato borçlusunun tasdik edilen konkordato projesi kapsamında ödemelerini gerçekleştirmediği takdirde, alacaklılar dava açmak veya icra takibi başlatmak durumunda kalırsa alacaklının bu dava veya icra takibi sonucunda kazanmış olduğu yargılama giderleri ve icra inkâr tazminatı gibi alacaklar konkordatodan sonra doğmuş alacaklar olduğu için alacaklıya tam olarak ifa edilmelidir³⁹³.

Konkordato alacaklısı mühlet içerisinde itirazın kaldırılmasını talep edemeyecektir³⁹⁴. Çünkü itirazın kaldırılması sonucunda verilecek olan “*takibin devamına*” yönelik kararın uygulanma imkânı olmayacaktır³⁹⁵. Takip hukukuna ilişkin olan itirazın kaldırılması ve itirazın reddi hakkındaki icra mahkemesinin kararları, maddi hukuk bakımından kesin hüküm teşkil etmediğinden herhangi bir fonksiyona sahip değildir³⁹⁶. Alacaklı daha önceden icra mahkemesinden itirazın reddine veya kaldırılmasına ilişkin karar almış olsa dahi konkordato nisabına dahil edilmez, alacaklının alacağını on beş günlük süre içinde konkordatoya kayıt ettirmesi gerekir³⁹⁷. Eğer borçlu söz konusu bu alacağa itiraz etmişse bu ihtilaf çekişmeli alacaklara ilişkin İİK madde 308/b kapsamında ticaret mahkemesince çözümlenecektir³⁹⁸.

Konkordato borçlusunun genel haciz yoluyla yapılan takibe itiraz etmesi sonucu, genel mahkemelerde açılan itirazın iptali davalarına konkordatonun herhangi bir etkisi söz konusu olmayacaktır³⁹⁹. Bu dava sonucunda verilecek karar konkordato hükümlerine tabi olmakla birlikte mühlet içerisinde para alacaklarına ilişkin ilamların takibe konulmasına veya daha önce bu ilamlara dayalı olarak başlatılan takiplerin sürdürülmesine olanak yoktur⁴⁰⁰.

³⁹¹ Sarisözen, s. 245; Altay/Eskiocak, s. 399.

³⁹² Sarisözen, s. 245; Altay/Eskiocak, s. 399.

³⁹³ Pekcanitez/Erdönmez, s. 156; Kuru, El Kitabı, s. 1508-1510; Akil, s. 229.

³⁹⁴ Altay/Eskiocak, s. 165.

³⁹⁵ Altay/Eskiocak, s. 165; Coşkun, s. 125.

³⁹⁶ Altay/Eskiocak, s. 165; Coşkun, s. 125.

³⁹⁷ Altay/Eskiocak, s. 165.

³⁹⁸ Altay/Eskiocak, s. 165-166.

³⁹⁹ Coşkun, s. 125; Altay/Eskiocak, s. 166.

⁴⁰⁰ Coşkun, s. 125; Altay Eskiocak, s. 166.

5941 sayılı Çek Kanunu madde 5/I uyarınca çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre süresi içinde ibraz edilmesi durumunda “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olmak üzere, bin beş yüz güne kadar adli para cezasına hükmolunmaktadır. Konkordatonun karşılıksız çeklerle ilgili nasıl bir etkisinin olacağı ve borçlunun karşılıksız çeklerden dolayı cezai bir sorumluluğunun olup olmayacağı önemli bir konudur. Konkordatonun özel olarak çekten kaynaklanan borçlar bakımından etkisinin ne olacağı ya da karşılıksız çek keşide etmekten dolayı ortaya çıkacak cezai sorumluluğu ortadan kaldıracağına dair bir hüküm ne İcra ve İflas Kanununda ne de Çek Kanununda bulunmamaktadır⁴⁰¹.

Konkordatonun borçlunun bir plan ve program çerçevesinde borçlarını ifa etmesine imkân sağlayan bir kurum olduğu, bu kuruma ilişkin düzenlemelerde borçlar bakımından herhangi bir ayrımın söz konusu olmadığı göz önünde bulundurulduğu takdirde, çeki bağlı borçlar bakımından da konkordatonun tüm diğer borçlar gibi etki meydana getireceği açıktır⁴⁰². Bu kapsamda çekten kaynaklanan borçlar bakımından da takip tehlikesi söz konusu olmaksızın, mahkemece tasdik edilmiş konkordato projesi kapsamında ifa gerçekleştirilecektir⁴⁰³.

Konkordato kapsamında borçluya mühlet verilmesi, “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet verme suçu bakımından olumsuz bir muhakeme şartı oluştururken; söz konusu çek kapsamındaki borcun konkordato projesi kapsamında ifa edilmesi ise “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet verme suçunun faili bakımından şahsi cezasızlık sebebi olacaktır⁴⁰⁴.

Bu hususta uygulamada tartışmalar mevcutken konu Yargıtay’a taşınmış ve Yargıtay borçlu tüzel kişilerin yetkili temsilcileri tarafından keşide edilen ve konkordato mühleti içinde ibraz edilen ileri tarihli çeklerden dolayı temsilci gerçek kişilerin sorumlu tutulup tutulamayacağı hususunu netleştiren bir karar vermiştir⁴⁰⁵. Öncelikle

⁴⁰¹ Karakehya H., Boran Güneysu N., 2019. “Konkordatonun, Çekle İlgili “Karşılıksızdır” İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçundan Kaynaklı Cezai Sorumluluğa Etkisi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XXIII, S.4, s. 25.

⁴⁰² Karakehya/Boran Güneysu, s. 26.

⁴⁰³ Karakehya/Boran Güneysu, s. 26; Akil, s. 274.

⁴⁰⁴ Karakehya/Boran Güneysu, s. 27.

⁴⁰⁵ “7101 sayılı Kanun’un yürürlük tarihi öncesi veya sonrasında; adi (mahkeme içi) konkordato (tasdiki) yargılamasını yapacak olan mahkemeye başvuran borçlu tüzel kişilerin yetkili temsilcilerinin, henüz

kararda, konkordato sürecinde açılan karşılıksız çek davalarında icra ceza mahkemelerinin, konkordato sürecini bekletici mesele yapması gerektiği belirtilmiştir. Konkordatonun asliye ticaret mahkemesi tarafından tasdik edilmesi durumunda, karşılıksız çekle ilgili cezai sorumluluk doğmayacaktır. Bir diğer ihtimalde, asliye ticaret mahkemesi tarafından konkordatonun reddine karar verilirse bu durumda çek

konkordato talebi ile mahkemeye başvurmadan keşide ettikleri veya geçici mühlet kararı öncesinde keşide ederek alacaklıya teslim ettikleri, gerek ticari defter ve kayıtlarında gerekse konkordato projesinde yer alacak olan ileri tarihli (postdate) çeklerin, geçici mühlet kararı ile başlayıp konkordatonun tasdiki veya reddi ile sonuçlanan konkordato (tasdiki) yargılaması süreci içinde, bankaya ibrazında karşılıksız çıkması halinde, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. maddesi kapsamında cezai sorumluluklarının devam edip etmeyeceğinin tespiti açısından;

Açılan ceza davasına bakmakla görevli ve yetkili icra ceza mahkemelerince; devam eden konkordato (tasdiki) yargılaması süreci, 5271 sayılı CMK'nin 218/1. maddesi gereği "bekletici sorun" yapılmak suretiyle, konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan hukuk mahkemesince verilecek kararın sonucuna göre;

a-)Şayet çek hesabı sahibi tüzel kişi hakkında konkordatonun tasdikine karar verilirse;

Bu süreçte yukarıda ana hatlarıyla yazılı olan borçlunun iyi niyetinin kesinleşmesi, alacaklıların tamamıyla anlaşma hükümlerine göre alacaklarını mahkemeye bildirmiş olmaları, bu alacak kalemleri arasında ileri tarihli çekin de yer alacak olması, borçlunun konkordato projesinin alacaklıların çoğunluğu ve mahkemece kabul görmesi, konkordatonun tasdikinin mühlet öncesinde keşide edilen çekin alacaklıları dahil tüm alacaklıları bağlaması ve konkordatonun kollektif bir tasfiye şekli olması gibi ilke ve sonuçlar karşısında;

Konkordato tasdiki kararında, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinde unsurları yazılı suçta konu çekin ödeme tarihi ve karşılıksız kalan bedelin, çek alacaklısını da bağlayacak şekilde yeniden belirlenecek olması, dolayısıyla açılan ceza davasında yargılanan kişilerin hukuki durumlarının kesinleşecek konkordato hükümlerine değerlendirilmesi gerekeceği,

Konkordatonun tasdiki kararıyla birlikte kesinleşen konkordato anlaşmasına göre hüküm ve sonuçları yeniden belirlenen suçta konu çekin, ibraz tarihinden sonra suçun konusunu oluşturan zorunlu unsurları sahip bir çek olmaktan çıkması, dolayısıyla tüzel kişi yetkilisi olan sanıkların cezai sorumluluğundan söz edilemeyeceği,

b-)Şayet çek hesabı tüzel kişi hakkında konkordatonun herhangi bir nedenle reddine karar verilirse;

Bu sefer bekletici sorun kararının kaldırılmasıyla ceza yargılamasına devam edilerek 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 297. maddesine göre, konkordato komiseri atanmasıyla birlikte tüzel kişinin yetkili temsilcilerinin şirketi yönetim ve temsil yetkisinin kendiliğinden ortadan kalkmayacağı, bununla beraber mahkemenin hangi işlerin şirket yöneticileri tarafından hangi işlerin komiser tarafından yapılacağına dair karar verme yetkisinin bulunduğu gözetilerek,

b-1-) Konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan mahkemece, konkordatonun reddi kararma kadarki süreçte, şayet çek hesabını yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komiser verilmesi yönünde bir karar verilmişse ve bankaya ibraz edilen çek, komiserin yetkili olduğu dönemde karşılıksız çıkmışsa; bu durumda şirket yetkilisi gerçek kişilerin 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği cezai sorumluluklarının devam etmeyeceğine,

b-2-) Konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan mahkemece, konkordatonun reddi kararına kadarki süreçte, şayet çek hesabını yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komiser verilmesi yönünde açık bir karar verilmemişse; bu konudaki tüm yetkiler şirket yöneticilerinde olacağından, söz konusu kişilerin bu süreçte bankaya ibraz edilen ve karşılıksız çıkan çekten dolayı 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği cezai sorumluluklarının devam edeceğine, 10.06.2019 tarihinde oy birliğiyle karar verildi." Yargıtay 19. Ceza Dairesi, 10.06.2019 T., E. 2019/23974, K. 2019/9339.

hesabının yönetiminin kimde olduğu önem arz edecektir. Asliye ticaret mahkemesi tarafından konkordato sürecinde çek hesabının yönetimi ve hesapla ilgili tasarrufla bulunma yetkisi konkordato komiserine verilmişse ve çek bu dönemde karşılıksız çıkmışsa şirket yetkilisi gerçek kişilerin 5941 sayılı Çek Kanunu 5. maddesi gereği sorumluluğu doğmayacaktır. Konkordato sürecinde çek hesabının yönetimi asliye ticaret mahkemesi tarafından şirket yöneticilerine bırakılmışsa bu durumda karşılıksız çekten dolayı 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği söz konusu kişilerin sorumluluğu söz konusu olacaktır.

Karşılıksız çek keşide etmiş olan konkordato mühleti almış bulunun gerçek kişiler bakımından ise doktrinde böyle bir durum söz konusu olduğunda borçlu hakkında karşılıksız çek keşide etmekten dolayı ceza davası açılabileceği, açılmış olan mevcut davalara devam edilebileceği ve hatta verilen cezaların da infazının mümkün olduğu dile getirilmektedir⁴⁰⁶. Bu görüşün aksine bizimde katıldığımız bir diğer görüş ise geçici mühlet kararından itibaren konkordato süreci işlemeye başladığından dolayı artık “*karşılıksızdır*” işlemi yapılmasına neden olmak suçu açısından olumsuz bir muhakeme şartının varlığının söz konusu olacağını ve konkordato süreci devam ettiği müddetçe sanık hakkında söz konusu suçla alakalı yargılamanın yapılamayacağını savunmaktadır⁴⁰⁷.

4.9. KONKORDATODA REHİNLİ MALLARIN MUHAFAZA VE SATIŞI İLE FİNANSAL KİRALAMA KONUSU MALLARIN İADESİNİN ERTELENMESİ

4.9.1. Rehinli Malların Muhafaza ve Satışının Ertelenmesi

İİK madde 295 uyarınca rehinli alacaklılar konkordato mühleti içerisinde rehinin paraya çevrilmesi amacıyla takip başlatabilir ve başlamış takiplere devam edebilir. Rehinli alacaklıların mevcut takiplere dayanarak rehinli malın muhafaza ve satış işlemlerini konkordato mühlet süresi içinde yapmasına ise imkân tanınmamıştır. Konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesi ile birlikte rehin alacaklıları, rehinli malın muhafaza ve satış işlemini gerçekleştirebilir. Konkordato projesinde

⁴⁰⁶ Eroğlu, s. 185.

⁴⁰⁷ Karakehya/Boran Güneysu, s. 33.

konkordatonun tasdikinin kesinleşme ile hüküm ifade edeceği yer almıyorsa tasdik kararının kesinleşmesinin beklenmesine gerek yoktur⁴⁰⁸.

İcra ve İflas Kanunda yapılan 7101 sayılı kanun değişikliği ile Kanunun 307. maddesi, “*Rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi*” başlığını almıştır. Madde ile eski Kanunun 298/a hükmü temel alınarak rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi usulü hakkında ayrıntılı düzenleme yapılmıştır⁴⁰⁹. İİK madde 307/I-II şu şekilde düzenlenmiştir:

“Borçlunun talebi üzerine, tasdik kararında rehinli malın muhafaza altına alınması ve satışı, karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere aşağıdaki şartlarla ertelenebilir.

a) Rehinde temin edilen alacak konkordato talebinden önce doğmuş olmalıdır.

b) Rehinde temin edilen alacağın konkordato talep tarihine kadar ödenmemiş faizi bulunmamalıdır.

c) Borçlu rehinli malın, işletmenin faaliyeti için zorunlu olduğunu ve paraya çevrilmesi durumunda ekonomik varlığının tehlikeye düşeceğini yaklaşık olarak ispat etmiş olmalıdır.

Rehinli malın muhafazası ve paraya çevrilmesinin ertelenmesi hâlinde satış isteme süresi işlemez.”

Kanun değişikliğinin gerekçesinde de belirtildiği üzere önceki düzenlemede rehinli taşınır veya taşınmaz ayrımı yapılmaktayken, yeni düzenleme ile bu ayrım ortadan kaldırılmakta ve sadece rehinli mal ibaresi kullanılmaktadır⁴¹⁰. Rehlinli mal ibaresi İİK madde 23 uyarınca hem rehinli taşınır hem de rehinli taşınmazları kapsamına almaktadır. Yapılan bu değişiklik neticesinde taşınır, taşınmaz ayrımı kaldırılarak İİK madde 23 ile uyum sağlanmıştır.

⁴⁰⁸ Ayrıntılı bilgi için bkznz. 3.1.2.1 Rehlinli Alacaklar.

⁴⁰⁹ Coşkun, s. 224; Sarısözen, s. 231-232.

⁴¹⁰ İİK madde 307/I-II Hükümet Gerekçesi, “Maddeyle mevcut kanunun 298/a hükmü temel alınarak rehinli malların muhafaza ve satış ile finansal kiralama konusu malların iadesinde erteleme usulü ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir.

İlk olarak, madde başlığı “borçluya ait rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi” şeklinde değiştirilmektedir. Mevcut düzenlemede rehinli taşınır veya taşınmaz ayrımı yapılmakta iken, burada yalnızca rehinli mal ibaresi kullanılmaktadır. Esasen İcra ve İflas Kanununun 23’üncü maddesi nedeniyle bu ifade hem taşınır hem taşınmazları kapsar. Öte yandan bugüne kadar yalnızca rehinli mallar için söz konusu olan erteleme talebinin, borçlunun elinde bulunan finansal kiralama konusu mallar için de geçerli olacağı hususu, ayrıca ve açıkça düzenlenmektedir.

Rehinli malların, konkordatonun tasdiki üzerine paraya çevrilmesinin erteleme şartları bentler halinde sayılmaktadır. Rehinde temin edilen alacağın karar tarihine kadar ödenmemiş faizi, tasdik kararından geriye doğru olan bir yıllık süreyi aşmamalıdır.

Maddeyle ayrıca rehinli malın paraya çevrilmesinin ertelenmesi halinde satış isteme sürelerinin işlemeyeceği kabul edilmektedir.”

İİK madde 307/I-II da öngörülen şartların yerine gelmesi halinde, borçlunun talebi üzerine rehinli malların muhafazası ve satışı, konkordatonun mahkemece tasdik edilmesinden itibaren bir yıl süre ile ertelenebilmektedir. Düzenlemeyle rehinli taşınır veya taşınmazın paraya çevrilmesi mahkeme kararıyla ileri bir tarihe bırakılmaktadır⁴¹¹. Kanun koyucu, rehin alacaklısının, rehinli malı muhafaza altına aldırmasına ve satışını yaptırmasına engel olmak için, rehin alacağının konkordatodan önce doğması, rehinli alacağın konkordato talep tarihine kadar ödenmemiş faiz alacağının olmaması ve rehinli malın paraya çevrilmesi ihtimalinde borçlunun ekonomik varlığının ve bunun etkisiyle de konkordato projesinin tehlikeye düşeceğinin yaklaşık olarak ispat edilmesi durumunda mahkemece rehinli malların muhafaza ve satışının ertelenmesine karar verilmesine imkan tanımıştır⁴¹². Erteleme kararı verilebilmesi için sayılan şartların hepsinin yerine gelmiş olması gerekir.

Doktrinde, rehinli malların paraya çevrilmesinin ertelenebilmesi için konkordato talep tarihine kadar ödenmemiş faiz borcunun olmaması koşulu eleştirilmektedir⁴¹³. Konkordatonun temel amacının mühletten önce doğmuş olan borçların tasfiyesi olduğu halde, mühletten önce işlemiş olan faizlerin öncelikli olarak ödenmesinin şart koşulması rehinli alacaklılara tanınmış bir ayrıcalık olarak ifade edilmekte, bu durumun alacakları genellikle rehinle teminat altına alınmış olan kredi kurumlarını, işletmeye vadeli mal veya hizmet satarak kolaylık sağlayan alacaklılara karşı avantajlı hale getirdiği ifade edilmektedir⁴¹⁴.

Erteleme konkordatonun tasdik kararından itibaren en çok bir yıl süre ile yapılabilecektir, ayrıca mahkeme erteleme kararının bir yıldan daha az süreli olmasına da karar verebilir⁴¹⁵. Konkordato borçlusuna tanınan bu imkân diğer konkordato alacaklıların da menfaatine sonuçlar doğuracaktır, çünkü borçlunun ticari hayatına devam etmesi, konkordato projesi kapsamındaki ödemelerini yapabilmesi açısından da önem arz eder⁴¹⁶. Kanun koyucunun konkordatonun uygulanabilirliğini arttırmak, konkordato talep edenlerin ticari hayatına devam edebilmesini sağlamak ve

⁴¹¹ Aydemir, s. 86.

⁴¹² Altay/Eskiocak, s. 365; Sarisözen, s. 232; Coşkun, s. 225.

⁴¹³ Atalay, s. 127-128.

⁴¹⁴ Atalay, s. 127-128.

⁴¹⁵ Coşkun, s. 225.

⁴¹⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 550.

kolaylaştırmak bakımından düzenleme önem arz etmektedir⁴¹⁷. Yapılan bu düzenleme borçlu bakımından önemli faydalar sağlıyor olsa da rehinli alacaklılar bakımından olumsuz neticeler doğurabilecek, örneğin erteleme sürecinde rehinli malın değerinde düşüş meydana gelebilecektir⁴¹⁸. Düzenlemede rehinli malların muhafaza ve satışının en fazla bir yıl ertelenebileceğinin hüküm altına alınması, bu ertelemenin uzun sürelerle yayılmasını ve konkordato borçlusu ve rehin alacaklılar arasındaki dengenin önemli ölçüde bozulmasını önlemeye yöneliktir. Kanunda borçluya tanınan rehinli malların muhafaza ve satışının ertelenmesi imkânı istisnai bir düzenlemedir ve uygulamada bu hususa dikkat edilmeli, her başvuruda erteleme kararı verilmemelidir⁴¹⁹.

Konkordatonun tasdiki hakkında karar verecek olan mahkeme rehinli malların muhafazası ve satışının ertelenmesi hakkındaki kararı da verecektir. Mahkeme, rehinli malların muhafazası ve satışı ile ilgili kararı da tasdik kararıyla birlikte, aynı anda verecektir. İİK madde 307’ de “*rehinli malın*” ibaresi kullanıldığı için, mahkeme rehinli malların muhafazası ve satışının ertelenmesi hakkındaki erteleme kararını tüm rehinli mallar bakımından verebileceği gibi, sadece borçlu açısından daha hayati olan rehinli mallar bakımından kısmi olarak da verebilir⁴²⁰.

Mahkemenin, konkordato borçlusunun talebi olmaksızın İİK madde 307 gereğince bir erteleme kararı vermesi mümkün değildir⁴²¹. Mahkeme erteleme kararını vermeden önce rehin alacaklılarını görüşlerini sunmaları için konkordatonun tasdikine ilişkin duruşmadan evvel davet eder⁴²². Ayrıca, bu alacaklıların tasdik duruşmasına da davet edilmesi ve alacaklılar dinlenildikten sonra erteleme kararının verilmesi gerekmektedir⁴²³.

Borçlu tarafından yapılan, rehinli malların muhafaza ve satışının ertelenmesi konulu talebin olabildiği kadar erken bir aşamada, kural olarak geçici mühlet talebi ile birlikte, en geç alacaklılar toplantısından önce yapılması gerekir⁴²⁴. Talebin daha geç bir aşamada yapılması durumunda, konkordato komiserinin talebi incelemesi ve alacaklılar toplantısına sunacağı raporda bu hususta bir değerlendirme yapmasına imkân

⁴¹⁷ Toroslu, M.V., 2019, “*Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato*”, Ankara: Adalet Yayınevi, s. 124; Akil, s. 208.

⁴¹⁸ Coşkun, s. 224.

⁴¹⁹ Kale, s. 258.

⁴²⁰ Eroğlu, s. 153.

⁴²¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 551.

⁴²² Sarısözen, s. 232; Tunç Yücel/Öztek, s. 551; Coşkun, s. 225.

⁴²³ Coşkun, s. 225.

⁴²⁴ Sarısözen, s. 232-233; Tunç Yücel/Öztek, s. 551; Akil, s. 209.

olmayacaktır⁴²⁵. Rehinli malların muhafaza ve satışının ertelenmesi talebi konkordato projesinde de ileri sürülebilir⁴²⁶. Konkordato borçlusunun erteleme talebini geç yapması veya talepte bulunmayı ihmal etmesi durumunda, mahkeme rehin alacaklılarının beyanlarını almadan ve onları duruşmaya davet etmeden duruşmaya başlamış ise başlamış olan duruşmanın bu sebeple ertelenmesine karar verilmelidir⁴²⁷. Burada somut olayın şartlarına göre mahkeme bir değerlendirme yapmalı ve eğer tarafların menfaatleri açısından gereklilik varsa bir defaya mahsus olmak üzere erteleme kararı vermelidir⁴²⁸. Aksi takdirde mahkeme, usul ekonomisini de düşünerek erteleme kararı vermemelidir⁴²⁹.

Rehinli malın muhafazası ve paraya çevrilmesinin istenmesi halinde satış isteme süresi işlemeyecektir. Kanun koyucunun satış isteme sürelerinin işlemeyeceği ile alakalı düzenlemesi takibin düşmemesi bakımından isabetli olmuştur⁴³⁰. Çünkü genel haciz yoluyla ilamlı veya ilamsız takipten farklı olarak, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipte, satış isteme süresinde satış istenmemesi, ortada haciz değil rehinli bir malvarlığı söz konusu olduğundan haczin değil, takip dosyasının işlemde kalkması sonucunu doğuracaktır⁴³¹. Böyle bir sonuç rehin alacaklıları bakımından rehinli malların muhafaza ve satışının ertelenmesinin hak kaybına sebep olduğu kanaatini oluşturacaktır.

Son olarak rehinli mal, konkordato borçlusuna ait değilse yani üçüncü bir kişiye ait ise rehinli malın muhafaza altına alınması ve satışının ertelenmesine karar verilemeyecektir⁴³².

4.9.2. Finansal Kiralama Konusu Malların İadesinin Ertelenmesi

İİK madde 307/III ve devamında, borçlunun elinde bulunan finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi şartları düzenlenmiştir. Finansal kiralamaya konu olan mallar da tıpkı rehinli mallar gibi konkordato borçlusunun işletmesinin faaliyetine devam edebilmesi bakımından önemli yer tutabilir⁴³³. Söz konusu bu malların borçludan

⁴²⁵ Tunç Yücel/Öztek, s. 551.

⁴²⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 551-552.

⁴²⁷ Eroğlu, s. 154.

⁴²⁸ Eroğlu, s. 154.

⁴²⁹ Eroğlu, s. 154.

⁴³⁰ Sarısözen, s. 232.

⁴³¹ Sarısözen, s. 232.

⁴³² Uyar, 135; Pekcanitez/Erdönmez, s. 150-151; Tunç Yücel/Öztek, s. 552.

⁴³³ Sarısözen, s. 233; Toroslu, s. 127.

alınması, mahkemece tasdik edilen projenin uygulanmasını imkânsız hale getirebilecektir⁴³⁴. Kanunu koyucu finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi hususunda rehinli malların paraya çevrilmesinin ertelenmesine benzer bir düzenleme yapmıştır, düzenleme şu şekildedir:

“Rehinli malın muhafazası ve paraya çevrilmesinin ertelenmesi hâlinde satış isteme süresi işlemez. Borçlunun talebi üzerine, tasdik kararında finansal kiralama konusu malların iadesi, karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere aşağıdaki şartlarla ertelenebilir.

a) Borçlu finansal kiralama sözleşmesinin aynen ifasını 294'üncü maddenin yedinci fıkrası uyarınca üstlenmiş olmalıdır.

b) Finansal kiralamadan doğan kira alacağı konkordato talebinden önce doğmuş olmalıdır.

c) Ödenmemiş kira borcu, üç aylık tutarı aşmamalıdır.

d) Bu erteleme nedeniyle finansal kiralama konusu malın değer kaybından kaynaklanabilecek zarar, teminat altına alınmış olmalıdır.

e) Borçlu finansal kiralama konusu malın işletmenin faaliyeti için zorunlu olduğunu ve iade edilmesi durumunda ekonomik varlığının tehlikeye düşeceğini yaklaşık olarak ispat etmiş olmalıdır.

Birinci ve üçüncü fıkarda belirtilen alacaklılar yazılı görüşlerini konkordatonun tasdikine ilişkin duruşmadan önce sunmaya davet edilirler; bu alacaklılar ayrıca tasdik duruşmasına çağırılırlar.”

Finansal kiralamaya konu malların iadesinin ertelenmesi konkordato borçlusu tarafından talep edilecektir⁴³⁵. Borçlu finansal kiralamaya konu malların, ticari faaliyetini sürdürebilmesi için önem arz ettiği gerekçesi ile bu malların iadesinin ertelenmesini mahkemeden talep edebilir⁴³⁶.

Konkordato borçlusunun talebi üzerine mahkeme, kanunda sayılan koşulların sağlanması durumunda, vereceği tasdik kararı ile birlikte finansal kiralama konusu malların iadesinin bir yıla kadar ertelenmesini de kararlaştırabilecektir. Mahkeme tarafından verilecek erteleme kararının azami süresi bir yıldır ancak mahkeme bir yıldan daha az süre içinde erteleme kararı verebilecektir. Burada ki değerlendirme somut olayın şartlarına göre kararı verecek olan mahkemece yapılacaktır. Daha az bir sürenin yeterli olduğuna dair kanaat oluşursa erteleme bir yıldan daha az süre için yapılabilir.

Kanunda belirtilen finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi şartlarından ilki, borçlunun finansal kiralama sözleşmesinin aynen ifasını İİK madde

⁴³⁴ İİK madde 307/III Hükümet Gerekçesi, “Maddeyle borçlunun elinde olan finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesinin şartları da düzenlenmektedir. Finansal kiralama konusu mallar, rehinli mallar gibi çoğu kez işletmenin devamı için son derece yaşamsal olmakta ve bunların borçlunun elinden alınması halinde, tasdik edilen projenin gerçekleştirilmesi imkânsız duruma gelebilmektedir. Bu nedenle rehinli malların paraya çevrilmesinin ertelenmesine benzer bir düzenleme yapılmaktadır.”

⁴³⁵ Akil, s. 211; Tunç Yücel/Öztek, s. 553.

⁴³⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 553.

294/VII⁴³⁷ deki düzenleme uyarınca üstlenmiş olmasıdır. Konkordato sürecinde borçlusunun sözleşmeye devam kararı verebilmesi için konkordato komiserinin onayına ihtiyacı vardır. Konkordato komiseri, söz konusu sözleşmenin devamının konkordatonun başarıya ulaşmasına ve alacaklıların hukuki durumuna olumlu etki yapacağı kanaatine varırsa sözleşmenin devam etmesi yönünde onay verecektir⁴³⁸. Finansal kiralama konusu malların kullanılması, borçlunun ticari faaliyetinin devamı için hayati önemde ise konkordato komiserinin sözleşmenin devamına onay vermesi gerekir⁴³⁹. Aksi durumda komiserin kararı ilgili asliye ticaret mahkemesi nezdinde şikâyeteye tabi olacaktır⁴⁴⁰. Alacaklılar, komiserin onayını mahkemeye taşıyabilir ve mahkeme alacaklıları haklı bulduğu takdirde konkordato komiserinin onay kararını kaldırabilir.

Kanunda yer aldığı üzere ikinci şart, finansal kiralamadan doğan kira alacağının konkordatonun talep tarihinden önce doğmuş olmasıdır. Aksi durumda finansal kiralama konusu malların kira alacağı mühletten sonra doğar ise bu alacak iflasta masa alacağı olarak kabul edilir ve konkordatoya tabi olmadan ödenir⁴⁴¹.

Üç aydan daha fazla kira borcu bulunan borçlunun finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesini isteyebilmesi kanuna göre mümkün değildir. Borçlunun böyle bir talepte bulunması durumunda asliye ticaret mahkemesi bu talebi reddedecektir⁴⁴². Kanun koyucu bu düzenleme ile çok yüksek miktarda kira borcu bulunan borçlunun erteleme talep edebilmesinin önüne geçmeyi amaçlamıştır⁴⁴³.

Bir diğer şart, erteleme nedeniyle finansal kiralama konusu malın değer kaybından kaynaklanabilecek zararın konkordato borçlusu tarafından teminat altına alınmış olmasıdır. Konkordatonun tasdik edilmesi ile birlikte erteleme kararı da verilirse, finansal kiralama konusu mallar bir yıl daha borçlu tarafından kullanılacak ve bu sürede malların değer kaybı söz konusu olabilecektir⁴⁴⁴. Meydana gelecek bu değer

⁴³⁷ İİK madde 294/VII: “Konusu para olmayan alacaklar, alacaklı tarafından, ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komiserine bildirilir. Şu kadar ki borçlu, komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını üstlenmekte serbesttir.”

⁴³⁸ Akil, s. 211; Tunç Yücel/Öztek, s. 554; Deynekli/Tuncay, s. 93.

⁴³⁹ Tunç Yücel/Öztek, s. 554.

⁴⁴⁰ Akil, s. 211; Tunç Yücel/Öztek, s. 554.

⁴⁴¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 554.

⁴⁴² Coşkun, s. 226.

⁴⁴³ Coşkun, s. 226.

⁴⁴⁴ Coşkun, s. 226.

kaybının önlenmesi amacıyla erteleme talebinden önce yatırılacak olan teminat şartı öngörülmüştür.

Erteleme kararının verilebilmesi için Kanunda öngörülen son şart ise, finansal kiralama konusu malın işletmenin faaliyeti için zorunlu olması ve iade edilmesi durumunda ekonomik varlığın tehlikeye düşeceğinin yaklaşık olarak ispat edilmiş olmasıdır. Buradaki ispatın ölçütü düzenlemede yer aldığı üzere yaklaşık ispattır⁴⁴⁵. Borçlu ispat için her türlü delili kullanabilir. Kanun koyucu aynı şartı rehinli malların muhafazası ve satışının ertelenmesine ilişkin düzenlemede de öngörmüştür.

Mahkeme, konkordatonun tasdikine ilişkin duruşmadan önce finansal kiralama konusu malın sahiplerini yazılı görüşlerini sunmaları için davet eder⁴⁴⁶. Mahkemenin sadece borçluyu dinleyerek, erteleme kararı vermesi mümkün olmamakla beraber, mahkeme, finansal kiralama konusu malın sahiplerini tasdik duruşmasına davet eder ve bu ertelemekten en çok etkilenen taraf olarak finansal kiralama konusu malın sahiplerinin görüşünün alınmasından sonra erteleme hususunda kararını verir⁴⁴⁷.

4.9.3. Rehinli Malların Muhafaza ve Satışı İle Finansal Kiralama Konusu Malların İadesinin Ertelenmesinin Hükümsüz Kalması ve Kaldırılması

Borçlu, rehinli veya finansal kiralama neticesinde yedinde bulunan malı kendi rızasıyla üçüncü bir kişiye devreder, iflas eder veya borçlunun gerçek kişi olması halinde borçlu ölürse erteleme kendiliğinden hükümsüz kalacaktır⁴⁴⁸. Bu durumda ertelemenin hükümsüz kalması için mahkemenin kararına ihtiyaç duyulmaz⁴⁴⁹.

Konkordatonun tasdikine karar veren mahkeme, ilgili alacaklının talebi üzerine ve borçluyu da davet ederek Kanunda sayılan hallerden birinin varlığının yaklaşık olarak ispat edilmesi şartıyla erteleme kararını kaldırabilir. İİK madde 307/IV-V, ertelemenin kaldırılacağı halleri şu şekilde düzenlemiştir:

⁴⁴⁵ “Yaklaşık ispatın tanımlamaları genellikle yaklaşık ispatın ölçüsüne vurgu yapılarak yapılır. Gerçekten de yaklaşık ispat kavramından bunun anlaşılması gayet normaldir. Ancak yaklaşık ispat, ispat ölçüsünün düşük olarak önceden kabulünün zorunlu olması durumudur. Yani yaklaşık ispat faaliyetinin gerçekleştiği bütün durumlarda hâkim maddi anlamda kesin hüküm veren karar veremez. Dolayısıyla her türlü delil değil hemen getirilmesi mümkün olan deliller incelenebilir.” Ayrıntılı bilgi için bkz. Albayrak H., 2013, “Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat”, Ankara: Yetkin Yayınları, s. 63.

⁴⁴⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 555; Aydemir, s. 87.

⁴⁴⁷ Aydemir, s. 87; Coşkun, s. 226; Tunç Yücel, s. 555.

⁴⁴⁸ Eroğlu, s. 154; Akil, s. 211.

⁴⁴⁹ Akil, s. 212; Tunç Yücel/Öztek, s. 556.

Borçlu, rehinli veya finansal kiralama konusu malı rızasıyla devreder, iflâs eder veya ölürse, erteleme kendiliğinden hükümsüz hâle gelir.

Konkordatoyu tasdik eden mahkeme, ilgili alacaklının talebi üzerine ve borçluyu da davet ederek aşağıdaki hâllerden birinin varlığının yaklaşık olarak ispat edilmesi kaydıyla erteleme kararını kaldırır.

a) Borçlu ertelemeyi yanlış bilgiler vermek suretiyle elde etmişse.

b) Borçlunun serveti ve gelirleri artmış ve borçlu, ekonomik varlığını tehlikeye sokmadan borcu ödeyebilecek hâle gelmişse.

c) Rehlinli malın paraya çevrilmesi veya finansal kiralama konusu malın iadesi, borçlunun ekonomik varlığını artık tehlikeye sokmayacaksa.

Kanuna göre borçlunun yanlış bilgi vermek suretiyle erteleme kararı alması, servetinin ve gelirlerinin artması sebebiyle ekonomik varlığını tehlikeye sokmadan borcunu ödeyebilecek duruma gelmesi, son olarak, rehinli malın paraya çevrilmesi veya finansal kiralama konusu malın iadesinin borçlunun ticari varlığını artık tehlikeye sokmayacak olması durumlarında, rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi kararı mahkeme tarafından kaldırılabilir⁴⁵⁰. Ertelme kararının kaldırılmasını, finansal kiralama konusu malın sahibi veya rehinli alacaklılar talep edebilir. Bunun üzerine mahkeme bu kişileri duruşmaya davet ederek dinledikten sonra kararını verecektir. Ertelme kararının kaldırılmasını talep eden finansal kiralama konusu malın sahibi veya rehinli alacaklının bu taleplerini yaklaşık olarak ispat etmesi gerekmektedir.

4.10. ÖDEMELERİN KONKORDATO KOŞULLARINA GÖRE YAPILACAĞI HUSUSU

Konkordato borçlusu, mahkeme tarafından tasdik edilen konkordatonun hükümleri doğrultusunda ve planlandığı şekilde, konkordatoya tabi olan borçlarını, alacaklılara ifa edecektir⁴⁵¹. Borçlu bu ödemeleri belirlenen zamanda yapmak zorundadır. Borçlunun ödeme tarihinde ifada bulunmaması, temerrüde düşmesine sebep olur. TBK madde 117⁴⁵² uyarınca, borçlunun temerrüde düşmesi için alacaklının borçluya ihtar göndermesine gerek yoktur.

⁴⁵⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 556.

⁴⁵¹ Altay/Eskiocak, s. 393; Ulukapı, s. 55.

⁴⁵² TBK madde 117: “Muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer.

Borcun ifa edileceği gün, birlikte belirlenmiş veya sözleşmede saklı tutulan bir hakka dayanarak taraflardan biri usulüne uygun bir bildirimde bulunmak suretiyle belirlemişse, bugünün geçmesiyle; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Ancak sebepsiz zenginleşmenin iyiniyetli olduğu hâllerde temerrüt için bildirim şarttır.”

Konkordatoda temel amaç borçlunun bozulan mali yapısının düzeltilmesini sağlamaktır, bu yapılırken de borçlu ve alacaklı arasındaki menfaat dengesinin korunması gerekmektedir. Borçlunun kendisine bir imkân olarak tanınan konkordato şartlarına riayet etmesi beklenir⁴⁵³. Borçlu ve alacaklı arasındaki korunmaya çalışılan menfaat dengesinin bir gereği olarak kendisine, tasdik edilen konkordatonun hükümleri doğrultusunda ödeme yapılmayan alacaklıya konkordatonun kısmi feshini talep etme ve ödenmeyen alacak için icra takibi başlatabilme imkânı tanınmıştır⁴⁵⁴.

Borçlu, borcunu konkordatoda kabul edilen zamanda ve oranda ödemelidir⁴⁵⁵. Aksi takdirde, alacaklılar, ödenmeyen borç kesimi için borçluya karşı icra takibi yapabilecektir⁴⁵⁶. Konkordatodaki şartlara uyulmayarak kendisine hiç ya da zamanında ödeme yapılmamış olan alacaklı, alacağının tamamı için değil ancak konkordato kapsamında talep edebileceği alacak miktarı kadar icra takibi yapabilir⁴⁵⁷. Burada dikkat edilmesi gereken nokta alacaklının alacağının tamamı için değil, ödenmeyen kısmı için icra takibi başlatabilecek olmasıdır. Alacaklılar icra takibi başlatmak dışında, kendi alacakları bakımında dava açarak, konkordatonun feshini mahkemeden talep edebilir⁴⁵⁸. Bu durumda mahkemenin fesih yönünde karar vermesi durumunda alacaklılar, mahkeme kararı doğrultusunda tüm alacaklarını o güne kadar işlemiş faizi ile birlikte, konkordato şartlarına tabi olmaksızın tahsil imkanını elde eder⁴⁵⁹. Alacaklı fesih kararından sonra tüm alacağını elde etmek için icra ve iflas yolu ile takip yapabilir⁴⁶⁰. Burada konkordatonun feshinin isteneceği görevli mahkeme, tasdik kararını da vermiş olan asliye ticaret mahkemesidir.

⁴⁵³ Kale, s. 262.

⁴⁵⁴ Altay/Eskiocak, s. 393.

⁴⁵⁵ Ulukapı, s. 55.

⁴⁵⁶ Coşkun, s. 237; Altay/Eskiocak, s. 393.

⁴⁵⁷ Kale, s. 264.

⁴⁵⁸ Uyar, s. 148; Ulukapı, s. 55.

⁴⁵⁹ Uyar, s. 148; Altay/Eskiocak, s. 393.

⁴⁶⁰“İİK’nın 307. maddesine göre mahkeme tarafından kendisi hakkında fesih kararı verilen alacaklı konkordatonun tasdiki ile iktisap ettiği haklara sahiptir. Fesih kararı alan alacaklı borçlu hakkında haciz yoluyla takipte bulunabilir. Fesih kararı alan alacaklı ihlal edilen taksitleri değil, tamamını istediğine göre talebin konkordato anlaşmasına uygun olup olmadığının tetkikine de lüzum yoktur. Bu cihetler göz önünde tutulmadan ve konkordatonun feshi kimin hakkında verilmiş ise, onun bütün alacaklarına şamil olduğu gözetilmeden, talebin iptaline karar verilmesi isabetsizdir.” Yargıtay İİD., 03.06.1976 T., E. 5000, K. 6992, Altay/Eskiocak, s. 1352; “Dava, İİK’nın 307. Maddesine göre açılmış, bu esas çerçevesinde karar verilmiştir. Bu durumda, konkordatonun yalnız davacı lehine feshi gerekirken, bütün alacaklılar yararına sonuç doğuracak uygulamalara sebebiyet verecek nitelikte (konkordatonun feshine) kanuna aykırı, temyiz itirazı yerindedir.” Yargıtay İİD., 11.22.1969 T., E. 10135, K. 10657, Uyar, İcra iflas Kanunu Şerhi, s. 2609.

7101 sayılı Kanunun değişikliği ile İİK madde 306/II şu şekilde düzenlenmiştir:

“Kararda, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir. Bu takdirde kayyım, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararı veren mahkemeye rapor verir; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler.”

Konkordatoda temel kural, İİK madde 306/II de açıklandığı üzere, borçlunun ödeme projesinde belirlenen borçları bizzat ifa etmesidir. Konkordatoyu tasdik eden mahkeme konkordatonun ifasının bir kayyım tarafından takip edilmesini kararlaştırmış ise kayyım, alacaklılar adına ödemeleri kabul eder ve her alacaklıya konkordato borçlusundan tahsil ettiği parayı ödemekle yükümlü olur⁴⁶¹. Konkordatonun tasdik edilmesi kararı ile konkordato süreci tamamlanmış olmaz. Konkordato kapsamında yerine getirilmesi gereken hususların takibi için mahkeme kayyım tayin edebilir ve tayin edeceği kayyım vasıtası ile konkordatonun şartlarının yerine getirilip getirilmediğini takip edebilir. Kayyım borçların konkordato koşullarına göre ödenmesine nezaret edecektir⁴⁶². Kayyım bu süreçte, konkordato alacaklılarının vekili konumundadır⁴⁶³. Burada tayin edilen kayyım ile konkordato komiserini birbirine karıştırmamak gerekir. İİK madde 306/II kapsamında tayin edilen kayyım, konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak ve bu kapsamda gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilen kişidir, konkordato komiseri deęildir⁴⁶⁴. Konkordato komiserinin tüm görevleri konkordatonun tasdik edilmesine veya reddedilmesine ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi ile birlikte sona erer⁴⁶⁵. Mahkemenin tasdik kararında görevlendirdiği kayyım, konkordatonun yerine getirilmesini izlemekle ve bu hususta gerekli önlemleri almakla yükümlü olan seçilmiş bir kamu grevlisidir⁴⁶⁶. Kayyım alacaklıların haklarını koruyacak ve bunu bir kamu görevi olarak yerine getirecektir⁴⁶⁷.

Mülga kanun döneminde konkordatonun icrasına yönelik açık hüküm olmaması sebebi ile doktrinde konkordatonun icrası bakımından konkordato komiserine görev verilebileceği çoğunluk tarafından kabul edilmiřtir⁴⁶⁸. Kanaatimizce, yapılan kanun

⁴⁶¹ Altay/Eskiocak, s. 393.

⁴⁶² Coşkun, s. 237.

⁴⁶³ Altay/Eskiocak, s. 394.

⁴⁶⁴ Akil, s. 206.

⁴⁶⁵ Akil, s. 206.

⁴⁶⁶ Altay/Eskiocak, s. 394; Tunç Yücel/ztek, s. 545. Aksi görüş için bknz. Pekcanitez/Erdönmez, s. 142.

⁴⁶⁷ Akil, s. 207.

⁴⁶⁸ Postacıoğlu, s. 71; Tanrıver, Konkordato Komiseri, s. 240; Ulukapı, s. 56.

değişiklikleri ile konkordatonun icrasına ilişkin düzenleme yapılması konkordato kurumunun uygulanması bakımından önemli bir gelişmedir.

4.11. KONKORDATONUN FAİZLERE ETKİSİ

Konkordatoda projesinde aksine bir husus kararlaştırılmadıkça, konkordato kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacak için faiz işlemesi durur. İİK madde 294/III bu hususu “*Tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde, kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur*” şeklinde düzenlemiştir. Yapılan bu düzenleme gereğince, eğer konkordato projesinde aksine bir hüküm yer almıyorsa, konkordatoya tabi borçlar bakımından konkordato mühletinin verildiği tarihe kadar faiz işletilerek asıl alacağa ilave edilebilecektir⁴⁶⁹. Mühlet kararının verilmesinden itibaren bu alacaklar bakımından faiz işlemesi söz konusu olmayacaktır. Konkordato talebinde ve projesinde faizden hiç bahsedilmediği takdirde, bu durumun alacaklara faiz işlemeyeceği şeklinde yorumlanması gerekmektedir⁴⁷⁰.

İİK madde 294 üçüncü fıkrası gereğince mühlet kararından sonra adi alacaklarda olduğu gibi, İİK madde 206/I’nin kapsamı dışındaki kamu alacaklarına ve İİK madde 206 birinci sıra dışındaki imtiyazlı alacaklara da faiz işletilmesi mümkün olmayacaktır⁴⁷¹. Bu noktada üzerinde durulması gereken husus İİK madde 206’nın birinci sırasındaki alacaklar bakımından mühlet sürecinde faiz işleyip işlemeyeceği hususudur. Doktrindeki bir görüşe göre bu alacaklar konkordatoya tabi olmadığı için mühlet sürecinde faiz işlemeye devam edecektir⁴⁷². Bu görüşün aksine diğer görüş ise Kanun’da faiz bakımından sadece rehinli alacaklara ayrıcalık tanındığını bu sebeple İİK madde 206 birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklara faiz işletilmesinin mümkün olmadığını savunmaktadır⁴⁷³.

Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki takipler bakımından faiz hususu değerlendirildiği takdirde, bu alacaklılar konkordatonun tasdiki

⁴⁶⁹ Coşkun, s. 236-237.

⁴⁷⁰ Eroğlu, s. 101.

⁴⁷¹ Altay/Eskiocak, s. 389; Tunç Yücel/Öztek, s. 348.

⁴⁷² Sarısözen, s. 174; Akil, s. 150.

⁴⁷³ Tunç Yücel/Öztek, s. 348; Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 701; Eroğlu, s. 101.

kararı ile birlikte alacaklarını tam olarak ancak kesin mühlet tarihinden itibaren İİK madde 294/III uyarınca faiz işletilmeksizin tahsil edecektir⁴⁷⁴. Eğer konkordato projesinde bu alacaklar bakımından faiz ödeneceği teklif edilmişse kamu alacakları bakımından faiz işlemesi mümkün olacaktır⁴⁷⁵.

Konkordato mühlet kararının aynı haklar bakımından değişiklik meydana getirme gücü yoktur. Bu sebeple mühlet kararından etkilenmeyen rehinli alacaklara konkordato mühleti süresince faiz işlemeye devam edecektir⁴⁷⁶. Rehlinli alacaklar bakımından önem arz eden husus, rehnin kıymetiyle karşılanan alacak bakımından faiz işlemeye devam etmekle birlikte rehnin kıymeti alacağın aslını karşılamaya yetmediği takdirde kalan bakiye alacak adi alacak sayılacağı için konkordato projesinde aksi öngörülmediği takdirde o kısım için faiz işlemeyecek ve mühlet verilinceye kadar işlemiş olan faizler de konkordato şartlarına tabi olacaktır⁴⁷⁷.

Doktrinde, borçlunun borcunu güvence altına almak için üçüncü kişi tarafından tesis edilen rehinlere faiz işleyip işlemeyeceği tartışmalıdır. Bir görüş üçüncü kişi tarafından tesis edilen rehinlere konkordato mühleti içinde faiz işlememesi gerektiğini savunmaktadır⁴⁷⁸. Bizimde katıldığımız diğer görüşe göreyse, kanunda bu yönde bir ayırım yapılmadığı için rehin kimin tarafından tesis edilmiş olursa olsun, rehinli alacaklara faiz işletilmelidir⁴⁷⁹. Konkordato mühleti içinde konkordato komiserinin onayı ile doğan alacaklar bakımından da faiz işlemeye devam edecektir⁴⁸⁰.

Faizlerin durması bakımından İİK madde 294/III de “*tasdik edilen konkordato projesi*” ibaresine yer verilmiştir. Söz konusu bu ifadeden eğer konkordatoda aksi kararlaştırılmamış ise sadece tasdik edilen konkordato bakımında faizlerin duracağı sonucu çıkarılmakta ise de faizlerin durması bakımından konkordatonun tasdikini beklemeye gerek olmamakta, geçici mühlet kararı ile birlikte adi alacaklar bakımından otomatik olarak faiz işlemesi durmaktadır⁴⁸¹. Faizin durması bakımından konkordatonun tasdikine gerek olmamakla birlikte faize ilişkin düzenlemenin hüküm ve

⁴⁷⁴ Eroğlu, s. 100-101; Deynekli, s. 128.

⁴⁷⁵ Deynekli, s. 128; Eroğlu, s. 101.

⁴⁷⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 346.

⁴⁷⁷ Kuru, El Kitabı, s. 1512; Ulukapı, s. 24; Akil, s. 149.

⁴⁷⁸ Tunç Yücel/Öztek, s. 346-347.

⁴⁷⁹ Sarısözen, s. 173; Akil, s. 149.

⁴⁸⁰ Akil, s. 150; Tunç Yücel/Öztek, s. 347.

⁴⁸¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 347.

sonuçlarını doğurabilmesi bakımından konkordatonun tasdik edilmesi şarttır⁴⁸². Mühlet kararının kalkması veya konkordato tasdik talebinin reddi durumunda, söz konusu adi alacaklar için geçmişe dönük olarak faiz işletilmesi mümkün olacaktır⁴⁸³.

Kanun koyucunun bu hükmü getirme amacı değişiklik yapılan ve yeniden düzenlenen birçok madde de olduğu gibi konkordatonun uygulanmasını kolaylaştırmaya ve başvuruçuları teşvik etmeye yöneliktir. Ülkemizdeki enflasyon oranları dikkate alındığında, adi alacaklar bakımından mühlet kararının verilmesi ile birlikte faiz işletilmeyecek olması, konkordato sürecinin yaklaşık iki yıl sürdüğü de düşünüldüğü takdirde alacaklıların aleyhine bir durum ortaya çıkarabilecektir⁴⁸⁴. Kanunda yer verilen bu düzenlemenin her ne kadar konkordatoyu teşvik etmek için getirilmiş olduğu açık olsa da enflasyonun yüksek olduğu ve inişli çıkışlı grafik sergilediği ülkemizde, uygulamada, özellikle alacaklılar bakımından tereddütlere sebep olması muhtemeldir.

Konkordato projesine faizle ilgili hüküm konularak, faiz oranı ve nasıl ödeneceği hususları tasdik edilen konkordato projesinin mahkeme kararında ayrıca belirtilebilir⁴⁸⁵. Alacaklıların menfaatlerini korumak bakımından, bu hususa önem vermesi ve ekonomi şartlarını da gözeterek konkordatoya faizle ilgili hüküm konulmasını talep etmesi gerekmektedir.

⁴⁸² Atalı/Ermenek/Erdoğan, s. 701.

⁴⁸³ Sarısözen, s. 173; Tunç Yücel/Öztek, s. 347.

⁴⁸⁴ Coşkun, s. 237.

⁴⁸⁵ Tunç Yücel/Öztek, s. 345; Akil, s. 149.

5. KONKORDATODA VERGİ, HARÇ VE TEŞVİK BELGELERİ

5.1 GENEL OLARAK

7101 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle iflasın ertelenmesi müessesesi kaldırılmış ve hukukumuzda daha öncede var olmasına rağmen uygulaması çok fazla olmayan konkordato kurumu ile ilgili birçok değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerin birçoğu konkordatonun uygulanmasını teşvik etmeye yöneliktir. Konkordato kurumu alacaklı ve borçlu arasında bir fedakârlık denkleştirme aracı olarak nitelendirilebilir, bu kapsamda alacaklılar bir kısım alacaklarından fedakârlık etmek durumunda kalmakta; borçlu ise mali durumunu düzeltmek ve yeniden ekonomik olarak toparlanmak adına çaba sarf etmek, alacaklılarına iflas halinde ödeyeceğinden daha fazla ödeme yapmak sorumluluğu altına girmektedir⁴⁸⁶. Konkordatonun başarıya ulaşması devlet için de ticari hayatın sağlıklı işlemesi açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle devletinde, alacaklılarla benzer şekilde fedakarlıkta bulunması gerektiği düşüncesi ile bazı istisnai hususlar düzenlenmiştir. Kanun koyucu bu doğrultuda, “*Konkordatoda harç, vergi istisnaları ve teşvik belgeleri*” başlıklı İİK madde 308/g hükmünü getirmiştir. Madde şu şekilde düzenlenmiştir:

Tasdik edilen konkordato projesi kapsamında;

a) Yapılacak işlemler, 492 sayılı Harçlar Kanununa tabi harçlardan; bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kâğıtlar, damga vergisinden,

b) Alacaklılar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden,

c) Borçluya kullanılacak krediler, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan, istisna edilmiştir.

Bu istisna hükümleri konkordato projesinde belirtilen işlemler bakımından borçlu ile proje kapsamındaki alacaklılara özgü olarak uygulanır. Üçüncü kişiler bu istisna hükümlerinden yararlanamaz.

Konkordato projesine göre borçları yeni bir itfa plânına bağlanan borçlulara ait olan teşvik belgelerinin süreleri ile ihracat taahhüt süreleri, geçici mühlet kararının verildiği tarihten konkordatonun bağlayıcı hâle geldiği tarihe kadar işlemez.

İİK madde 308/g’de düzenlenen bu istisnai durumlar alacaklılar tarafından kabul edilerek mahkeme tarafından tasdik edilen konkordato projeleri için uygulama alanı

⁴⁸⁶ Sarısözen, s. 256.

bulur⁴⁸⁷. Bu istisnai düzenleme sadece borçlu ve konkordato projesi kapsamındaki alacaklılara özgü olarak düzenlenmiştir⁴⁸⁸. Konkordato projesi kapsamındaki alacaklı ve borçlu dışındaki üçüncü kişilerin bu istisnai hükümlerden yararlanması mümkün değildir⁴⁸⁹.

5.2. HARÇLAR VE VERGİDEN İSTİSNA

Kanunda düzenlenen ilk istisna, alacaklılar tarafından kabul edilmiş ve mahkemece onaylanmış konkordato projesi kapsamında kalan işlemlerin 492 sayılı Harçlar Kanununa tabi harçlardan ve bu işlemler neticesinde düzenlenecek kağıtların damga vergisinden muaf tutulmuş olmasıdır.

492 sayılı Harçlar Kanunu kapsamında birinci maddesinde düzenlenen harçlar, yargı harçları, noter harçları, vergi yargısı harçları, tapu kadastro harçları, konsolosluk harçları, pasaport, ikamet tezkeresi, çalışma izni, çalışma izni muafiyeti, vize ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları, gemi ve liman harçları, imtiyazname, ruhsatname ve diploma harçları ile trafik harçlarıdır. Konkordato kapsamında, yukarıda saydığımız, kanunda yer alan harçların tamamının uygulama alanı bulması mümkün olmayacaktır⁴⁹⁰. Tasdik edilen konkordato bakımından en çok, noter harçları ve tapu harçlarından muafiyet uygulamada önem arz edecektir⁴⁹¹.

Kanunda yer verilen ikinci istisnai durum ise, tasdik edilen konkordato projesi kapsamında konkordato borçlusunun, alacaklılara yapacağı her türlü ödemenin 6802 sayılı Gelir Vergileri Kanunu gereği ödenmesi gereken banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaf tutulmasıdır. Bu muafiyet ile konkordato projesi kapsamında alacaklı olan bankalara ödenecek miktarlar için banka ve sigorta muameleleri vergisi ödenmeyecektir. Uygulamada aslında bu verginin mükellefi olan bankalar bu vergi tutarını müşterilerine yansıtmaktadır, yapılan düzenleme ile bankaların müşterilere bu

⁴⁸⁷ Akil, s. 254; Tunç Yücel/Öztek, s. 673.

⁴⁸⁸ Akdeniz/Kayıhan, s. 186; Bülbül, s. 87.

⁴⁸⁹ İİK madde 308/g Hükümet Gerekçesi, “Maddeyle, konkordatoyu kolaylaştırmak amacıyla bir takım harç ve vergi istisnaları ve teşvik belgelerinde süre uzatımı imkânı getirilmektedir. Bu istisna hükümleri konkordato projesinde belirtilen işlemler bakımından borçlu ile proje kapsamındaki alacaklılara özgü olarak uygulanacaktır. Üçüncü kişiler bu istisna hükümlerinden yararlanamayacaktır.”

⁴⁹⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 669.

⁴⁹¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 669.

vergiyi yansıtmaya gerek kalmayacaktır⁴⁹². Bu durum konkordato borçlusu bakımından mali bir rahatlama sağlayacaktır.

Madde de yer verilen son istisna ise konkordato projesi kapsamında borçlunun kullanacağı kredilerin, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan, istisna tutulmasıdır. KKDF, yurt içi veya yurt dışı fark etmeksizin, kredi kullanımında tahakkuk ettirilen faiz miktarı, vadeli ithalatta ise ithalat tutarı üzerinden alınan ve bütçeye gelir olarak kaydedilmek üzere Hazineye aktarılan bedeldir⁴⁹³. Bu kapsamda kredi kullandıracak bankanın konkordato süreci ile ilgisi olup olmaması önemli değildir. Borçluya kullandırılan kredinin konkordato projesinde belirtilmesi ve alacaklılar tarafından bu durumun kabul edilmesi yeterlidir⁴⁹⁴.

İİK madde 308/g kapsamında yer verilen bu üç istisnai durum, sadece konkordato projesinde belirtilen ve borçlu ile tasdik edilen proje kapsamındaki alacaklılar arasında yapılan işlemler bakımından geçerlidir⁴⁹⁵. Konkordatonun tarafı olan borçlu ve alacaklı dışındaki üçüncü kişilerin bu istisnalardan faydalanması mümkün değildir. İstisnalar, tasdik edilen konkordato için uygulanabilir. Diğer bir ifade ile harç, vergi, damga vergisi, KKDF istisnalarından faydalanacak olan işlemin en geç alacaklılar toplantısında alacaklıların bilgisine sunulmuş olması ve alacaklılar tarafından çoğunlukla kabul edilmiş olması ayrıca belirttiğimiz gibi konkordato projesinin de mahkemece tasdik edilmiş olması gerekir⁴⁹⁶.

Kanun koyucu düzenlemeyi konkordato borçlusu ve alacaklısı arasındaki işlemlerle sınırlandırmıştır. Örneğin alacaklılar tarafından kabul edilmiş ve mahkemece de tasdik edilmiş bir konkordato projesi uyarınca borçlu, konkordato projesi kapsamındaki bir alacaklıya taşınmazını satış yoluyla devrettiği takdirde, iki tarafta ödemesi icap eden tapu harçlarını sağlanan bu istisna sayesinde ödemeyecektir. Konkordato projesinde belirtilmiş ve alacaklılar tarafından kabul edilmiş olup olmadığı

⁴⁹² Tunç Yücel/Öztek, s. 670.

⁴⁹³ Coşkun, s. 277; Tunç Yücel/Öztek, s. 670.

⁴⁹⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 670-671.

⁴⁹⁵ Coşkun, s. 277.

⁴⁹⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 672-673.

önem arz etmeksizin borçlunun üçüncü kişilerle yapacağı işlemler bu istisnaların dışındadır⁴⁹⁷.

7101 sayılı Kanun’la yapılan bir diğer değişiklikse, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı 1 numaralı Tarifenin “*İcra ve iflas harçları*” başlıklı bölümünün “*II- İflas harçları*” başlıklı alt bölümünün 2 numaralı fıkrasının b bendinin değiştirilmesi suretiyle konkordatoda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınacak harçların yeniden düzenlenmesi olmuştur. Bu değişikliğe göre konkordatonun tasdik edilebilmesi için alacaklılara ödeme yapılacaksa, konkordato komiseri tarafından tespit edilmiş ve ödenmesi kararlaştırılmış bedelin binde 2,27’sinin nispi harç olarak yatırılması gerekmektedir⁴⁹⁸. Konkordato projesinin kapsamına rehinli alacaklılar da dahilse bu alacaklılar içinde konkordato komiserinin tespit ettiği ödenmesi gereken bedel üzerinden binde 1,13 harç yatırılmalıdır⁴⁹⁹.

İcra ve İflas Kanunu’nun 206. maddesinin birinci sırasındaki alacaklar, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları ve rehinli alacaklar konkordatodan etkilenmediği ve konkordato kapsamında olmadığı için bu alacaklar bakımından ilam harcı alınmaz⁵⁰⁰. Ceza evi harcı, sadece icra daireleri aracılığıyla tahsil edilen paralardan alınan bir harç olduğundan, konkordatoda cezaevi harcı alınmaz⁵⁰¹. Konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesi kararı ile beraber tasdik talebine itiraz eden alacaklılar lehine kendilerini bir vekil aracılığıyla temsil ettirmiş olsalar dahi vekalet ücretine hükmedilmez⁵⁰².

5.3. TEŞVİK BELGESİ SÜRELERİNİN UZAMASI

İİK madde 308/g üçüncü fıkrasında, tasdik edilen konkordato projesine göre borçları yeni bir itfa planına bağlanan borçlulara ait olan teşvik belgelerinin süreleri ile ihracat taahhüt sürelerinin, geçici mühlet kararının verildiği tarihten konkordatonun bağlayıcı hale geldiği tarihe kadar işlemeyeceği düzenlenmiştir. Bu hükme göre geçici

⁴⁹⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 672.

⁴⁹⁸ Eroğlu, s. 178.

⁴⁹⁹ Eroğlu, s. 179.

⁵⁰⁰ Pekcanitez/Erdönmez, s. 136.

⁵⁰¹ Pekcanitez/Erdönmez, s. 137.

⁵⁰² Pekcanitez/Erdönmez, s. 137.

mühlet tarihi ile konkordatonun bağlayıcı hale geldiği tarih aralığında geçen süre kadar borçlunun teşvik süresi uzayacaktır⁵⁰³.

Yatırım Teşvik Belgesi; yatırımın karakteristik değerini ihtiva eden, yatırımın belirlenen asgari şartlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından istifade imkânı sağlayan, 15/06/2012 tarihli 2012/3305 sayılı *Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar*'ın amaçları doğrultusunda gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen bir belgedir⁵⁰⁴. İhracat taahhüdü ise; belgeli ve belgesiz ihracat kredileri, transit ticaretin finansmanında kullandırılan krediler ile bunlarla ilgili işlemlerde, vergi, resim ve harç istisnasından yararlanmak amacıyla belirli tutarda döviz kazandırma veya ihracat gerçekleştirme yükümlülüğünü ifade etmektedir⁵⁰⁵.

Ülkemizin yatırım teşvik programı, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak;

- a) Tasarrufları katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirmek,
- b) Üretimi ve istihdamı arttırmak,
- c) Uluslararası rekabet gücünü arttıracak ve araştırma- geliştirme içeriği yüksek büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımları özendirmek,
- d) Uluslararası doğrudan yatırımları arttırmak,
- e) Bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmak,
- f) Kümelenme ve çevre korumaya yatırımları özendirmek,

Temel amaçlarını gerçekleştirmek için başta özel sektör temsilcisi kuruluşlar olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla birlikte hazırlanan Yatırım Teşvik Sistemi; Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Öncelikli Yatırımların Teşviki, Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki, Stratejik Yatırımların Teşviki ve Genel Teşvik Uygulamaları olmak üzere beş ana bileşenden oluşmaktadır⁵⁰⁶.

Bahsedilen teşvik uygulamaları kapsamında yatırımcılara,

⁵⁰³ Coşkun, s. 279.

⁵⁰⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 674.

⁵⁰⁵ 2017/4 sayılı İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim, Harç İstisnası Hakkında Tebliğ, Ekonomi Bakanlığı, Resmî Gazete, Sayı: 30070.

⁵⁰⁶ Coşkun, s. 278.

- a) KDV İstisnası,
- b) Gümrük Vergisi Muafiyeti,
- c) Vergi İndirimi,
- d) Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği,
- e) Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği
- f) Faiz Desteği,
- g) Yatırım Yeri Tahsisi,
- h) KDV İadesi,

destekleri sağlanmaktadır⁵⁰⁷.

Madde düzenlemesi neticesinde, tasdik edilen konkordatonun borçlusuna ait olan Yatırım Teşvik Belgelerinin süresi ile ihracat taahhüt süreleri, geçici mühlet kararının verildiği tarihten konkordatonun bağlayıcı hale geldiği tarihe kadar işlemeyecek, bu tarihten sonra tekrar işlemeye başlayacaktır⁵⁰⁸. Konkordato borçlusu kanunla sağlanan bu imkân sayesinde dikkatini alacaklıları ile yapmaya çalıştığı konkordatoya yoğunlaştırabilecek ve teşvik belgeleri sayesinde sahip olmuş olduğu avantajları, süreler işlemeyeceği için konkordatonun tasdikinden sonra da kalan süresi içinde kullanabilecektir⁵⁰⁹.

⁵⁰⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 674; Coşkun, s. 278.

⁵⁰⁸ Akil, s. 254; Coşkun, s. 279.

⁵⁰⁹ Tunç Yücel/Öztek, s. 675; Akil, s. 254; Coşkun, s. 279.

6. KONKORDATO DIŞINDA YAPILAN VAATLER

Konkordato borçlusunun diğerk alacaklıları korumak, alacaklılardan bazılarına ek fayda sağlamak veya konkordato projesine kabul oyu vermelerini sağlamak gibi hangi amaçla olursa olsun alacaklılarından birine konkordato projesinde öngörölenden daha fazla ödeme yapacağına dair vaatleri hükümsüzdür. Borçlunun, konkordato projesinde kabul edilenden daha kısa vadede ödeme yapma, daha fazla para ödeme, ek bir edimde bulunma taahhütleri konkordato dışı vaat sayılır⁵¹⁰.

Konkordato borçlusu, konkordato projesine tabi tüm borçlarını, projede belirlenen koşullar doğrultusunda, alacaklılar arasında herhangi bir ayrıma sebebiyet vermeksizin ödemek zorundadır⁵¹¹. 7101 sayılı Kanunla getirilen, “*Konkordato haricinde yapılan vaatler*” başlıklı İİK madde 308/d “*Borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörölenden fazla olarak yapılan vaatler hükümsüzdür.*” şeklinde düzenlenmiştir. Maddede açık bir şekilde ifade edildiğı gibi alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörölenden fazla olarak yapılan vaatler hükümsüzdür. Burada bahsedilen hükümsüzlük hali TBK madde 27 de düzenlenmiştir⁵¹². Yapılan vaatler hükümsüz olduğundan bu borçların ifası talep edilemez⁵¹³. Söz konusu hükümsüzlük hali herkes tarafından ileri sürülebilir niteliktedir⁵¹⁴. Konkordato dışı vaatler yerine getirilmiş olsa bile ifa geçersiz sebebe dayandığından konkordato dışından yapılan vaadin konusu olan şeyin iadesi gerekmektedir⁵¹⁵. Her ne kadar konkordato dışında yapılan vaadin konusu olan şeyin iadesi gerekse de iade yapılmadığı durumda, TBK madde 81 kapsamında hukuka ve ahlaka aykırı bir neticenin gerçekleşmesi amacıyla verilen şeyin iadesi talep edilemeyeceğı için konkordato borçlusunun bu hususta dava açma imkânı olmamakla birlikte iade talebiyle dava açılrsa

⁵¹⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 633.

⁵¹¹ Üstündağ, s. 239.

⁵¹² TBK madde 27: “Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur.”

⁵¹³ Eroğlu, s. 151.

⁵¹⁴ Altay/Eskiocak, s. 396.

⁵¹⁵ Coşkun, s. 247; Tunç Yücel/Öztek, s. 634.

dahi dava reddedilecektir⁵¹⁶. Bizde bu görüşe katılmakta ve verilen şeyin iadesinin talep edilemeyeceğini savunmaktayız. Bu konuda savunulan bir başka görüş ise her ne kadar bu vaatler hükümsüz sayılsa da verilen şeyin sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenebilmesinin mümkün olduğu yönündedir⁵¹⁷. Konkordato dışından yapılan vaadin hükümsüz olması için herhangi bir mahkeme kararına ihtiyaç yoktur.

Borçlunun konkordato dışı vaatlerinin hükümsüz olması için söz konusu vaatlerin konkordatonun tasdik kararından önce yapılmış olması gerekir⁵¹⁸. Konkordatonun mahkemece tasdik edilmesinden sonra borçlunun bazı alacaklılara daha fazla ödemeye yapacağını vaat etmesi, ahlaki bir borcun yerine getirilmesi olarak değerlendirilir⁵¹⁹.

İmtiyazlı, rehinli alacaklıların konkordato şartlarına tabi olmayacak olması kanunla düzenlenmiş olan özel bir hal olduğu için bu durum konkordato dışı vaat olarak değerlendirilemez. Konkordato borçlusunun rehinli alacaklılar ile özel müzakere yapması ve borçların yapılandırılması kapsamında farklı alacaklılar ile çeşitli vade ve ödeme nispetlerinde tekliflerde bulunması da, Kanunda düzenlenmiş, borçluya tanınan özel bir imkandır. Bu sebeple rehinli alacaklılara yapılan işlemler konkordato dışında vaat olarak değerlendirilmez⁵²⁰.

Borçlunun, konkordato dışında vaatte bulunmasının, Kanunun emredici hükümlerine aykırı davranmasının cezai yaptırımı da mevcuttur. İİK madde 303/I uyarınca, “*Her kim iflas bürosu veya idaresinin yahut bir alacaklının veya alacaklılar toplanmasındaki mümessilinin reyini yahut konkordatoya muvafakatini kazanmak için ona hususi bir menfaat temin veya vaat ederse altı aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*”. Madde de öngörülen hususların ispatı her ne kadar zor olsa da ispat durumunda Kanun, özel menfaat temin edene ve vaat edene hapis cezası öngörmektedir⁵²¹. Düzenleme ile hem konkordato dışı vaatte bulunan borçlu hem de bu suretle menfaat temin eden alacaklı İİK madde 303/I kapsamında cezai yaptırımla karşılaşacaktır. Bu hüküm konkordatoya tabi borçlar bakımından uygulanacak,

⁵¹⁶ Berkin N., 1949, “*İflas Hukukunda Konkordato*”, İstanbul: İsmail Akgün Matbaacılık, s. 49; Tunç Yücel/Öztek, s. 634.

⁵¹⁷ Pekcanıtez/Erdönmez, s. 158; Kaplan İ., 2019, “*Yeni Konkordato Hukuku*”, Ankara: Yetkin Kitapevi, s. 108.

⁵¹⁸ Pekcanıtez/Erdönmez, s. 158; Coşkun, s. 247.

⁵¹⁹ Pekcanıtez/Erdönmez, s. 158 Akil, s. 233-234; Sarısözen, s. 246.

⁵²⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 634.

⁵²¹ Sarısözen, s. 245-246.

konkordato mühleti içinde komiserin onayı ile gerçekleşen borçlanmalar, konkordatoya tabi olmadığı için maddenin yasakladığı kapsamda de erlendirilmeyecektir⁵²².

Konkordato dışı vaatlerin üçüncü bir kişi tarafından yapılması durumunda üçüncü kişinin vaadi, eğer borçlunun malvarlı ıyla doğrudan veya dolaylı olarak bağlantılı değilse yapılan vaat geçerli bulunmaktadır⁵²³.    nc  kişinin vaatte bulunması hususu somut olaya göre değerlendirilmelidir çünkü vaatte bulunan kişinin konkordato teklif edenle arasında olan ilişki önem arz eder. Örneğin konkordato talep eden limited  irket söz konusu olduğunda vaatte bulunan kişi limited şirketin tek ortağı ise bu durum da kötü niyet söz konusudur ve   K madde 308/f uyarınca, konkordatonun tamamen feshine sebep olabilir⁵²⁴.

⁵²² Altay/Eskiocak, s. 396.

⁵²³ Pekcanitez/Erdönmez, s. 158; Akil, s.234.

⁵²⁴ Tunç Yücel/ ztek, s. 635.

7. KONKORDATODA ÇEKİŞMELİ ALACAKLAR

Konkordatonun ilanı tarihinden itibaren on beş gün içinde konkordatoya kaydettirilen alacaklara borçlu itiraz ettiği takdirde, bu alacaklar “*çekişmeli alacak*” olarak adlandırılır⁵²⁵. Konkordatonun tasdiki yargılamasını yapan mahkeme, borçlu tarafından itiraza uğramış ve bu sebeple çekişmeli alacak haline gelmiş alacaklar hakkında bir karar veremez⁵²⁶. Konkordato yargılamasını yapan ve tasdikine karar veren mahkemenin vereceği karar söz konusu bu çekişmeli alacakların konkordatoya dahil olup olmayacakları ve olacaklar ise de hangi oranda dahil olacakları ile ilgilidir, bu karar maddi anlamda bir kesin hüküm teşkil etmez⁵²⁷. İİK madde 302/VI bu hususu “*Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır.*” şeklinde ifade etmektedir. Kanun düzenlemesi, çekişmeli alacaklar ile ilgili hususu çekişmeli alacakların konkordato nisabına dahil olup olmayacağı yani konkordatonun tasdikinden önceki hukuki durumu ve konkordatonun tasdikinden sonraki hukuki durumu olarak ikiye ayırmaktadır⁵²⁸.

Konkordatonun tasdiki yargılamasını yapan asliye ticaret mahkemesi, çekişmeli alacağa ilişkin yaptığı incelemede alacağın konkordato nisabına dahil edilip edilmeyeceğine ve bu kapsamda eğer nisaba dahil edilecekse hangi oranda dahil edileceğine, yaklaşık ispat düzeyindeki ispat ölçütüyle değerlendirme yapıp karar verecektir⁵²⁹. Çekişmeli alacakların konkordato nisabına dahil olup olmayacakları hususu, bu tür alacakların konkordato müzakerelerinde oy kullanıp kullanamayacakları ile ilgili olduğundan önem arz eder. Konkordatoya katılmak isteyen, alacağı itiraza uğramış ve çekişmeli alacak haline gelmiş alacaklı, konkordatoyu inceleyen mahkemeye başvurarak konkordato müzakerelerine katılmak istediğini bildirebilir⁵³⁰. Alacaklının bu başvurusu ayrı bir dava olmadığı için alacağı itiraza uğrayan alacaklıdan

⁵²⁵ Sarisözen, s. 234.

⁵²⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 574.

⁵²⁷ Tunç Yücel/Öztek, s. 574.

⁵²⁸ Tunç Yücel/Öztek, s. 574.

⁵²⁹ Altay/Eskiocak, s. 306; Sarisözen, s. 235.

⁵³⁰ Altay/Eskiocak, s. 306.

dava dilekçesi vermesi veya harç yatırması beklenemez⁵³¹. Konkordatoyu inceleyen mahkemeye verilecek bir dilekçe ile bu talep iletilir. Mahkemenin vereceği karar kesin niteliktedir. Bu karar, konkordatonun esasına ilişkin bir sonuç doğurmaz sadece çekişmeli alacakların konkordato nisabına girip girmeyeceklerini belirlemektedir⁵³². Mahkemenin vereceği bu karar özellikle konkordatonun kabulü için aranan çoğunluk koşulu üzerinde etkili olmaktadır.

Konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesi durumunda ise çekişmeli alacakların durumu İİK madde 308/b kapsamında değerlendirilmelidir. İİK madde 308/b hükmü çekişmeli alacaklar ile ilgili hususu şu şekilde düzenlemiştir:

“Alacakları itiraza uğramış olan alacaklılar, tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde dava açabilirler.

Tasdik kararını veren mahkeme, konkordato projesi uyarınca çekişmeli alacaklara isabet eden payın, kararın kesinleşmesine kadar borçlu tarafından, mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına karar verebilir. Süresi içinde dava açmamış olan alacaklılar, bu paydan ödeme yapılmasını talep edemezler; bu durumda yatırılan pay borçluya iade edilir.”

Maddeye göre alacağı itiraza uğramış olan alacaklılar, konkordatonun tasdiki kararının ilanından itibaren bir ay içinde bu alacakları için dava açabilirler⁵³³. Her ne kadar madde de tasdik kararının ilanından itibaren bir ay içinde dava açılabilir denilmişse de alacağı itiraza uğramış olan alacaklılar konkordatonun tasdiki kararını beklemezsizin, davaya konu alacağın zamanaşımı süresi içinde her zaman dava açabilir⁵³⁴. Alacaklı konkordatonun devamı sırasında da alacağın niteliğine göre görevli ve yetkili mahkemede dava açabilecektir⁵³⁵. Alacağın esasına ilişkin olan bu davanın

⁵³¹ Tunç Yücel/Öztek, s. 574-575.

⁵³² Altay/Eskiocak, s. 306; “Alacaklı vekilinin karar düzeltme istemine gelince; Yargıtay bozma ilamında kullanılan (teminat gösterme) kavramı İİK’nın 298/3. bendindeki (teminat verme) kavramı ile eş anlamlı olarak kullanılmış bulunmasına ve icra tetkik merciince aynı yasanın 297/son fıkrası uyarınca alacaklı bankanın TL’lik alacağı çekişmeli (nizalı) alacak olarak kabul edilmiş olması karşısında, konkordatonun kabulü nisapta bu miktarın nazara alınması mümkün bulunmamasına ve esasen yine İİK’nın 302. Maddesi uyarınca mahkemece konkordatonun tasdik kararında bu alacaklar bakımından dava açılabilmesi için alacaklılara sürede verilmiş bulunmasına nazaran, alacaklı vekilinin nizalı alacakların gerçek alacak olup olmadığının konkordatonun tasdiki aşamasında ticaret mahkemesince halledilmesi gerektiğine ilişkin karar düzeltme istemi de varit bulunmamıştır...” Yargıtay 11. HD., 26.05.1989 T., E. 3761, K. 3161, Altay/Eskiocak, s. 875-876.

⁵³³ İİK madde 308/b Hükümet Gerekçesi, “Maddeyle, çekişmeli alacaklar hakkında açılacak dava düzenlenmektedir. Buna göre alacakları itiraza uğramış olan alacaklılar, tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde dava açabilecektir. Maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesindeki hüküm, esasen mevcut Kanunun 305 inci maddesinde düzenlenmişti. Bu kez mehzaz İsviçre Kanununun 315 inci maddesinin ikinci fıkrasından hareketle bu madde içinde yeniden kaleme alınmaktadır. Böylelikle mevcut Kanunun 302 ile 305 inci maddelerinde ayrı ayrı düzenlenmiş olan konular, tıpkı mehzazda olduğu gibi aynı madde içinde ele alınmış olmaktadır...”

⁵³⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 575; Sarısözen, s. 235.

⁵³⁵ Tunç Yücel/Öztek, s. 575.

açılabilmesinin, konkordatoyu inceleyen mahkemenin çekişmeli alacağın konkordato nisabına dahil olup olmayacağı hususunda verdiği kararlar bir bağlantısı yoktur.

Konkordatoyu inceleyen mahkeme itiraza uğramış alacağı ister kabul etsin ister etmesin, alacaklı, konkordatonun tasdikine kadar veya konkordatonun tasdik edildiğinin ilanından itibaren bir ay içinde alacağın esasına ilişkin davayı açarsa İİK madde 308/b uyarınca, çekişmeli alacak için ayrılan payın borçlu tarafından mahkemece belirlenecek bankaya yatırılmasını isteyebilecektir⁵³⁶. Alacaklı konkordatonun tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde çekişmeli alacağı için dava açmazsa, tasdik kararında mahkemece belirlenen ve bir bankaya yatırılan kendi payını talep edemeyecektir⁵³⁷. Bu durumda bankaya yatırılan pay borçluya iade edilecektir. Borçlu tarafından çekişmeli alacaklıya ödenecek payın ne kadar olacağını ve hangi bankaya yatırılacağını, tasdik kararını veren mahkeme belirleyecektir⁵³⁸. Tasdik kararını veren asliye ticaret mahkemesince haklarında oylamaya katılmaması yönünde karar verilen çekişmeli alacaklılar bakımından eğer pay ayrılmışsa bu payın da kararın kesinleşeceği tarihe kadar bir bankaya yatırılmasının hakkaniyete uygun olacağı doktrinde savunulmaktadır⁵³⁹.

Borçlu tarafından çekişmeli alacaklının alacağı pay için bankaya yatırılmasına karar verilen miktar alacaklının konkordato gereğince alacağı miktarın tamamı olmayacaktır⁵⁴⁰. Aksi durumda çekişmeli alacaklılar, çekişmesiz alacaklılara göre daha avantajlı bir konuma gelmiş ve alacakları için teminata kavuşmuş olacaktır⁵⁴¹. Kanunumuzdaki yeni konkordato düzenlemesi ile teminat şartının neredeyse tamamen kaldırıldığı da göz önünde bulundurulursa, bu durum alacaklılar arasındaki eşitliği ciddi anlamda bozacak bir netice doğurabilecektir. Bu sebeple çekişmeli alacaklar için bankaya yatırılacak miktarın belirlenmesinde mahkeme bu hususları ve alacaklılar arasındaki eşitliği gözetmelidir.

⁵³⁶ Tunç Yücel/Öztek, s. 576.

⁵³⁷ İİK madde 308/b Hükümet Gerekçesi, "... Maddenin ikinci fıkrasında ise, konkordato projesinde çekişmeli alacaklara pay ayrılmışsa, kararın kesinleşmesine kadar payın borçlu tarafından, mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına karar verilebileceği; süresi içinde dava açmamış olan alacaklıların bu paydan ödeme yapılmasını talep edemeyecekleri, yapılan ödemelerin de borçluya iade edileceği düzenlenmiştir."

⁵³⁸ Coşkun, s. 229-230; Tunç Yücel/Öztek, s. 577.

⁵³⁹ Sarısözen, s. 237.

⁵⁴⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 579; Akil, s. 220.

⁵⁴¹ Akil, s. 220-221.

Maddenin ikinci fıkrasına göre konkordato mühleti içinde yazdırılan ve itiraza uğrayan alacaklar yönünden dava açılabilir. Süresi içinde bildirilmemiş veya itiraza uğramamış alacaklar için İİK madde 308/b kapsamında dava açılamaz⁵⁴².

İİK madde 308/b'nin son hali uyarınca, tasdik yargılamasını yapan mahkemenin, tasdik kararında, çekişmeli alacaklıların dava açması bakımından bir hüküm tesis etmesine gerek yoktur⁵⁴³. Mahkeme tasdik kararında çekişmeli alacaklıya, çekişmeli alacağı bakımından dava açması için süre vermeyecektir. İİK madde 308/b de öngörülen süre kanuni bir süredir ve konkordatonun tasdiki kararının ilanı tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır⁵⁴⁴. Süre kanunda belirlendiği için bu sürenin artırılması veya azaltılması mümkün değildir. Mahkemenin vereceği karar, yukarıda da belirttiğimiz gibi çekişmeli alacak için yatırılacak olan payın miktarı ve bu payın hangi bankaya yatırılacağı ile ilgilidir.

Çekişmeli alacaklı ile konkordato borçlusu arasında eğer aynı alacak bakımından konkordatodan önce açılmış bir dava var ise, söz konusu alacak için ayrıca bir dava daha açılmasına gerek yoktur⁵⁴⁵. Bu durumda borçlu alacaklının hissesine düşen payı mahkemenin gösterdiği bankaya yatırmak durumundadır. Açılmış bir davanın var olduğu halde, İİK madde 308/b de belirtilen bir aylık sürenin anlamı olmayacaktır.

Çekişmeli alacağı için dava açan alacaklı açtığı davayı kazandığı takdirde alacağını konkordato şartlarına göre borçludan talep edebilecektir⁵⁴⁶. Alacaklının alacağını talep edebilmesi için mahkeme kararının kesinleşmesini beklemesine gerek yoktur⁵⁴⁷. Çekişmeli alacak için bankaya yatırılmış olan pay alacağın tamamını karşılıyorsa alacaklı alacağının tamamını bu paydan alır. Aksi takdirde eğer bankaya yatırılmış olan pay alacağın tamamını karşılamıyorsa eksik kalan kısım konkordato borçlusundan talep edilir.

Çekişmeli alacağa ilişkin dava da yetkili ve görevli mahkeme hususunda İİK madde 308/b de bir düzenleme yapılmamıştır. Bu durumda HMK'nın yetkiye ilişkin kuralları gereği yetkili mahkemede borçlu aleyhine dava açılabilir⁵⁴⁸. Doktrinde, her ne kadar çekişmeli alacaklar için açılacak dava bakımından konkordatonun tasdiki

⁵⁴² Coşkun, s. 230.

⁵⁴³ Tunç Yücel/Öztek, s. 577.

⁵⁴⁴ Tunç Yücel/Öztek, s. 579.

⁵⁴⁵ Sarısözen, s. 237; Tunç Yücel/Öztek, s. 577-578; Coşkun, s. 230.

⁵⁴⁶ Coşkun, s. 231; Tunç Yücel/Öztek, s. 580; Akil, s. 221.

⁵⁴⁷ Coşkun, s. 231.

⁵⁴⁸ Coşkun, s. 231.

yargılamasını yapan mahkemenin yetkili ve görevli olduğunu savunan görüşler olsa da biz bu görüşe katılmıyoruz⁵⁴⁹.

İİK madde 308/b kapsamında açılacak dava, genel hükümlere tabi bir dava olduğundan yargılama usulünün de davanın niteliğine göre belirlenmesi gerekir⁵⁵⁰. Doktrinde alacaklının en kısa sürede konkordato payına kavuşması için söz konusu bu dava basit yargılama usulünün uygulanması gerektiğini savunan yazarlar olsa da bu görüşe katılmamaktayız⁵⁵¹. Hukukumuzda mahkemelerin hangi yargılama usulünü uygulayacağı kanunla belirlenir. İİK madde 308/b de yargılama usulü ile ilgili bir düzenleme mevcut değildir⁵⁵².

Çekişmeli alacak hakkında açılan davada yetkili ve görevli mahkemece verilen karara karşı kanun yollarına başvurmak mümkündür⁵⁵³. Çekişmeli alacak hakkında açılan dava lehine sonuçlanan alacaklı kararın kesinleşmesini beklemeden borçludan konkordato şartlarına göre alacağını isteyebilir. Davayı kazanan çekişmeli alacaklı konkordatonun feshi davası açabilir⁵⁵⁴.

İİK madde 308/b uyarınca konkordatonun tasdikinin ilanından itibaren bir ay içinde çekişmeli alacak hakkında dava açmayan alacaklının, maddi hukuk bakımından alacak hakkı sona ermez⁵⁵⁵. Doktrindeki bir görüşe göre, bu durumdaki alacaklı, konkordatoya hiç kayıt yaptırmamış alacaklıların hukuki durumuna tabi olur ve dava açtığında bir tür ihtiyati tedbir olarak nitelendirebilecek olan bankaya pay yatırılması imkanından faydalanamaz⁵⁵⁶. Bu kapsamdaki alacaklı tasdik edilen konkordatodan herhangi bir hak talebinde bulunamaz ayrıca konkordatonun kısmen veya tamamen feshini talep edemez, fakat konkordato tamamen iptal edilirse borçluya karşı dava açabilir⁵⁵⁷. Doktrindeki diğer bir görüşe göre ise süresi içinde dava açmayan çekişmeli alacaklı teminat şartından faydalanamayacak, konkordatoyu iptal ettirmek için dava açamayacaktır⁵⁵⁸. Buna ilaveten, süresi içinde dava açmayan çekişmeli alacaklı kendisine konkordato şartlarına göre ödeme yapılmasını talep edebilir ve ödeme

⁵⁴⁹ Altay/Eskiocak, s. 328.

⁵⁵⁰ Tunç Yücel/Öztek, s. 580.

⁵⁵¹ Altay/Eskiocak, s. 330.

⁵⁵² Tunç Yücel/Öztek, s. 581.

⁵⁵³ Altay/Eskiocak, s. 331.

⁵⁵⁴ Coşkun, s. 231.

⁵⁵⁵ Coşkun, s. 331; Altay/Eskiocak, s. 327; Pekcanitez/Erdönmez, s. 154; Akil, s. 220.

⁵⁵⁶ Altay/Eskiocak, s. 327; Akil, s. 220.

⁵⁵⁷ Coşkun, s. 331; Sarısözen, s. 237; Pekcanitez/Erdönmez, s. 154; Kanun değişikliğinden önceki durum için bkz. Tanrıver/Deynekli, s. 143.

⁵⁵⁸ Akil, s. 220.

yapılmadığı takdirde bu konuda dava açabilir, söz konusu davayı açabilmesi bakımından konkordatonun tamamen iptalini beklemek durumunda değildir⁵⁵⁹.

Davayı kazanan çekişmeli alacaklı lehine hükmedilen yargılama gideri ve icra inkâr tazminatı, konkordatodan sonra ve borçlunun kusurundan dolayı doğan alacaklardan olduğu için tam olarak ödenir⁵⁶⁰.

Türk Medeni Kanunu 851. maddesinde düzenlenen üst sınır ipoteklerinde, ipotek sadece borcun üst sınırına kadar olan kesimi kapsar, bu sınırın üstünde kalan alacak, rehin güvencesinden yoksun adi alacak olarak nitelendirilir⁵⁶¹. Üst sınır ipoteği limitinin üstünde olan miktar rehin güvencesinden yoksundur. Bu alacağın konkordato koşullarına göre ifa edilmesi gerekir. Bu durumda limit üzerinde kalan ve konkordatoya dahil olması gereken alacağa borçlu tarafından itiraz edildiği takdirde, İİK madde 308/b'nin uygulanması gerekir⁵⁶².

İmtiyazlı alacaklarla ilgili ihtilaf çıktığı takdirde, yani alacağın imtiyazlı olup olmadığı ve miktarı ile alakalı oluşacak uyuşmazlıkta İİK madde 308/b'nin uygulanması gerekir⁵⁶³. İİK madde 206 kapsamındaki kamu alacakları söz konusu olduğu takdirde, İİK madde 308/b'nin uygulanması mümkün olmaz⁵⁶⁴. Kamu alacaklarının çekişmeli olması durumunda kararı verecek olan merci, idare veya vergi mahkemeleridir⁵⁶⁵. Ticaret mahkemesinin aktifin çekişmeli olması bakımından vereceği karar sadece konkordato prosedürü bakımından etki ve sonuç doğurmaktadır⁵⁶⁶.

Konkordato borçlusunun rehin hakkına yönelik itirazı üzerine, bu hakkın mevcut olup olmadığı hususundaki uyuşmazlığın İİK madde 308/b kapsamında çözümlenmesinin mümkün olup olmadığı hususunda doktrinde farklı görüşler vardır. Bir görüşe göre, borçlu tarafından itiraza uğramış rehin hakları ile ilgili uyuşmazlığın İİK madde 308/b kapsamında çözümlenmesi gerekir⁵⁶⁷. Bu çözümü hiçbir ihtirazi kayıt olmaksızın uygulamak mümkün değildir⁵⁶⁸. Rehin hakkının İİK madde 308/b kapsamında değerlendirilmesinin ancak rehin hükümlerinin kıyasen uygulandığı

⁵⁵⁹ Akil, s. 220.

⁵⁶⁰ Pekcanitez/Erdönmez, s. 154; Ulukapı, s. 17-18; Akil, s. 221.

⁵⁶¹ Altay/Eskiocak, s. 332; Coşkun, s. 230.

⁵⁶² Altay/Eskiocak, s. 332; Coşkun, s. 230.

⁵⁶³ Coşkun, s. 230.

⁵⁶⁴ Coşkun, s. 230; Altay/Eskiocak, s. 322.

⁵⁶⁵ Altay/Eskiocak, s. 322.

⁵⁶⁶ Altay/Eskiocak, s. 322.

⁵⁶⁷ Altay/Eskiocak, s. 333.

⁵⁶⁸ Altay/Eskiocak, s. 333.

durumlarda söz konusu olacağı savunulmuştur⁵⁶⁹. Bizimde katıldığımız diğer görüşe göre ise, tapu kaydı ile sabit olan rehinlerde rehin hakkının dava edilmesi ancak ipoteğin iptali şeklinde olacağından, bu kapsamda rehin hakkı itiraz konusu da yapılamayacağından rehin hakkı ile ilgili İİK madde 308/b kapsamında çözüm üretmek mümkün değildir⁵⁷⁰.

Erteleyici koşula bağlı ve vadesi belli olmayan alacakların, öngörülen koşullar gerçekleştiği takdirde ödenmesi gerekir. Eğer borçlu koşula bağlı veya vadesi belirsiz bu alacağın olmadığını ileri sürerek, bu konuda var olduğu iddia edilen hukuki ilişkiye ve buna dayalı alacak kaydına itirazda bulunursa, söz konusu uyuşmazlığın çözümü, İİK madde 308/b uyarınca gerçekleşecektir⁵⁷¹. Bu durumda çekişmeli alacak sahibi İİK madde 308/b de öngörüldüğü gibi dava açmak zorundadır⁵⁷².

⁵⁶⁹ Altay/Eskiocak, s. 333.

⁵⁷⁰ Coşkun, s. 230.

⁵⁷¹ Coşkun, s. 230; Altay/Eskiocak, s. 333.

⁵⁷² Altay/Eskiocak, s. 333.

8. SONUÇ

7101 sayılı Kanunla, İcra ve İflas Kanununun konkordato ile ilgili hükümlerinde yapılan kapsamlı değişiklikler konkordato kurumunda birçok yenilik meydana getirmiştir. Kanunumuzda uzun yıllardır mevcut olan konkordato kurumunun işlerliğini arttırmak ve uygulanabilir hale getirmek için yapılan bu değişikliklerin yapılmasının temel amacı uygulamada önemli sıkıntılara sebep olan iflas erteleme kurumunun kaldırılması ve yeniden yapılandırmalar için iflas erteleme kurumunun yerine konkordato kurumunun kullanılmasını sağlamaktır. Kanun değişikliği yapılırken İsviçre İcra ve İflas Kanunundan faydalanılmıştır.

Ülkelerin yabancı yatırım alabilmesi ve yatırımcılar tarafından yatırım yapılabilir olarak değerlendirilmesi için en temel faktörler yatırımcılara her bakımdan iyi işleyen ekonomik ve hukuki ortam yaratmaktan geçer. Ülkemiz bakımından da yatırım ortamının iyileştirilmesi için uygulaması ciddi sıkıntılara sebep olan iflas erteleme kurumunun kaldırılması ve iflas erteleme kurumunun yerine daha işlevsel, borçlu ve alacaklı dengesini daha iyi sağlayan bir düzenleme yapılması gerekli görülmüştür. Kanun koyucu bu kapsamda konkordato kurumunun daha uygulanabilir hale getirilmesini tercih etmiş ve bu kapsamda değişiklikler yapılmıştır.

Konkordato hakkındaki kanun değişiklikleri yürürlüğe girdiği tarihten itibaren birçok konkordato projesi mahkemelerin önüne gelmiştir. Başvuruların çok fazla olması, konkordato hakkındaki tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Düzenlemelerin yeni olmasından dolayı uygulamada konkordato kurumunun oturması zamanla gerçekleşecektir. Bu süreçte mahkemelerin vereceği kararlarda önemli rol oynayacaktır.

Konkordato her ne kadar borçlarını ödeyemeyecek olan veya ödeyememe tehlikesi altında olan borçlulara tanınmış bir hak gibi görünse de aslında bu kurum hem alacaklıların hem de borçluların menfaatine sonuçlar meydana getirmektedir. Konkordato sayesinde alacaklılar iflas neticesinde tahsil edecekleri miktardan daha yüksek miktarda borçlarını tahsil edebilmekte ve borçlunun da iflas etmesinin önüne geçilmektedir.

Çalışmamızın konusunu “*Konkordatonun Hüküm ve Sonuçları*” oluşturmaktadır. Bu çalışmamız da konkordato hakkında kısa bilgilere yer verdiğimiz ilk bölüm, konkordatonun hükümlerini incelediğimiz ikinci bölüm ve devamında konkordatonun

tasdikinin ayrı ayrı birçok başlık altında sonuçlarını incelediğimiz farklı bölümlere yer verilmiştir.

Çalışmamızın ilk bölümünde konkordatonun tanımı, hukuki niteliği, türleri ve konkordato süreci hakkında bilgiler verilmiştir. Konkordatonun hüküm ve sonuçlarının anlaşılabilmesi bakımından konkordato kurumu hakkındaki bu temel bilgilerin bilinmesi faydalı olacaktır. Konkordatonun niteliği, türleri ve süreci, konkordatonun hüküm ve sonuçlarının değerlendirilmesi bakımından önem arz etmektedir.

Çalışmamızın ikinci bölümünü İcra ve İflas Kanunumuzun “*Konkordatonun hükümleri*” başlıklı 308/c maddesi oluşturmaktadır. Bu bölümde mahkeme tarafından tasdik edilen konkordatonun hangi alacaklar ve alacaklılar bakımından bağlayıcı hale geleceği incelenmiştir. Konkordatonun tasdik edilmesiyle birlikte birçok farklı alacak grubundan alacaklı ve alacak mahkemenin tasdik kararından etkilenir. Konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi ile ilgili genel kurala göre konkordato mahkeme tarafından tasdik edilmesi kararıyla birlikte bağlayıcı hale gelecektir. Konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi için mahkemenin verdiği tasdik kararının kesinleşmesine gerek yoktur. Kanun, konkordato projesinde bunun aksinin kararlaştırılabileceğini ve konkordatonun kanun yollarından geçerek kesinleşmesiyle bağlayıcı hale gelmesi yönünde karar alınabileceğini düzenlemiştir.

Konkordatonun sonuçları ise çalışmamızın son bölümünde incelenmiştir. Konkordato, borçlu, alacaklı ve herhangi bir sebeple konkordato ile bağlantısı olan üçüncü kişiler bakımından sonuçlar meydana getirmektedir. Bu sonuçların ayrı ayrı başlıklar halinde farklı durum ve taraflar bakımından incelenmesine çalışmamızda yer verilmiştir. Kanunumuzda konkordatonun sonuçlarını düzenleyen tek bir madde söz konusu değildir. Konkordatonun sonuçları ile ilgili hükümler farklı maddelere serpiştirilmiş haldedir. Çalışmamızda bu maddelerden faydalanılmıştır.

Konkordatonun bağlayıcı hale gelmesi, asliye ticaret mahkemesinin vereceği tasdik kararıyla birlikte ortaya çıkmaktadır. Tasdik edilen konkordato kural olarak konkordato talebinden önce veya konkordato komiserinin izni olmaksızın konkordato mühleti içinde doğan tüm alacaklılar bakımından bağlayıcıdır. Konkordatonun, tüm alacaklılar bakımından bağlayıcı hale gelmesi kuralı, konkordatonun uygulanabilirliğinin sağlanması bakımından önem arz eden bir husustur. Konkordatonun, konkordatoya kabul oyu vermemiş olsalar dahi tüm alacaklılar

bakımından bağlayıcı olacağı kuralı söz konusu olmadığı takdirde, alacaklıların tamamını ikna etmek ve konkordatoya kabul oyu vermelerini sağlamak uygulamada gerçekleşmesi zor bir ihtimaldir. Ancak bu kural sayesinde alacaklılar konkordato kabul edildiği takdirde kendileri bakımından da bağlayıcı hale geleceği için sürece daha fazla katkı ve ilgi gösterebilir.

Kanun bazı alacaklar yönünden konkordatonun bağlayıcılığı kuralını sınırlandırmıştır. Bu alacaklar İİK madde 206 birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarıdır. Bu alacaklar bakımından konkordato bağlayıcı değildir. Yani bu alacaklar tasdik edilen konkordato şartlarına tabi olmayacaktır. Alacaklarını konkordato projesi şartlarına göre değil tam ve eksiksiz olarak tahsil edecektir. Rehinli alacaklıların, rehnin kıymetini karşılayan miktarının dışında kalan alacakları konkordato şartlarına göre ifa edilir. Böyle bir sınırlamaya gidilmiş olması konkordato ve ticari hayat bakımından olumludur.

Konkordato komiserinin izni ile mühlet içinde gerçekleşen borçlanmalar neticesinde ortaya çıkan alacaklar da konkordato şartlarına tabi olmayacaktır. Konkordato sürecinde borçlunun ticari hayatına devam etmesine bir nevi destek olan, risk alan alacaklıların alacakları konkordato şartlarına tabi olmayacaktır. Konkordato mühleti içerisinde, alacağını konkordato şartlarına göre alacağını bilen bir kimsenin borçlu ile ticaret yapmasını beklemek hayatın olağan akışında gerçekleşmesi zor bir durumdur. Borçlu ile kimsenin iş yapmadığı durumda konkordatonun başarıya ulaşması ve borçlunun iflas etmeden işlerine devam etmesini sağlamak mümkün olmayacaktır. Konkordato komiserinin izni burada önemli bir neticeyi meydana getirmekte ve alacağın konkordato kapsamında olup olmaması hususunda belirleyici olmaktadır.

Konkordatoya tabi olmayacak alacaklar bakımından düzenlenen son istisna, kredi kurumları tarafından konkordato borçlusuna mühlet içinde verilen kredilerin konkordato şartlarına tabi olmayacak olmasıdır. Kredi kurumlarının, konkordato borçlularına daha fazla kaynak sağlaması için böyle bir adım atılmıştır. Kredi kurumlarının sağlayacağı krediler, konkordato projesinin başarıya ulaşması için borçlunun ihtiyaç duyacağı önemli imkanlardan biridir.

Konkordato alacağın mahiyetinde herhangi bir değişiklik meydana getirmez. Konkordatonun tasdiki ile gerçekleşen durum alacakların konkordato şartlarına göre ifa

edilecek olmasıdır. Konkordato, herhangi bir şekilde borcun yenilenmesi sonucunu doğurmaz. Konkordato, Borçlar Hukukuna ait bir kavram olan borcun yenilenmesi ile karıştırılmamalıdır. Konkordatonun meydana getirdiği sonuçlar ile borcun yenilenmesi halinde meydana gelen sonuçlar kıyaslandığı takdirde bu durum açık bir şekilde görülecektir. Konkordato borçluya borçlarını yapılandırma imkânı sunan, İcra ve İflas Kanununa tabi bir kurumdur.

Kanunda konkordato kapsamındaki ödemelerin Türk Lirası olarak yapılacağı düzenlenmiştir. Fakat yabancı para alacaklarının ödemesi hususunda bir belirsizlik söz konusudur. Yabancı para alacaklarının hangi tarihteki kur üzerinden Türk Lirası olarak ödeneceği konusu, ülkemizdeki kur değişkenliği ve ekonomik koşullar düşünüldüğünde önem arz etmektedir. Kanunda bu hususta bir düzenleme yapılması belirsizliğin ortadan kalkması bakımından yerinde olacaktır. Mevcut durumda, konkordato nisabının belirlenmesi ve hak kayıplarının önlenmesi bakımından en makul çözüm, alacaklıların alacaklarını konkordatoya kayıt yaptırılabilen son günkü kur üzerinden hesaplama yapılmasıdır.

İİK madde 294/IV hükmü konkordatoda takasın uygulanabileceğini düzenlemiştir. Takasın konkordatoda uygulama alanı bulup bulmayacağı hususu geçmiş dönemde tartışmalara konu olsa da 7101 sayılı Kanunla yapılan son düzenlemeyle bu tartışmalar neticelendirilmiştir. Kanun hükmünde, İİK madde 200 ve 201'e yapılan gönderme ile konkordatoda takasın uygulanmasında iflastaki takasa ilişkin sıkı kuralların takip edileceği belirtilmiştir. Konkordatoda takasın uygulanması pratikte kolaylık sağlayan bir imkân olsa da bunun ortaya çıkarabileceği riskler de söz konusudur. Kanun koyucu, bu sebepte iflasta takasa ilişkin uygulanan sıkı kuralların, konkordato bakımından da uygulanmasını öngörmüş ve oluşabilecek sıkıntıların önüne geçmeyi amaçlamıştır. Konkordatoda takasın uygulanmasında geçici mühletin ilanı tarihi önem arz etmektedir.

Takasın uygulanabilmesi için konkordato borçlusunun alacaklısı geçici mühletten sonra alacaklı ve borçlu olmamalıdır. Takasla ilgili taraflar arasında haksızlığa sebep olabilecek hususlarda önlem alınmaması halinde, bu imkânın diğer alacaklıları zarara uğratmak ve menfaat elde etmek için kullanılması söz konusu olabilir. Bu hususta konkordato komiserine önemli bir sorumluluk düşmektedir. Konkordato komiseri, takasın, menfaat elde etmek ve diğer alacaklıları zarara uğratmak

için kullanıldığını tespit ettiği takdirde, bu duruma mahkemeye sunacağı raporunda yer vermelidir. Komiserin bu konuda mahkemeyi bilgilendirmesi ve gerekirse konkordato mühlet kararının kaldırılmasını talep etmesi gerekir.

Konkordatonun tasdikiyle birlikte taraflar için bağlayıcı hale gelmesi, sonuçlanmamış haciz ve takipler bakımından önemli sonuçlar meydana getirmektedir. Konkordatonun tasdiki ve bağlayıcı hale gelmesi ile geçici mühlet kararından önce başlatılmış olan ve henüz paraya çevrilmemiş hacizler hükümden düşecektir. İcra ve İflas Kanunu madde 206 birinci sıradaki alacaklar, imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacakları hakkındaki takipler konkordato ile bağlı olmadıkları için bu alacaklarla ilgili hacizler hükümden düşmez. Konkordatodan etkilenmeyen alacaklar bakımından, konkordatonun tasdik edilmesiyle birlikte mevcut hacizlerin düşmeyecek olması olağan bir neticedir.

Saydığımız istisnalar dışında kalan ve konkordato şartlarıyla bağlı olan alacaklar için söz konusu olan hacizlerin, konkordatonun tasdik edilmesi ve bağlayıcı hale gelmesiyle düşecek olması, konkordato borçlusunun işlerini yürütebilmesi bakımından rahat bir hareket alanına kavuşmasına imkân sağlayacaktır. Konkordato projesinde, konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği kararlaştırıldığı takdirde hacizlerin düşmesi bakımından konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi gerekecektir. Konkordato projesinde, konkordatonun bağlayıcı hale geleceği zaman belirlenirken tarafların kapsamlı bir değerlendirme yapması gerekmektedir. Çünkü tasdik kararının kesinleşmesi uzun süreler alabilecektir. Bu uzayan süreç tarafların hak ve menfaat kayıplarına sebep olabilir. Doktrinde de bu hususta farklı görüşler söz konusudur. Konkordatonun tasdik kararı ile bağlayıcı hale gelmesi durumunda hacizlerin düşeceği kabul edildiği takdirde, tasdik kararı kanun yollarına başvuru neticesinde kaldırılırsa düşen hacizler neticesinde ortaya ciddi zararlar çıkabilecektir. Bu konuda kanunda bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz.

Konkordatonun sonuçları sadece konkordato borçlusu ve alacaklıları bakımından neticeler meydana çıkarmaz. Borçtan birlikte sorumlu olanlar bakımından da konkordatonun meydana getirdiği sonuçlar söz konusudur. İİK madde 303 borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı konkordato alacaklısının durumunu düzenlemiştir. Borçtan birlikte sorumlu olanlar kavramıyla kimlerin kastedildiğine madde metninde

yer verilmemiştir. Borçtan birlikte sorumlu olanlar kavramıyla, konkordato borçlusuna ile birlikte müteselsil sorumlular, rehinli malın sahibi üçüncü kişiler, kefil yahut garanti veren ile özel bir hukuki sebeple borca taraf olanların anlaşılması gerektiği doktrinde kabul edilmektedir. Konkordatoda borçtan birlikte sorumlu olanların durumu önem arz eden bir husustur.

İİK madde 303’de konkordato alacaklısının borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını muhafaza edebilmesi için belirli koşullar öngörülmüştür. Öncelikle alacaklı konkordato projesini kabul etmediği takdirde borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını muhafaza eder. Alacaklı, konkordato projesine kabul oyu verdiği takdirde borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklarını muhafaza edebilmek için ödeme karşılığı borçtan birlikte sorumlu olanlara haklarını devretmeyi teklif etmeli ve alacaklılar toplantısının gününü, saatini, yerini en az on gün önceden borçtan birlikte sorumlu olanlara bildirmelidir.

Son olarak ise alacaklı müzakerelere katılma ve oy kullanma yetkisinin, borçtan birlikte sorumlu olanlara bırakıldığını en az on gün önceden haber vermek ve toplantı detaylarını bildirmek suretiyle haklarını muhafaza eder. Kanunda alacaklıya bu sorumlulukların yüklenmesinin sebebi borçtan birlikte sorumlu olanların meydana gelebilecek hak kayıplarının önüne geçmektir. Borçtan birlikte sorumlu olanların, konkordato borçlusuna karşı sahip olduğu teminatlar vb. haklar konkordato sebebi ile ortadan kalkar veya zarara uğrarsa bu durum hakkaniyete aykırı olacaktır. Borçtan birlikte sorumlu olanların durumu konkordato bakımından önem arz eden bir husustur. Konkordatonun sonuçlarının üçüncü kişileri etkilediği durumlardan biridir.

Konkordato, borçlunun taraf olduğu sözleşmelerden dolayı meydana çıkan ilişkiler üzerinde de etkisini gösterir. Bu etki hem hukuki hem de davranışsal olabilir. Sözleşmenin tarafı olan alacaklının borçlunun konkordato talebinde bulunduğunu öğrenmesinden itibaren, sözleşmenin geleceği ile ilgili şüphe duyması ve sözleşmeyi sonlandırmak istemesi genel anlamda alacaklıdan beklenebilecek, bir davranış tarzıdır. Sözleşmeye taraf olan borçlu ve alacaklının sözleşmeden doğan edimlerini karşılıklı olarak, konkordato mühletinden önce yerine getirmiş olduğu durumda konkordatonun taraflar arasındaki sözleşmeye bir etkisi olmayacaktır. Konkordato borçlusuna sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirdiği takdirde konkordatonun taraflar arasındaki sözleşmeye bir etkisi olmayacaktır. Bu durumda sözleşmeden doğan

yükümlülüklerini yerine getiren konkordato borçlusu sözleşmenin diğer tarafından sözleşmeye uymasını ve edimini yerine getirmesini talep etme hakkına sahip olacaktır.

Konkordatonun sözleşmeler bakımından etkisini göstermesi sözleşmenin her iki tarafının da edimlerini yerine getirmediği zaman gündeme gelecektir. 7101 sayılı Kanun değişikliğiyle, İİK madde 296'da konkordatonun sözleşmeler bakımından etkisiyle ilgili hususlar düzenlenmiştir. Düzenlemeyle sözleşmenin her iki tarafının da edimlerini yerine getirmediği durumda, sırf konkordato talebinde bulunuldu diye sözleşmenin diğer tarafının sözleşmeyi feshedemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Borçlunun konkordato talebinde bulunması, sözleşmenin borçlu aleyhine feshi için haklı bir sebep ortaya çıkarmayacaktır. Kanun koyucu bu değişiklikte tarafların sözleşme kurulurken aralarındaki sözleşmeye madde eklemek sureti ile konkordato başvurusunda bulunmanın sözleşmeyi sona erdirmek için haklı sebep olarak belirlenmesinin önüne geçmeyi amaçlamıştır. Bu hüküm gereğince sözleşmeye bu doğrultuda bir madde konulsa dahi, ilgili madde geçersiz olacaktır.

Konkordato talep eden borçlunun ticari hayatını devam ettirebilmesi bakımından akdetmiş olduğu sözleşmeler önem arz etmektedir. Borçlunun konkordato talebinde bulunması halinde, ticari hayatın devamı için önem arz eden mevcut sözleşmelerin fesih imkanını sözleşmenin diğer tarafına tanımak konkordatonun daha en baştan başarısızlıkla sonuçlanmasına sebep olabilecektir. Borçlunun konkordato talebinde bulunması halinde, sözleşmenin diğer tarafının sözleşmeyi sonlandırmak istemesi hayatın olağan akışında beklenen bir davranış tarzıdır. Konkordatoda amaç borçlunun ticari hayatına devam etmesini sağlamaktır. Ticari hayatın devamı için borçlunun temel mal ve hizmet alımı hususunda yapmış olduğu sözleşmelerin devamı hayati önem arz edecektir.

Sözleşmeler konusunda borçluya tanınan bir diğer imkân sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmelerin konkordato komiserinin görüşü ve mahkemenin kararı ile feshedilebilecek olmasıdır. Konkordato borçlusuna bu imkânın verilmiş olması her ne kadar alacaklı borçlu dengesini zedeler gibi görünse de konkordatonun başarıya ulaşması için borçlunun mali durumunu düzeltmesinin önünde engel olan sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmelerin feshedilmesi gerekebilir. Sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmenin feshedilmesi konusunda, konkordato komiseri görüş bildirirken, mahkemeyse karar verirken, alacaklının bu karardan nasıl etkileneceğini

değerlendirmeli, sözleşme eğer gerçekten konkordatonun başarıya ulaşmasında engel teşkil ediyorsa sözleşmenin feshedilebilmesine imkân tanınmalıdır. Sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşme, borçluya tanınan bu imkân sayesinde feshedildiği takdirde alacaklının meydana gelen zararının giderilmesi gerekecektir.

Konkordato borçlusuna sözleşmeler konusunda kayda değer avantajlar sağlayan haklar tanınmıştır. Uygulamada kanunla tanınan bu imkanların konkordato talep eden borçlu tarafından suiistimal edilmemesini sağlamak önem arz etmektedir. Düzenleme her ne kadar alacaklı-borçlu dengesi gözetildiğinde borçlunun lehine olarak görülebilecek imkanlar içeriyorsa da konkordatonun başarılı olması ve ticari hayatın sona ermesinin meydana getireceği olumsuzlukları bertaraf etmek bakımından düzenleme önem arz etmektedir.

Konkordato borçlusunun yapmış olduğu temlikler konkordato için önem arz eden hususlardandır. İİK madde 294/IV fıkrasında, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesiyle ilgili düzenlemeye yer verilmiştir. Konkordato açısından alacağın devri hususu kanunumuzda ilk kez bu hüküm ile düzenlenmiştir. Hükümün getirilmesinin amacı borçlunun malvarlığının korunmasını sağlamak, alacağın devri sözleşmesiyle malvarlığının azaltılmasının önüne geçmektir. Temlik edilen alacak konkordato mühletinden sonra doğmuş ise bu temlik geçersiz olacaktır. Madde ile konkordato borçlusunun konkordato mühletinin verilmesinden önce yapmış olduğu alacağın devri sözleşmesi neticesinde devredilen alacak eğer mühlet kararından sonra doğmuş ise, söz konusu bu devir sözleşmesinin geçersiz olduğu düzenlenmektedir.

Konkordato süreci boyunca borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf ehliyeti devam eder. Konkordatonun borçluya karşı açılmış veya borçlunun açmış olduğu davalara etkisini düzenleyen bir hüküm kanunda düzenlenmemiştir. Kanunda düzenlenmemiş olsa da tasarruf ehliyetine sahip olmaya devam eden borçlunun davalarda taraf sıfatına sahip olacağını kabul etmek gerekir. Konkordatonun amacı borçluyu sınırlamak, kendi kararlarını vermesinin önüne geçerek kontrolü bir başkasına devretmek değildir. Konkordato borçlunun bozulmuş olan ekonomik durumunu tekrardan iyileştirebilmesine imkân tanıyan bir süreçtir. Bu süreçte borçlu kendisine karşı açılmış olan davalarda taraf olma sıfatını sürdürecektir. Borçluya karşı haciz ve takiplerde söz konusu olduğu gibi konkordato sürecinde dava açılmayacağı veya açılmış davalara devam edilemeyeceği gibi bir durum söz konusu değildir.

Rehinli alacaklar, konkordatoyla bağı olmayan istisnai alacaklardandır. Alacaklılar, rehinli alacakları için konkordato mühleti içinde borçluya karşı takip başlatabilir veya başlamış olan takiplere devam edebilir. Konkordato mühleti içinde rehinli alacaklılar her ne kadar takip başlatma veya başlamış olan takiplere devam edebilme imkanına sahip olsa da bu süreçte rehinli malın satışını talep edemeyecektir. Rehlinli malın satışı ancak, konkordatonun mahkemece tasdik edilmesi kararından sonra gerçekleştirilebilir.

7101 sayılı Kanunla değiştirilen, İİK madde 307 düzenlemesine göre, konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesi kararıyla birlikte, rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesine karar verilebilir. Rehlinli malların muhafaza ve satışı, rehinle temin edilen alacağın konkordato talebinden önce doğmuş olması ve rehinli alacağın konkordato talep tarihine kadar ödenmemiş faizinin bulunmaması halinde bir yıl süre ile ertelenebilecektir. Buradaki bir yıllık erteleme en uzun süreyi ifade etmektedir. Mahkeme bir yıldan daha az bir süre içinde rehinli malların muhafaza ve satışını erteleyebilir. Mahkeme, erteleme kararını verirken konkordato şartlarını ve alacaklı-borçlu dengesinin bozulmamasını göz önünde bulundurmalıdır.

Rehinli malların muhafaza ve satışının bir yıl süre ile ertelenebilmesi, konkordato borçlusuna tanınmış önemli bir imkandır. Düzenlemeyle borçlunun iyileşme ve toparlanma sürecinde ihtiyacının olabileceği ancak rehinli olan malvarlığının en azından bir yıl için elinde kalması sağlanmaktadır. Mahkemece erteleme kararının verilmesi durumunda rehinli alacağın sahibi alacaklıların hak ve menfaat kaybına uğramışlık hissi yaşamaları söz konusu olabilir. Kanun koyucu bunun önüne geçmek bakımından erteleme süresini bir yıl ile sınırlandırmıştır. Rehlinli malların muhafaza ve satışının ertelenmesi, her ne kadar konkordato borçlusunun ekonomik bakımdan iyileşmesi ve toparlanması için borçluya sağlanmış bir imkân olsa da uygulamada her talep eden borçlu için erteleme kararı verilmemeli, konkordatonun başarısı için gerçekten ihtiyaç olması durumunda erteleme kararı verilmelidir. Aksi takdirde bu hüküm rehinli alacaklılar aleyhinde neticeler doğmasına sebep olabilecektir.

Finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi hususu kanunda düzenlenmiştir. Finansal kiralamaya konu olan mallar borçlunun işletmesinin devamı bakımından kritik bir öneme sahipse ve finansal kiralama konusu malların iadesi

konkordato projesinin gerçekleşmesini imkânsız hale getirebilecek önemde ise tasdik yargılamasını yapan mahkemeden finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi talep edilebilir. Mahkeme tarafları dinledikten sonra erteleme hususunda bir karar verecektir. Finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi kararının verilebilmesi için kanun düzenlemesinde bazı şartların yerine getirilmesi öngörülmektedir. Bu şartlar gerçekleşmediği takdirde, mahkeme finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesine karar vermemelidir.

Rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi kararının hangi hallerde hükümsüz kalacağı kanunda düzenlenmiştir. Kanunla sağlanan bu erteleme imkanlarına borçlunun ihtiyacının kalmaması veya konkordato borçlusunun kendisine sağlanan imkanları yanlış bilgiler vermek sureti ile elde ettiğinin anlaşılması durumunda tasdik yargılamasını yapan mahkeme erteleme kararını kaldıracaktır. Konkordato borçlusu kendisine tanınan erteleme imkanını alacaklıların aleyhine kullanmamalı, gerçekten ihtiyaç olduğu durumlarda erteleme söz konusu olmalıdır.

Konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesinden itibaren konkordatoya tabi olan alacaklar konkordato koşullarına göre ödenecektir. Tasdik edilen konkordato projesinde belirlenen vadede ve miktarda konkordato borçlusu borçlarını ifa etmekle yükümlüdür. Konkordato borçlusu vadesinde ödemede bulunmadığı takdirde temerrüde düşmüş olur. Borçlunun temerrüde düşürölmesi için alacaklının herhangi bir ihtarına ihtiyaç yoktur.

Konkordato borçlusu, tasdik edilen proje kapsamında borçlarını ifa etmediği takdirde, alacaklıların başvurabilecekleri iki farklı imkân söz konusudur. Bunlardan ilki ifa edilmeyen borçlar bakımında icra takibi yapmak, ikincisi ise mahkemeden konkordatonun feshini talep etmektir. Konkordato borçlusunun, tasdik edilen konkordato projesine uyması beklenir, eğer borçlu tasdik edilen konkordatonun hükümlerini yerine getirmiyorsa bunun sonuçlarına da katlanmalıdır.

Tasdik yargılamasını yapan mahkeme konkordato hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğinin takibi, gözetimi ve yönetimi için bir kayyım tayin edebilir. Kayyım, konkordatonun uygulanması hakkında mahkemeye belirli aralıklarla rapor sunacaktır. Mahkemenin tasdik edilen konkordatonun uygulamasının takibi bakımından kayyım görevlendirmesi yapmasının uygulamada konkordato sürecinin başarılı bir şekilde

işlemesi bakımından faydalı olacağı kanaatindeyiz. Konkordato sürecinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için buna ihtiyaç duyulabilecektir. Aksi takdirde uygulamada, tasdik kararını veren mahkeme tarafların bir talebi olmadığı takdirde konkordatonun ne şekilde uygulandığından haberdar olamayacaktır. Konkordatonun tasdik edilmesinden sonra da sürecin takibi önem arz eden bir husustur.

Konkordatoya tabi alacaklar bakımından faiz işletilmesi önemli bir konudur. İİK madde 294/III düzenlemesine göre tasdik edilen konkordato projesinde aksine bir hüküm yer almadığı sürece, mahkemenin vereceği kesin mühlet kararından itibaren rehinle temin edilmemiş olan her türlü alacak için faiz işlemesi duracaktır. Kanun metninden anlaşıldığı üzere tasdik edilen konkordato projesinde aksi yönde bir karar alınmadığı sürece kesin mühlet tarihinden itibaren, sadece konkordatoya tabi olan alacaklar bakımından değil, imtiyazlı alacaklar ve kamu alacakları bakımından da faiz işlemesi söz konusu olmayacaktır.

Bu düzenleme ile her ne kadar konkordato borçlusuna faiz yükünden korunması için bir kolaylık sağlanmış olsa da ülkemizdeki değişken faiz ve yüksek enflasyon oranları değerlendirildiğinde söz konusu düzenleme konkordato alacaklıları bakımından aleyhe bir sonuç doğurabilecektir. Konkordato alacaklılarının alacaklarına, yüksek enflasyon oranının olduğu bir ekonomi ortamında kesin mühlet ve konkordatonun tasdiki kararı arasında geçen sürede faiz işletilmemesi ekonomik yönden ciddi zararlar meydana getirebilir. Konkordato alacaklıları, bu durumu dikkate alarak konkordato projesine mevcut alacakları için, kesin mühlet tarihinden itibaren faiz işlemeye devam edeceği yönünde hüküm ekletme iradelerini ortaya koyabilmelidir.

Konkordato, borçlu ve alacaklının karşılıklı fedakarlıklarda bulunduğu bir kurumdur. Alacaklı, konkordato ile borçluya daha uzun bir vade vererek, alacağının bir kısmından vazgeçerek veya söz konusu bu kolaylıkların her ikisini bir arada sağlayarak ciddi anlamda fedakarlıkta bulunmaktadır. Konkordato borçlusu ise mali durumunu düzeltmek için çaba sarf etmekte ve alacaklılarına, iflas etmesi halinde elde edecekleri miktardan daha fazla ödeme yapma sorumluluğu altına girmektedir. Konkordatonun başarıya ulaşması sadece konkordatoya taraf olan borçlu ve alacaklılar bakımından önem arz eden bir durum değildir. Başarılı olan bir konkordato süreci ticari hayatın devamı ve ülke ekonomisi için önem arz eden bir durumdur. Konkordato projesinin başarıya ulaşmaması durumunda, borçlunun iflas hali gündeme gelecek ve iflasın

sonucundaysa işsizlik, borçların ödenememesi, malvarlıklarının değerinin çok altında bir miktara satılması gibi olumsuz durumlar meydana çıkabilecektir. Bu sonuçlar da doğrudan ülke ekonomisini olumsuz etkileyecektir.

Esas olarak, borçlu ve alacaklıların fedakarlıklarını gerektiren konkordato sürecinde, devletin projenin başarıya ulaşması için vergi ve harçlarda indirim yaparak ayrıca eğer mevcutsa teşvik belgelerinin sürelerin işlemlerini durdurarak konkordatonun başarıya ulaşması için fedakarlıkta bulunmasına kanunumuz imkân tanımıştır. İİK madde 308/g hükmü ile düzenlenen bu husus, konkordatonun başarılı olması bakımından önem arz eden bir düzenlemedir. Madde, sadece konkordatonun tarafı olan borçlu ve alacaklının değil, dolaylı olarak konkordatonun başarıya ulaşmasından olumlu etkilenen devletin de fedakarlıkta bulunmasının önünü açmaktadır. Söz konusu bu hüküm konkordatonun taraflarına önemli bir destek niteliğindedir. Mevcut borçların dahi tam olarak ifa edilemediği ekonomik koşullarda, vergi ve harçların tam olarak ödenmesini beklemek konkordatoyu sadece alacaklıların fedakarlıkları üzerine kurulu hukuki bir kurum haline getirecektir. Kanun hükmüyle sağlanan bu kolaylıklar, konkordatonun başarıya ulaşması bakımından önemli bir destek niteliğindedir.

Konkordatoda alacaklılar arasında ayırım yapmak, konkordato projesinde belirtilen şartları ihlal ederek alacaklılardan birine veya birkaçına ek fayda sağlamak amacıyla yapılan vaatler hükümsüzdür. Konkordato dışında yapılan vaatler, alacaklıların konkordatoya olumlu oy vermesini sağlamak amacıyla veya hangi gerekçe ile olursa olsun hükümsüz olacaktır. Konkordatoda alacaklılar arasındaki dengenin korunması önem arz etmektedir. Konkordato dışında yapılan vaatlerin hükümsüz olması sonucunun doğması için söz konusu vaatlerin konkordatonun tasdiki kararından önce yapılmış olması gerekir.

Konkordato borçlusunun alacaklılar arasında ayırım yapmak suretiyle, konkordatoyu bazı alacaklıların zararına olacak şekilde kullanmaya çalışmasına imkân vermemek gerekir. Konkordato dışında yapılan vaatlerin her ne kadar hükümsüz olduğu Kanunda düzenlenmişse de bu durumun öğrenilmesi ve ileri sürülmesi uygulamada gerçekleşmesi kolay olmayacaktır. Konkordato dışında yapılan vaatlerin varlığı tespit edildiği takdirde, İİK madde 303/I da düzenlenmiş olan cezai yaptırımların uygulanması ve bu konuda caydırıcılığın sağlanması gerekecektir. Aksi durumda konkordato dışında

yapılan vaatlerin mevcudiyeti, konkordato kurumuna olan güvenin sarsılmasına, algının kötüleşmesine sebep olabilecektir.

Konkordatoda önem arz eden konulardan bir diğeri ise borçlunun itirazı ile çekişmeli hale gelen alacakların durumudur. Çekişmeli alacaklar hakkındaki kararı, konkordatonun tasdikini inceleyen mahkeme vermeyecektir. Çekişmeli alacak için konkordatonun tasdiki kararından sonra çekişmeli alacak sahibi alacaklı ayrıca bir dava açacak ve bu dava alacağın niteliğine göre görevli ve yetkili olan mahkemede açılacaktır. Alacaklı, çekişmeli alacak için açmış olduğu davayı kazandığı takdirde, söz konusu alacak için yapılacak olan ödeme konkordato koşullarına göre yapılacaktır. Çekişmeli alacaklarının durumu konkordato için önemli konulardan biridir.

Çekişmeli alacakların konkordato nisabına dahil olup olmayacağı hakkında karar verecek olan konkordatonun tasdikini yapan mahkemedir. Mahkeme bu hususta gerekli incelemeyi kapsamlı bir şekilde yapmalıdır. Çünkü konkordato nisabına dahil edilmeyen ve bu sebeple oy hakkı bulunmayan çekişmeli alacaklının hak kaybı söz konusu olabilecektir. Borçlu, konkordatoya olumlu bakmadığını bildiği veya tahmin ettiği bir alacaklının alacağına itiraz ederek bu alacağı çekişmeli hale getirmek ve konkordato nisabına dahil olmamasını sağlamak isteyebilecektir. Konkordato borçlusunun böyle bir yola başvurmasının önüne geçmek gerekecektir.

7101 sayılı Kanun değişikliği ile getirilen düzenlemelerin birçoğu konkordatonun uygulanmasını kolaylaştırmak ve başarıya ulaşmasını sağlamak amaçlıdır. Bu düzenlemelerle, bozulan mali durumunu düzeltmek isteyen konkordato borçlusuna birçok imkân sağlanmaktadır. Konkordatonun başarıya ulaşması için sağlanan imkanların, suiistimal edilmesinin önüne geçmek konkordato uygulamasının gelişmesi bakımından en önemli hususlardan biridir. İflas erteleme kurumunda yaşandığı gibi konkordato sürecinin de işlemez hale gelmesinin önüne geçilmeli ve alacaklı-borçlu dengesi sürekli olarak gözetilmelidir.

Yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesinden itibaren uygulamada borçlular çok sayıda ve hızlı bir şekilde konkordato talep etmeye başlamıştır. Mahkemelerce, geçici mühlet kararlarının verilmesinin sonucu olarak, konkordato talep eden borçluların haciz ve takiplere karşı korunmaya başlaması alacaklıların eleştirilerine neden olmuş ve bu sebeple 7155 sayılı Kanun değişikliği ile konkordato başvurusunda bulunmak için aranan şartların değiştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Konkordato uygulamasının olumlu şekilde gelişmesi ve faydalı bir hukuki imkân olarak kullanılabilmesi için uygulamada yer alan bütün tarafların üzerine düşen sorumlulukları dikkat ve özenle yerine getirmesi gerekmektedir. İflas erteleme kurumunda tecrübe edildiği üzere uygulama kötü olduğu takdirde, ilerleyen süreçte konkordato kurumu hakkında da içinden çıkılamayacak durumların ortaya çıkması muhtemel bir netice olacaktır. Bu sebeple, uygulamada geçen süre içinde konkordato kurumuna güvenin artması, ekonomik ve sosyal hayat bakımından olumlu neticelerin alınabilmesi için tasdik yargılamasını yapan mahkemeler, konkordato komiserleri, taraflar ve sürece katılan diğer taraflara büyük sorumluluklar düşmektedir.

Kanun değişikliğinin yeni yapılmış olması sebebi ile uygulamanın ne şekilde gelişeceğini görmek biraz zaman alacaktır. Kanun yollarına giden dosyalar hakkında verilecek kararlar da uygulamanın şekillenmesi için yol gösterici olacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akdeniz M., Kayıhan Ş., 2019, “*Konkordato Hukuku El Kitabı*”, İstanbul: Umuttepe Yayınları.

Akil C., 2013, “*Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi*”, Ankara: Yetkin Yayınları.

Akil C., 2019, “*Sorularla Adi Konkordato*”, Ankara: Adalet Yayınevi.

Albayrak H., 2013, “*Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat*”, Ankara: Yetkin Yayınları.

Altay S., Eskiocak A., 2019, “*Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku*”, 5.Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Altay S., Eskiocak A., 2007, “*Türk Medeni Hukukunda Taşınmaz Rehni*”, İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Ansay S. Ş., 1960, “*Hukuk İcra ve İflas Usulleri*”, Ankara: İstiklal Matbaası.

Aral F., 1994, “*Türk Borçlar Hukukunda Takas*”, Ankara: Yetkin Yayınları.

Arar K., 1945, “*İcra ve İflas Hukuku Hükümleri*”, C. II, Ankara.

Atalay O., 2018, “*Konkordato Reformu Hakkında Değerlendirmeler*”, 7101 Sayılı Kanun’la Konkordato Ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Lexpera Seminer, s. 111 vd., Editör: Prof. Dr. Muhammet Özekes, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Atalı M., 2018, “*Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları*”, 7101 Sayılı Kanun’la Konkordato Ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Lexpera Seminer, s. 85 vd., Editör: Prof. Dr. Muhammet Özekes İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Atalı M., Ermenek İ., Erdoğan E., 2019, “*İcra ve İflas Hukuku*”, 2. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.

- Aydemir E., 2019, “*Konkordato ve Yeniden Yapılandırma*”, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Aydemir E., Çağlar T., 2010, “*İflasın Ertelenmesi ve Konkordato*”, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Balcı Ş., 2007, “*Konkordato*”, İzmir: Güncel Yayınevi.
- Berkin N., 1949, “*İflas Hukukunda Konkordato*”, İstanbul: İsmail Akgün Matbaacılık.
- Berkin N., 1972, “*İflas Hukuku*”, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları. (Berkin, İflas)
- Bilgen M., 2008, “*İflasın Ertelenmesi, Konkordato, Sıra Cetveli, Satış ve Paraların Paylaştırılması*”, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bilgin H., 2011, “*Hacizde ve İflasta Alacakların Sırası*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Buruloğlu E., Reyna Y., 1968, “*Konkordato Hukuku ve Tatbikat*”, İstanbul: Yörük Matbaası.
- Bülbül D., 2019, “*Hukuki Ve Mali Yönleriyle Konkordato*”, Ankara: Savaş Yayınevi.
- Coşkun M., 2019, “*Konkordato ve İflas*”, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çelik S. B., 2018, “*Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku*”, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Çukacı Y.C., 2019, “*Konkordato*”, Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.
- Deynekli A., Kısa S., 2005, “*Haciz ve İflasta Sıra Cetveli*”, 3. Baskı, Ankara.
- Deynekli A., “*Konkordatonun İşçi Alacaklarının Tahsiline Etkisi*”, Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan, Ankara: 2009, Adalet Yayınevi, s. 219-223.(Deynekli, İşçi Alacakları)
- Deynekli A., 2018, “*Konkordatoda Kamu Alacaklarının Durumu*”, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı.

- Deynekli A., Tuncay A., 2019, “*Yargıtay Kararları Işığında Finansal Kiralama Sözleşmesi*”, Ankara: Bilge Yayınevi.
- Domaniç H., 1979, “*Konkordatonun Anonim Şirket Sermaye Alacağına Etkisi*”, Hıfzı Timur’un Anısına Armağan, İstanbul, s. 283-349.
- Ercan İ., 2008. “*İcra ve İflas Hukukunda Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato*”, Konya: Mimoza Yayıncılık.
- Eren F., 2014, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, 16. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Erman H., 2013, “*Eşya Hukuku Dersleri*”, 4. Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
- Eroğlu O., 2019, “*Uygulamada Konkordato*”, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Gürdoğan B., 1966, “*İflas Hukuku Dersleri, İflas-Konkordato-İptal Davaları*”, Ankara: Ajans Türk Matbaası.
- İnan A.N., 1984, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Kale S., 2017, “*Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato)*”, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kaplan İ., 2019, “*Yeni Konkordato Hukuku*”, Ankara: Yetkin Kitapevi.
- Kuru B., 1997, “*İcra ve İflas Hukuku*”, C. IV, İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım. (Kuru, İcra ve İflas, C.IV)
- Kuru B., 2016, “*İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku*”, Ankara: Yetkin Yayın Evi. (Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku)
- Kuru B., 2013, “*İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*”, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayın Evi (Kuru, El Kitabı).
- Kuru B., 1971, “*İflas ve Konkordato Hukuku*”, Ankara: Sevinç Yayın Evi.
- Kuru B., Arslan R., Yılmaz E., 2013, “*Medeni Usul Hukuku*” 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayın Evi.

- Muşul T., 2018, “*İflas ve Konkordato Hukuku*”, Ankara: Adalet Yayın Evi.
- Nomer,H.N., 2011, “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, 10. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Özekes M., 2018, “*Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı*”, 7101 Sayılı Kanun’la Konkordato Ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Lexpera Senminer, s. 43 vd., Editör: Prof. Dr. Muhammet Özekes, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özkaya Feredenci, H. Ö., 2013, “*İflas Hukukunda Takas*”, İstanbul: Beta Yayınları.
- Öztan F., 2013, “*Kıymetli Evrak Hukuku*”, 18. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Öztek S., Budak A.C., Tunç Yücel M., Kale S., Yeşilova B., 2019, “*Yeni Konkordato Hukuku*”, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Pekcanitez H., Erdönmez G., 2018, “*7101 sayılı kanun Çerçevesinde Konkordato*”, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pekcanitez H., Atalay O., Özekes M., 2018, “*İcra ve İflas Hukuku*”, 15. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pekcanitez H., 1998, “*Medeni Usul ve İcra-İflas Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*”, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları. (Pekcanitez, Yabancı Para)
- Pekcanitez H., 2016, “*İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları*”, Makaleler C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Postacıoğlu İ., Tekinalp Ü., 1979, “*Pay Sahibinin Konkordatosunun Onun Esas Sermayeye Katılma Taahhüdünden Doğan Borcuna ve Iskat Prosedürüne Etkileri*”, Hıfzı Timur’un Anısına Armağan, İstanbul, s. 631-648.
- Postacıoğlu İ.E., 1965, “*Konkordato*”, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Sarısözen M.S., 2019, “*İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler*”, 3. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları.

- Tanrıver S., 2017, “İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları”, MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, Ankara.
- Tanrıver S., Deynekli A., 1996, “Konkordatonun Tasdiki”, Ankara: Yetkin Yayın Evi
- Tanrıver S., 1993, “Konkordato Komiseri”, Ankara: Yetkin Yayın Evi. (Tanrıver, Konkordato Komiseri)
- Taşpınar Ayvaz S., 2017, “Türk Hukukunda Yeniden Yapılandırma”, MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, Antalya.
- Toroslu, M.V., 2019, “Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato”, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Tümerdem M., 2018, “Sürekli Borç İlişkilerinde Borçlunun Temerrüdü ve Sonuçları”, Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Ulukapı Ö., 1998, “Konkordatonun Feshi”, Konya: Mimoza Yayınları. (Ulukapı, Konkordatonun Feshi)
- Umar B. 1973, “İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi”, İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Uyar T., 2019, “Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri”, 2. Baskı, Ankara: Bilge Yayın Evi.
- Uyar T., 2010, “İcra ve İflas Kanunu Şerhi”, 2. Baskı, İzmir. (Uyar, İcra İflas Kanunu Şerhi)
- Üstündağ S., 1983, “İflas Hukuku Dersleri”, 2. Baskı, İstanbul: Formül Matbaası.
- Yıldırım M.K., Deren Yıldırım N., 2016, “İcra ve İflas Hukuku”, 7. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Yılmaz E., 2016, “İcra ve İflas Kanunu Şerhi”, Ankara: Yetkin Yayınevi.

Sürekli Yayınlar

- Akil C., 2019, “*Konkordato Prosedürü Çerçevesinde Sürekli Borç İlişkilerinin Feshi*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 143. s. 221-233. (Akil, Makale)
- Arat A., Ercan Ö., 2018. “*Konkordato-İbra İlişkisi Çerçevesinde Konkordatonun Bir Tür İbra Olup Olmadığı Sorunu*”, Terazi Hukuk Dergisi, **C. 13**, S. 145. s. 14-28.
- Arslan A. S., 2019. “*Konkordato Mühletinin İşçi Alacaklarına Etkisi*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 142.
- Börü L., 2018. “*Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, **C. 9**, S. 2. s. 341-372.
- Börü L., 2019. “*Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi*”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, **C. 10**, S. 1. s. 173-186.
- Erdem M., 2005. “*Mahkeme Dışı Konkordato*”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, s. 225-240.
- Erdoğan İ., 1984. “*Konkordatonun Müşterek Borçlulara ve Kefillere Etkisi*”, Yargıtay Dergisi, **C. 10**, S.1-2, s. 158-169.
- Işıқтаç M.Ş., 2018. “*Konkordato*”, İstanbul Barosu Dergisi, **C. 92**, S. 3. s. 15-35.
- Kale S., 2018. “*7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato*” İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi **C. 5**. S. 1. s.213-269.
- Karakehya H., Boran Güneysu N., 2019. “*Konkordatonun, Çekle İlgili “Karşılıksızdır” İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçundan Kaynaklı Cezai Sorumluluğa Etkisi*”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, **C.XXIII**, S.4, s. 3-46.
- Kayık Aydınalp A., 2019. “*Konkordatonun İşçilik Alacakları ve İş Sözleşmeleri Üzerine Yansıması*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, **C. 21**, S. 2, s. 487-522.
- Pekcanitez H., 2010. “*İflasın Ertelenmesi Kurumuna Eleştirel Bakış*”, Legal Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, S. 17.

Sarısözen, M.S, 2006. “*Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato*”, Legal Hukuk Dergisi, **C. 4**, S. 40. s. 1037-1051.

Tanrıver S., 1995. “*İflas Dışı Konkordato Bakımından Tasdik Şartı Olarak Teminat*”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, **C. 44**, S. 1-4, s. 209-220.

Tercan E., 2003. “*4949 Sayılı Kanun’la Yapılan Değişiklikten Sonra, İcra ve İflas Kanunu .206’ya Göre İmtiyazlı Alacaklar (Sıra Cetveli)*”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, **C. XXII**, S. 2, s. 17-45.

Ulukapı Ö., 2000. “*Konkordatonun Sonuçları*” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi **C. 8**. S. 1-2. s. 9-61.

Kılavuz-Tebliğler

Konkordato Komiserliği Ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik, Adalet Bakanlığı, **Resmi Gazete**, Sayı: 30671; 30 Ocak 2019.

2017/4 sayılı İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim, Harç İstisnası Hakkında Tebliğ, Ekonomi Bakanlığı, **Resmî Gazete**, Sayı: 30070.

Elektronik Kaynaklar

7101 sayılı Kanun’un Genel Gereğesi
<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> E.T.:28.09.2019.

7101 sayılı Kanun’un Genel Gereğesi
<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> E.T.:28.09.2019.

Kazancı İhtihat Bilgi Bankası (www.kazanci.com)

Mahkeme Kararları

Yargıtay İİD., 12.02.1962 T., E. 1303, K. 1814.

Yargıtay, İİD., 20.12.1963 T., E.13762, K. 13607.

Yargıtay İİD., 27.01.1967 T., 10449/342.

Yargıtay İİD., 25.06.1968 T., E. 5714, K. 6645.
Yargıtay İİD., 11.22.1969 T., E. 10135.
Yargıtay İİD., 13.02.1973 T., E. 1972/2733, K. 1973/483.
Yargıtay HGK., 16.04.1976 T., E. 1-546, K. 1251.
Yargıtay, 12. HD., 28.06.1979 T., E. 5474. K. 6028.
Yargıtay 11.HD., 24.1.1980 T., E. 5808, K. 2278.
Yargıtay 11. HD., 21.10.1983 T., E. 4521, K. 4462.
Yargıtay 12. HD., 27.01.1983 T., E. 1982/10260, K. 1983/411.
Yargıtay 11. HD., 26.05.1989 T., E. 3761, K. 3161.
Yargıtay 12. HD., 14.05.1990 T., E. 1989/12555.
Yargıtay 11. HD., 11.07.1990 T., E. 4754, K. 5189.
Yargıtay 12. HD., 11.02.1991 T., E. 1990/7978, K. 1991/1516.
Yargıtay 19. HD., 16.4.1992 T., E. 2745, K. 1314.
Yargıtay 12. HD., 01.5.1992 T., E. 1991/11838, K. 5914.
Yargıtay 19. HD., 28.09.1995 T., E. 13453, K. 12447.
Yargıtay 19. HD., 18.04.1996 T., E. 1996/1615, K. 1996/4003.
Yargıtay 19. HD., 10.02.1999 T., E. 1998/7117, K. 1999/601.
Yargıtay 12. HD., 18.6.2002 T., E. 12184., K. 13107.
Yargıtay 12. HD., 08.03.2005 T., E. 1662, K. 4706.
Yargıtay 19. HD., 02.02.2006 T., E.2005, K. 10463.
Yargıtay 12. HD., 10.04.2015 T., E. 2015/9115, K. 2015/9290.
Yargıtay 19. Ceza Dairesi., 10.06.2019 T., E. 2019/23974, K. 2019/9339.
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 02.07.2019 T., E. 2017/760, K. 2019/838.
İstanbul 5. Asliye Ticaret Mahkemesi, 05.02.1986 T., E. 1982/422, K. 1986/56.
İstanbul BAM., 17. HD., 11.10.2018 T., E. 2018/2349, K. 2018/1587.
İstanbul BAM., 14. HD., 31.1.2019 T., E. 2019/150, K. 2019/129.
İstanbul BAM, 17. HD., 09.05.2019 T., E. 2019/383, K. 2019/872.
İstanbul BAM, 17. HD., 13.12.2019 T., E. 2018/2680, K. 2018/2187.
İzmir BAM., 17. HD., 31.5.2019 T., E. 2019/965, K. 2019/1181.

Yasalar

Türk Borçlar Kanunu (6098 s.k.), **Resmî Gazete**, 27836; 4 Şubat 2011.

İcra ve İflas Kanunu (2004 s.k.), **Resmî Gazete**, 2228; 19 Haziran 1932.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu (6100 s.k.), **Resmî Gazete**, 27836; 4 Şubat 2011.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (1086 s.k.), **Resmî Gazete**, 622,623,624; 2,3,4, Temmuz 1927.

Çek Kanunu (5941 s.k.), **Resmî Gazete**, 27438, 20 Aralık 2009.

İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (7101 s.k.), **Resmî Gazete**, 30361, 15 Mart 2018.

Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun (7155 s.k.), **Resmî Gazete**, 30630, 19 Aralık 2018.

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (6183 s.k.), **Resmî Gazete**, 8469, 28 Temmuz 1953.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Münir KAMAN

Sürekli Adresi : Korkutreis Mah. Atatürk Blv. No: 46/14 Sıhhiye Çankaya/ANKARA

Doğum Yeri ve Yılı : KIRŞEHİR/KAMAN, 1992

Yabancı Dili : İngilizce

İlk Öğretim : Kaman Alparslan İlköğretim Okulu, 2006

Orta Öğretim : Ankara Hasan Ali Yücel Anadolu Öğretmen Lisesi, 2010

Lisans : İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Meslek : Avukat, Arbulucu